

"RĪGAS PAŠVALDĪBAS RĪCĪBĀ ESOŠO DATU UN INFORMĀCIJAS APKOPOJUMS UN TĀS SEKUNDĀRĀ ANALĪZE"

GALA ZIŅOJUMS

Pētījuma pasūtītājs:

Rīgas domes Ārlietu pārvalde

Pētījuma veicējs:

SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”

laboratory of analytical and strategic studies

RĪGA, 2008

SATURS

SATURS	2
1. IEVADS	4
2. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA	5
3. STATISTISKS RĪGAS IEDZĪVOTĀJU RAKSTUROJUMS	6
3.1. Demogrāfisks Rīgas iedzīvotāju raksturojums	6
Rīgas iedzīvotāju skaita dinamika	6
Rīgas iedzīvotāju skaits pēc vecuma	10
Rīgas iedzīvotāju skaits pēc dzimuma	12
Reģistrēto un šķirto laulību skaits Rīgā	13
Rīgas iedzīvotāju nacionālais sastāvs	14
Mājsaimniecību skaits un vidējais lielums Rīgā	16
3.2. Rīgas iedzīvotāju dabiskās un mehāniskās kustības raksturojums	17
Dabiskās kustības rādītāji Rīgā	17
Mehāniskās kustības rādītāji Rīgā	19
3.3. Rīgas iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes raksturojums	22
Ekonomiski aktīvie Rīgas iedzīvotāji	22
Nodarbinātības līmenis	24
Rīgas iedzīvotāju ienākumu un izdevumu struktūra	26
3.4. Sociālās drošības rādītāji	29
Pabalstu saņēmēju skaits Rīgā	29
Bērnu sociālā aprūpe Rīgā	32
Pieaugušo sociālā aprūpe Rīgā	33
Trūcīgo ģimeņu skaits Rīgā	34
4. RĪGAS IEDZĪVOTĀJU DZĪVES KVALITĀTES PILSĒTVIDĒ ANALĪZE	35
4.1. Rīgas tēls un atpazīstamība	35
Rīgas lepnums	35
Rīgas pozicionējums Baltijas mērogā	38
Apmierinātība ar pilsētas attīstību	39
Rīgas kā dzīves telpas novērtējums	39
Rīgas iedzīvotāju piederības sajūta dažādām dzīves telpām	41
Rīgas kā tūrisma vietas novērtējums	43
4.2. Rīgas iedzīvotāju politiskā, sabiedriskā un kultūras aktivitāte	49
Politiskā aktivitāte	49
Sabiedriskā aktivitāte	50
Kultūras aktivitāte	54
Jauniešu aktivitāte	56
4.3. Rīgas iedzīvotāju dzīves kvalitāte	58
Faktori, kas ietekmē dzīves kvalitāti	58
Iespējas realizēt savas intereses, vajadzības	60
Iedzīvotāju paradumi ilgtspējīgas attīstības aspektā	61
4.4. Rīgas pilsētas un priekšpilsētu publiskā telpa	61
Pozitīvie un negatīvie pilsētvides aspekti	61
Pilsētvides uzlabojumu vēlmes	69
4.5. Izglītība	80
Apmierinātība ar izglītības iespējām	80
Bērnu izvēles kritēriji	82
Ārpuskolas nodarbības	82
4.6. Nodarbinātība, darbs	83
Nodarbinātības aspektu novērtējums	83
Apmierinātība ar iespējām atrast darbu	84
4.7. Sabiedriskā kārtība, drošība	86
Apmierinātība ar drošību dzīves vietā	86
Apmierinātība ar bērnu drošību dzīves vietā	88
Vēlami uzlabojumi, lai uz ielām būtu lielāka drošība	88
4.8. Veselība un veselības aprūpe	89
Veselības pašnovērtējums	89
Apmierinātība ar veselības aprūpes pakalpojumiem	90
Atkarības jauniešu vidū	94
4.9. Sociālie pakalpojumi, sociālā drošība	97
Informētība par iespējām saņemt sociālo palīdzību	97
Apmierinātība ar sociālajiem pakalpojumiem	98
Apmierinātība ar sociālo pabalstu piešķiršanas kārtību	99

Personas ar kustību traucējumiem.....	100
Sociāli nevēlamas parādības	103
4.10. Ceļi, transports, sabiedriskais transports	109
Apmierinātība ar ceļu satiksmes kustību.....	109
Apmierinātība ar ielu, ceļu stāvokli.....	110
Apmierinātība ar sabiedrisko transportu	111
Problēmas transporta jomā	114
Sabiedriskā un privātā transporta izmantošana	116
Faktori, kas liktu apsvērt iespējas izmantot sabiedrisko transportu	121
Vēlamie uzlabojumi transporta sistēmā kopumā.....	124
Vēlamie uzlabojumi sabiedriskā transporta sistēmā	126
4.11. Atpūta un izklaide	128
Apmierinātība ar kultūras un izklaides pieejamību	128
Iecienītākās atpūtas un izklaides vietas	132
Nepieciešamie uzlabojumi atpūtas un izklaides vietās	135
Svētku svinēšana publiskajā telpā	140
Publisko pasākumu un kultūras iestāžu apmeklēšana.....	144
Faktori, kas pamudinātu biežāk apmeklēt kultūras iestādes/ pasākumus tajos.....	147
Publisko pasākumu apmeklēšana priekšpilsētās	147
4.12. Pārvalde	149
Informētība par Rīgas pašvaldības darbu	149
Informācijas ieguves kanāli	149
Interesējošā informācija no Rīgas pašvaldības.....	152
Rīgas pašvaldības tēla uztvere	153
Rīgas pašvaldības/ Rīgas domes darba novērtējums.....	158
E-pārvalde.....	161
Rīgas pašvaldības mājas lapas izmantošana	163
Vēlme izmantot e-pakalpojumus	165
5. RĪGAS IEDZĪVOTĀJU TĒLS MASU MEDIJOS.....	167
5.1. Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte publikācijās	167
Publikāciju skaits pa gadiem	167
Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte latviešu un krievu valodas presē	168
Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no Rīgas iedzīvotāju aktivitātes	168
Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no laika dimensijas	169
Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no lomas.....	169
Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no publikācijas veida	169
5.2. Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums publikācijās kopumā un atkarībā no publikāciju veida	170
5.3. Rīgas iedzīvotāju tēla konteksts.....	171
Tēmas, kuru kontekstā minēti Rīgas iedzīvotāji.....	171
Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums atkarībā no publikācijas konteksta.....	172
Institūcijas, kuru kontekstā minēti Rīgas iedzīvotāji	173
Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums atkarībā no pieminēto institūciju konteksta	174
Rīcība, kuras kontekstā minēti Rīgas iedzīvotāji.....	175
Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums atkarībā no rīcības konteksta	176
6. RĪGAS IEDZĪVOTĀJI NĀKOTNĒ: STRATĒGISKĀS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PĀRSKATS	178
6.1. Rīgas iedzīvotāju SVID analīze	178
6.2. Rīdzinieku demogrāfiskās situācijas prognozes.....	179
6.3. Rīdzinieki un pilsētvide	181
6.4. Rīdzinieki un mājoklis.....	182
6.5. Rīdzinieki un izglītība	183
6.6. Rīdzinieki un nodarbinātība	184
6.7. Rīdzinieki un veselīgs dzīvesveids.....	184
6.8. Rīdzinieki un sociālie pakalpojumi.....	185
6.9. Rīdzinieki un uzņēmējdarbība	190
6.10. Rīdzinieki un kultūra	192
6.11. Rīdzinieki un satiksme.....	193
6.12. Rīdzinieki un pārvalde	194
6.13. Kopsavilkums par pilsētas attīstības plānošanas dokumentos izdalītajām iedzīvotāju mērķa grupām.....	194
7. KOPSAVILKUMS.....	199
PIELIKUMS	207
Ziņojumā izmantoto pētījumu saraksts	208

1. IEVADS

Laika posmā no 2003.gada līdz 2008.gadam Rīgas pašvaldības institūcijās un struktūrvienībās regulāri tika veikti dažāda veida sociāli-politiskie un cita veida pētījumi, kuri sniedz plašu un daudzpusīgu informāciju par Rīgas iedzīvotāju dzīves kvalitāti, dažādiem tās aspektiem, tai skaitā trūkumiem un nepieciešamajiem uzlabojumiem. Līdz šim nav veikta centralizēta un detalizēta pēc dažādu Rīgas pašvaldības struktūrvienību pasūtījuma realizēto pētījumu datu un informācijas apkopošana un kontekstuāla analīze. Dotā pētījuma ietvaros tika apkopoti visi pieejamie Rīgas pašvaldības pētījumi, veicot to datu sekundāro analīzi. Papildus tika realizēta arī statistikas datu apkopošana, lai sniegtu ne tikai Rīgas iedzīvotāju viedokļu apkopojumu, bet arī vispārīgu statistisku raksturojumu par galvaspilsētas iedzīvotājiem. Rīgas iedzīvotāju publiskā tēla analīzei tika veikta dienas laikrakstu publikāciju kontentanalīze par laika periodu no 2003.līdz 2008.gadam, identificējot, kādu tēmu aspektā un kādu rīcību kontekstā tiek minēti rīdzinieki un tamlīdzīgi. jautājumi.

Būtiskākie veiktās sekundārās analīzes jautājumi bija:

- iedzīvotāju vajadzības Rīgā;
- problēmas, ar kādām iedzīvotāji saskaras pilsētvidē;
- iedzīvotāju ierosinājumi, kā uzlabot dzīves kvalitāti Rīgā;
- iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitāti un to nepieciešamību;
- iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbību pilsētvides uzlabošanā

Pētījumu sagatavoja pētnieku komanda šādā sastāvā:

- Pētījuma projekta koordinācija, metodoloģijas izstrāde, pētījuma gala ziņojuma sagatavošana – Gints Klāsons;
- Konsultācijas pētījuma metodoloģijas jautājumos un pētījuma datu analīzē – Roberts Kļiļis.

2. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA

Pētījuma mērķis bija apkopot 46 Rīgas pašvaldības institūciju un struktūrvienību rīcībā esošos pētījumu datus par laika posmu no 2003.gada līdz 2008.gadam un veikt iegūto datu un informācijas sekundāro analīzi.

Tika definētas šādas pētījumā analizējamās tēmas:

- iedzīvotāju vajadzības Rīgā;
- problēmas, ar kādām iedzīvotāji saskaras pilsētvidē;
- iedzīvotāju ierosinājumi, kā uzlabot dzīves kvalitāti Rīgā;
- iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitāti un to nepieciešamību;
- iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbību pilsētvides uzlabošanā.

Pētījuma realizācijas gaitā pētījuma tēmas tika papildinātas ar vēl citām, kuras ļāva izvērtēt iegūtos datus un informāciju.

Lai realizētu uzstādītos mērķus un izpildītu uzdevumus, tika izstrādāta pētījuma veikšanas metodoloģija, saskaņā ar kuru tika veikti sekojoši pētnieciskie pasākumi:

- apkopoti dažādu Rīgas pašvaldības institūciju un struktūrvienību rīcībā esošo pētījumu dati un informācija un veikta to sekundārā analīze;
- veikts Rīgas pašvaldībā izstrādāto stratēģiskās plānošanas dokumentu apkopojums un tajā ietvertās informācijas analīze par Rīgas iedzīvotājiem;
- veikta masu mediju kontentanalīze, analizējot, kāds drukātajos medijos ir bijis Rīgas iedzīvotāju tēls un konteksts laika posmā no 2003. līdz 2008.gadam.

Minēto pētniecisko pasākumu realizācijas gaitā iegūto datu un informācijas analīze izvērsta dotā ziņojuma sadaļās.

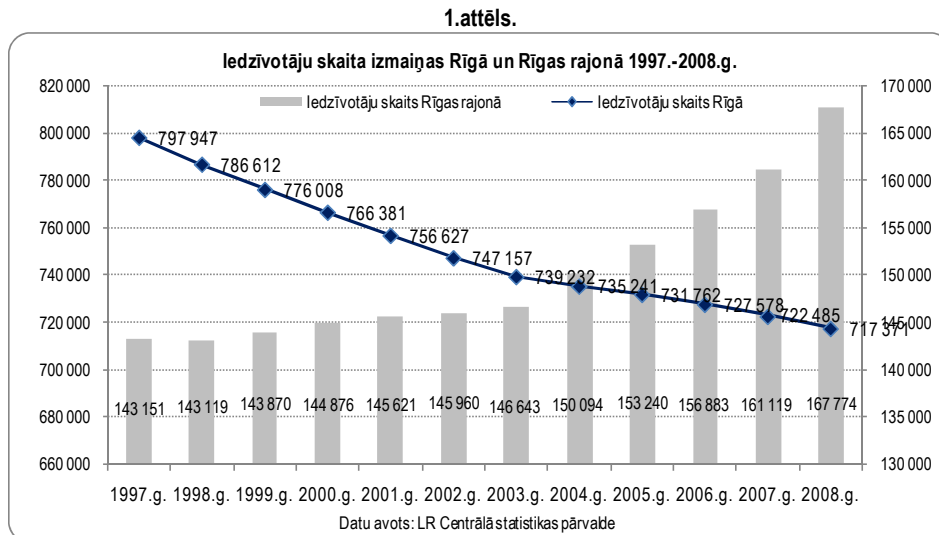
3. STATISTISKS RĪGAS IEDZĪVOTĀJU RAKSTUROJUMS

Lai gūtu kopēju priekšstatu par to, kādi ir Rīgas iedzīvotāji sociāli demogrāfiskā un ekonomiskās aktivitātes skatījumā, šajā sadaļā sniegts galvaspilsētas iedzīvotāju statistisks raksturojums, atsevišķos gadījumos sniedzot salīdzinājumu arī ar citiem Latvijas reģioniem un/ vai pilsētām.

3.1. Demogrāfisks Rīgas iedzīvotāju raksturojums

Rīgas iedzīvotāju skaita dinamika

Neskatoties uz to, ka Rīga pēdējos gados piedzīvo strauju sociāli ekonomisko attīstību, iedzīvotāju skaits galvaspilsētā pēdējos desmit gados ir ievērojami krities – ja 1997.gadā Rīgā dzīvoja 797 947 cilvēki, tad 2008.gadā iedzīvotāju skaits bija sarucis līdz 717 371 (1.attēls). Tātad desmit gadu periodā Rīga kopumā ir „zaudējusi” 80 tūkstošus iedzīvotāju (21 000 no tiem – pēdējo 5 gadu laikā), kas ir aptuveni 10% no galvaspilsētas iedzīvotāju kopskaita.

Lai gan šādi rādītāji liecina par visai ievērojamu demogrāfiskās situācijas kvantitatīvu pasliktināšanos, tomēr, salīdzinot Rīgu ar citām pilsētām Latvijā, situācija kopumā nav dramatiska – praktiski visās Latvijas pilsētās pēdējo desmit gadu laikā piedzīvots vairāk vai mazāk ievērojams iedzīvotāju skaita kritums¹ (no 0,2% (Olaine) līdz pat 20,1% (Mazsalaca, ieskaitot lauku teritoriju) no iedzīvotāju kopskaita).

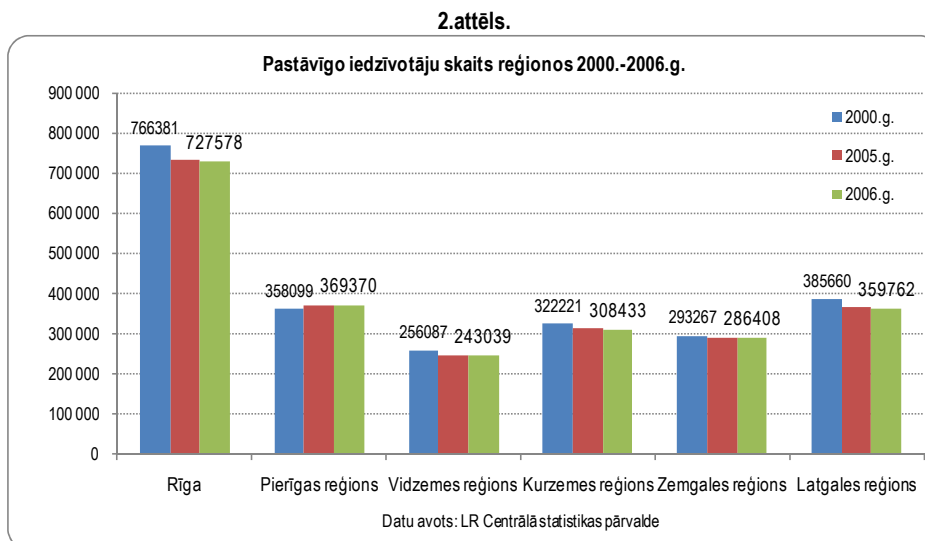
Tai pat laikā - visā Latvijā šajā laika posmā iedzīvotāju skaits samazinājies kopumā par 174 018 cilvēkiem, tātad Rīgas iedzīvotāju skaita samazinājums sastāda 46,3% no visas Latvijas skaita samazinājuma.

Būtisku tendenci uzrāda arī Rīgas rajona iedzīvotāju skaita izmaiņas (1.attēls). Kopš 1997.gada Rīgas rajona pastāvīgo iedzīvotāju skaits ir lēni, bet konstanti pieaudzis – ja 1997.gadā Rīgas rajonā dzīvoja 143 151

¹ Rīgas salīdzinošai analīzei ar citām pilsētām šeit un turpmāk izmantoti dati no SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” veiktā pētījuma „Latvijas pilsētu sociāli ekonomiskās attīstības tendences”. Pētījuma pasūtītājs: Valsts reģionālās attīstības aģentūra. Pētījums pieejams: http://www.vraa.gov.lv/uploads/documents/petnieciba/petijumi/Petijums_Latvijas%20pilsetu%20sociali%20ekonomiskas%20attistibas%20tendences.pdf

iedzīvotājs, tad 2007.gadā jau 167 774 iedzīvotāju. Kā norādīts „Rīgas attīstības programmā 2006.-2012.gadam”: „Rīga līdzīgi daudzām lielpilsētām ir sasniegusi to attīstības pakāpi, kad iedzīvotāju koncentrāciju pilsētas centrā nomaina paplašināšanās jeb aglomerācijas veidošanās un iedzīvotāju blīvuma pieaugums tuvējās no centra ērti sasniedzamās piepilsētas teritorijās”. Sekojoši – kopējais Rīgas pilsētas un Rīgas rajona iedzīvotāju skaits uzrāda ievērojamu valsts iedzīvotāju koncentrāciju galvaspilsētā un ap to – kopumā 39,0% no Latvijas iedzīvotājiem dzīvo Rīgā vai Rīgas rajonā.

Iedzīvotāju lielo koncentrāciju galvaspilsētā un tās tuvējās teritorijās apliecina arī dati par Pierīgas reģiona iedzīvotāju skaitu un iedzīvotāju blīvumu. Rīgas pilsētā un Pierīgas reģionā² kopumā 2008.gadā dzīvo 1 097 718 iedzīvotāju (2.attēls), kas nozīmē, ka Rīgas aglomerācijas teritorija koncentrē 48,3% no Latvijas iedzīvotāju kopskaita. Pie tam – datu laikrindu griezumā liecina, ka Pierīgas reģions ir vienīgais, kur pēdējo desmit gadu laikā iedzīvotāju skaits ir pieaudzis (Vidzemē, Kurzemē, Zemgalē, Latgalē un arī Rīgas pilsētā iedzīvotāju skaits samazinās).

2008.gadā iedzīvotāju blīvums Rīgā uz pilsētas kopplatību ir 2 367.6 (cilv./km²)³. Kā rāda padziļināta datu analīze (1.tabula), tad lai gan tieši galvaspilsētā iedzīvotāju blīvums samazinās, ievērojami pieaugusi apkārtējo teritoriju apdzīvotība – Pierīgas reģionā iedzīvotāju blīvums kopš 1995.gada pieaudzis par 4%, bet Rīgas rajonā pat par 14%. Šie rādītāji ļauj secināt, ka būtiska loma pilsētas attīstībā pievēršama ne tikai pilsētas centra teritorijai (centrs un priekšpilsētas), bet arī apkārtējām pilsētas teritorijām – rajonam un pat reģionam, jo tā ir tā teritorija, kurā šobrīd norit visaktīvākā iedzīvotāju koncentrācija, liekot risināt jautājumus par šo teritoriju attīstību vidējā un ilgtermiņā.

² LR Centrālā statistikas pārvalde Pierīgas reģionam pieskaita – Jūrmalu, Limbažu rajonu, Ogres rajonu, Rīgas rajonu, Tukuma rajonu.

³ „Iedzīvotāju blīvums Rīgā attiecībā uz pilsētas sauszemes teritorijām ir līdzīgs kā citām Ziemeļeiropas pilsētām: Tallinai, Helsinkiem, Stokholmai, Varšavai, Amsterdamai un Dublinai tas svārstās ap 3000 cilvēku uz 1 km². Savukārt atšķirīgs no Vīlnas, kur, pateicoties plašajai ekstenīvai izmantotajai teritorijai, iedzīvotāju blīvums ir tikai nepilni 1400 cilv./km², un Kopenhāgenas, kur šis rādītājs ir ļoti augsts (gandrīz 5900 cilv./km²), jo pilsētai raksturīga ļoti blīva apbūve mazās platības dēļ.” („Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam”)

1.tabula.
Iedzīvotāju blīvums gada sākumā (cilv./km²)

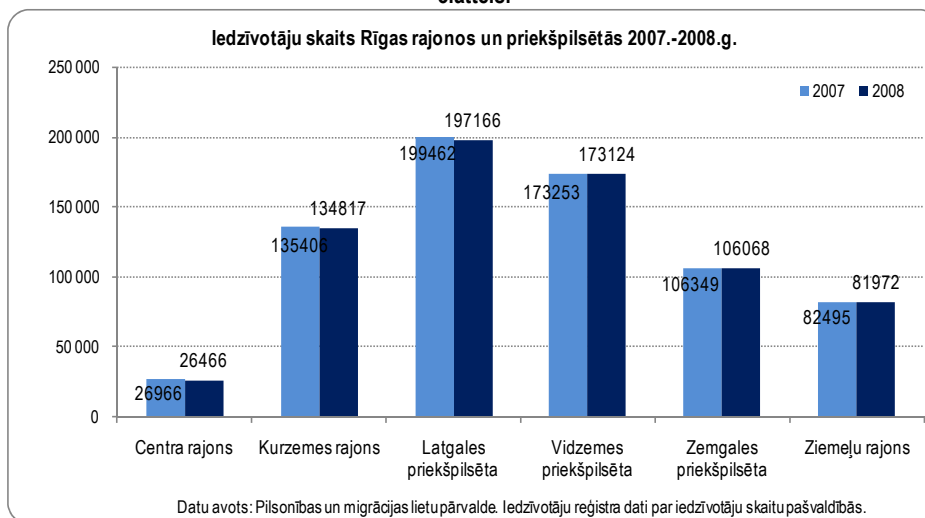
	1995.g.	2000.g.	2001.g.	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.	2008.g.	Starpība starp 2005.un1995.gadu, %
Rīga	2687,3	2496,4	2464,6	2433,7	2406,4	2393,4	2382	2368,4	2353,4	2367,6	-11,9
Rīgas rajons	46,9	47,1	47,4	47,4	48	47,9	48,9	50,1	51,4	53,3	13,6
Rīgas reģions	2687,3	2496,4	2464,6	2433,7	2406,4	2393,4	2382	2368,4	2353,4	2367,6	-11,9
Pierīgas reģions	36	35,6	35,7	35,7	35,7	35,8	36,1	36,4	36,8	37,5	4,2
Daugavpils	1679,1	1605,2	1590	1575,1	1553,2	1534,2	1522,5	1510,1	1480,7	1471,6	-12,4
Jelgava	1103,9	1062,4	1075,3	1098,8	1090,4	1096	1096,8	1096	1100,9	1076	-2,5
Jūrmala	572,9	556,7	557,1	553,3	552,1	555,1	556,6	556,6	554,1	555,8	-3,0
Liepāja	1604,9	1494	1474,6	1458,4	1440,1	1431,7	1428,2	1422,4	1424,6	1394,3	-13,1
Rēzekne	2453,6	2319,4	2275,8	2238,5	2158,7	2127	2102,7	2094,1	2019,2	1993,5	-18,8
Ventspils	981,5	955,5	953,3	800,1	794,4	796,6	794,5	790,7	791,7	746,5	-23,9

Datu avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ samazinājies arī Rīgas iedzīvotāju īpatsvars valsts iedzīvotāju kopskaitā – ja 1997.gadā Rīgā dzīvoja 32,6% no visiem Latvijas iedzīvotājiem, tad 2007.gadā īpatsvars bija samazinājies līdz 31,7%. Bet arī pie šādas iedzīvotāju koncentrācijas galvaspilsētā tas ir viens no augstākajiem rādītājiem Eiropā. Kā norādīts „Rīgas attīstības programmā 2006.-2012.gadam”: „Šīs galvaspilsētas īpatsvars raksturo gan tajā izveidojušās demogrāfiskās situācijas lielo lomu valsts kopējās iedzīvotāju skaita un sastāva izmaiņās, gan galvaspilsētām raksturīgā iekšzemes migrantu pieplūduma atkarību no norisēm pārējā valsts teritorijā. Tāpēc Rīgas demogrāfiskā attīstība vērtējama ciešā saistībā ar visā Latvijā paredzamo iedzīvotāju skaita dinamiku, kuru ietekmē iedzīvotāju sadalījums pa apdzīvojuma tiem un ataudzes īpatnības katrā no tiem.”

Vērtējot iedzīvotāju skaita sadalījumu pa Rīgas rajoniem un priekšpilsētām, redzams (3.attēls), ka visvairāk iedzīvotāju ir Latgales priekšpilsētā un Vidzemes priekšpilsētā, bet vismazāk – Centra rajonā. Pēdējo divu gadu laika posmā nav notikušas būtiskas rajonu un priekšpilsētu iedzīvotāju skaita izmaiņas, bet par tendenci uzskatāms vienmērīgs iedzīvotāju skaita samazinājums visā Rīgas pilsētas teritorijā. Nedaudz lielāks iedzīvotāju skaita kritums vērojams Latgales priekšpilsētā un arī Kurzemes rajonā, bet nosacīti mazākas iedzīvotāju skaita pārmaiņas skārušas Vidzemes un Zemgales priekšpilsētas.

3.attēls.

Rīgas rajonu un mikrorajonu iedzīvotāju skaita izmaiņas laika posmā no 1997.līdz 2001.gadam sīkāk analizētas „Rīgas attīstības programmā 2006.-2012.gadam”. Analizētie dati ļāva secināt, ka vislielākais iedzīvotāju skaita samazinājums novērojams pilsētas centrālajā daļā. Tas tiek skaidrots ar faktu, ka šajos pilsētas apgabalos ir liels denacionalizēto namu īpatsvars, kuros īpašnieki ir izbrīvējuši dzīvokļus, lai iekārtotu telpas ofisiem, veikaliem un citām peļņu nesošām aktivitātēm. Īpaši tas tiek attiecināts uz Bulvāru loku un Vecrīgu. Ievērojams iedzīvotāju skaita samazinājums novērojams arī Purvciemā, Imantā, kā arī Mežaparkā. Pārējos Rīgas apgabalos iedzīvotāju skaita samazinājums minētajā piecu gadu posmā nav pārsniedzis 1000 iedzīvotāju. Atsevišķos Rīgas apgabalos novērota arī iedzīvotāju skaita palielināšanās: par aptuveni 5 tūkstošiem iedzīvotāju skaits bija palielinājies Ozolciemā, par aptuveni 3 tūkstošiem – Teikā un Šmerlī, par aptuveni tūkstoti – Sarkandaugavā un Dzegužkalnā. Kā secināts analīzē, tad iedzīvotāju skaita pieaugums vairāk raksturīgs tiem pilsētas apgabaliem, kas atrodas tālāk no centra. Tas tiek skaidrots ar iedzīvotāju iekšpilsētas migrāciju mazāku dzīvojamo platību meklējumos, klusākas un veselīgākas apkārtējās vides vēlmēm, kā arī namu denacionalizācijas sekām (nepieciešamību meklēt citu dzīvesvietu ārpus Centra rajona).

Ņemot vērā pēdējo piecu gadu laikā novēroto straujo būvniecības attīstību, iespējams izteikt minējumu, ka gadsimtu mijā novērotās iedzīvotāju skaita izmaiņu tendences noteikti ir mainījušās un šodienas galvaspilsētas iedzīvotāju sastāvu raksturo jaunas pārmaiņas. Par tām gan trūkst konkrētu pieejamu datu, tādēļ šāda padziļināta analīze noteikti būtu papildus realizējama.

„Rīgas attīstības plāna 2006.-2011.gadam” apakšprojekta „Demogrāfiskā situācija un attīstības prognozes” ietvaros realizētajā analīzē secināts, ka laika posmā līdz 2025.gadam (salīdzinot ar 2005.gadu) Rīgas iedzīvotāju skaits samazināsies no 24% (maksimālajā (mērķa) variantā) līdz pat 31% (inertes variantā) (2.tabula). Kā norādīts „Rīgas attīstības programmā 2006.-2011.gadam”: „Mazāku Rīgas īpatsvaru tieši aktīvajā variantā izraisa tajā domājamā dabiskās kustības atveseļošanās, bet dzimstība galvaspilsētā arī nākotnē, visticamāk, būs zemāka nekā citviet Latvijā. Tiesa, tuvējās Ziemeļvalstu galvaspilsētās dzimstība un dabiskais pieaugums uz 1000 iedzīvotājiem ir augstāks nekā vidēji valstī. Taču tas saistāms ar migrācijas pieauguma turpināšanos šajās pilsētās, kamēr Rīgā tāda jau ilgstoši nav. Gluži pretēji, daļa rīdzinieku emigrē un daļa pārceļas uz dzīvi Pierīgā – plašākās savrupmājās un tīrākā vidē. Tāpat tur apmetas daļa pārceļotāju no Latvijas laukiem un mazpilsētām, kas tiecas Rīgā strādāt vai mācīties un nespēj samaksāt par mājokli galvaspilsētā. Iznākumā Pierīgas īpatsvars valsts iedzīvotāju skaitā pretēji pašai galvaspilsētai nesamazinās, un maksimālajā variantā arī viņu skaits gandrīz nemaz nesarūk. Tātad Rīgas pilsētas demogrāfiskā attīstība būtībā noris ārpus tās administratīvajām robežām. Nākotnē – atkarībā no transporta apstākļiem un mājokļu cenu starpības izmaiņām – atšķirīgā iedzīvotāju skaita dinamika Rīgā un tās piepilsētā, kā arī svārstmigrācija to starpā var vēl pastiprināties.”

2.tabula.

Iedzīvotāju skaita paredzamās pārmaiņas galējos variantos, tūkst.

Teritorija	Vidēji 2000	Prognoze					2025/2000, %
		2005	2010	2015	2020	2025	
Minimālajā (inertes) variantā							
Latvijā	2373,0	2279,0	2183,1	2091,2	1996,7	1896,6	79,9
Tajā skaitā							
Rīgā	762,8	713,2	657,3	607,4	563,8	523,7	68,6
Pārējās pilsētās	855,9	834,0	811,3	784,2	751,6	714,4	83,5
Laukos	754,3	731,8	714,5	699,6	681,3	658,5	87,3
No visa:							
Pierīgā	200,1	197,6	194,7	190,1	183,2	174,6	87,2
Rīgas reģionā	962,9	910,8	852,0	797,5	747,0	698,3	72,5
Maksimālajā (mērķa) variantā							
Latvijā		2290,1	2230,9	2199,4	2177,2	2144,2	90,4
Tajā skaitā							
Rīgā		716,6	670,9	636,1	609,3	584,3	76,6
Pārējās pilsētās		838,5	830,4	826,4	820,5	808,0	94,4
Laukos		735,0	729,6	736,9	747,4	751,9	99,7
No visa:							
Pierīgā		198,7	199,2	199,9	199,3	196,3	98,1
Rīgas reģionā		915,3	870,1	836,0	808,6	780,6	81,1

Datu avots: Rīgas attīstības plāna 2006.–2018.gadam apakšprojekts "Demogrāfiskā situācija un attīstības prognozes", LZA Ekonomikas institūts. / „Rīgas attīstības programma 2006.-2011.gadam”.

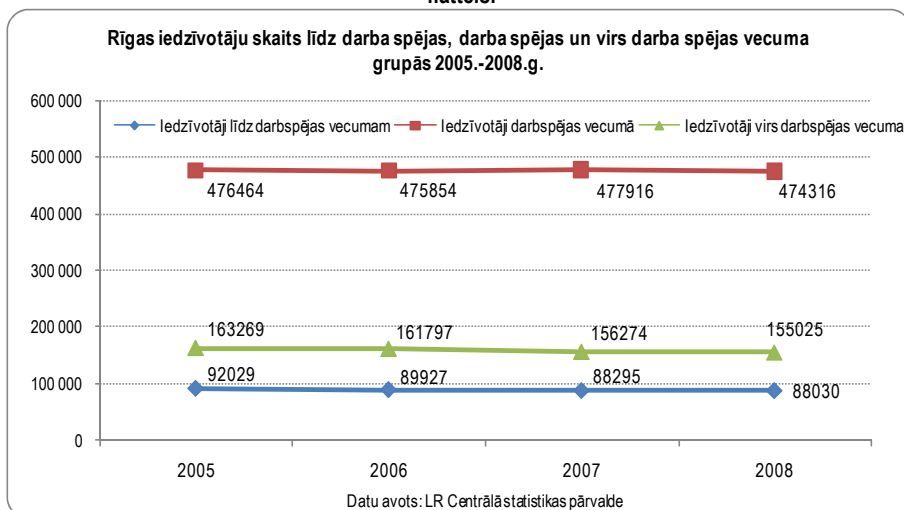
Rīgas iedzīvotāju skaits pēc vecuma

Būtisku iedzīvotāju sastāva kvalitātes rādītāju sniedz ne tikai iedzīvotāju kopskaits, bet arī dažādi tā griezumi sociāli demogrāfiskajās grupās. Kā divi no būtiskākajiem, kas lielā mērā raksturo esošo situāciju un ļauj prognozēt arī tuvākās un tālākās nākotnes procesus iedzīvotāju vidū, ir iedzīvotāju sadalījums pa vecuma un dzimuma grupām.

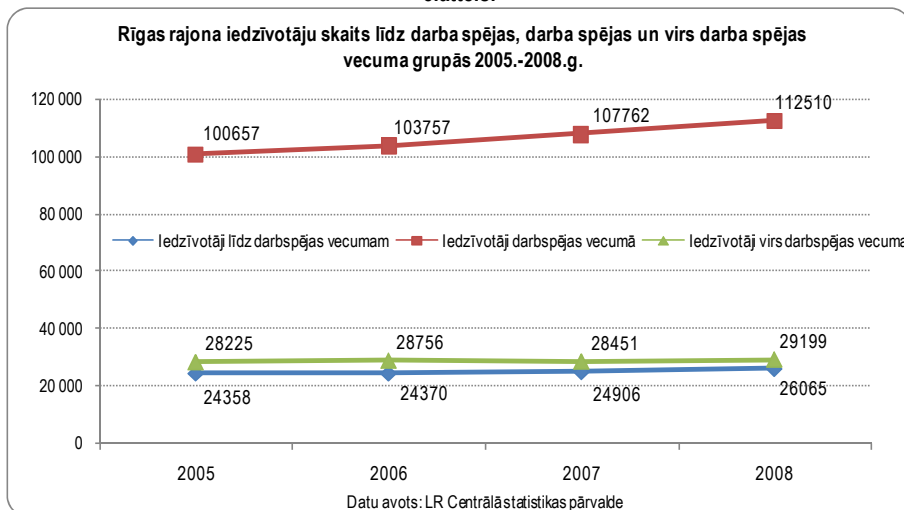
Kopējās tendences Rīgas pilsētā pēdējo četru gadu laikā neuzrāda būtiskas pārmaiņas iedzīvotāju vecumsastāva grupās (4.attēls) – visās minētajās vecuma grupās iedzīvotāju skaits ir sarucis, tomēr tam nav iespējams sniegt viennozīmīgi pozitīvu vai negatīvu interpretējamu novērtējumu, jo iedzīvotāju skaita samazinājuma tendences ir raksturīgas pilsētai kopumā. Zināmā mērā kā pozitīvu aspektu var minēt tendenci, ka straujāk samazinās iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma, tādējādi samazinot nestrādājošo slodzi uz strādājošajiem pilsētā. Tomēr pagaidām arī šādā aspektā nav novērojamas izteikti pozitīvas tendences – laika posmā no 2005. līdz 2008.gadam nestrādājošo skaits uz vienu strādājošo Rīgas pilsētā samazinājies tikai no 0,54 līdz 0,51.

Šādā aspektā vērtējot, pozitīvāka ir situācija Rīgas rajonā, kur pēdējo četru gadu laikā ir pieaudzis iedzīvotāju skaits darbības vecumā, vienlaikus aptuveni konstantam saglabājoties iedzīvotāju skaitam līdz un virs darbības vecuma (5.attēls). Sekojoši Rīgas rajonā laika posmā no 2005.līdz 2008.gadam nestrādājošo skaits uz vienu strādājošo samazinājies no 0,52 līdz 0,49.

4.attēls.

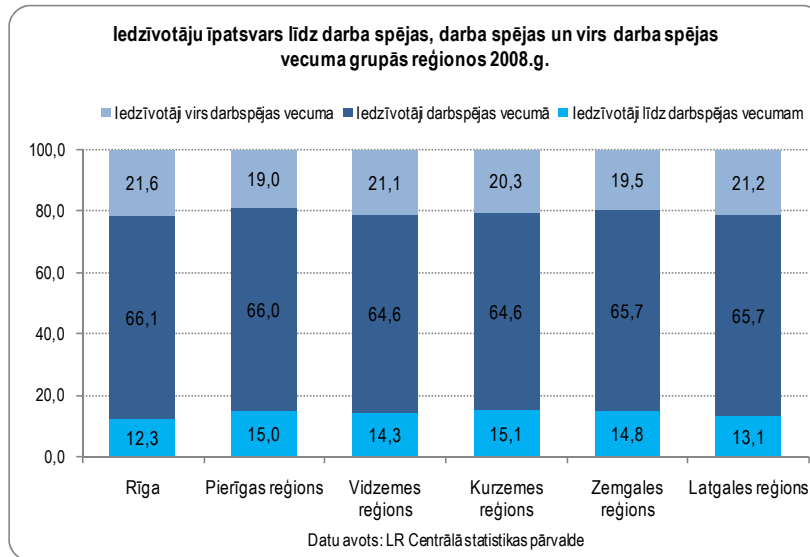

5.attēls.

Vērtējot Rīgas pilsētas un rajona situāciju uz pārējo Latvijas reģionu fona, novērojams (6.attēls), ka galvaspilsētas iedzīvotāju sastāvs potenciāli varētu būt pakļauts straujākam novecošanās procesam kā citas Latvijas teritorijas – to pierāda gan mazāks iedzīvotāju īpatsvars līdz darbspējas vecumam (tātad potenciāli Rīgai ir mazāk resursu, lai nodrošinātu kopskaitu un arī darbaspējīgo iedzīvotāju skaitu), gan vienlaikus arī lielāks iedzīvotāju īpatsvars virs darbspējas vecuma (tātad izteiktāks jau esošais novecošanās process, kā arī lielāka slodze uz iedzīvotājiem darbspējas vecumā). Bez tam, jāņem arī vērā tas, ka līdzīgām tendencēm pastāvēt arī pārējā Latvijas teritorijā, arvien ierobežotākas kļūst galvaspilsētas iespējas piesaistīt darbaspēku no reģioniem. Kā minēts „Rīgas attīstības programmā 2006.-2011.gadam”: „Vērtējot Rīgas demogrāfisko situāciju kopumā, jāsecina, ka no iedzīvotāju skaita atjaunošanas viedokļa tā ir kritiska. Rīdnieku skaita mazināšanās gan var atvieglot mājokļu nodrošinājuma dažādo problēmu risināšanu, taču vienlaikus ar cilvēku skaita zudumu neizbēgami notiek viņu sastāva novecošanās. Novecošanās savukārt apdraud kvalificēta darbaspēka jeb cilvēkkapitāla atjaunošanās iespējas. Tā kā Rīgā iedzīvotāju sastāva novecošanās pakāpe ir augstāka nekā valstī kopumā, pilsētas vadībai būtu jāīsteno pasākumu kopums situācijas atveseļošanai, nepaļaujoties tikai uz valdības (ne)veicamajām darbībām tautas izmiršanas draudu novēršanai.”

6.attēls.

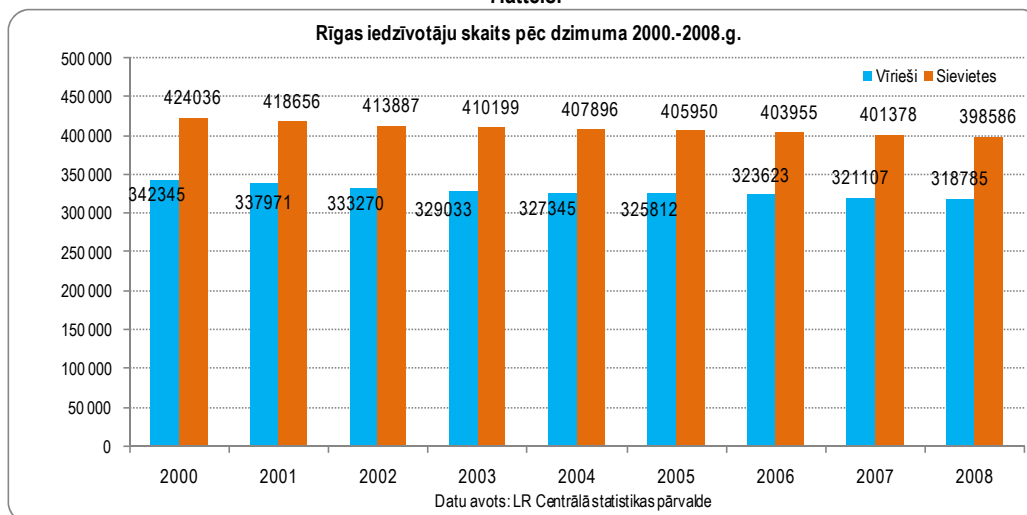
Zināmā mērā Rīgas pilsētas situāciju varētu līdzsvarot Pierīgas reģions, kur novērojams salīdzinoši augsts iedzīvotāju līdz darbības vecumam īpatsvars un zemākais Latvijā iedzīvotāju īpatsvars virs darbības vecuma. Tiesa gan, ja analizē tendences ilgākā laika posmā, tad jāsecina, ka Pierīgas reģions piedzīvo vienu no visstraujākajiem gados jauno iedzīvotāju kritumiem – ja 2000.gadā 19% Pierīgas iedzīvotāju bija līdz darbības vecumam, tad 2008.gadā īpatsvars ir samazinājies jau par 4%, kamēr iedzīvotāju īpatsvars virs darbības vecuma samazinājies tikai par 2%, bet darbības vecuma iedzīvotāju skaits pieaudzis par aptuveni 6%. Līdz ar to bez dziļākas analīzes pagaidām nav iespējams viennozīmīgi novērtēt Pierīgas iespējas līdzsvarot iedzīvotāju sastāva izmaiņu tendences pilsētas teritorijā.

Iepriekšminēto faktu aspektā interesants ir fakts, ka Rīgas rajonā iedzīvotāju vidējais vecums ir viens no zemākajiem Latvijas rajonos – ja vidējais iedzīvotāju vecums valstī ir 40,4 gadi (pēc 2007.gada datiem), tad Rīgas rajonā iedzīvotāju vecums ir 38,4 gadi (vēl „jaunāki” iedzīvotāji ir tikai Saldus rajonā, kur iedzīvotāju vidējais vecums ir 38,2 gadi).

Rīgas iedzīvotāju skaits pēc dzimuma

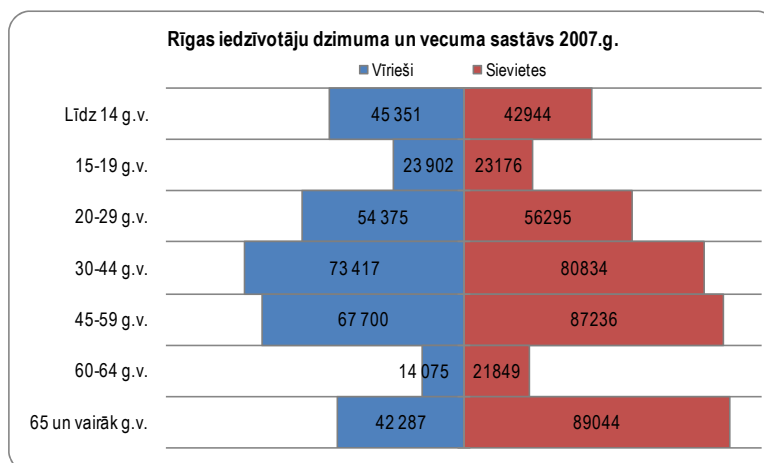
Pēdējo astoņu gadu laikā sieviešu īpatsvars Rīgas iedzīvotāju vidū ir bijis konstanti lielāks par vīriešu skaitu (7.attēls) – aptuveni 55% no Rīgas iedzīvotāju kopskaita ir sievietes. Nedaudz lielāks vīriešu īpatsvars ir Pierīgas reģionā – 2008.gadā Pierīgas reģionā sieviešu īpatsvars sastādīja 53%. Kā norādīts „Rīgas attīstības programmā 2006.-2012.gadam”: „lielāks sieviešu īpatsvars kādā teritorijā visu citu līdzīgu nosacījumu gadījumā nozīmē arī lielāku iedzīvotāju sastāva novecošanos. Tas varētu būt papildu iemesls Latvijā lielākajam veco ļaužu īpatsvaram tieši Rīgā.” Proti – vidējais sieviešu mūža ilgums ir lielāks kā vīriešu mūža ilgums (2007.gadā vīriešu vidējais paredzamais mūža ilgums jaundzimušajiem Latvijā bija 65,8 gadi, bet sievietēm – 76,5 gadi, tātad par 10,7 gadiem vairāk), sekojoši lielāks sieviešu īpatsvars sekmē arī lielāku iedzīvotāju sastāva novecošanos.

7.attēls.

Būtiskāks rādītājs par kopējo vīriešu un sieviešu skaita dalījumu ir iedzīvotāju skaita dalījums dzimuma grupās pa vecuma grupām, proti – līdzsvarotāks dzimuma grupu samērs auglīgā vecuma grupās lielā mērā raksturo paredzamo dzimstības līmeni. 2007.gadā Rīgā dzimuma un vecuma sastāvu raksturo lielāks vīriešu īpatsvars vecumā līdz 19 gadiem, abu dzimuma grupu skaita samērīgums 20-29 gadu vecuma grupā, bet arvien pieaugošs sieviešu īpatsvars sākot no 30-44 gadu vecuma grupas. Īpaši sieviešu dominānce novērojama 65 un vairāk gadu vecuma grupā (ko iespējams saistīt ar sieviešu ilgāku vidējo mūžu ilgumu, uz ko jau iepriekš tika norādīts), kā arī vecumā no 45-59 gadiem (kad sieviešu skaits ir par aptuveni 20 000 lielāks kā vīriešu skaits).

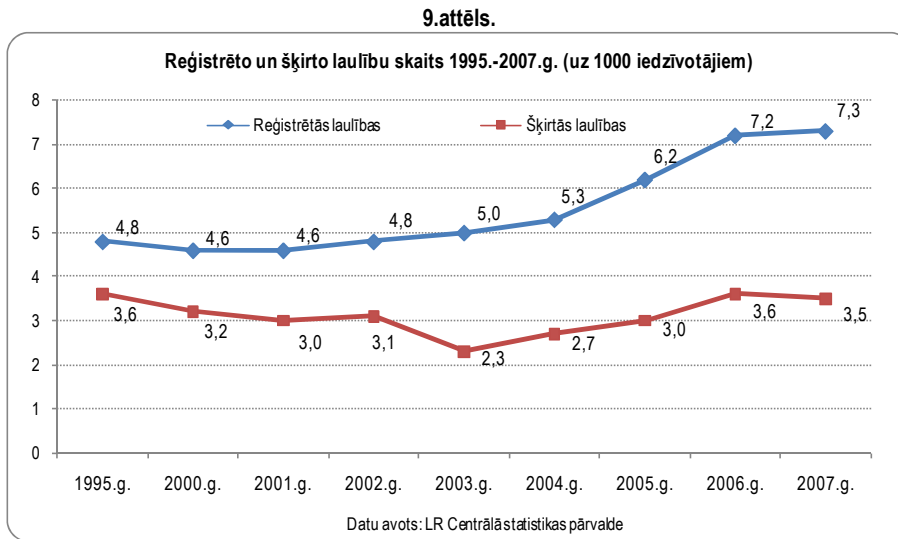
8.attēls.

Reģistrēto un šķirto laulību skaits Rīgā

Salīdzinot ar 1990tajiem gadiem, galvaspilsētā ievērojami uzlabojušies noslēgto laulību rādītāji (9.attēls). Ja 1995.gadā noslēgto laulību skaits bija tikai nedaudz lielāks par šķirto laulību skaitu, tad 2007.gadā noslēgts tiek aptuveni divas reizes vairāk laulību kā šķirts, kas vismaz teorētiski ļauj izteikt visumā pozitīvus vērtējumus par tuvāko gadu dzimstības rādītājiem (ja vien tos neietekmēs citi sociāli ekonomiski faktori). Kopumā Rīgā uz 1000 iedzīvotājiem pēdējo trīs gadu laikā tiek noslēgtas vidēji 6-7 laulības, bet šķirtas – 3. Lai gan pozitīvi vērtējams laulību skaita pieaugums, tomēr zināmā mērā kā negatīva vērtējama nemainīgā šķirto laulību skaita

saglabāšanās – pēdējo desmit gadu periodā piedzīvojot nebūtiskas svārstības, 2006. un 2007. gadā šķirto laulību skaits uzrāda tādu pat līmeni kā 1995. gadā.

Jāpiebilst, ka Rīgā novērojami visaugstākie noslēgto laulību skaita rādītāji Latvijā (ja Rīgā un Pierīgā tās ir 7,3 laulības uz 1000 iedzīvotājiem, tad Vidzemē – 5,3, bet pārējos Latvijas reģionos – aptuveni 6), savukārt šķirto laulību skaita rādītājs ir aptuveni tādā pat līmenī kā citur Latvijā (Vidzemē un Latgalē – 2,9, pārējā Latvijā – aptuveni 3).

Rīgā slēgto laulību līgavaiņu vidējais vecums ir augstākais Latvijā (ja Latvijā vidējais līgavaiņa vecums ir 33,0 gadi, tad Rīgā – 33,9), un līgavu vecums – viens no augstākajiem (Latvijā vidēji 30,4 gadi, Rīgā – 31,0)⁴.

Vidējais laulības ilgums ar katru gadu Latvijā pieaug un 2006.gadā tas bija 14,1 gads. Vērtējot padziļinātāk šķirtās laulības, novērojams, ka 51,4% no 2006.gadā Rīgā šķirtajām laulībām bija ar bērniem⁵, visbiežāk ar vienu bērnu (39,4%) un diviem bērniem (10,2%). 48,6% šķirto laulību bijušas bez kopīgiem bērniem. Lai gan tas ir viens no zemākajiem rādītājiem Latvijā (piemēram, Rīgas rajonā 63,0% šķirto laulību bijušas ar bērniem (Pierīgas reģionā – 63,1%)), tomēr jāvērtē uzmanība, ka salīdzinoši liels sekojoši ir šķirtās laulībās augošu bērnu skaits – 2006.gadā šķirtās laulībās kopumā Rīgā bija 1717 bērnu⁶.

Rīgas iedzīvotāju nacionālais sastāvs

Neskatoties uz visumā augstajiem migrācijas rādītājiem, Rīgas iedzīvotāju nacionālais sastāvs pēdējo astoņu gadu laikā nav būtiski mainījies (10.attēls) – tikai nedaudz palielinājies latviešu īpatsvars (no 41,0% 2000.gadā līdz 42,3% 2008.gadā), bet nedaudz samazinājies krievu tautības iedzīvotāju īpatsvars (attiecīgi no 43,9% līdz 41,7%). Jāpiemin gan, ka šīs nebūtiskās izmaiņas mainījušas īpatsvara attiecību starp latviešu un krievu

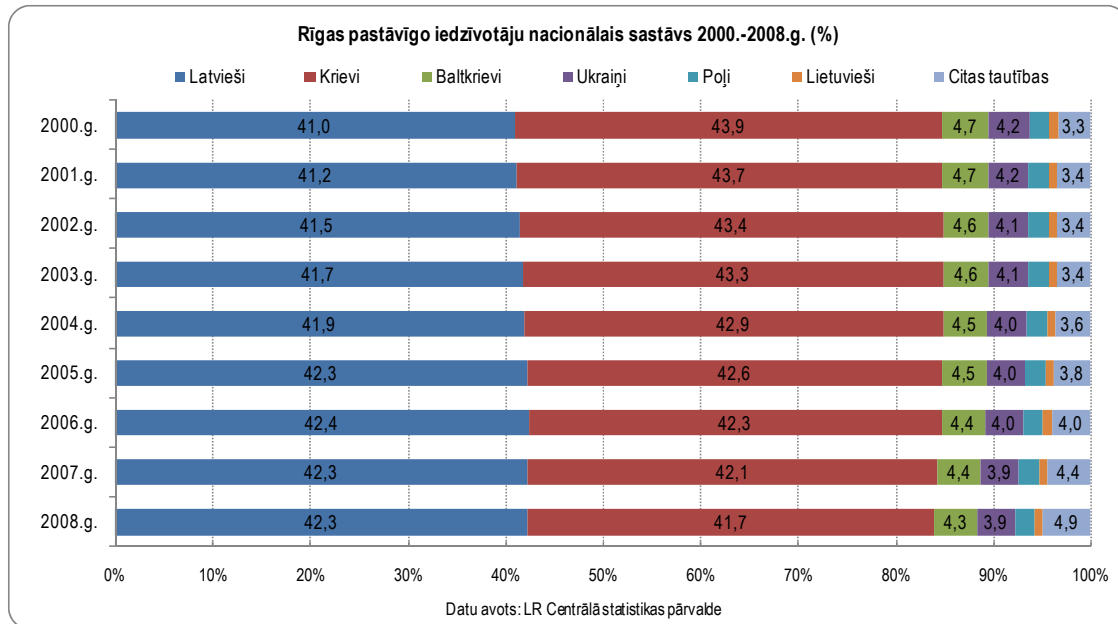
⁴ Datu avots: Latvijas statistikas gadagrāmata 2007, LR Centrālā statistikas pārvalde, Rīga, 2007.

⁵ Tiek uzskaitīti nepilngadīgie bērni.

⁶ Datu avots: Latvijas statistikas gadagrāmata 2007, LR Centrālā statistikas pārvalde, Rīga, 2007.

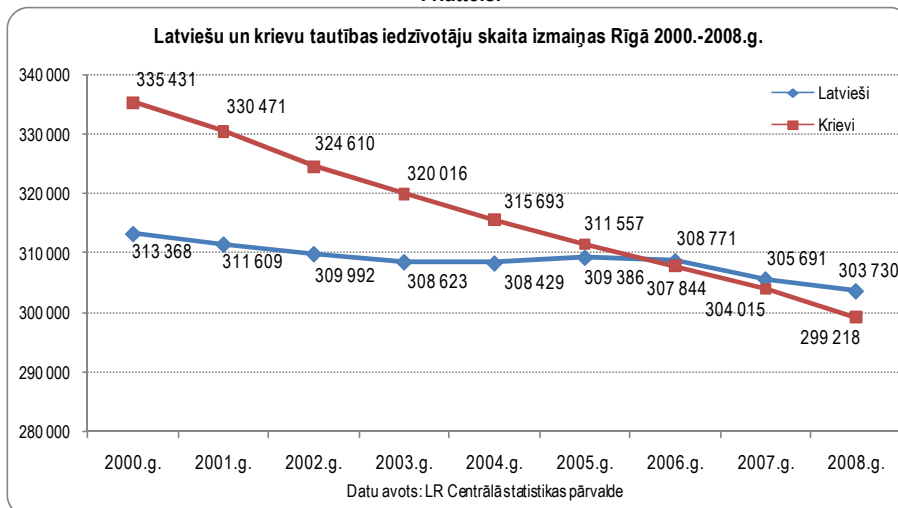
tautības iedzīvotājiem – ja līdz 2005.gadam Rīgā vairāk bija krievu tautības iedzīvotāju, tad kopš 2006.gada latviešu iedzīvotāju īpatsvars ir nedaudz lielāks.

10.attēls.

Aplūkojot latviešu un krievu tautības iedzīvotāju skaita izmaiņas absolūtos skaitļos (11.attēls), secināms, ka vismaz pagaidām latviešu īpatsvars galvaspilsētā palielinās tieši krievu tautības iedzīvotāju kopskaita samazināšanās, nevis latviešu tautības iedzīvotāju skaita pieauguma dēļ. Ja 2005.gadā bija vērojams neliels latviešu iedzīvotāju skaita pieaugums Rīgā, tad kopš 2006.gada tas atkal piedzīvo nelielu, bet konstantu samazinājumu ik gadus. Līdz ar to latviešu tautības iedzīvotāju īpatsvara dominance galvaspilsētā tiek saglabāta un palielināta tikai krievu tautības iedzīvotāju skaita straujāka samazinājuma dēļ, kas savukārt nozīmē, ka, mainoties demogrāfiskajām tendencēm latviešu un krievu tautības iedzīvotāju grupās, Rīgas nacionālā sastāva situācija tuvākā un tālākā nākotnē šobrīd nav viennozīmīgi prognozējama (piemēram, ja samazinās krievu tautības iedzīvotāju skaita krituma tendences (lielākas dzimstības krievu tautības iedzīvotāju vidū vai citu iemeslu dēļ), vienlaikus latviešu tautības iedzīvotāju skaitam samazinoties esošo tendenču ietvaros (negatīvās dabiskās un mehāniskās kustības tendenču dēļ), dažu gadu laikā par dominējošo tautību pilsētā atkal kļūtu krievu tautības pārstāvji).

11.attēls.

Tai pat laikā jāvērs uzmanība tam, ka ik gadus Rīgā palielinās dzīvojošo citu tautību pārstāvju skaits (10.attēls) – pēdējo astoņu gadu laikā tas pieaudzis no 3,3% līdz 4,9%. Tādējādi, lai gan dominējoši Rīgā ir latviešu un krievu tautības iedzīvotāji, tomēr ik gadus Rīga piesaista arī cittautiešus, veicinot pilsētā daudznacionālu un atvērtu vidi.

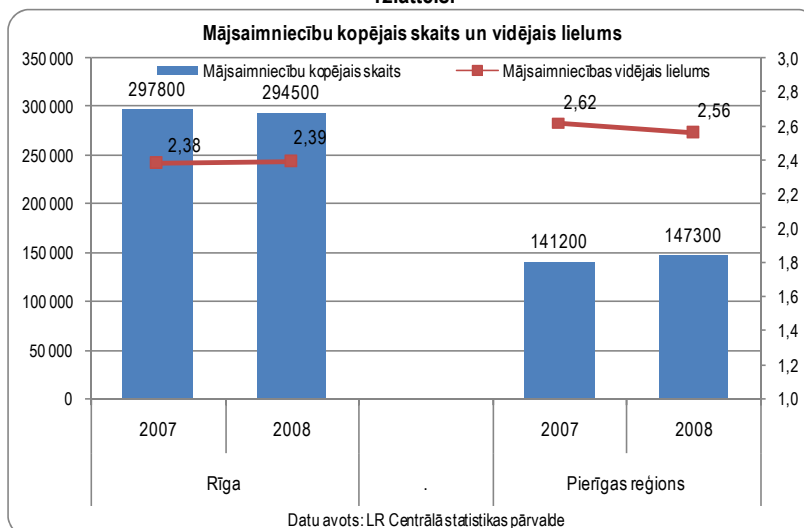
„Rīgas attīstības programmā 2006.-2012.gadam” minēts arī sīkāks nacionālā sastāva dalījums pa Rīgas rajoniem un priekšpilsētām (pēc datiem uz 2004.gadu): „Krievi, ukraiņi un baltkrievi salīdzinoši vairāk ir apmetušies Kurzemes un Latgales priekšpilsētās, kā arī Ziemeļu rajonā, čigāni – Latgales un Zemgales priekšpilsētās, ebreji – Centra rajonā, kā arī Vidzemes un Latgales priekšpilsētās. Vislatviskākie ir Centra rajons, Vidzemes un Zemgales priekšpilsētas, bet tikai Centra rajonā latvieši veido vairāk par pusi no visiem iedzīvotājiem.” Šādā aspektā noteikti svarīgi būtu vērtēt situāciju un plānot attīstību tādā veidā, lai konkrēti pilsētas rajoni neveidotos tikai par noteiktu tautību pārstāvju dzīves vietu, bet veicināt vienmērīgu iedzīvotāju nacionālā sastāva attīstību visos pilsētas rajonos un priekšpilsētās.

Mājsaimniecību skaits un vidējais lielums Rīgā

Kopumā Rīgas pilsētā 2008.gadā bija 294,5 tūkstoši mājsaimniecību⁷ (12.attēls), kas ir 33% no kopējā mājsaimniecību skaita Latvijā. Vidējais mājsaimniecības lielums Rīgā ir 2,39 cilvēki (kas ir mazāk nekā vidēji Latvijā (2,49)). Pēdējo divu gadu tendences uzrāda nelielu kritumu mājsaimniecību kopskaitā (no 297,8 tk līdz 294,5 tk) un vienlaikus pavisam nelielu pieaugumu mājsaimniecību locekļu vidējā skaitā (no 2,38 līdz 2,39). Pretējas tendences novērojamas Pierīgas reģionā – pēdējo divu gadu laikā Pierīgā pieaudzis kopējais mājsaimniecību skaits (no 141,2 tk līdz 147,3 tk), savukārt samazinājies mājsaimniecības vidējais lielums (no 2,62 līdz 2,56)

⁷ Mājsaimniecība ir viena vai vairākas personas, kas dzīvo vienā mājoklī un kopīgi sedz mājsaimniecības izdevumus.

12.attēls.

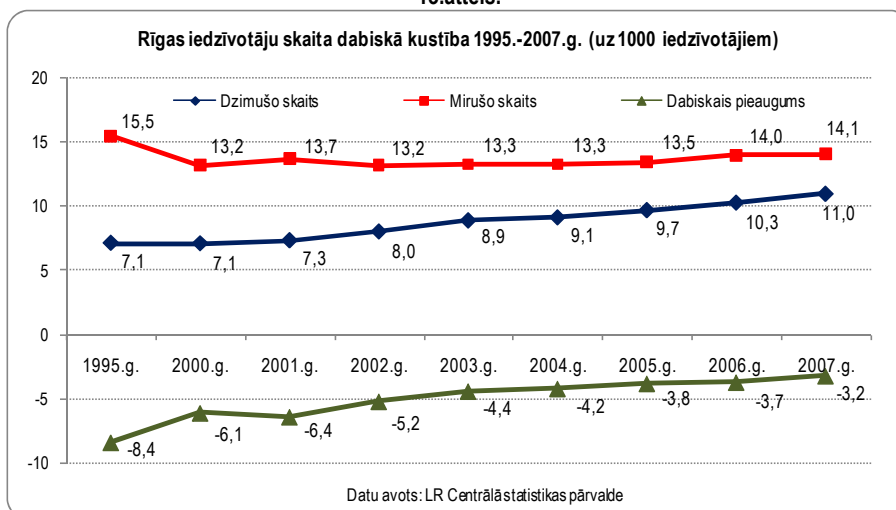
Visumā Rīgā novērotās tendences atbilst Latvijā kopumā novērotajam – kopējais mājsaimniecību skaits samazinās (no 958,7 tk 1997.gadā līdz 899,2 tk 2008.gadā), nedaudz samazinoties arī vidējā mājsaimniecību lieluma rādītājam (no 2,52 1997.gadā līdz 2,49 2008.gadā).

3.2. Rīgas iedzīvotāju dabiskās un mehāniskās kustības raksturojums

Dabiskās kustības rādītāji Rīgā

Salīdzinot ar 1990tajiem gadiem, dabiskās kustības⁸ rādītāji Rīgā ir uzlabojušies (13.attēls) – pakāpeniski samazinājies mirušo skaits, vienlaikus pieaugot dzimušo skaitam, kas kopumā dabiskās kustības rādītāju laika posmā no 1995.līdz 2007.gadam samazinājies no -8,4 līdz -3,2. Lai gan visumā novērojumi vērtējami pozitīvi, tomēr joprojām dabiskās kustības rādītājs kopumā uzrāda negatīvu tendenci, savukārt mirstības rādītājs pēdējo trīs gadu laikā sācis atkal nedaudz pieaugt. Kamēr saglabājas konstanti pieaugoša dzimstības tendence, šie fakti varētu tikt vērtēti neitrāli, tomēr – ja dzimušo skaits tuvākajos gados samazināsies (piemēram, valsts kopējās sociāli ekonomiskās situācijas dēļ), visai iespējams, ka dabiskās kustības rādītāji var uzrādīt arī lielāku negatīvu kritumu.

13.attēls.

⁸ Iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir starpība starp attiecīgajā laika periodā dzimušo un mirušo skaitu.

Vērtējot pēdējo 5-7 gadu periodā, novērojams, ka tieši Rīgā un Pierīgas reģionā visstraujāk pieaudzis dzimušo skaits – ja 2001.gadā Rīgā uz 1000 iedzīvotājiem bija 7,3 jaundzimušie, tad 2007.gadā – jau 11,0 (Pierīgas reģionā attiecīgi – 8,7 un 11,5), kamēr pārējos Latvijas reģionos dzimstība saglabājusies iepriekš novērotajā līmenī (neliels pieaugums bijis Kurzemes un Zemgales reģionos).

Arī mirstības rādītāju aspektā Rīga nav vērtējama kritiski – 2001.gadā Rīgā bija 13,7 mirušie uz 1000 iedzīvotājiem, bet 2007.gadā – 14,2 (Pierīgā attiecīgi – 12,9 un 13,1), kas ir aptuveni tādā pat pieauguma tendences līmenī kā citos Latvijas reģionos. Tomēr mirstības rādītāju aspektā īpaši uzmanība pievēršama mirstībai transporta nelaiemes gadījumos – Rīgas rajonā 2006.gadā mirstības transporta nelaiemes gadījumos rādītājs bija 130 cilvēku uz 1000 iedzīvotājiem, kas ir vairāk kā divas reizes lielāks rādītājs kā citos Latvijas rajonos (Ogres rajonā – 67, Balvu rajonā – 57, Bauskas rajonā – 51, Liepājas rajonā – 39, citos rajonos – zemāki rādītāji). Tāpat Rīgā ir augstākie mirstības rādītāji no tīša paškaitējuma (2006.gadā Rīgā 113 cilvēki) un vardarbības (94 cilvēki).⁹

Līdz ar to arī dabiskā pieauguma rādītāja aspektā Rīga, protams, uz pārējo Latvijas reģionu fona izceļas pozitīvi – pēdējo sešu gadu laikā Rīgas pilsētas dabiskā pieauguma negatīvais rādītājs samazinājies aptuveni divas reizes (Pierīgas reģionā vēl ievērojamāk – no -4,2 līdz -1,6), kamēr pārējā Latvijas teritorijā tas svārstījies nebūtiskā apjomā.

„Rīgas attīstības plāna 2006.-2011.gadam” apakšprojekta „Demogrāfiskā situācija un attīstības prognozes” ietvaros realizētajā analīzē secināts, ka laika posmā līdz 2025.gadam (salīdzinot ar 2005.gadu) Rīgas iedzīvotāju skaits dabiskās kustības rezultātā samazināsies no 14% (maksimālajā (mērķa) variantā) līdz pat 22% (inertes variantā) (3.tabula). Pie tam tieši galvaspilsētā būs novērojams vislielākais iedzīvotāju skaita zudums dabiskās kustības rezultātā: ja Latvijā kopumā samazināšanās tiek prognozēta par minimums 6%, tad Rīgā – par minimums 14%.

3.tabula.

Dabiskās kustības paredzamā ietekme uz iedzīvotāju kopskaita pārmaiņām, tūkst.

Teritorija	Vidēji 2000	Prognoze					2025/2000, %
		2005	2010	2015	2020	2025	
Minimālajā (inertes) variantā							
Latvijā	2373,0	2307,6	2241,8	2168,7	2082,2	1982,2	83,5
Tajā skaitā							
Rīgā	762,8	736,6	706,3	671,8	633,1	590,9	77,5
Pārējās pilsētās	855,9	835,9	813,6	786,6	753,3	714,7	83,5
Laukos	754,3	735,1	721,9	710,3	695,8	676,6	89,7
No visa:							
Pierīgā	200,1	195,5	190,3	184,3	177,0	168,4	84,2
Rīgas reģionā	962,9	932,0	896,7	856,1	810,1	759,3	78,8

⁹ Datu avots: Latvijas statistikas gadagrāmata 2007, LR Centrālā statistikas pārvalde, Rīga, 2007.

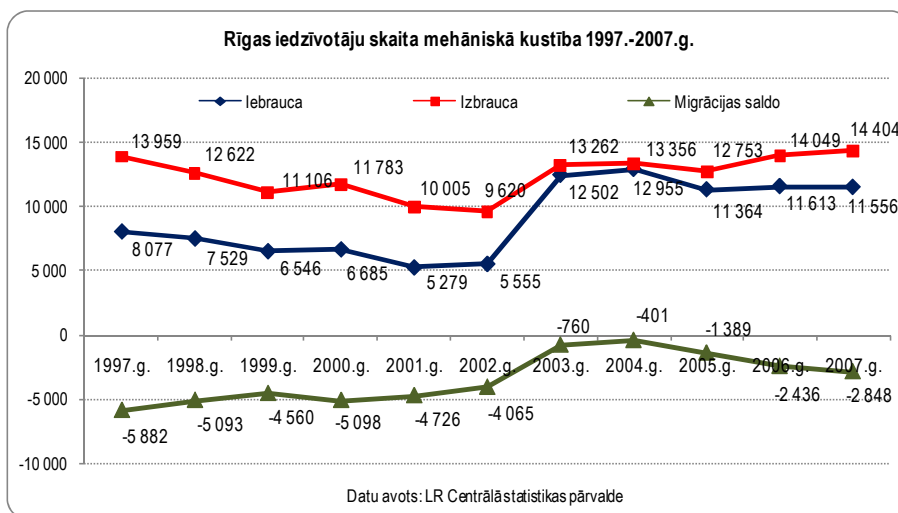
TABULAS TURPINĀJUMS	Vidēji 2000	Prognoze					2025/2000, %
		2005	2010	2015	2020	2025	
Maksimālajā (mērķa) variantā							
Latvijā		2318,8	2290,8	2280,8	2270,3	2240,2	94,4
Tajā skaitā							
Rīgā		740,1	720,9	703,5	684,2	659,4	86,4
Pārējās pilsētās		840,4	832,8	828,8	822,0	807,2	94,3
Laukos		738,3	737,0	748,5	764,0	773,6	102,6
No visa:							
Pierīgā		196,5	194,7	194,0	193,0	190,0	94,9
Rīgas reģionā		929,4	905,1	884,8	863,3	833,6	86,6

Datu avots: Rīgas attīstības plāna 2006.–2018.gadam apakšprojekts “Demogrāfiskā situācija un attīstības prognozes”, LZA Ekonomikas institūts. / „Rīgas attīstības programma 2006.-2011.gadam”.

Mehāniskās kustības rādītāji Rīgā

Tik pat lielus „zaudējumus” kā iedzīvotāju dabiskā kustība, galvaspilsētai rada arī mehāniskā kustība (migrācija)¹⁰ – pēdējo desmit gadu laikā Rīgā mehāniskās kustības dēļ iedzīvotāju skaits ik gadus sarucis vidēji par 3,3 tūkstošiem (14.attēls). No 1990to gadu vidus līdz 2002.gadam Rīgā novērojama vienmērīga iebraukušo un izbraukušo cilvēku skaita krišanās, savukārt laika periodā no 2002.līdz 2005.gadam vērojama strauja situācijas izlīdzināšanās, kad iebraucēju skaits ir gandrīz vienāds ar izbraucēju skaitu, tomēr pēc 2005.gada situācija pakāpeniski atkal iegūst negatīvas tendences un 2007.gadā izbraucēju skaits ir par 2,8 tūkstošiem lielāks kā iebraucēju. Pie tam – Rīgas migrācijas saldo ir ievērojami augstāks par Latvijas rādītājiem – ja Rīga 2007.gadā „zaudējusi” 2848 iedzīvotājus, tad Latvija kopumā „tikai” 642.

14.attēls.

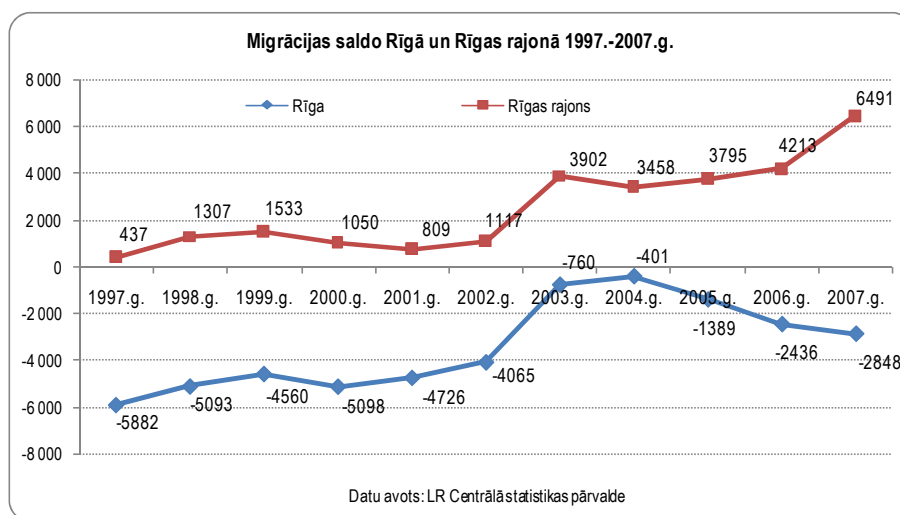

Arī salīdzinot ar citām Latvijas Republikas nozīmes pilsētām, Rīgas pilsētas negatīvais migrācijas saldo ir vislielākais: Daugavpils 2007.gadā migrācijas dēļ „zaudējusi” 1059 iedzīvotājus, Jelgava – 328, Liepāja – 147, Rēzekne – 292, Ventspils – 52, savukārt Jūrmala ir vienīgā pilsēta, kuru jau kopš 1990to gadu sākuma raksturo pozitīvs migrācijas saldo (līdz 2004.gadam tāda bijusi arī Ventspils, taču kopš 2005.gada arī Ventspilī migrācijas saldo uzrāda negatīvu tendenci).

¹⁰ Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācija ir iedzīvotāju pārvietošanās no vienas administratīvās teritorijas uz citu pastāvīgās dzīvesvietas maiņas nolūkā vai vismaz uz vienu gadu. Migrāciju iedala ārējā (starpvalstu) un iekšējā (Latvijas ietvaros). Migrācija pilsētu un rajonu griezumā ietver arī iedzīvotāju pārvietošanos valsts robežās starp dažādām administratīvajām teritorijām. Taču, ja persona maina dzīvesvietu vienas pilsētas, pagasta vai novada robežās, tā, atbilstoši starptautisko organizāciju rekomendācijām, migrācijas statistikā netiek uzskaitīta.

Kā jau iepriekš tika minēts, tad arvien lielāku iedzīvotāju skaitu piesaista tieši Rīgas rajons un Pierīgas reģions. Sekojoši arī Rīgas rajona migrācijas saldo ir arvien pieaugošs (15.attēls) – pēdējo desmit gadu laikā vidēji ik gadu Rīgas rajons piesaista 2,5 tūkstošus papildus iedzīvotāju. Īpaši aktīvi migrācijas saldo pieaudzis pēdējo divu gadu laikā – 2006.gadā Rīgas rajons ieguvis 4213, bet 2007.gadā – 6491 iedzīvotājus (tātad divu gadu laikā iedzīvotāju skaits Rīgas rajonā pieaudzis aptuveni par 10 tūkstošiem).

15.attēls.

Par iebraukšanas un izbraukšanas vietām kopējie dati pieejami diemžēl tikai līdz 2003.gadam (4.tabula). Šajā ziņojumā tie sniegti kā papildus informācija, bet izdarīt secinājumus par līdzīgām tendencēm arī turpmākajos gados nebūtu iesakāms. Tas tāpēc, ka pēc 2003.-2004.gada strauji mainījušās kopējās migrācijas tendences, iespējams, arī migrācijas vietu struktūra ir mainījusies. Dati, kas pieejami līdz 2003.gadam, liecina, ka iebraukušo un izbraukušo vidū lielāko daļu sastāda migranti no Latvijas reģioniem. Vairākums (80%-90%) no Rīgā iebraukušajiem galvaspilsētā ieradušies no citām apdzīvotām vietām Latvijā, tikai neliela daļa (10%-15%) – no ārvalstīm. Arī izbraukušo galamērķos novērojama līdzīga aina – vairākums izbraukuši uz citu apdzīvotu vietu Latvijā un neliels īpatsvars – uz ārvalstīm. Jāpiebilst gan, ka 1990tajos gados aptuveni 40% no Rīgas izbraukušo devušies uz ārvalstīm, bet kopš 2002.gada ārpus valsts robežām devušos skaits samazinājies, 2003.gadā sasniedzot 10% līmeni.

4.tabula.

Rīgā iebraukušo un no Rīgas izbraukušo sadalījums pēc pārvietošanās virziena, %

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Iebraukšanas vietas							
Latvija	87,4	81,9	86,3	87,1	85,5	84,7	93,4
Ārvalstis	12,6	18,1	13,7	12,9	14,5	15,3	6,6
Iebraukušo skaits, kopā	8077	7529	6546	6685	5279	5555	12502
Izbraukšanas vietas							
Latvija	59,6	62,4	71,2	62,7	64,9	80,2	89,9
Ārvalstis	40,4	37,6	28,8	37,3	35,1	19,8	10,1
Izbraukušo skaits, kopā	13959	12622	11106	11783	10005	9620	13262

Datu avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Par iekšējo Latvijas migrāciju liecina dati, kas analizēti Rīgas attīstības plāna 2006.-2018.gadam apakšprojekta „Demogrāfiskā situācija un attīstības prognozes” ietvaros (5.tabula) – veiktās datu analīzes liecina, ka vairums

no Rīgas izbraukušo laika posmā no 1997.līdz 2001.gadam nav devušies uz tāliem Latvijas reģioniem, bet dzīves vietu mainījuši tuvāko Pierīgas reģionu ietvaros. Vairums no galvaspilsētas izbraukušo pārcēlušies uz Rīgas rajonu, Zemgali un Vidzemi, daudz retāk par dzīves vietu izvēloties Kurzemi vai Latgali.

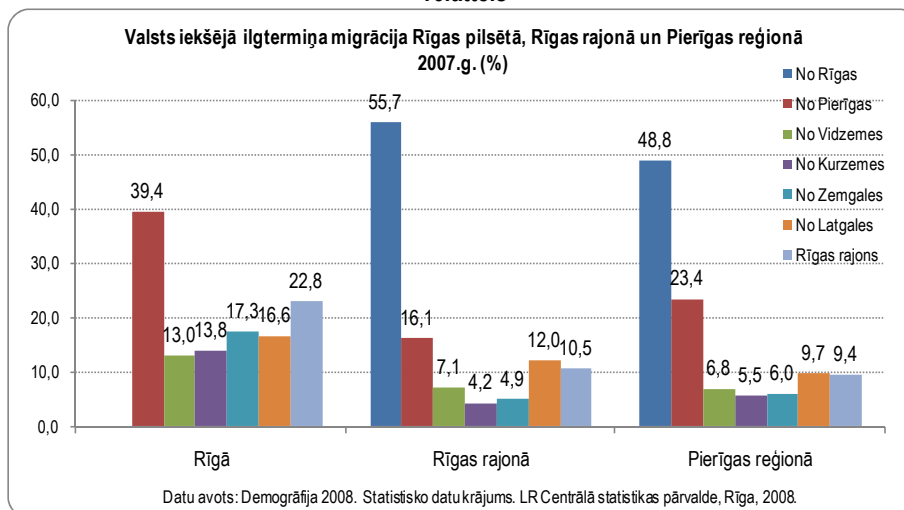
5.tabula.

No Rīgas izbraukušo sadalījums pa reģioniem (uz kuriem izbrauca), iekšējā migrācija, %					
	1997	1998	1999	2000	2001
Rīgas rajons	36,1	42,1	45,6	42,3	38,5
Vidzeme	23,3	23,8	20,3	20,3	17,4
Kurzeme	10,3	7,4	7,4	7,5	7,8
Zemgale	16,9	16,2	16,3	19,6	25,4
Latgale	13,4	10,5	10,4	10,3	10,9
Kopā, %	100	100	100	100	100
Skaitis, kopā	8321	7879	7910	7383	6496

Datu avots: Rīgas attīstības plāna 2006.–2018.gadam apakšprojekts "Demogrāfiskā situācija un attīstības prognozes", LZA Ekonomikas institūts

Dati par Rīgā, Rīgas rajonā un Pierīgā iebraukušajiem liecina (16.attēls), ka visbiežāk uz galvaspilsētu 39,4% no iebraucējiem pārcēlušies no Pierīgas, tai pat laikā Rīgas rajonā 55,7% un Pierīgas reģionā 48,8% no iebraucējiem bija pārcēlušies no Rīgas pilsētas. Rīgā iebraukušo vidū salīdzinoši daudz bijuši arī līdz tam Rīgas rajonā dzīvojošo (22,8%), tomēr kopējie Pierīgas migrācijas rādītāji liecina, ka aktīvāk par pilsētu iedzīvotājus piesaista Rīgas rajons un Pierīgas reģions kā dzīves vietas. Interesanti, ka salīdzinoši liels ir migrējošo iedzīvotāju īpatsvars no Latgales – no Rīgā iebraukušajiem 16,6% izceļojuši no Latgales, Rīgas rajonā iebraukušo vidū 12,0% bijuši no Latgales reģiona, bet Pierīgas reģionā 9,7%.

16.attēls

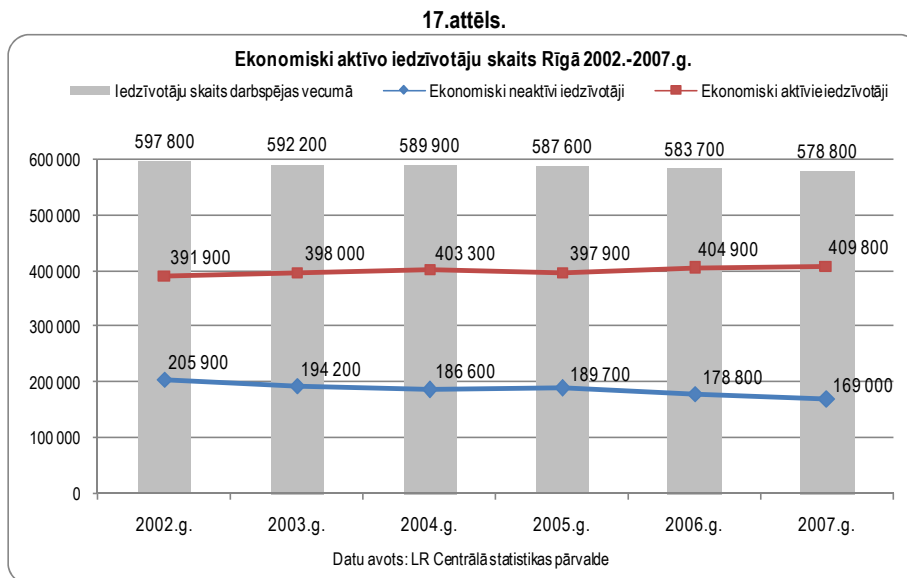
„Rīgas attīstības programmā 2006.-2011.gadam” attiecībā uz iespējamajām migrācijas izmaiņām tuvākajos gados minēts: „Migrācijas lomai Latvijas iedzīvotāju skaita dinamikā nav pamata mainīties, kamēr dzīves līmenis valstī netuvosies vismaz Eiropas Savienības vidējam līmenim. Tā kā tas Tautsaimniecības vienotās stratēģijas projektā (2003) tiek paredzēts 20–30 gadu laikā, visā prognozes periodā (līdz 2025.gadam – ziņojuma autoru piezīme) sagaidāms emigrantu skaita pārsvars pār imigrantiem un atbilstoši iedzīvotāju skaita zudumi. Cerot uz dzīves līmeņa pakāpenisku tuvināšanos, paredzama arī migrācijas izraisīto iedzīvotāju skaita zudumu samazināšanās. Tomēr, izceļojot galvenokārt aktīvā vecuma cilvēkiem, esošo migrācijas virzienu saglabāšanās

(pat minimālā apjomā) mazina paredzamo dzimušo skaitu un līdz ar to arī attālina kopējās iedzīvotāju ataudzes normalizēšanās iespējas. Rēķinoties ar Rīgas iedzīvotāju relatīvi augstāku izglītotību, tieši rīdzeniekiem paredzama augstāka konkurētspēja Eiropas Savienības kopējā darba tirgū un līdz ar to izceļošanas varbūtība. Tāpēc Rīgā paredzams lielāks iedzīvotāju skaita zudums migrantu apmaiņas gaitā nekā vidēji valstī.”

3.3. Rīgas iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes raksturojums

Ekonomiski aktīvie Rīgas iedzīvotāji

Pēdējo sešu gadu laikā Rīgas pilsētā ir samazinājies kopējais iedzīvotāju skaits darbības vecumā¹¹ (17.attēls) – no 597 800 2002.gadā līdz 578800 2007.gadā (samazinājums par aptuveni 4%). Tai pat laikā pozitīvas tendences uzrāda šo iedzīvotāju struktūras izmaiņas, proti – no 391 900 līdz 409 800 pieaudzis ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits¹² (pieaugums par 5%), savukārt no 205 900 līdz 169 000 krities ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju skaits¹³ (samazinājums par 18%).

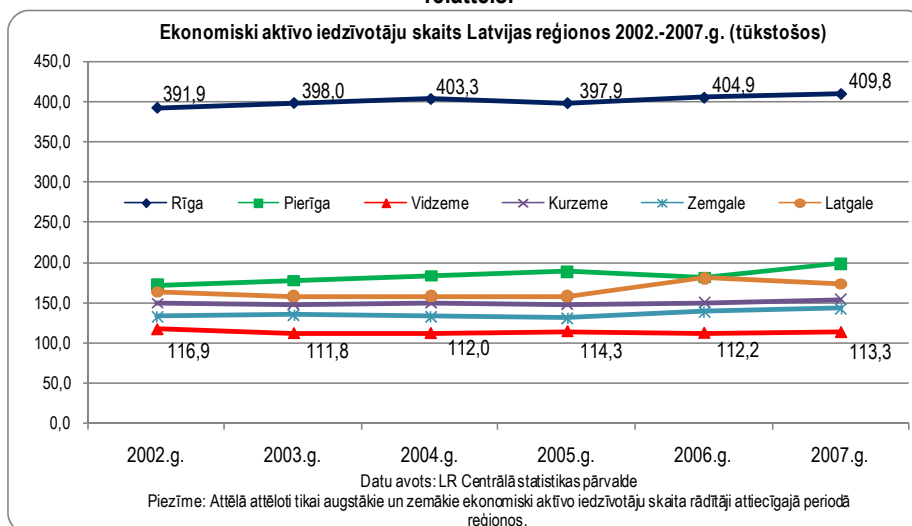
Salīdzinot Rīgas rādītājus ar pārējiem Latvijas reģioniem, redzams (18.attēls), ka galvaspilsētā ir otrs straujākais ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita pieaugums – Rīgā šo iedzīvotāju skaits pieaudzis par 17,9 tk, bet Pierīgā par 27,2 tk. Vidēji Latvijā šajā laika periodā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits pieaudzis par 11,3 tk, izņēmums ir Vidzeme, kur ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits samazinājies par 3,6 tk.

¹¹Šajā sadaļā tiek analizēta vecuma grupa no 15 līdz 74 gadiem, tādēļ šeit uzrādītie skaitļi atšķiras no sadaļā „Iedzīvotāju sadalījums pēc vecuma” minētajiem.

¹²Abu dzimumu personas, kas pārskata periodā piedāvā savu darbu materiālo vērtību ražošanai vai pakalpojumu sniegšanai. Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji sastāv no nodarbinātajiem un nestrādājošajiem iedzīvotājiem, kuri aktīvi meklē darbu (gan reģistrētie Nodarbinātības valsts aģentūrā, gan neregistrētie).

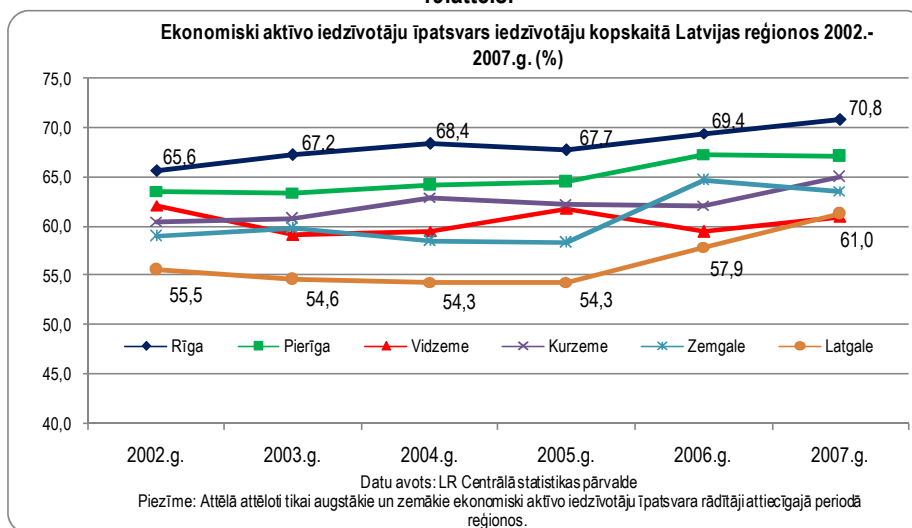
¹³Abu dzimumu personas neatkarīgi no vecuma, ieskaitot personas, kas jaunākas par darbības vecumu, kuras nevar pieskaitīt ne pie nodarbinātajiem iedzīvotājiem, ne arī pie darba meklētājiem (mājsaimnieces, nestrādājošie invalīdi, mācību iestāžu audzēkņi un studenti darbības vecumā, kas nestrādā un nemeklē darbu, nestrādājošie pensionāri u.c.).

18.attēls.

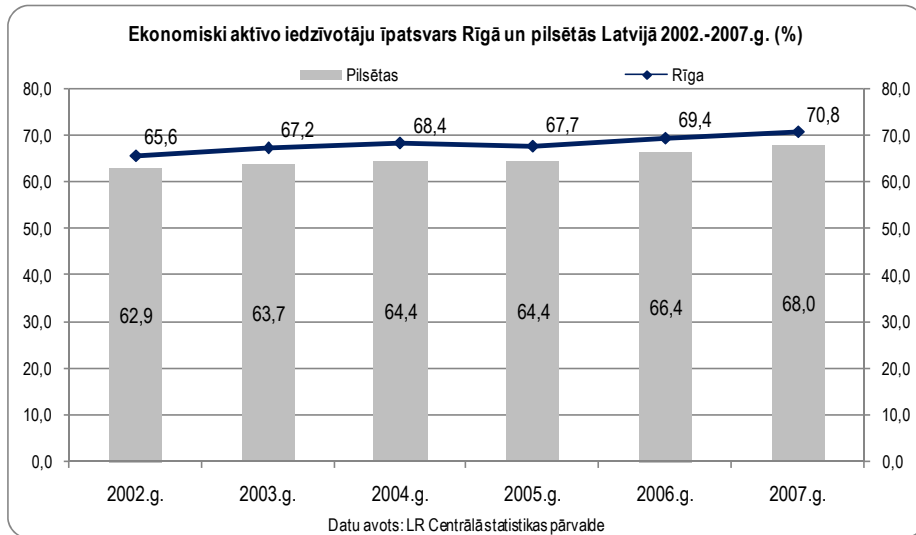
Ja ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita izmaiņas nevērtē absolūtos skaitļos, bet kā attiecību pret konkrētā reģiona iedzīvotāju kopskaitu, tad visstraujākais ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvara pieaugums novērojams (19.attēls) Latgalē (sešu gadu periodā šo iedzīvotāju īpatsvars pieaudzis par 5,7%). Rīgā novērojams otrais straujākais pieaugums – par 5,2%. Savukārt Pierīgā – lai arī bija novērojams visstraujākais ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita pieaugums – šo iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ir pieaudzis mazāk kā vidēji Latvijā. Kā iepriekš minēts – Pierīgā pēdējo gadu laikā īpaši strauji pieaudzis iedzīvotāju skaits, tomēr migrācijas rezultātā būtiski nav mainījusies iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes struktūra.

19.attēls.

Ja salīdzina Rīgu ar citām pilsētām Latvijā, novērojams, ka galvaspilsētā ir salīdzinoši lielāks ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars (20.attēls). Salīdzinot ar pilsētām Latvijā vidēji, Rīgā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars ir aptuveni par 3% lielāks un šāds īpatsvara pārsvars saglabājies aptuveni vienāds pēdējos sešus gadus.

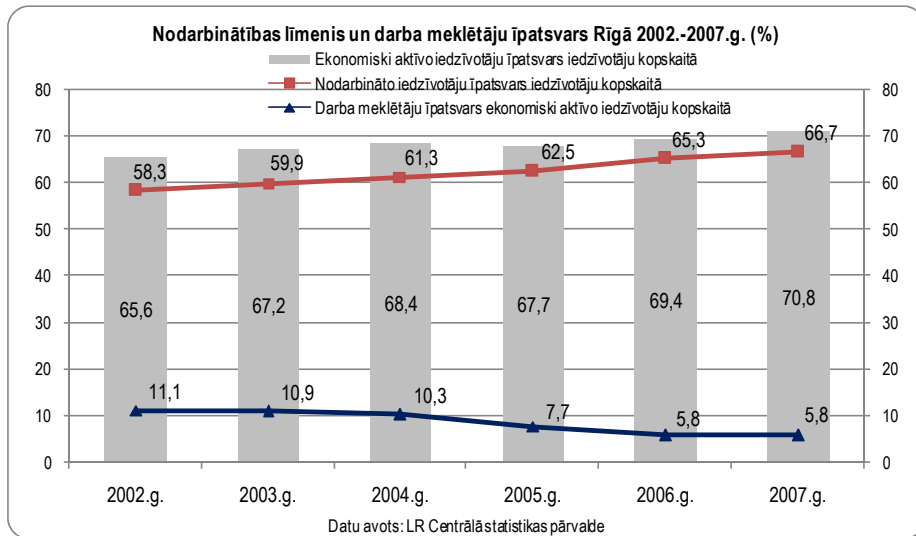
20.attēls.

Nodarbinātības līmenis

Kā jau iepriekš tika minēts – pēdējo sešu gadu laikā aptuveni par 5% pieaudzis ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (no 65,6% 2002.gadā līdz 70,8% 2007.gadā (21.attēls)). Šajā laika periodā uzlabojušies arī ekonomiski aktīvo iedzīvotāju struktūras rādītāji – no 58,3% līdz 66,7% pieaudzis nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars¹⁴ iedzīvotāju kopskaitā, vienlaikus no 11,1% līdz 5,8% nokrītošies darba meklētāju¹⁵ īpatsvaram¹⁶ ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā.

21.attēls.

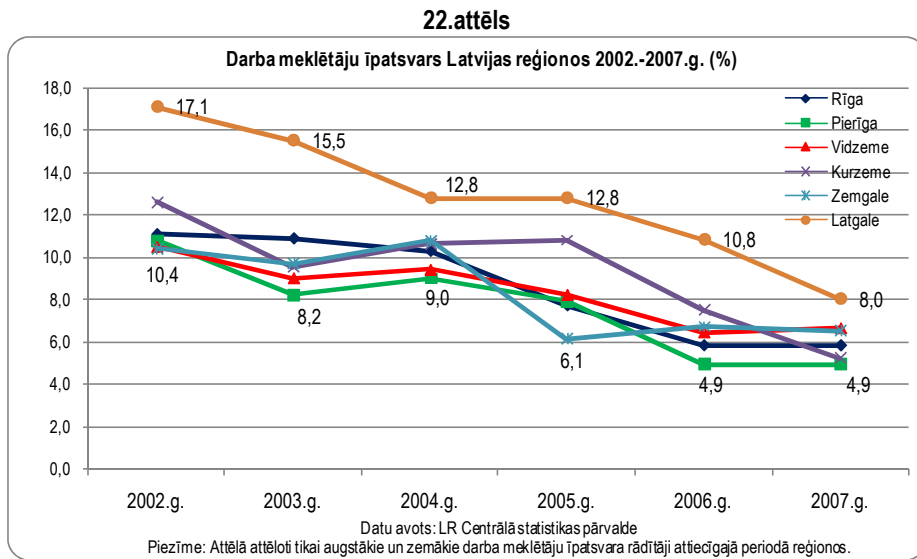
Salīdzinot darba meklētāju īpatsvara izmaiņas pēdējos sešos gados dažādos Latvijas reģionos, novērojams (22.attēls), ka Rīgā darba meklētāju īpatsvars samazinājies vairāk kā Vidzemē un Zemgalē (abās -3,9%), savukārt mazāk kā Latgalē (-9,1%) un Kurzemē (-7,4%). Arī Pierīgas reģionā darba meklētāju īpatsvars samazinājies mazliet vairāk kā Rīgā (par -5,9%). Vidēji Latvijā šajā laika periodā darba meklētāju īpatsvars

¹⁴ Visas tās personas 15-74 gadu vecumā (līdz 2001.gadam 15 gadi un vairāk), kuras pārskata nedēļā veica jebkādu darbu vai nu par samaksu naudā vai arī par atbildību precēs vai pakalpojumos. Par nodarbinātajiem uzskata arī pašnodarbinātās personas uzņēmējdarbībā, lauku saimniecībā vai profesionālajā praksē.

¹⁵ Personas, kuras nestrādā un nav pagaidu prombūtnē no darba, aktīvi meklē darbu un tā atrašanās gadījumā ir gatavas sākt strādāt. Darba meklētāju skaitā ietilpst arī tās personas, kuras darbu nemeklēja, jo darbu jau bija atradušas un uzsāks to trīs mēnešu laikā.

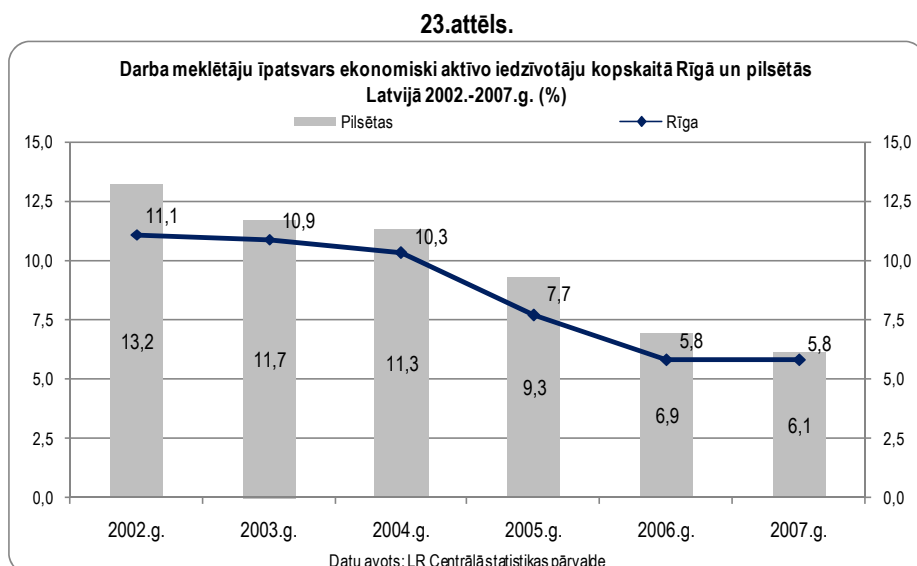
¹⁶ Darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, procentos.

samazinājies par 5,9%. Tas nozīmē, ka, salīdzinot ar Latvijas vidējo rādītāju, Rīgā attiecīgais rādītājs samazinājies mazāk. Tas iespējams skaidrojams ar faktu, ka galvaspilsētā ir augstākais nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, līdz ar to arī izmaiņas ir mazākas kā citos reģionos.

Jāuzsver, ka Rīgā laika posmā no 2002. līdz 2007.gadam nodarbināto īpatsvars bija palielinājies par 8,4%, bet darba meklētāju īpatsvars samazinājies tikai par 5,3%, t.i., galvaspilsētā darba meklētāju īpatsvars ir samazinājies salīdzinoši lēnāk nekā pieaudzis nodarbināto īpatsvars (piemēram, Vidzemē nodarbināto īpatsvars pieaudzis tikai par 1,4%, bet darba meklētāju īpatsvars samazinājies par 3,9%, kas norāda, ka darba meklētāju skaits samazinās straujāk nekā pieaug nodarbināto skaits).

Ja salīdzina situāciju Rīgā un Latvijas pilsētās vidēji, tad novērojams (23.attēls), ka pēdējo sešu gadu laikā darba meklētāju īpatsvars galvaspilsētā ir izlīdzinājies ar situāciju citās pilsētās – ja 2002.gadā darba meklētāju īpatsvars Rīgā bija par 2,1% zemāks kā vidēji Latvijas pilsētās, tad 2007.gadā starpība ir sarukusi līdz 0,3%. To gan nevar skaidrot ar situācijas pasliktināšanos Rīgā, drīzāk uzlabošanos citās pilsētās, sekojoši samazinoties potenciālajam darba spēka pieplūdamam no reģioniem.

Analizējot darba meklētāju sastāvu pēc profesijām, novērojams, ka Rīgas rajonā bezdarbnieku kopskaitā salīdzinoši vairāk ir mazumtirdzniecības veikalu pārdevēji, palīgstrādnieki, apkopēji un sētnieki (6.tabula). Savukārt vispieprasītākās profesijas (visvairāk pieteikto vakanču) ir – celtnieks, pārdevējs, kravas automobiļu vadītājs, palīgstrādnieks un pavārs. Kā redzams, lielākā daļa esošo bezdarbnieku pārstāv tās profesijas, kuras šobrīd ir vispieprasītākās, kas visdrīzāk nozīmē, ka konkrēto profesiju pārstāvji-bezdarbnieki neatbilst darba devēju prasībām vai nav gatavi pieņemt darba devēju piedāvātos darba apstākļus, darba samaksu. Līdz ar to bezdarba situācijas risināšanā liela nozīme būtu esošo bezdarbnieku kvalifikācijas paaugstināšanai un pārkvalifikācijai, jo darba tirgus pieprasījuma tendences visumā atbilst tirgū pieejamā darbaspēka piedāvājumam. Lai gan tas, protams, nevar būt vienīgais risinājums, jo, piemēram, Rīgas reģionālajā Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaits uz vienu pieejamo vakanci (darba devēju reģistrēto brīvo darba vietu) ir 4 (kas gan ir zemākais rādītājs Latvijā: Latgales reģionā uz vienu brīvo darba vietu reģistrēti 32 bezdarbnieki, Vidzemes reģionā – 17, Zemgales – 14, Kurzemes - 13)¹⁷.

6.tabula.

Bezdarbnieki pēc profesijas un vispieprasītākās profesijas Rīgas rajonā uz 2008.gada 1.janvāri

Profesija	Bezdarbnieki pēc profesijas	Profesija	Vispieprasītākās profesijas
Mazumtirdzniecības veikala pārdevējs	1787	Celtnieks	3759
Palīgstrādnieks	1132	Pārdevējs	450
Apkopējs	762	Kravas automobiļa vadītājs	376
Sētnieks	716	Palīgstrādnieks	258
Grāmatvedis	371	Pavārs	254
Pavārs	359	Apkopējs	236
Automobiļa vadītājs	399	Sētnieks	233
Šuvējs	304	Apsargs	231
Sargs	188	Metinātājs	215
Celtnieks	133	Stiegrotājs	205
		Sanitārtehniķis	201
		Gāzmetinātājs	192
		Krāvējs (roku darba)	179

Datu avots: Nodarbinātības valsts aģentūras pārskats "Bezdarba situācija Latvijā uz 05.02.2008" (http://www.nva.lv/docs/11_47b9703735a6d5.11045046.ppt)

Rīgas iedzīvotāju ienākumu un izdevumu struktūra

2005.gadā (jaunākie pieejamie dati) Rīgā vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli rīcībā esošie ienākumi¹⁸ bija 175,45 Ls mēnesī, kamēr Latvijā vidēji rīcībā esošie ienākumi sastādīja 122,36 Ls mēnesī. Tāpat Rīgas rādītāji bija augstāki kā pilsētās vidēji – 140,05 Ls. Vidēji uz vienu mājsaimniecību Rīgā rīcībā esošais ienākums ir 446,17 Ls mēnesī, Pierīgā – 305,40 Ls, bet pārējos Latvijas reģionos – aptuveni no 200,00 līdz 300,00 Ls mēnesī.

Dati par Rīgas iedzīvotāju rīcībā esošo ienākumu sastāvu un struktūru liecina (7.tabula), ka lielāko daļu ienākumu galvaspilsētā dzīvojošie iegūst kā ienākumus no algotā darba. Pavisam neliela ir tā ienākumu daļa,

¹⁷ Datu avots: Pārskats „Bezdarbnieku skaits uz vienu darba devēju reģistrēto vakanci NVA filiālē 2007.gadā” Nodarbinātības valsts aģentūras mājas lapā (http://www.nva.lv/docs/11_47ce90c05d6131.53818571.xls).

¹⁸ Kopējie monetārie un nemonetārie ienākumi, ko saņem mājsaimniecība noteiktā "ienākumu atskaites periodā" pēc ienākumu nodokļa, kārtējo īpašuma nodokļu, darba ņēmēju, pašnodarbināto un bezdarbnieku (attiecīgā gadījumā) obligāto sociālās apdrošināšanas iemaksu un darba devēju sociālās apdrošināšanas iemaksu atskaitīšanas, bet pēc to saņemto pārskaitījumu iekļaušanas, kas veikti starp mājsaimniecībām.

kas tiek iegūta no citiem avotiem, piemēram, kā pašnodarbinātā ienākumi vai ienākumi no īpašuma. Aptuveni 1/5 rīcībā esošo ienākumu veido saņemtie transferti¹⁹. Salīdzinot ar citiem reģioniem, novērojams, ka Rīgā ir salīdzinoši zemāks saņemto transfertu īpatsvars – ja Rīgā tie ir 17,9%, tad, piemēram, Kurzemē 27,1%, Vidzemē 28,8%, bet Latgalē pat 30,4%. Tai pat laikā Rīgā ir zemāks pašnodarbināto ienākumu īpatsvars – Zemgalē tas ir 6,0%, Kurzemē 7,2%, bet Vidzemē pat 10,6%.

7.tabula.

Mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu sastāvs un struktūra vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī Rīgā 2005.g. (Ls; %)

	Ls	%
Rīcībā esošais ienākums, pavisam	175,45	100,0
ienākumi no algotā darba	136,08	77,6
pašnodarbināto ienākumi	9,34	5,3
ienākumi no īpašuma	1,52	0,9
saņemtie transferti	31,33	17,9
citi ienākumi	0,06	0,0
rīcībā esošo ienākumu samazinošie izdevumi	-2,88	-1,6

Datu avots: LR Centrālās statistikas pārvalde.

Vairākums no Rīgā strādājošajiem 2006.gadā saņēma bruto darba samaksu līdz 300,00 Ls mēnesī - 29,5%-150,00 Ls mēnesī, vēl 39,3%-150,01-300,00 Ls mēnesī (8.tabula).

8.tabula.

Strādājošo skaita sadalījums pēc mēneša bruto darba samaksas lieluma Rīgā 2006.g. (%)

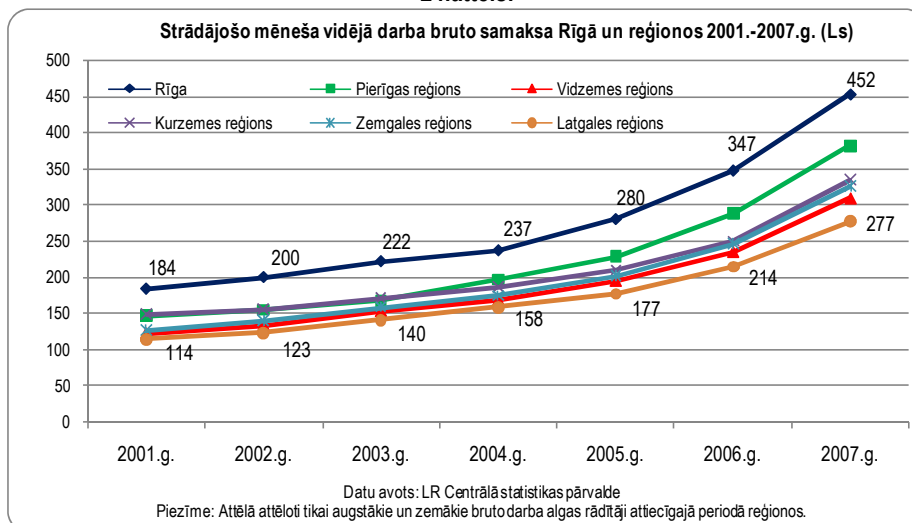
Pavisam	100	Pavisam	100
< 90,00	0,1	< 150,00	29,5
90,00	7,6	150,01-300,00	39,3
90,01-100,00	2,9	300,01-600,00	28,6
100,00	3,1	600,01-1000,00	8,2
100,01-120,00	6,9	1000,01-1500,00	2,1
120,01-150,00	8,9	> 1500,00	1,2
150,01-200,00	11,6		
200,01-250,00	9,5		
250,01-300,00	9,3		
300,01-400,00	13,4		
400,01-500,00	9,3		
500,01-600,00	5,9		
600,01-800,00	5,6		
800,01-1000,00	2,6		
1000,01-1500,00	2,1		
1500,01-2000,00	0,7		
2000,01-3000,00	0,4		
> 3000,00	0,1		

Datu avots: Latvijas statistikas gadagrāmata 2007. LR Centrālās statistikas pārvalde, Rīga, 2007.

2007.gadā vidējā bruto darba samaksa Rīgā bija 452 Ls (24.attēls) un pēdējo septiņu gadu laikā Rīgā strādājošo darba samaksa ir pieaugusi lēnāk kā vidēji valstī – vidēji Latvijā bruto darba samaksas pieaugums bijis 147,9%, bet Rīgā – 145,7%. Visstraujāk vidējā bruto darba samaksa pieaugusi Pierīgas reģionā, kur pieaugums septiņu gadu laikā sastāda 161,6%, darba algai palielinoties no 146 Ls līdz 382 Ls. Tāpat kā visā Latvijā, arī Rīgā atalgojuma tendences rāda, ka vidējā bruto darba alga sabiedriskajā sektorā ir par aptuveni 35% augstāka nekā privātajā sektorā.

¹⁹ Pensijas, sociālās apdrošināšanas pabalsti, valsts sociālie pabalsti, pašvaldību sociālās palīdzības pabalsti, stipendijas, saņemtie alimenti, saņemtā nauda un materiālā palīdzība no citām mājsaimniecībām.

24.attēls.

Rīgas iedzīvotāju mājsaimniecību izdevumu struktūra ir visumā līdzīga vidējam Latvijas mājsaimniecību patēriņam. Protams, atšķiras tēriņu apmēri (9.tabula) – ja Latvijā vidēji mēnesī izdevumi vienam mājsaimniecības individuālam ir 200,26 LVL lieli, tad Rīgā vidēji tiek tērēts 242,65 LVL. Bet analizējot izdevumu struktūru padziļināti, novērojams, ka mazliet lielāks izdevumu īpatsvars Rīgas iedzīvotāju tēriņos ir izdevumiem par atpūtu un kultūru, kā arī restorāniem, kafējnīcām un viesnīcām. Tikmēr pārējie izdevumi kopējā tēriņu apjomā sastāda aptuveni vienādu īpatsvaru kā Rīgā, tā arī ārpus tās.

9.tabula.

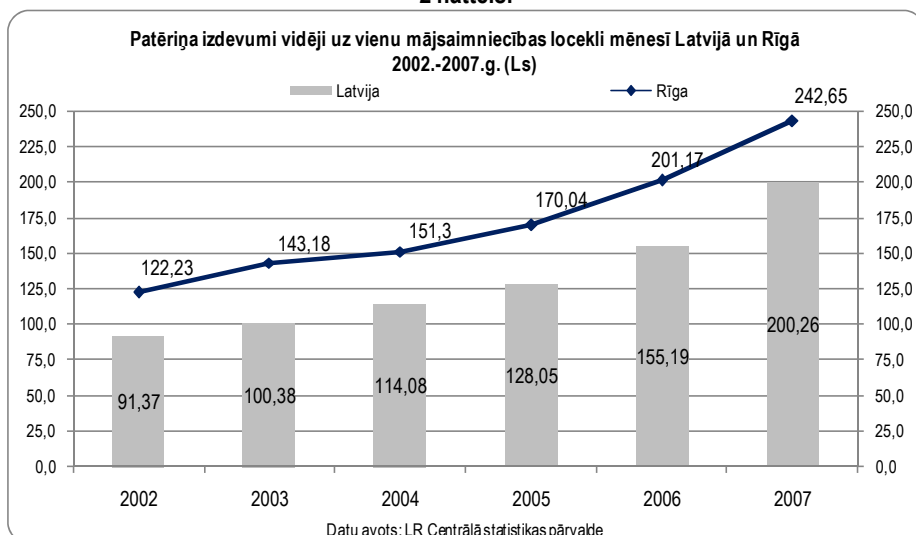
Patēriņa izdevumu sastāvs un struktūra vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī 2007.g. (Ls; %)

	Visas mājsaimniecības		Rīga	
	Ls	%	Ls	%
PAVISAM	200,26	100,0	242,65	100,0
Pārtika un bezalkoholiskie dzērieni	51,01	25,5	54,17	22,3
Alkoholiskie dzērieni, tabaka	6,00	3,0	6,59	2,7
Apģērbi un apavi	17,32	8,6	21,28	8,8
Mājoklis, ūdens, elektroenerģija, gāze un cits kurināmais	20,47	10,2	26,02	10,7
Mājokļa iekārta, mājturības piederumi un mājas uzkopšana	12,43	6,2	14,99	6,2
Veselība	9,75	4,9	12,22	5,0
Transports	31,05	15,5	36,72	15,1
Sakari	10,38	5,2	13,28	5,5
Atpūta un kultūra	16,40	8,2	22,68	9,3
Izglītība	2,48	1,2	3,69	1,5
Restorāni, kafējnīcas un viesnīcas	11,71	5,8	16,75	6,9
Dažādas preces un pakalpojumi	11,27	5,8	14,26	5,9

Datu avots: LR Centrālās statistikas pārvalde.

Vērtējot Rīgas iedzīvotāju patēriņa izdevumu summas izmaiņas pēdējos sešos gados, redzams (24.attēls) – lai gan galvaspilsētas iedzīvotāju patēriņa kopsumma latos pieaugusi lielākā apjomā kā Latvijā vidēji (Latvijā vidēji – par 108,89 Ls, bet Rīgā – par 120,42 Ls), procentuāli pieaugums bijis mazāks kā valstī vidēji (Latvijā vidēji – par 119%, bet Rīgā – par 98,5%).

24.attēls.

Ja analizē Rīgas iedzīvotāju patēriņa izdevumu struktūru vairāku gadu periodā, novērojams (10.tabula), ka patēriņa izdevumu kopapjomā kopš 2002.gada arvien sarucis pārtikas un bezalkoholisko dzērienu izdevumu īpatsvars, tāpat mazinājies arī mājokļa, ūdens, elektroenerģijas, gāzes un cita kurināmā izdevumu īpatsvars. Savukārt pakāpeniski palielinājies transporta izdevumu īpatsvars, nedaudz pieauguši arī izdevumi apģērbam un apaviem, mājokļa iekārtām, mājturības piederumiem un mājas uzkopšanai tērēto līdzekļu īpatsvars, kā arī izdevumi kultūrai un atpūtai. Nebūtisks īpatsvara samazinājums novērojams izdevumos par alkoholiskajiem dzērieniem un tabaku, sakariem un izglītību.

10.tabula.

Patēriņa izdevumu sastāvs un struktūra vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī Rīgā 2002.-2007.g. (%)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
PAVISAM	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Pārtika un bezalkoholiskie dzērieni	28,9	26,4	25,3	26,0	23,9	22,3
Alkoholiskie dzērieni, tabaka	3,2	3,3	3,5	3,2	3,0	2,7
Apģērbi un apavi	7,4	8,1	7,8	8,6	8,4	8,8
Mājoklis, ūdens, elektroenerģija, gāze un cits kurināmais	14,2	13,6	13,7	12,6	12,3	10,7
Mājokļa iekārta, mājturības piederumi un mājas uzkopšana	4,5	5,6	5,1	5,3	5,6	6,2
Veselība	3,1	3,5	4,1	3,9	4,1	5,0
Transporta	10,7	11,3	11,9	11,4	12,6	15,1
Sakari	6,5	6,4	7,1	6,6	6,4	5,5
Atpūta un kultūra	7,5	7,9	7,3	8,0	9,2	9,3
Izglītība	1,9	1,9	2,0	1,8	1,6	1,5
Restorāni, kafējnīcas un viesnīcas	6,7	6,2	6,5	6,8	7,0	6,9
Dažādas preces un pakalpojumi	5,3	5,7	5,6	5,8	6,0	5,9

Datu avots: LR Centrālās statistikas pārvalde.

3.4. Sociālās drošības rādītāji

Pabalstu saņēmēju skaits Rīgā

2007.gadā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Rīgas filiālēs bija reģistrēti 835 443 sociāli apdrošinātās personas, to skaitā – 9 173 bezdarbnieku pabalsta saņēmēju, 154 333 vecuma pensiju saņēmēju un 7 090 slimības pabalstu saņēmēju skaits (11.tabula). Iedzīvotāju kopskaitā kopumā bija 25,4% pensiju un 4,3% - invaliditātes pensiju saņēmēju (12.tabula). Pašvaldības sociālos pabalstus kopumā saņēma 8,9% iedzīvotāju. Garantētā minimālā ienākuma (GMI) saņēmēju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā Rīgā 2007.gadā bijis 1,1%.

11.tabula

Sociāli apdrošināto personu skaits, bezdarbnieku un vecuma pensijas saņēmēju skaits Rīgā 2007.g.

Nodaļa	Sociāli apdrošināto personu skaits	Bezdarbnieku pabalsta saņēmēju skaits	Vecuma pensiju saņēmēju skaits	Slimības pabalsta saņēmēju skaits
Rīga, Centra nodaļa	129 455	259	5 963	182
Rīga, Kurzemes nodaļa	99 259	1 795	31 870	1 399
Rīga, Latgales nodaļa	183 480	2 580	39 970	1 883
Rīga, Vidzemes nodaļa	200 399	1 993	41 308	1 579
Rīga, Zemgales nodaļa	102 075	1 461	18 371	1 097
Rīga, Ziemeļu nodaļa	120 775	1 085	16 851	950
KOPĀ RĪGĀ:	835 443	9 173	154 333	7 090
Rīgas rajona nodaļa	128 921	2 483	28 685	1 785

Datu avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtie dati.

12.tabula.

Valsts un pašvaldības sociālo pabalstu un pensiju saņēmēji Rīgā 2007.g.

		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (%)
Valsts sociālo pabalstu un pensiju saņēmēji			
Pensiju saņēmēji		183340	25,4
Tai skaitā	Vecuma pensijas*	154333	21,5
	Apgādnieka zaudējuma pensijas	5809	0,8
	Izdienas pensijas	2372	0,3
	Pensijas pēc speciālajiem lēmumiem, t.sk. ČAES avārijas seku likvidatoru pensijas	576	0,1
Personas ar invaliditāti		30766	4,3
Tai skaitā	Personas ar 1.grupas invaliditāti	2627	0,4
	Personas ar 2.grupas invaliditāti	17400	2,4
	Personas ar 3.grupas invaliditāti	8910	1,2
	Bērni ar invaliditāti	1892	0,3
Pašvaldības sociālo pabalstu saņēmēji		64366	8,9
GMI saņēmēji		7812	1,1
Vienreizējo pabalstu ārkārtas situācijās saņēmēji		2368	0,3
Citos tiesību aktos noteiktie pārējie sociālie pabalsti		63090	8,7

Datu avots: Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību

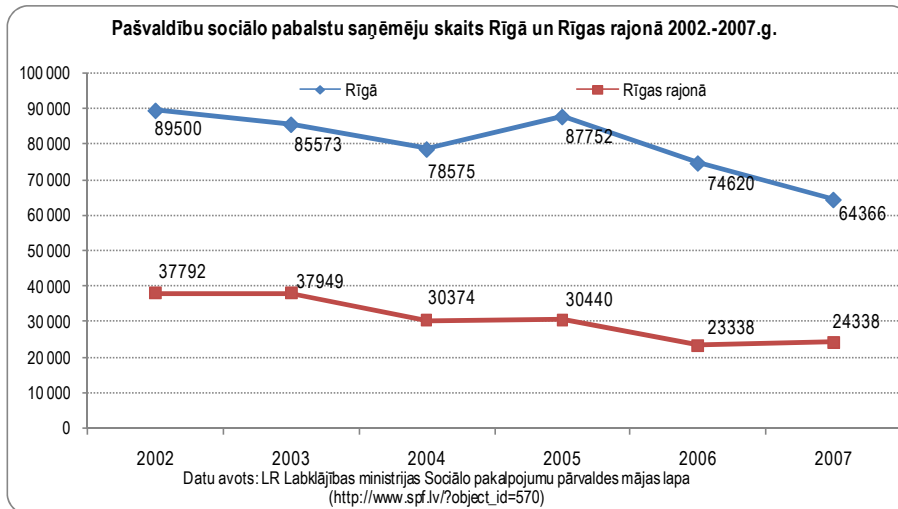
Pagastā/Pilsētā/Novadā 2007.gadā. LM sociālo pakalpojumu pārvalde, Rīga, 2008. / Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam.

*Datu avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtie dati.

Analizējot tieši pašvaldību sociālo pabalstu²⁰ saņēmēju skaita izmaiņas pēdējos sešos gados, novērojams (25.attēls), ka Rīgā pabalstu saņēmēju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā krities par 3%, bet Rīgas rajonā – pat par 11% (ja 2002.gadā 12,0% no galvaspilsētas iedzīvotājiem bija pašvaldības sociālo pabalstu saņēmēji, tad 2007.gadā 8,9%, Rīgas rajonā attiecīgi – 25,9% un 15,1%). To lielā mērā jāsaieta ne tikai ar vispārējo sociāli ekonomisko apstākļu uzlabošanu Rīgā un rajonā, bet, iespējams, daudz lielākā mērā ar mehāniskās un dabiskās kustības procesiem Rīgas un Pierīgas reģionos.

²⁰ Pašvaldību sociālie pabalsti - GMI pabalsti, vienreizējie pabalsti ārkārtas situācijās un citos tiesību aktos noteiktie pārējie sociālie pabalsti.

25.attēls.

Detalizētāk analizējot GMI saņēmušo ģimeņu struktūru Rīgā salīdzinot ar citām republikas nozīmes pilsētām, novērojams (13.tabula), ka galvaspilsētā GMI saņēmēju vidū vairāk kā citās pilsētās ir pieaugušie invalīdi, pensionāri, arī personas bērna kopšanas atvaļinājumā, bet salīdzinoši mazāk darbaspējīgo un nestrādājošo. Tai pat laikā visai augsts ir strādājošo īpatsvars GMI saņēmēju kopskaitā – ja citās pilsētās (izņemot Liepāju) tas nepārsniedz 10%, tad Rīgā strādājošo GMI saņēmēju īpatsvars ir pat 20% liels.

13.tabula.

GMI saņēmušo ģimeņu raksturojums Rīgā, Rīgas rajonā un republikas nozīmes pilsētās 2007.g.

	Personas ģimenē (skaits)	Darbaspējīgie pieaugušie	Strādājošie	Nestrādājošie	Persona bērna kopšanas atvaļinājumā	Bērni (līdz 17 ieskaitot gadus)	Pieaugušie invalīdi	Pensionāri
Daugavpils	899	52,7	7,9	39,6	5,2	41,7	4,8	0,8
Jelgava	560	42,1	4,1	31,6	6,4	54,3	2,9	0,7
Jūrmala	290	51,0	4,5	39,3	7,2	42,1	4,8	2,1
Liepāja	300	53,3	46,0	6,3	1,0	40,3	4,3	2,0
Rēzekne	278	79,9	4,3	68,7	6,8	15,8	1,4	2,9
RĪGA	7812	41,4	20,2	12,4	8,8	45,9	7,0	5,7
Rīgas rajons	364	54,7	1,6	44,2	8,8	42,9	1,4	0,3

Datu avots: Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību Pagastā/Pilsētā/Novadā 2007.gadā. LM sociālo pakalpojumu pārvalde, Rīga, 2008.

2007.gadā vidējais Rīgā saņemto bezdarbnieku pabalstu apmērs bijis 142,73 LVL (Rīgas rajonā 136,97 LVL), slimības pabalsta apmērs 214,37 LVL (rajonā – 193,54 LVL), bet vecuma pensijas vidējais apmērs – 117,48 LVL (rajonā – 115,10 LVL) (14.tabula). Rīgā reģistrēto pensionāru vidējā pensija ir nedaudz lielāka kā Latvijā vidēji (pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2007.gadā Latvijā izmaksāto vecuma pensiju vidējais apmērs bijis 110,79 LVL).

14.tabula.

Vidējais bezdarbnieku pabalsta, slimības pabalsta un vecuma pensijas apmērs Rīgā 2007.g.

Nodaļa	Bezdarbnieku pabalsta vidējais apmērs (LVL)	Vecuma pensijas vidējais apmērs (LVL)	Slimības pabalsta vidējais apmērs (LVL)
Rīga, Centra nodaļa	179,03	119,40	253,48
Rīga, Kurzemes nodaļa	129,99	115,56	203,61
Rīga, Latgales nodaļa	125,82	114,42	197,77
Rīga, Vidzemes nodaļa	151,84	120,57	214,88
Rīga, Zemgales nodaļa	136,37	116,58	215,74
Rīga, Ziemeļu nodaļa	133,35	118,32	200,71
Kopā:	142,73	117,48	214,37
Rīgas rajona nodaļa	136,97	115,10	193,54

Datu avots: Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtie dati.

Bērnu sociālā aprūpe Rīgā

2007.gadā kopumā 711 bērni Rīgas pilsētā un 208 bērni Rīgas rajonā dzīvojuši ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās (15.tabula).

15.tabula.

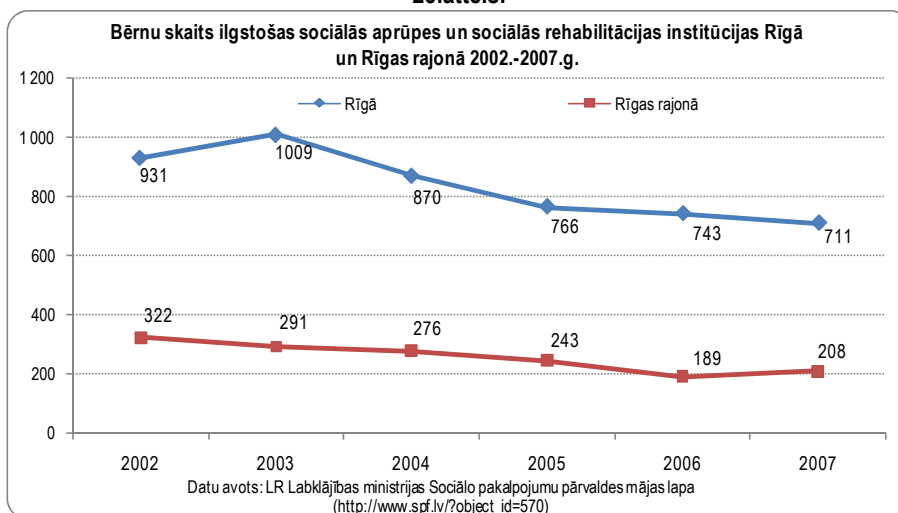
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas bērniem un bērnu skaits tajās Rīgā 2007.g.

Teritorija	Institūcijas nosaukums	Uz 2008. gada 1.janvāri bērnu iestādē faktiski dzīvoja - bērni kopā:	no tiem:	
			- bāreņi	- bez vecāku gādības palikušie bērni
			2007	2007
Rīga	BSAC "Pļavnieki"	85	0	85
Rīga	BSAC "Rīga"	105	0	105
Rīga	BSAC "Teika"	67	4	63
KOPĀ, Bērnu bāreņu sociālās aprūpes centri		257	4	253
Rīga	SAC "Ezerkrasti"	76	0	76
Rīgas rajons	BSAC "Baldone"	123	0	123
KOPĀ, Speciālie bērnu sociālās aprūpes centri		199	0	199
Rīga	Bērnu nams- patversme "Apīte"	35	6	29
Rīga	Marsa gatve Rīgas bāreņu soc. rehab. un atbalsta centrs	44	1	43
Rīga	Rīgas p/v bērnu nams "Ilga"	54	6	48
Rīga	Rīgas p/v bērnu nams "Ziemeļi"	77	9	68
Rīga	Rīgas pils. bērnu nams "Imanta"	77	8	69
Rīga	Zemgales priekšpilsētas bērnu patversme "Vita"	48	10	38
Rīgas rajons	Baldones bērnu nams	15	0	15
Rīgas rajons	Rīgas rajona Inčukalna SAC "Inčukalns"	64	0	64
KOPĀ, Bērnu nami - patversmes		414	40	374
Rīgas rajons	Biedrība „Kalīte, Kaļvu ģimenes bērnu nams	6	0	6
KOPĀ, Ģimenes bērnu nami		6	0	6
Rīga	Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”, bērnu sociālās aprūpes un atbalsta centrs	21	9	12
Rīga	Reliģiskās organizācijas „Pestīšanas Armija” L. Gorkšas Bērnu un jauniešu māja	22	0	22
KOPĀ, Nevalstisko organizāciju bērnu SAC		43	9	34
PERSONAS	KOPĀ RĪGAS PILSĒTĀ	711	53	658
KOPĀ	KOPĀ RĪGAS RAJONĀ	208	0	208

Datu avots: Pārskats par darbu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās bērniem 2007.gadā. LM sociālo pakalpojumu pārvalde, Rīga, 2008.

Vērtējot situāciju pēdējo sešu gadu laika posmā, novērojams, ka kopējais bērnu skaits, kas uzturas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, ir sarucis. Taču jāmin arī tas, ka joprojām liels skaits bērnu un jauniešu dzīvo šajās institūcijās, nevis saņem pilnvērtīgu aprūpi ģimenē (25.attēls).

25.attēls.

Īpaši būtiski uzsvērt faktu, ka lielākā daļa no šiem bērniem nav bāreņi – tie ir bez vecāku gādības palikušie bērni.

Pieaugušo sociālā aprūpe Rīgā

Uz 2008.gada 1.janvāri Rīgas pilsētā atradās seši pašvaldības sociālās aprūpes centri (Biedrība "Rīgas Samariešu apvienība", RSAC "Gaiļezers" visp.nod., Rīgas SAC "Mežciems", Rīgas SAC "Stella Maris", SAC "Ezerkrasti", SIA Pansionāts "Saulriets") un seši sociālās aprūpes centri atradās Rīgas rajonā (Allažu pagasta padomes sociālās aprūpes māja – dienas centrs „Gaismiņas”, Mālpils SAC, Olaines SAC, P/a sociālā aprūpes māja "Gauja", Pašvaldības aģentūra "Ķekavas sociālās aprūpes centrs", Saulkrastu p/v "Sociālās aprūpes māja"). Kopumā Rīgas pilsētā šajās institūcijās atradās 1792 personas, bet Rīgas rajonā – 731 (16.tabula).

16.tabula.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas Rīgā un Rīgas rajonā un personu skaits tajās 2007.g.

	Institūcijas nosaukums	Uz 2008. gada 1. janvāri institūcijā faktiski dzīvoja – personas kopā	no tām		
			gulošas personas kopā	vīrieši	sievietes
Rīgas pilsēta	Biedrība "Rīgas Samariešu apvienība"	68	16	19	49
	RSAC "Gaiļezers" visp.nod.	190	84	63	127
	Rīgas SAC "Mežciems"	284	114	49	235
	Rīgas SAC "Stella Maris"	101	41	16	85
	SAC "Ezerkrasti"	338	212	121	217
	SIA Pansionāts "Saulriets"	14	2	2	12
	KOPĀ pašvaldību SAC	995	469	270	725
Rīgas rajons	Allažu pagasta padomes sociālās aprūpes māja – dienas centrs „Gaismiņas”	26	8	4	22
	Mālpils SAC	34	13	10	24
	Olaines SAC	28	10	9	19
	P/a sociālā aprūpes māja "Gauja" *)	58	16	21	37
	Pašvaldības aģentūra "Ķekavas sociālās aprūpes centrs"	16	0	6	10
	Saulkrastu p/v "Sociālās aprūpes māja"	33	9	12	21
	KOPĀ pašvaldību SAC	195	56	62	133
Rīgas pilsēta	RSAC "Gaiļezers"- pers. ar GRT**)	192	19	66	126
	Redzes invalīdu SAC "Jugla"	230	22	119	111
	SAC "Kalnciems"	55	4	42	13
	SIA "Atsaucība" **)	320	0	113	207
	KOPĀ valsts SAC un institūcijās, kur pakalpojumus finansē valsts	797	45	340	457
Rīgas rajons	BSAC "Baldone"	46	3	24	22
	SAC "Allaži"	192	13	102	90
	SAC "Ropaži"	298	15	151	147
	KOPĀ valsts SAC un institūcijās, kur pakalpojumus finansē valsts	536	31	277	259
KOPĀ PERSONAS	KOPĀ RĪGAS PILSĒTĀ	1792	514	610	1182
	KOPĀ RĪGAS RAJONĀ	731	87	339	392

*) rajona padomes pārvaldījumā esoša institūcija

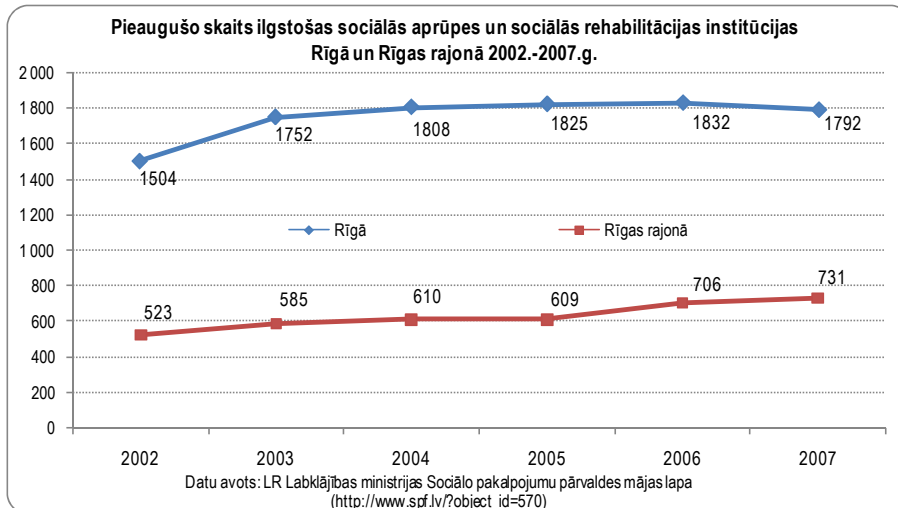
***) līgumorganizācijas, kas sniedz pakalpojumus par valsts budžeta līdzekļiem

GRT - Garīga rakstura traucējumiem

Datu avots: Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pieaugušām personām pārskats par darbu 2007.gadā – UPDK kods 0630276. LM sociālo pakalpojumu pārvalde, Rīga, 2008.

Pēdējo sešu gadu laikā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās dzīvojošo skaits gan Rīgā, gan Rīgas rajonā pakāpeniski ir palielinājies (26.attēls). Gadā vidēji 2,3 tk pieaugušo dzīvo minētajās institūcijās.

26.attēls.

Trūcīgo ģimeņu skaits Rīgā

2007.gadā Rīgā kopumā atbilstība trūcīgas ģimenes statusam konstatēta 8271 ģimenes gadījumā, Rīgas rajonā – 1052 gadījumos (17.tabula). Kopumā 2,7% no Rīgas iedzīvotājiem 2007.gadā atzīti par trūcīgiem un skaita dinamika par pēdējiem sešiem gadiem uzrāda trūcīgo ģimeņu skaita pieauguma tendences gan Rīgas pilsētā, gan rajonā (27.attēls).

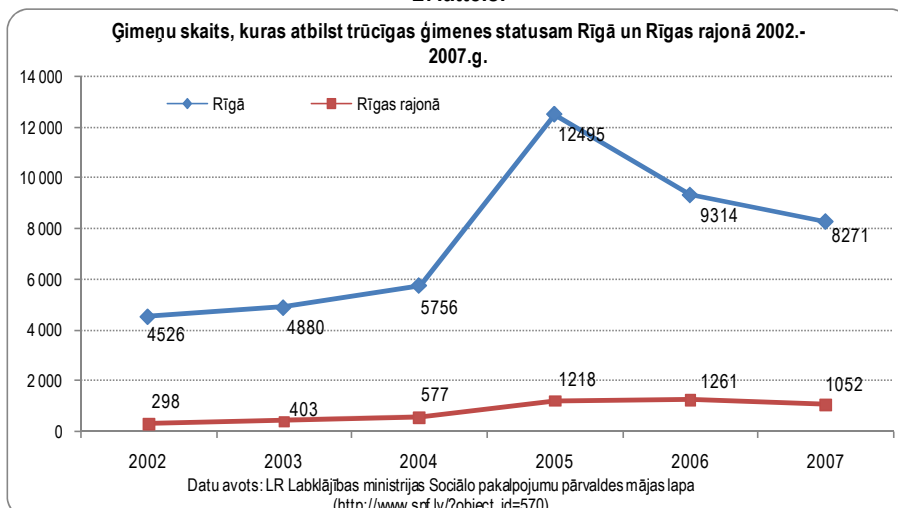
17.tabula.

Trūcīgo ģimeņu skaits Rīgā un Rīgas rajonā un personu skaits tajās 2007.g.

	Konstatēta atbilstība trūcīgas ģimenes statusam		Ģimeņu un personu sadalījums pēc ienākumu līmeņa uz vienu ģimenes locekli mēnesī - līdz Ls 27			Ģimeņu un personu sadalījums pēc ienākumu līmeņa uz vienu ģimenes locekli mēnesī - no Ls 27.01 līdz Ls 60			Ģimeņu un personu sadalījums pēc ienākumu līmeņa uz vienu ģimenes locekli mēnesī - virs Ls 60		
	Ģimeņu skaits	Personu skaits	Ģimeņu skaits	Personu skaits	Saņemto pabalstu summa	Ģimeņu skaits	Personu skaits	Saņemto pabalstu summa	Ģimeņu skaits	Personu skaits	Saņemto pabalstu summa
	Skaitis	Skaitis	Skaitis	Skaitis	Ls	Skaitis	Skaitis	Ls	Skaitis	Skaitis	Ls
Rīga	8271	19590	1735	3378	593 239	3168	8582	1 194 948	29403	40368	6 082 448
Rīgas rajons	1052	4194	151	310	21 957	854	3345	122 870	9111	17757	621 357

Datu avots: Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās pieaugušām personām pārskats par darbu 2007.gadā – UPRK kods 0630276. LM sociālo pakalpojumu pārvalde, Rīga, 2008.

27.attēls.

4. RĪGAS IEDZĪVOTĀJU DZĪVES KVALITĀTES PILSĒTVIDĒ ANALĪZE

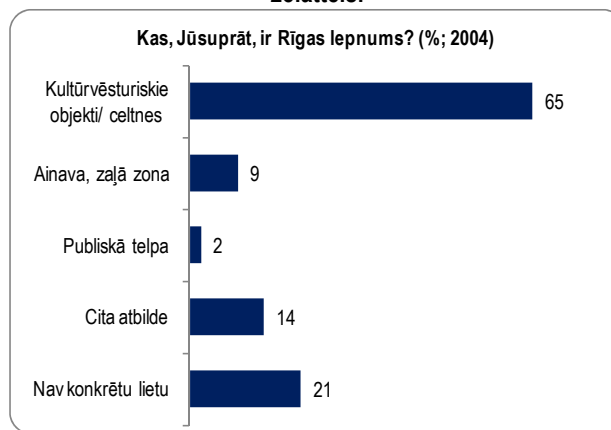
Šīs ziņojuma sadaļas mērķis ir sniegt pārskatu par Rīgas iedzīvotāju sociālo raksturojumu (dažādiem aktivitāšu veidiem, ieradumiem, nepieciešamībām pilsētvidē), apkopot dažādos pētījumos pilsētnieku sniegtos ieteikumus par vēlamajiem uzlabojumiem pilsētvidē, apkopot galvaspilsētas iedzīvotāju sniegtos vērtējumus par pašvaldības un dažādu tās pakļautības iestāžu darbu, kā arī sniegt citu informāciju, kas raksturo pilsētas iedzīvotājus un viņu vajadzības.

4.1. Rīgas tēls un atpazīstamība

Rīgas lepnums

Rīgas tēla aspektā kā „pilsētas lepnums” izteikti bieži tiek identificēti dažādi kultūrvēsturiskie objekti, celtnes (65%), ievērojami retāk nosaucot dažādas citas lietas – ainavu, zaļo zonu u.tml. (28.attēls).

28.attēls.

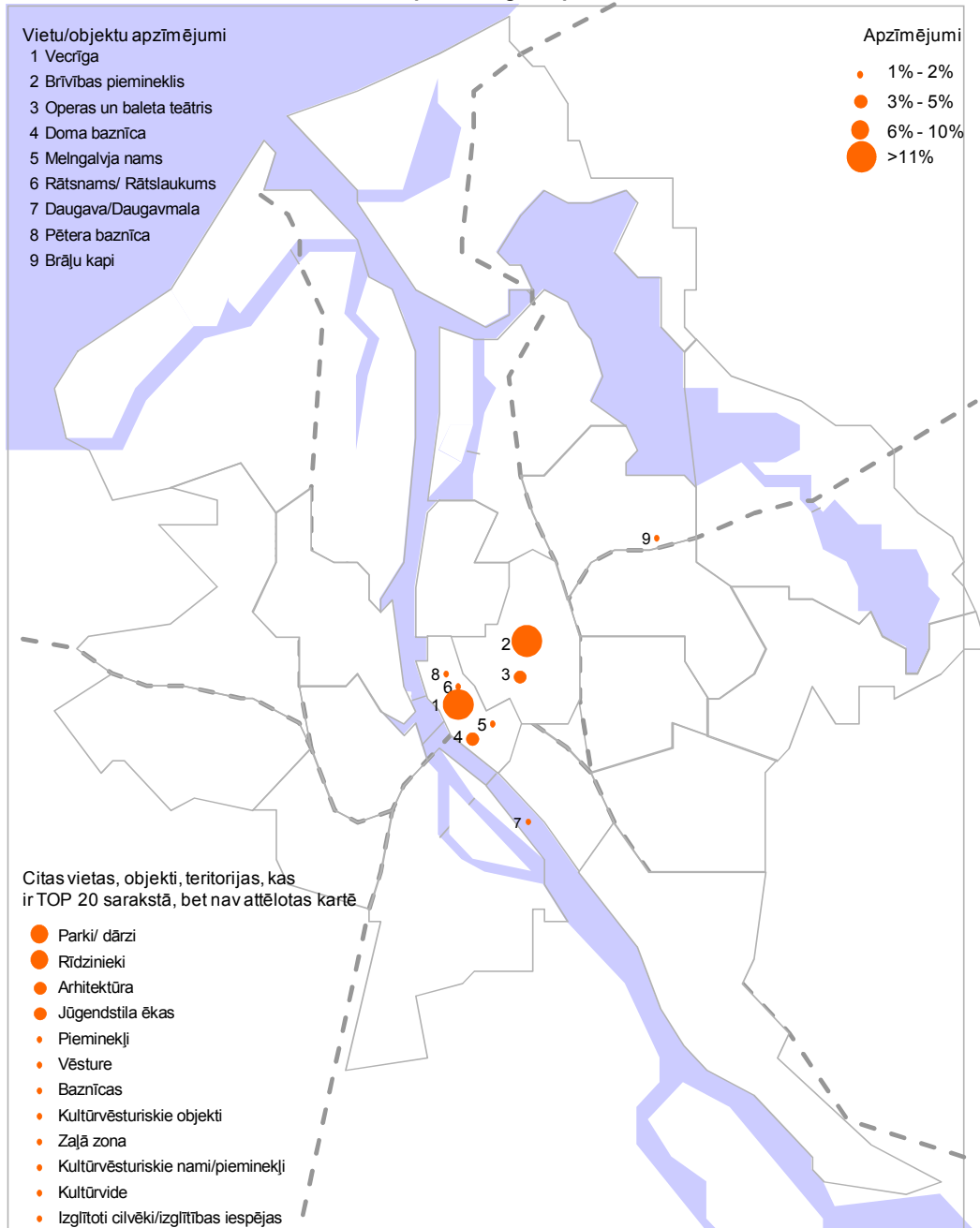

Bāze: Visi respondenti, N=634

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Analizējot konkrētus objektus, kurus iedzīvotāji dēvē par „Rīgas lepnumu”, novērojams, ka izteikti bieži tie ir dažādi objekti tieši pilsētas centrā (29.attēls). Vienīgais objekts, kurš nodēvēts par Rīgas lepnumu ārpus centra, ir Brāļu kapi. Šādā aspektā būtu būtiski „meklēt” un sakopt arī citas vietas tieši priekšpilsētās un Rajonos, kas ļautu, pirmkārt, paplašināt iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas teritorijas arī ārpus pilsētas centra, un, otrkārt, ļautu piesaistīt tūristus ne tikai ar objektiem Vecrīgā un tuvējā pilsētas centrā, bet arī ārpus tā.

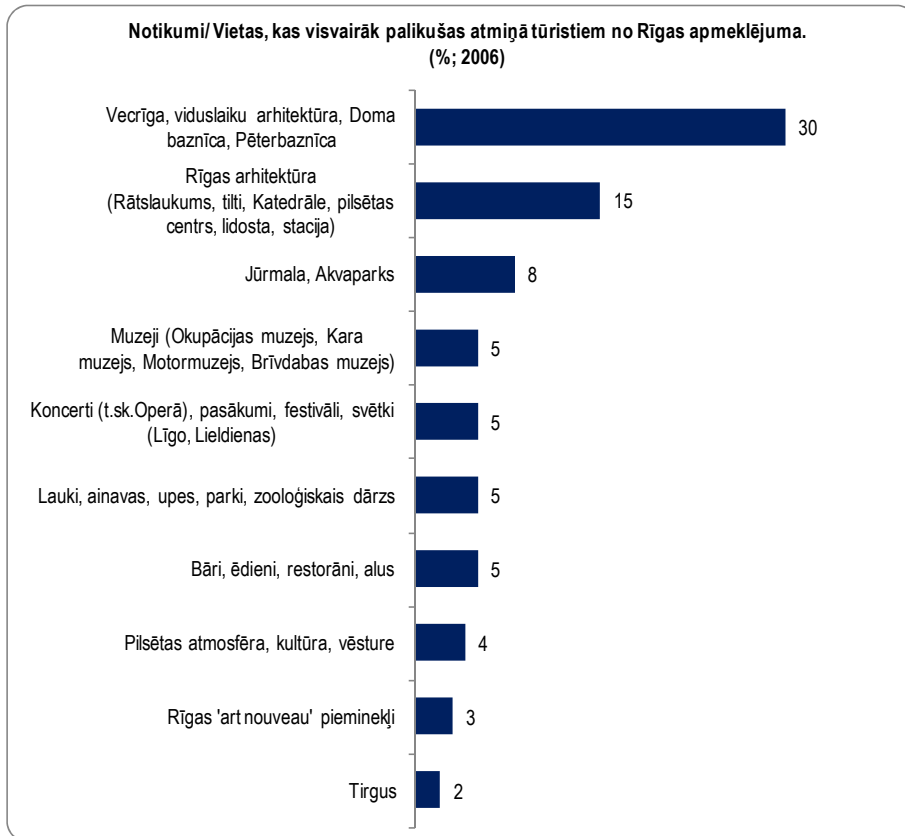
29.attēls.
Kas, Jūsaprāt, ir Rīgas lepnums?

Bāze: Visi respondenti, N=634
Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Interesanti salīdzināt un būtisku papildinošu informāciju par „Rīgas lepnumu” sniedz arī tūristu aptaujas, kurās tiek lūgts nosaukt lietas, kas visvairāk palikušas atmiņā no Rīgas apmeklējuma. Visbiežāk tiek minēta Vecrīga, viduslaiku arhitektūra, Doma baznīca un Pēterbaznīca (30%), kā arī Rīgas arhitektūra (15%) (30.attēls). Kopumā Rīgas iedzīvotāju un iebraucēju viedokļi sakrīt (izņēmums ir Brīvības piemineklis, ko par lepnumu uzskata rīdžinieki, bet nepiemin Rīgas viesi). Tas ir vērtējams pozitīvi, jo attiecīgi ļauj secināt, ka Rīgas ārējais un iekšējais tēls lielā mērā ir vienots.

30.attēls.

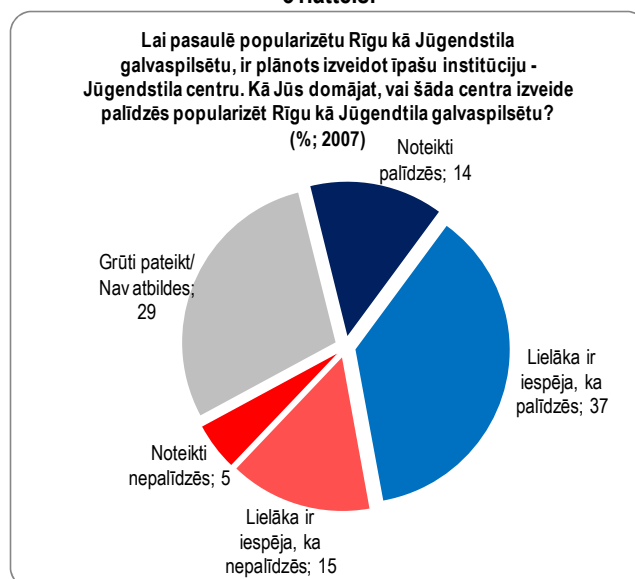

Bāze: Visi respondenti, N=1006

Datu avots: „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

Par vienu no Rīgas „Iepnumiem” parasti dēvē arī Jūgendstilu. Šādā aspektā iedzīvotāji kopumā pozitīvi vērtē iespēju izveidot institūciju „Jūgendstila centrs”, kurā atrastos arī muzejs: kopumā 51% uzskata, ka šāds centrs palīdzētu popularizēt Rīgu kā Jūgendstila galvaspilsētu, kamēr 20% uzskata, ka nepalīdzētu, savukārt 29% Rīgas iedzīvotājiem nebija konkrēta viedokļa (31.attēls).

31.attēls.

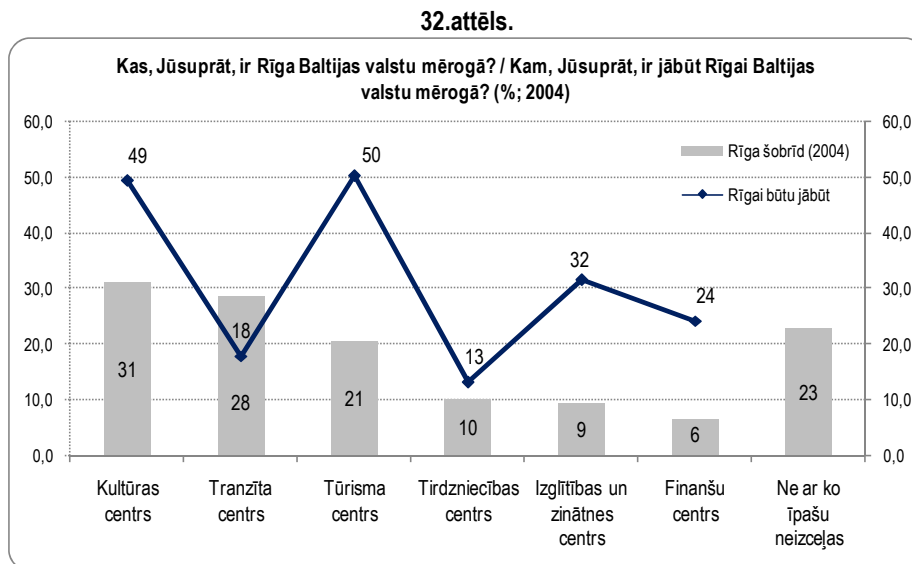

Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Rīgas pozicionējums Baltijas mērogā

Runājot par Rīgas pilsētas pozicionējumu pārrobežu aspektā un par atskaites punktu pieņemot Baltijas reģionu, iedzīvotāju viedoklis kopumā ir viennozīmīgs, ka Rīgai būtu jābūt kultūras un tūrisma centram (attiecīgi – 49% un 50% minēšanas biežuma) (32.attēls). Ievērojami retāk minēti viedokļi, ka Rīgai būtu jābūt izglītības un zinātnes centram (32%) un finanšu centram (24%).

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=590
 Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

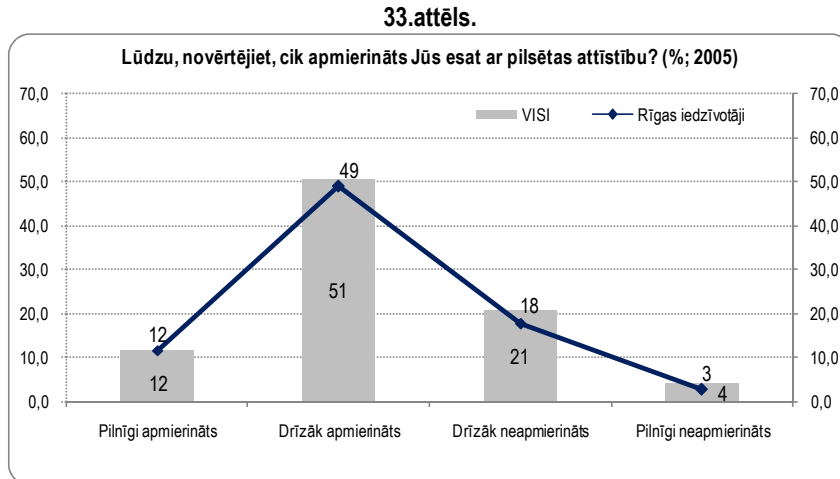
Kā pozicionējumi, kādos pilsētas iedzīvotāji nelabprāt „redzētu” Rīgu, identificējami – Rīga kā tirdzniecības centrs (tikai 13% pozitīvu atbilžu) un Rīga kā tranzīta centrs (18%).

Šie dati sniedz arī izvērtējumu par esošo (uz 2004.gadu) Rīgas tēlu – salīdzinoši lielākā daļa novērtē, ka Baltijas mērogā Rīga ir kultūras centrs (31%) vai/ un tranzīta centrs (28%). Retāk kā Rīgas pozicionējums minēts tūrisma centrs (21%) un aptuveni 1/4 galvaspilsētas iedzīvotāju uzskata, ka Rīga Baltijas mērogā ne ar ko īpašu neizceļas. Ja salīdzina esošo situāciju ar pilsētnieku identificēto vēlamo situāciju, tad redzams, ka Rīga kā kultūras centrs ir joma, kurā esošais un vēlamais pozicionējums vislielākajā mērā sakrīt. Rīga kā tūrisma centrs iedzīvotājiem ir ļoti tīkams, tomēr realitātē nepiepildīts, tas pats sakāms par Rīgu kā par izglītības un zinātnes centru. Savukārt Rīgas kā tranzīta centra pozicionējums uz 2004.gadu ir bijis pat izteiktāks nekā iedzīvotāju vēlme pilsētai par tādu kļūt.

Līdz ar to var secināt, ka Rīgas iedzīvotāji pilsētas pārrobežu pozicionējumu visvairāk saista ar kultūru un tūrismu, nedaudz retāk – izglītību un zinātnei, savukārt ļoti nelabprāt ar tranzītu un to pavadošajām nozarēm.

Apmierinātība ar pilsētas attīstību

Kopumā Rīgas iedzīvotāji ir apmierināti ar to, kā attīstās pilsēta – tikai 21% snieguši negatīvu pilsētas attīstības vērtējumu (33.attēls). Starp tiem, kuri biežāk bijuši apmierināti ar pilsētas attīstību, salīdzinoši vairāk ir – sievietes, 55-74 gadīgie un arī 45-54 gadīgie, krievu tautības pārstāvji, tie, kuri Rīgā dzīvo vairāk kā 10 gadus vai kopš dzimšanas, cilvēki ar vidējiem vai augstiem ienākumiem (virs 101 Ls uz vienu ģimenes locekli mēnesī).

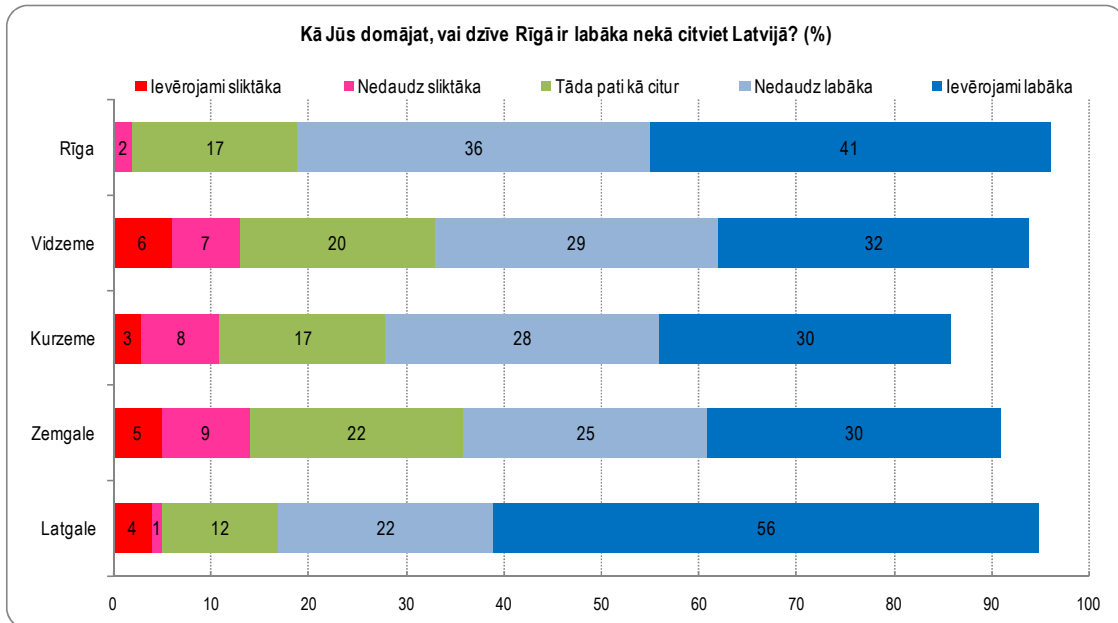
Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu faili) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Rīgas kā dzīves telpas novērtējums

Ņemot vērā, ka Rīga ir ekonomiski lielākais un attīstītākais valsts reģions, arī dzīves vietas vērtējuma aspektā galvaspilsēta nereti tiek izmantota kā atskaites punkts dzīves kvalitātes vērtējumos. 2004.gadā veiktais pētījums liecina, ka 38% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka dzīve Rīgā ir ievērojami labāka nekā citviet Latvijā, vēl 28% - ka nedaudz labāka kā citviet. Vispārliecinātākie par to, ka dzīve Rīgā ir labāka kā citviet, bijuši Latgalē dzīvojošie (56% uzskata, ka dzīve galvaspilsētā ir ievērojami labāka, vēl 22% - ka nedaudz labāka) un pašā Rīgā dzīvojošie (attiecīgi – 41% un 36%) (34.attēls). Savukārt salīdzinoši retāk par Rīgas dzīves telpas pievilcību pārlicību pauduši Zemgalē dzīvojošie (attiecīgi – 30% un 28%), pie tam 14% šī reģiona iedzīvotāju pat pauduši novērtējumu, ka dzīve galvaspilsētā ir nedaudz vai pat ievērojami sliktāka kā citviet. Raksturīgi, ka arī Vidzemē ir salīdzinoši liels šādi domājošo īpatsvars – 13%. Visdrīzāk šie reģioni kā Rīgai tuvākie novērtē Rīgu kādos noteiktos aspektos pozitīvi, bet dzīvot tajā nevēlētos (ņemot vērā attālumu šo reģionu iedzīvotājiem Rīga ir ātri sasniedzama no savas dzīves vietas).

34.attēls.

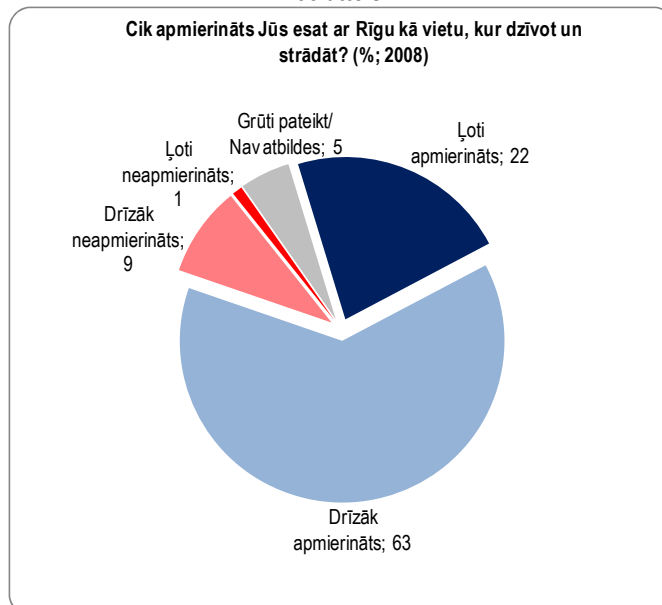

Bāze: Visi respondenti, N=1008

Datu avots: „67% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka dzīve Rīgā ir labāka nekā citviet Latvijā.” SKDS, Rīga, 2004.gada maijs.

Lielā mērā arī Rīgas iedzīvotāji apstiprina viedokli, ka Rīgā dzīve ir laba – kopumā 85% rīdzinieku novērtē, ka ir apmierināti ar Rīgu kā vietu, kur dzīvot un strādāt (35.attēls). Salīdzinoši biežāk ar Rīgu kā dzīves un darba vietu apmierināti bijuši 25-44 gadīgie, augstāko izglītību ieguvušie, latvieši, valsts sektorā strādājošie, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji, speciālisti un ierēdņi, arī mājsaimnieces, iedzīvotāji ar vidēji augstiem un augstiem ienākumiem, Vidzemes priekšpilsētā un Ziemeļu rajonā dzīvojošie.

35.attēls.

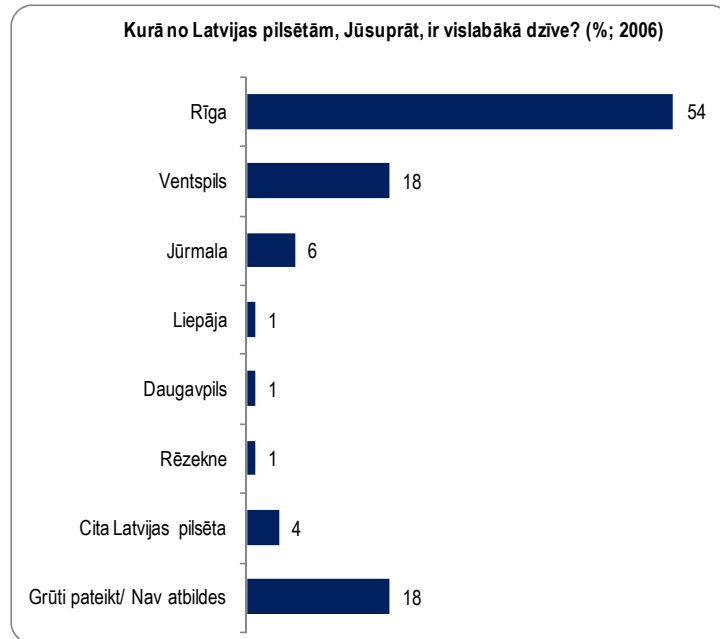

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

2006.gadā realizētajā Rīgas iedzīvotāju aptaujā ticis arī jautāts, kurā pilsētā, pēc rīdzinieku domām, ir vislabākā dzīve. Vairākums (54%) novērtējuši, ka labākā dzīve ir Rīgā, 18% uzskatījuši, ka Ventspilī, bet 6% - Jūrmalā (36.attēls). Interesanti, ka par to, ka tieši Rīgā ir vislabākā dzīve, absolūti pārliecināti (90% gadījumu) bijuši tieši Centra rajona iedzīvotāji, kamēr pārējos Rīgas rajonos un priekšpilsētās par Rīgas kā labākās dzīves vietas pilsētu pārliecināti bijuši ne vairāk kā 57% aptaujāto. Ventspili kā pilsētu, kurā ir vislabākā dzīve salīdzinoši biežāk min Ziemeļu rajona un Zemgales priekšpilsētas iedzīvotāji, Jūrmalu – Vidzemes priekšpilsētas un Zemgales priekšpilsētas iedzīvotāji, Liepāju un Daugavpili – Latgales priekšpilsētā dzīvojošie.

36.attēls.

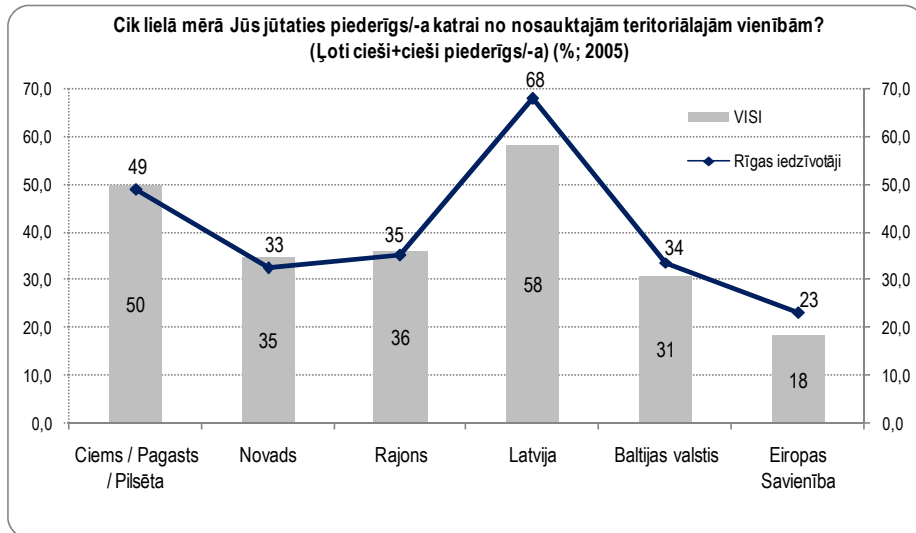
Bāze: Visi respondenti, N=803

Datu avots: "Sabiedriskās domas pētījums. Rīgas domes darbības vērtējums. Iedzīvotāju atbildes uz Rīgas domei aktuāliem jautājumiem." SKDS, 2006.gada jūnijs.

Rīgas iedzīvotāju piederības sajūta dažādām dzīves telpām

Iedzīvotāju aktivitāti lielā mērā ietekmē spēja identificēties ar konkrēto dzīves telpu, tādēļ būtiski ir novērtēt iedzīvotāju piederības sajūtu gan valstij, gan pilsētai, gan arī konkrētai lokālajai dzīves telpai (mikrorajonam). 2005.gada mērījumi liecina, ka Rīgas iedzīvotāji ir visai vāji piesaistīti savai pilsētai – tikai 49% novērtē, ka jūtas ļoti cieši vai cieši piederīgi savai pilsētai (37.attēls). Pie tam novērojamas visai ievērojamas atšķirības etnisko grupu starpā – latvieši izteikti biežāk atzinuši, ka jūtas piederīgi Rīgas pilsētai kā savai dzīvesvietai.

37.attēls.

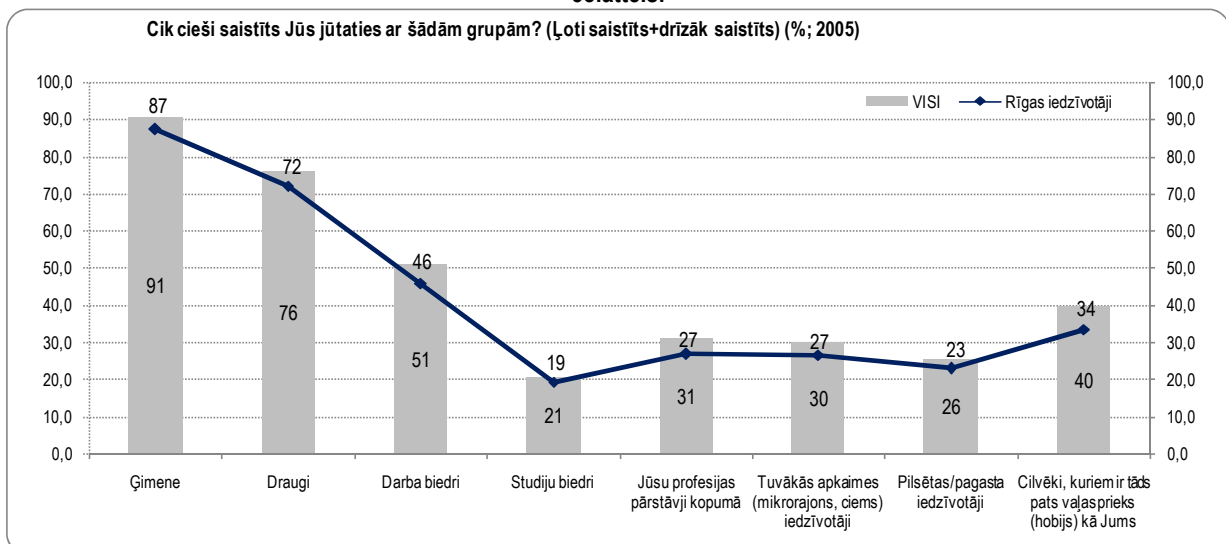
Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģions.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Kopumā Rīgas iedzīvotāju piederības sajūta savai dzīvesvietai ir tādā pašā līmenī kā Latvijā kopumā, bet atšķirības novērojamas citu dzīves telpu aspektā. Kā redzams (37.attēls), galvaspilsētas iedzīvotāji biežāk kā Latvijas iedzīvotāji kopumā jūtas piederīgi Latvijai, Baltijas valstīm un Eiropas Savienībai, kas dod iespēju Rīgas un tās iedzīvotāju attīstību lielā mērā vērtēt arī Baltijas un pat Eiropas reģiona ietvaros. Tai pat laikā būtiski, ka galvaspilsētas iedzīvotāju piederība novadam un rajonam nav izteikti lielāka kā vidēji valstī, kas, iespējams, liecina par Rīgas iedzīvotāju pašpietiekamību.

Iepriekš minēto lielā mērā apliecina arī fakts, ka Rīgas iedzīvotāji salīdzinoši retāk jūtas saistīti ar dažādām sociālajām grupām – gan ģimeni, draugiem, darba biedriem, gan arī profesijas pārstāvjiem, kaimiņiem un pilsētas iedzīvotājiem (38.attēls). No vienas puses, tas liecina, ka galvaspilsētas iedzīvotāji ir vairāk tendēti uz individuālismu, patstāvību, no otras puses, krīžu situācijās Rīgas iedzīvotājiem ir mazāk iespēju paļauties uz personīgiem sakariem, kontaktiem.

38.attēls.

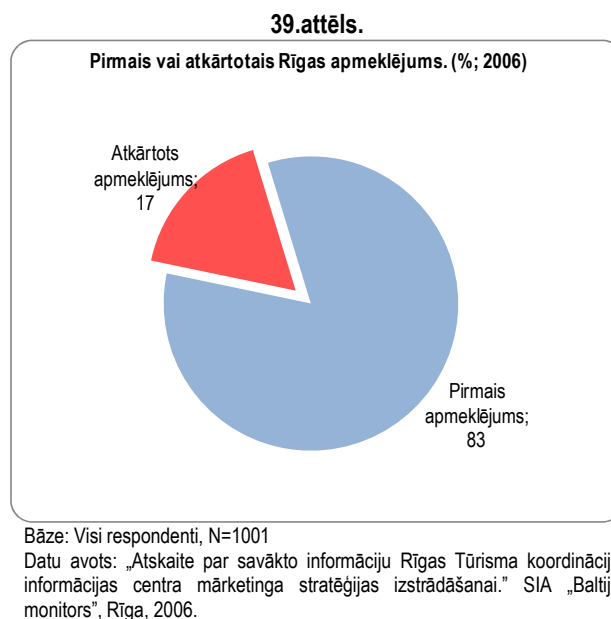
Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģions.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Rīgas kā tūrisma vietas novērtējums

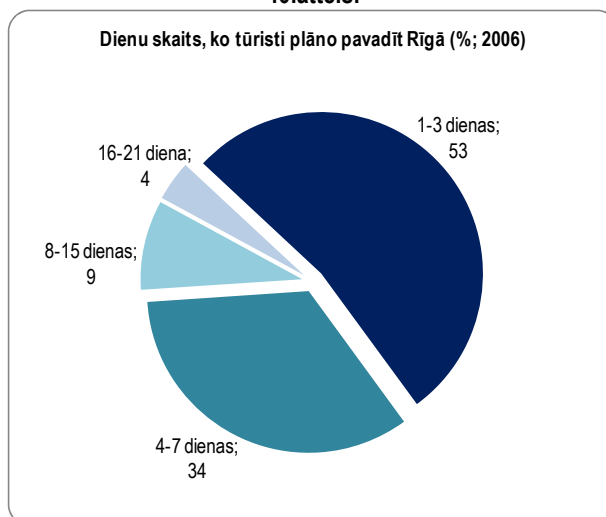
Lai gan šī ziņojuma mērķis ir sniegt informāciju par Rīgas iedzīvotāju vajadzībām un problēmām, kā viens no būtiskiem galvaspilsētas aspektiem izdalāms arī tās kā tūristu piesaistes objekta tēls, kas netiešā veidā ietekmē arī iedzīvotāju apmierinātību ar savu pilsētu un dzīves kvalitātes novērtējumus.

Kā liecina pētījumu dati, tad vairums (83%) tūristu Rīgā ierodas pirmo reizi un tikai 17% atkārtoti (39.attēls) – tas liecina, ka visbiežāk Rīga kā tūrisma galamērķis vai viens no mērķiem tiek izvēlēta ne regulāri. Tādēļ būtu nepieciešams padziļinātāk pētīt un analizēt tieši tos iemeslus, kas likuši tūristiem Rīgā atgriezties vairākas reizes un to mērķa grupā, kuri Rīgā ir pirmo reizi, analizēt faktoros, kas varētu pamudināt apmeklēt Latvijas galvaspilsētu arī atkārtoti.

Kā liecina 2006.gada tūristu aptaujas dati, tad vairums (77%) Rīgu apmeklējuši tūrisma nolūkos, 10% apmeklējuši draugus vai ģimeni, 6% - darba darīšanās. Kopumā novērojams, ka Rīgā tūristi parasti neplāno pavadīt vairāk kā 1-3 dienas (53%), lai gan samērā liels ir arī to īpatsvars (34%), kuri apgalvojuši, ka plāno galvaspilsētā pavadīt 4-7 dienas (40.attēls). Tas nozīmē, ka tūrisma piedāvājumiem Rīgas pilsētā būtu, pirmkārt, jābūt orientētiem uz 1-3 un 4-7 dienu periodiem (apmeklējamo vietu, pasākumu saraksti), un, otrkārt, jācenšas tos, kuri plāno pavadīt 1-3 dienas, pārliecināt, ka Rīgā ir iespējas pavadīt laiku arī ilgāk.

40.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=1006

Datu avots: „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

Visbiežāk tūristi Rīgā ierodas ar lidmašīnu (56%), kas savukārt nozīmē, ka pirmo priekšstatu par Latvijas galvaspilsētu iebraucēji gūst ceļā no lidostas uz Rīgas centru.

Tāpat būtiski analizēt iemeslus, kas likuši tieši Rīgu izvēlēties par tūrisma brauciena mērķi. Kā liecina dati (18.tabula), visās vecuma grupās viens no visbūtiskākajiem iemesliem Rīgas apmeklēšanai bijis draugu, radu vai paziņu apciemošana. Pārējie iemesli ir atšķirīgi dažādās vecuma grupās – gados jaunākos tūristus Rīga piesaistījusi kā izklaides vieta vai kā vieta, kuru viņi apciemo tikai kā vienu no ceļojuma mērķiem („pa ceļam”). Tos iedzīvotājus, kuri ir vecāki par 30 gadiem, Rīgu uztver kā jaunu vēl neapgūtu vietu kā skaistu un senu pilsētu. Savukārt 50 un vecāku gadu mērķa grupā bez intereses par jaunu vietu būtiski faktori bijuši arī arhitektūra, māksla un vēsture. Tāpat būtiski uzsvērt, ka 15-49 gadīgo vecuma grupās kā svarīgs Rīgas apmeklējuma izvēles faktors tiek identificētas arī labas cenas. Visi šie faktori būtu ņemami vērā gan izstrādājot Rīgas starptautisko tēla pozicionējumu („atbalstot” esošo uztveri vai veidojot jaunu), gan arī veidojot konkrētas tūrisma piedāvājuma paketes (tematiskās, kombinētās ar citām pilsētām un tamlīdzīgās).

18.tabula.

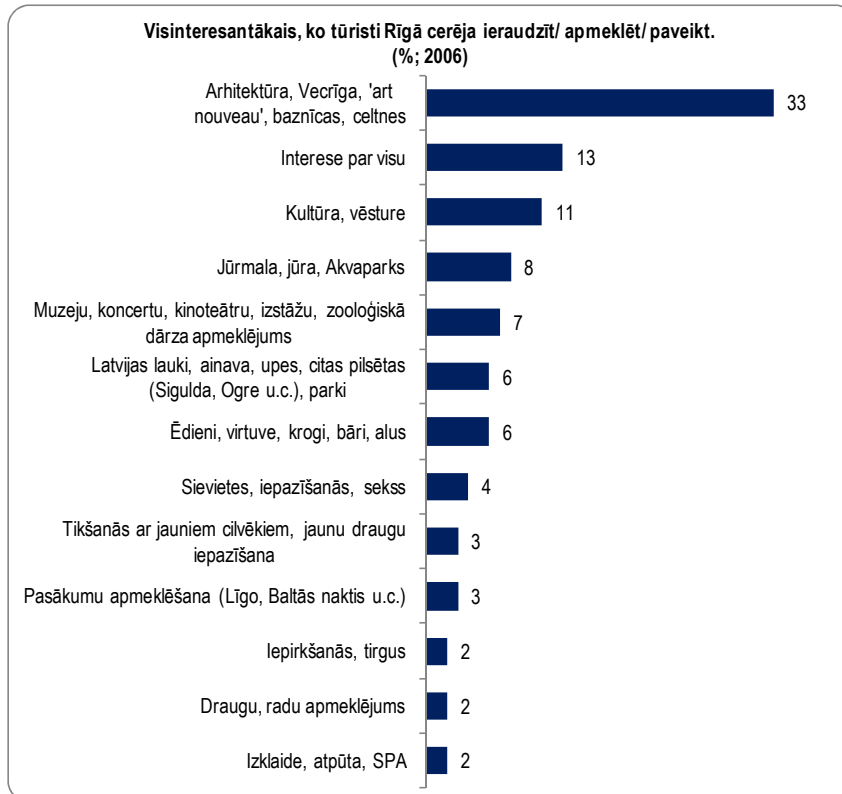
15-29 gadīgie	30-49 gadīgie	50 un vairāk gadīgie
Draugu, radu apmeklējums, dzīvesbiedra, partnera apmeklējums, apmaiņas programma (21%)	Interese, zinātkāre par jaunu vietu (16%)	Interese, zinātkāre par jaunu vietu (20%)
Ģeogrāfiskā atrašanās vieta, kas iekļauta tūrisma maršrutā pa ceļam, apmeklējot citas vietas (12%)	Draugu, radu apmeklējums, dzīvesbiedra, partnera apmeklējums, apmaiņas programma (13%)	Draugu, radu apmeklējums, dzīvesbiedra, partnera apmeklējums, apmaiņas programma (15%)
Izklaide, dzeršana, ēšana, meitenes (12%)	Galvaspilsētas, skaistas pilsētas, senas pilsētas apmeklējums (12%)	Ģeogrāfiskā atrašanās vieta, kas iekļauta tūrisma maršrutā pa ceļam, apmeklējot citas vietas (13%)
Labas cenas (11%)	Labas cenas (9%)	Arhitektūra, māksla, kultūras pasākumu, t.sk. tautiskās kultūras (Līgo) un sporta pasākumu apmeklēšana (10%)
Darbs, pasākumu norises vieta (9%)	Darbs, pasākumu norises vieta (9%)	Interese par vēsturi (8%)

Bāze: Visi respondenti, N=1006

Datu avots: „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

Sniedzot atbildes uz jautājumu, kas bijis visinteresantākais, ko tūristi cerējuši ieraudzīt, apskatīt Rīgā, visbiežāk minēts: arhitektūra, baznīcas un celtnes (33%), interese par visu (13%), kultūra un vēsture (11%) (41.attēls). Kopumā šie dati liecina, ka šobrīd Rīgu, pirmkārt, uztver kā pilsētu ar savu noteiktu arhitektūras stilu un, otrkārt, kā pilsētu, kuru iepazīt, neierobežojot jomas („interese par visu”), kas ļauj lielā mērā pilsētai veidot savu tēlu sev vēlamā virzienā, kamēr tas vēl nav pilnībā noformulējies. Tāpat dotās atbildes liecina, ka praktiski jebkurā jomā Rīgai ir savs piedāvājums – gan kultūras, izklaides un mākslas jomā, gan arī arhitektūras un iepirkšanās aspektā, tādējādi ļaujot definēt Rīgas tēlu un pilsētas piedāvājuma iespējas plašā amplitūdā.

41.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=1006

Datu avots: „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

Kā liecina dati (42.attēls), tūristi bijuši pozitīvi pārsteigti par arhitektūras dažādību, skaistumu (19%), tīrību pilsētā, ēkām labā stāvoklī (13%) un vecpilsētu (9%). Vērtējumi, ka Rīgā ir liela arhitektūras dažādība, ļauj izvērtēt iespēju Rīgu pozicionēt nevis kā viena noteikta stila pilsētu (piemēram, jūgendstila), bet tieši kā pilsētu, kur apskatāmi labas kvalitātes dažādu arhitektūras stilu paraugi, turklāt tūristi ir atzinuši, ka ēkas ir labā stāvoklī.

42.attēls.

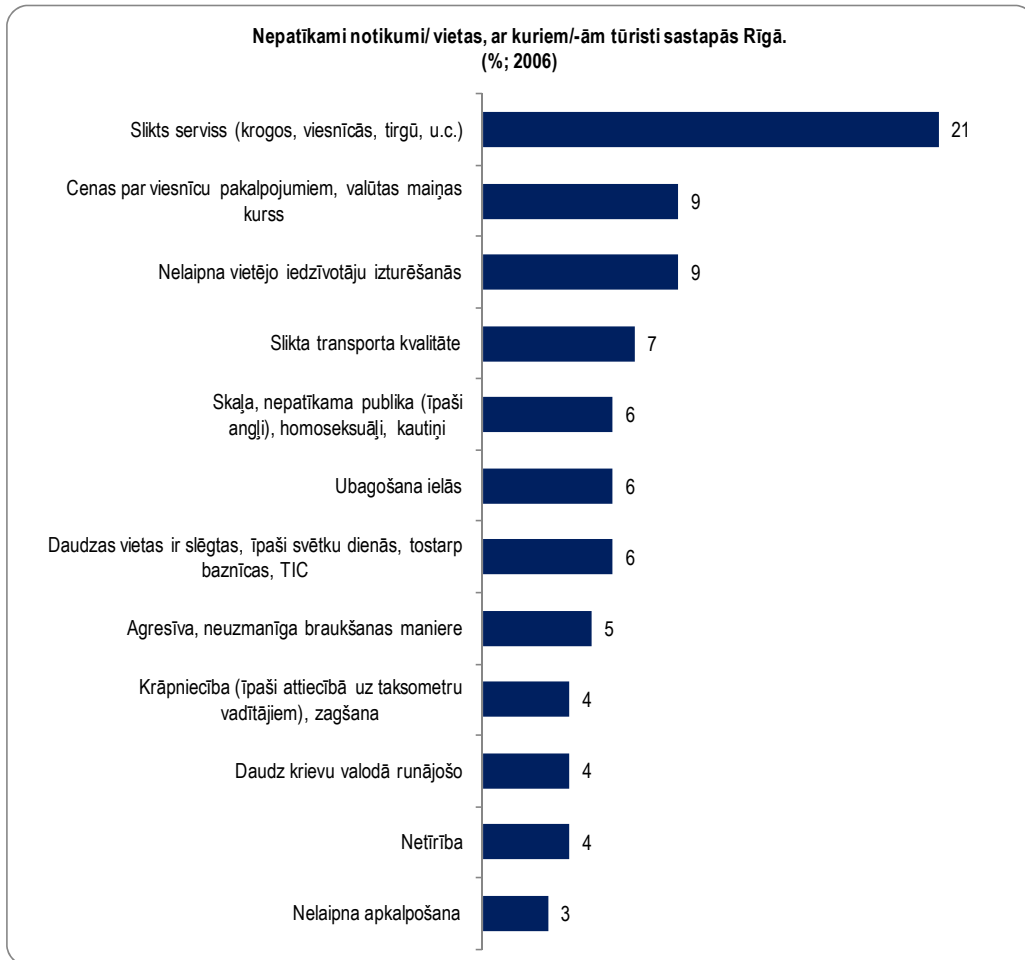

Bāze: Visi respondenti, N=1006

Datu avots: „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

Jāpiemin arī tie novērtējumi, kas sniedz negatīvu „redzējumu” par Rīgu: 10% tūristu bijuši pārsteigti par neapmierinošas kvalitātes un pārāk dārgajiem pakalpojumiem, 8% respondentu savu neapmierinātību izsaka par vieglas uzvedības meitenēm un seksa pakalpojumu pieejamību. Padziļināti analizējot tieši lietas, kuras bijušas tūristiem nepatīkamas, visbiežāk minēts tiek (43.attēls): slikts serviss (21%), pakalpojumu cenas un valūtas kurss (9%), nelaiptni vietējie iedzīvotāji (9%), slikta transporta kvalitāte (7%), skaļa, nepatīkama publika pilsētā (6%), ubagošana ielās (6%) un fakts, ka daudzas vietas ir slēgtas, nav iespējams apmeklēt, piemēram, svētku dienās (tai skaitā, informācijas centri) (6%). Kopumā aptuveni 38% tūristu bija nosaukuši vismaz vienu negatīvu lietu, ar ko sastapušies Latvijas galvaspilsētā un tas nozīmē, ka, visdrīzāk, šīs lietas varētu tikt pārstāstītas arī citiem potenciālajiem Rīgas apmeklētājiem, tādēļ uzlabojumiem šajās jomās pievēršama īpaša uzmanība.

43.attēls.

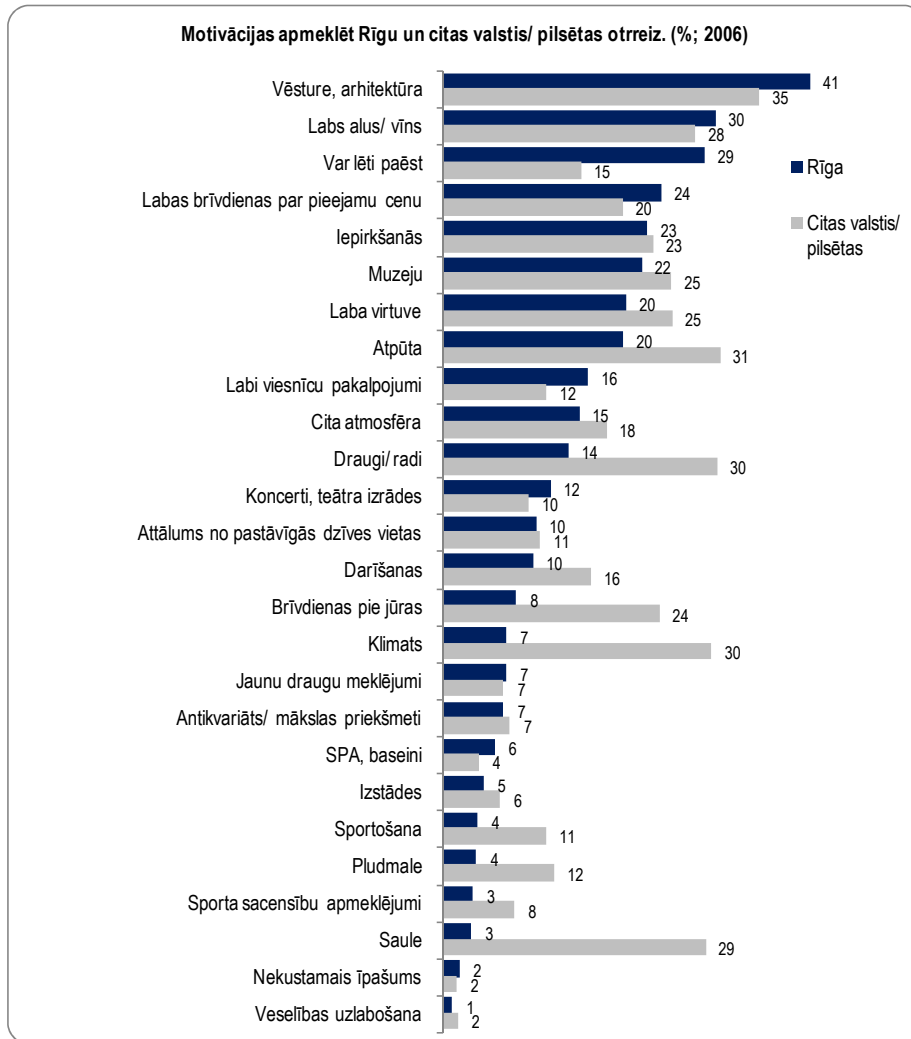

Bāze: Respondenti, kuri sniedza novērtējumu par nepatīkamajām lietām/ vietām, N=382

Datu avots: „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

Faktori, kas likuši tūristiem Rīgu kā ceļojuma mērķi izvēlēties atkārtoti, visbiežāk ir: vēsture, arhitektūra (41%), labs alus, vīns (30%), lēta pārtika (29%) un labas brīvdienas par pieejamu cenu (24%) (44.attēls). Tātad, kā redzams, ļoti būtisks Rīgas atkārtotas apmeklēšanas iemesls ir tieši lēto cenu faktors. Lai gan vēsture un arhitektūra tiek nosaukta daudz biežāk, tomēr dažādi pamudinājumi, kas saistīti ar iepirkšanos, lētu izklaidi, lētiem ēdieniem un dzērieniem kopsummā tiek nosaukti ievērojami bieži. Tas savukārt nozīmē, ka, pirmkārt, visumā Rīgas kā tūrisma pilsētas pozicionējums ir visai nekonkrēts un nestabils un, otrkārt, cenu kāpuma rezultātā var ievērojami samazināties tūristu skaits.

44.attēls.

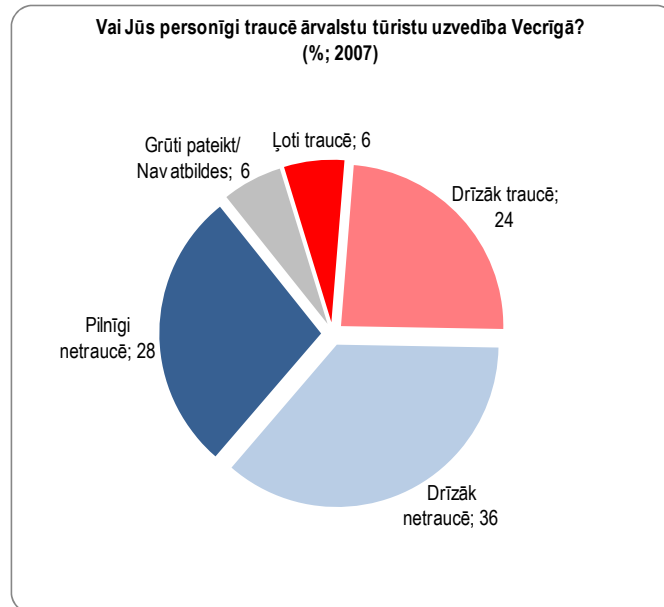
Bāze: Visi respondenti, N=1001

Datu avots: „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

Lai identificētu tieši Rīgas kā tūrisma mērķa pievilcīgos faktorus, tos jāsalīdzina ar citu valstu/ pilsētu apmeklēšanas motīviem. Šādā salīdzinājumā kā Rīgas priekšrocības tiek izdalītas – vēsture un arhitektūra (nosaukta 6% biežāk kā motīvs apmeklēt Rīgu nekā citas vietas), lēta pārtika (14% biežāk attiecināta uz Rīgu) un labas brīvdienas par pieejamu cenu (4% biežāk attiecībā uz Rīgu) (45.attēls). Sekojoši – tūristu vidū nav skaidra Rīgas kā tūrisma pilsētas pozicionējuma, izņemot finansiālus apsvērumus, bez tam visos citos izdalītajos aspektos Rīga kā pievilcīga tiek vērtēta vienlīdz bieži vai pat retāk kā citas valstis/ pilsētas.

Tūrisma sezonā ik gadus aktualizējas jautājums par ārvalstu tūristu uzvedību pilsētas centrā, tomēr pētījuma dati liecina, ka tikai aptuveni 1/3 iedzīvotāju novērtē, ka viņus traucē ārvalstu tūristu uzvedība Vecrīgā (45.attēls). Jāpiebilst gan, ka Centra rajona iedzīvotāji 43% gadījumu novērtē, ka viņus tūristu uzvedība traucē, kas ļauj secināt, ka tie iedzīvotāji, kuri tiešā veidā ir saistīti ar pilsētas centru (dzīvo, strādā, izklaidējas) ārvalstu tūristu uzvedību bieži vien tomēr vērtē kā traucējošu.

45.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=805

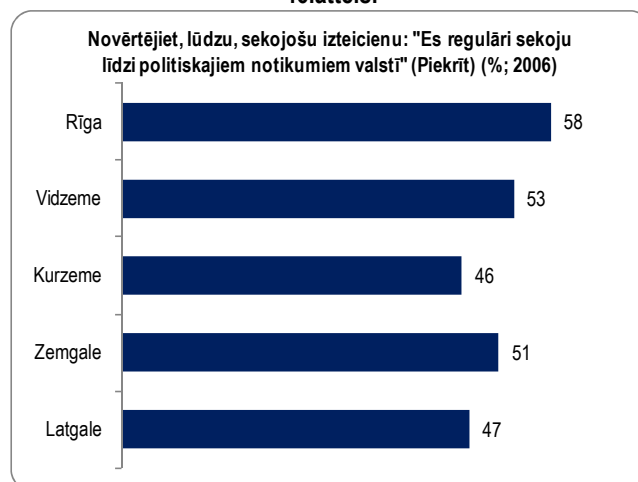
Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada oktobris-novembris.

4.2. Rīgas iedzīvotāju politiskā, sabiedriskā un kultūras aktivitāte

Politiskā aktivitāte

Kopumā 58% no Rīgas iedzīvotājiem aptaujā piekrīt, ka „regulāri seko līdzī politiskajiem notikumiem valstī” (46.attēls). Tas ir augstākais rādītājs Latvijā – citos reģionos politikā ieinteresēto īpatsvars ir ievērojami zemāks. Tomēr arī galvaspilsētas rādītāji nav izteikti augsti, kas attiecīgi ļauj secināt, ka iedzīvotāju interese par politiskajiem notikumiem samazinās (samazinājumu uzrāda dati par Latvijas iedzīvotāju interesi par politiskajiem notikumiem – ja 2004.gadā valstī kopumā 64% piekrita, ka regulāri seko politiskajiem notikumiem, tad 2006.gadā šādu respondentu īpatsvars jau ir krities līdz 53%).

46.attēls.

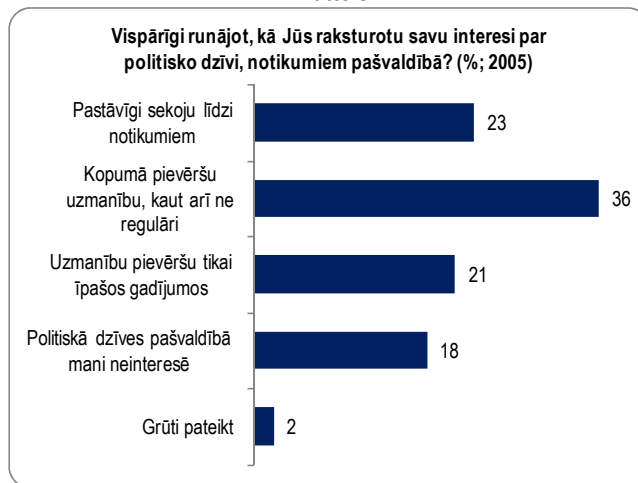
Bāze: visi respondenti, N=1017

Datu avots: „Samazinājusies iedzīvotāju interese par politiskajiem notikumiem valstī.” SKDS, Rīga, 2006.

Interese par notikumiem savā pašvaldībā gan ir izteiktāka – 2005.gada aptaujā Rīgā 23% iedzīvotāju novērtējuši, ka pastāvīgi seko līdzī notikumiem pašvaldībā, 36% - kopumā pievērš uzmanību, kaut arī ne

regulāri un 21% - uzmanību pievērš tikai īpašos gadījumos (47.attēls). Neieinteresētību pašvaldības politikajā dzīvē atzīst 18% Rīgas iedzīvotāju un tas ir augstākais rādītājs Latvijā (citos reģionos neieinteresēto īpatsvars nepārsniedz 15%).

47.attēls.

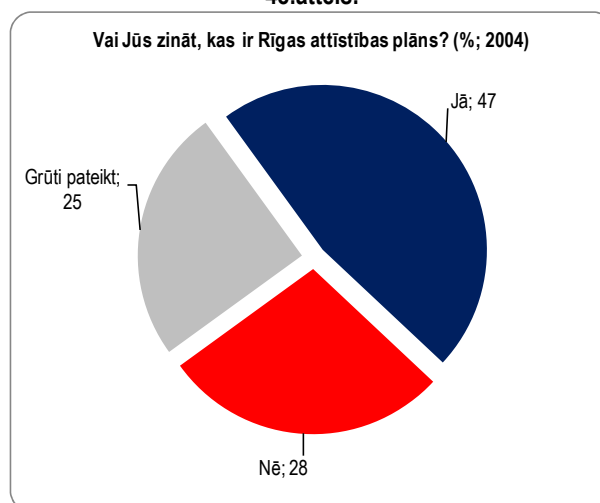
Bāze: visi respondenti, N=1017

Datu avots: „Tikai katrs piektais Latvijas iedzīvotājs pastāvīgi seko līdzī politikajai dzīvei savā pašvaldībā.” SKDS, Rīga, 2005.

Sabiedriskā aktivitāte

Sabiedriskā aktivitāte šī ziņojuma izpratnē tiek saprasta kā Rīgas iedzīvotāju līdzdalība un ieinteresētība pilsētas attīstības jautājumu izlemšanā un risināšanā. Šādā kontekstā viens no būtiskiem rādītājiem ir informētība par Rīgas pilsētas attīstības plāniem. Diemžēl nav veikti plašāki izziņojoši pētījumi šajās jomās, tādēļ kā datu avots šeit kalpo 2004.gadā realizētais pētījums, kurā vaicāts, vai iedzīvotāji zina, kas ir Rīgas attīstības plāns (jāuzsver, ka pētījums realizēts laikā, kad publiskajā telpā aktīvi plāns ticis apspriests). Kopumā 47% apgalvojuši, ka ir informēti par to, kas ir Rīgas attīstības plāns, bet 28% novērtē, ka nezina (48.attēls). Būtiski, ka 1/4 rīdzinieku nav varējuši dot skaidru atbildi, kas visdrīzāk arī nozīmē, ka nav informēti par Rīgas attīstības plānu.

48.attēls.

Bāze: respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=590

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Kā svarīgākās tēmas, kuras iekļautas Rīgas pilsētas attīstības plānā un kuras ir iedzīvotājiem personīgi vistuvākās, salīdzinoši bieži ir identificētas: vides un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana (55%), neizmantotu vai novārtā atstātu teritoriju pārveidošana un apsaimniekošana (41%) un mājokļu un sociālā nodrošinājuma jautājumi (41%) (49.attēls). Bet arī pārējās Rīgas pilsētas attīstības plāna tēmas salīdzinoši bieži tiek minētas kā personīgi vistuvākās, tādējādi iespējams secināt, ka visumā Rīgas iedzīvotāji ir lielā mērā ieinteresēti konkrēto sfēru attīstībā un situācijas uzlabošanā. Tas liecina arī par to, ka šo tēmu aspektā iedzīvotājus būtu potenciāli vieglāk aktivizēt konkrētām rīcībām situācijas uzlabošanai.

49.attēls.

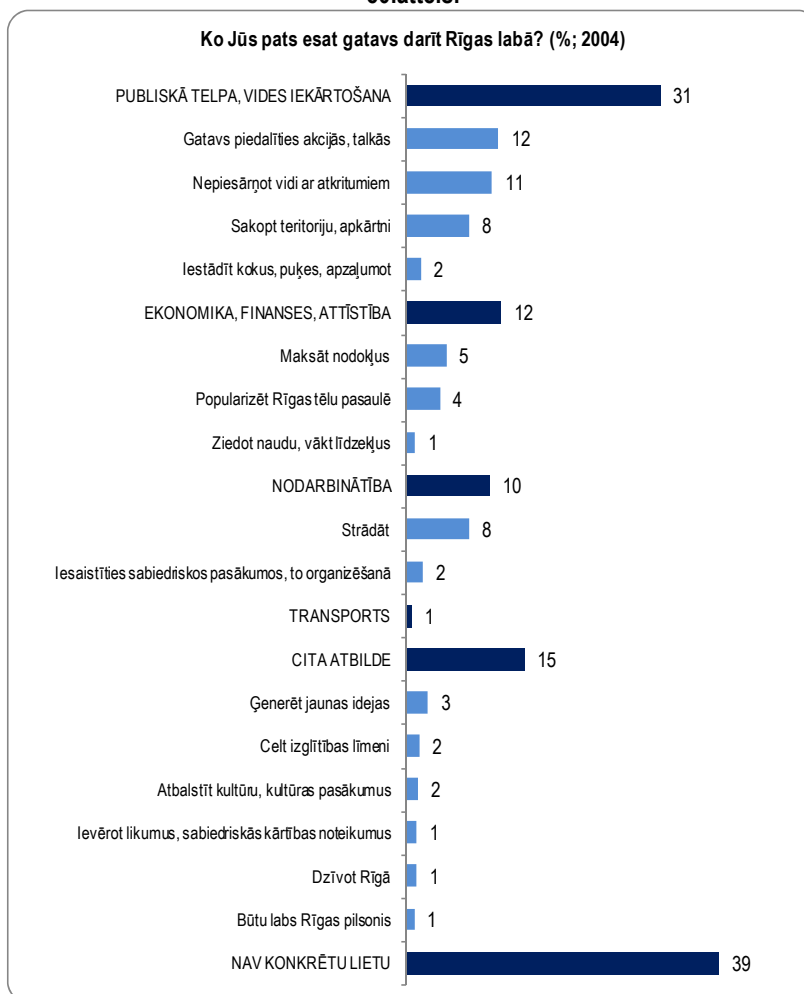

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=590

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Runājot par katra personīgo gatavību iesaistīties Rīgas pilsētas attīstības jautājumu risināšanā, viedoklis vairs nav tik ieinteresēts – kopumā 39% pilsētnieku novērtē, ka nav konkrētu lietu, kuras viņi būtu gatavi darīt Rīgas labā, bet 61% respondentu minējuši, ka būtu gatavi personīgi iesaistīties (50.attēls). Salīdzinoši biežāk kā līdzdalības forma minēta publiskās telpas, vides sakārtošana (31%), pārējās aktivitātēs gatavi iesaistīties būtu aptuveni 1/10 galvaspilsētā dzīvojošo.

50.attēls.

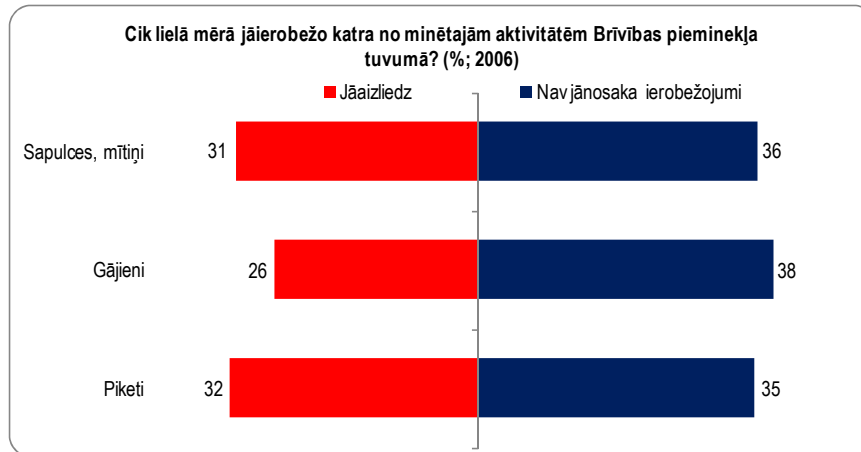
Bāze: Visi respondenti, N=634

Piezīme: Attēlā attēlotas visas atbilžu grupas un tikai tās konkrētās atbildes, kuras pārsniedz 1% robežu.

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Sabiedriskās aktivitātes aspektā būtiski ir arī rādītāji par iedzīvotāju attieksmi pret dažāda veida sabiedriski politiskām viedokļu paušanas akcijām – mītiņiem, sapulcēm, gājieniem u.tml. Šādi rādītāji ir pieejami tikai par attieksmi pret dažādu sapulču, gājienu un piketu norisi Brīvības pieminekļa tuvumā, tomēr tie arī kopumā raksturo iedzīvotāju attieksmes. Kā rāda pētījuma dati, tad iedzīvotāju attieksme pret dažādu sabiedriski politisku viedokļa paušanas formu pieļaujamību pilsētā nav viennozīmīga – aptuveni vienāds iedzīvotāju īpatsvars novērtē, ka jāaizliedz un jāatļauj sapulces, mītiņi, gājieni un piketi (51.attēls). Salīdzinoši lielāks ir aizliegumus atbalstošo īpatsvars sapulču, mītiņu un piketu gadījumos, bet gājienu kategorijā – lielāks atbalstošo īpatsvars.

51.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=803

Datu avots: "Sabiedriskās domas pētījums. Rīgas domes darbības vērtējums. Iedzīvotāju atbildes uz Rīgas domei aktuāliem jautājumiem." SKDS, 2006.gada jūnijs.

Tāpat būtiski ir iedzīvotāju gatavība iesaistīties sabiedriskajās apspriešanās, kas dod vienu no būtiskām iespējām tiešā veidā paust savu viedokli par pilsētas attīstības jautājumiem. Kā liecina 2008.gada pētījuma dati, tad tikai 8% rīdnieku pēdējo trīs gadu laikā ir piedalījušies sabiedriskajās apspriešanās par attīstības projektiem Rīgas pilsētā (52.attēls). Tas uzskatāms par ļoti zemu iedzīvotāju aktivitātes rādītāju, bet diemžēl esošie pētījumu dati neļauj veikt secinājumus par zemās aktivitātes iemesliem, kurus būtu iesakāmi analizēt un konkrētās līdzdalības barjeras mazināt.

52.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=802

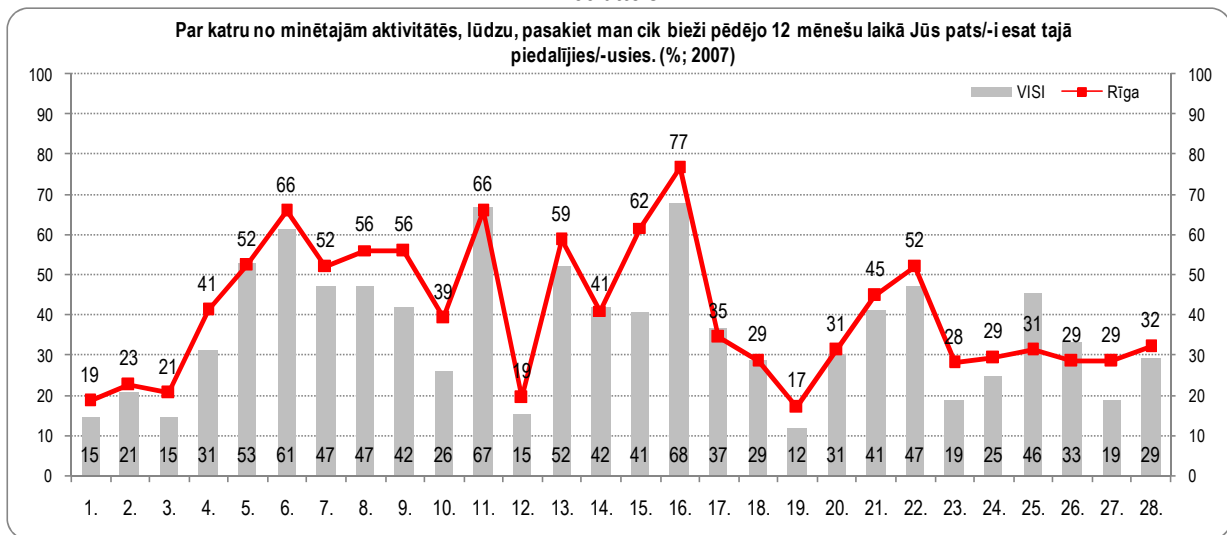
Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2007.gada augusts-septembris.

Salīdzinoši biežāk dalību sabiedriskajās apspriešanās ņēmuši 35-44 gadīgie Rīgas iedzīvotāji, augstāko izglītību ieguvušie, valsts sektorā strādājošie, vadītāji un individuālā darba veicēji, iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem, Centra un Ziemeļu rajona iedzīvotāji.

Kultūras aktivitāte

Ja salīdzina ar Latvijas iedzīvotājiem kopumā, tad Rīgas iedzīvotāji ir daudz aktīvāki kultūras iespēju baudītāji. Pie tam būtiski, ka gan aktīvajās formās, gan arī pasīvajās: rīdnieki biežāk kā valsts iedzīvotāji kopumā pēdējā gada laikā ir apmeklējuši veselības, sporta klubu (39%), skatījušos kino kinoteātrī (62%), apmeklējuši zooloģisko dārzu (56%), apmeklējuši muzejus (56%), kā arī lasījuši grāmatas (68%) (53.attēls). Protams, jāņem vērā, ka galvaspilsētā visas šīs iespējas ir plašāk pieejamas, kamēr citos reģionos – vairāk vai mazāk ierobežotas.

53.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=1052, Respondenti Rīgā, N=338

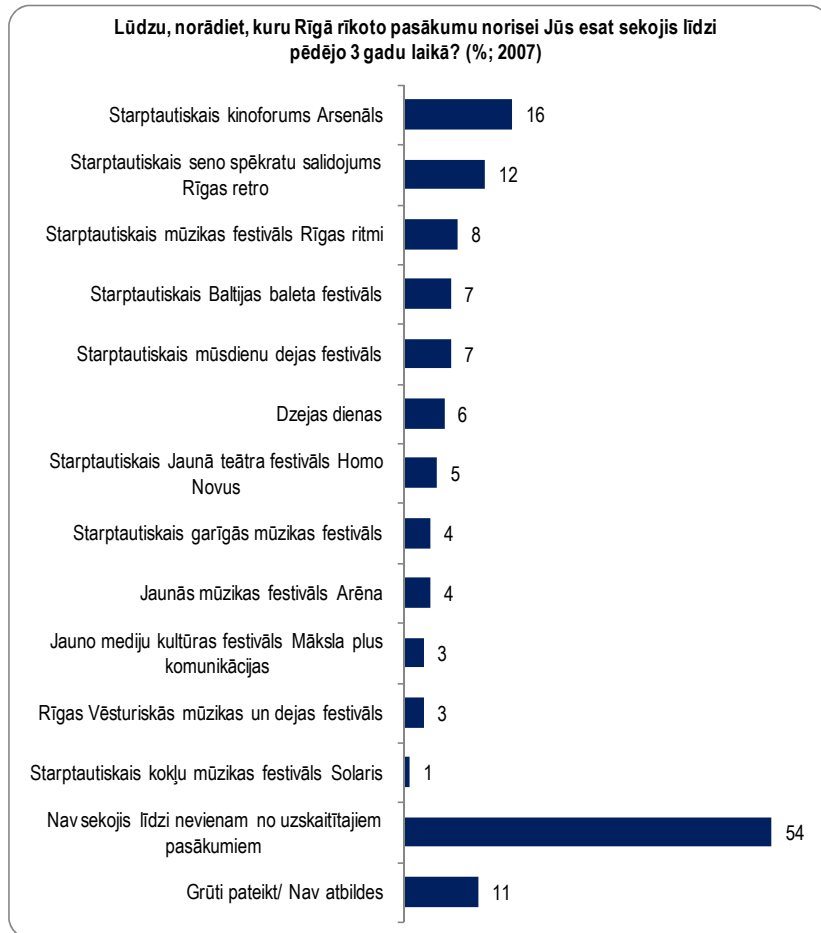
Datu avots: "Kultūras patēriņa pētījums." SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Latvijas Kultūrkapitāla fonds, Rīga, 2007.

1. Iegādājos dizaineru radītas preces	12. Apmeklēju interešu kluba sapulci	20. Devos pārgājienā
2. Iegādājos video spēli	13. Apmeklēju baznīcu vai kādu citu lūgšanu vietu	21. Apmeklēju izstādi
3. Devos uz citu valsti komandējumā	14. Apmeklēju sporta sacensības kā skatītājs	22. Apmeklēju teātra izrādi
4. Devos uz citu valsti tūrisma braucienā	15. Skatījos filmu kinoteātrī	23. Apmeklēju operas vai baleta izrādi
5. Iegādājos mūzikas ierakstu	16. Pabeidzu lasīt grāmatu	24. Apmeklēju izklaides šovu
6. Apceļoju Latviju	17. Apmeklēju kādas nodarbības vai semināru	25. Apmeklēju balli, kur spēlēja vietējie muzikanti
7. Apmeklēju atrakciju, izklaides parku	18. Nomāju filmu, koncertu ierakstus	26. Piedalījos kādā tautiskā pasākumā
8. Apmeklēju muzeju	19. Spēlēju azartspēles ārpus mājas	27. Apmeklēju mākslas galeriju
9. Apmeklēju zooloģisko dārzu		28. Apmeklēju diskotēkas, naktsklubus

Negatīvā aspektā ievērojams šķiet fakts, ka kopumā 17% Rīgas iedzīvotāju atzīst, ka vismaz reizi pēdējā gada laikā ir spēlējuši azartspēles ārpus mājas.

Lai gan iedzīvotāji apgalvo, ka kopumā ir aktīvi dažādu kultūras un izklaides pasākumu apmeklētāji, tomēr jautājumā par to, kuriem konkrētiem ikgadējiem pasākumiem rīdnieki ir sekojuši līdzī pēdējo trīs gadu laikā 54% novērtē, ka nevienam no aptaujā iekļautajiem. Vislielākais interesentu skaits – 16% - bijis par Starptautisko kinoforumu Arsenāls, nedaudz mazāk – 12% - sekojuši Starptautiskajam seno spēkratu salidojumam Rīgas retro (54.attēls). Citiem starptautiskajiem un vietējas nozīmes regulārajiem pasākumiem sekojuši mazāk kā 1/10 galvaspilsētā dzīvojošo. Vērtējot mikrorajonu griezumā, novērojams, ka salīdzinoši aktīvāki dažādu pasākumu apmeklētāji dzīvo Centra un Ziemeļu rajonos, kamēr visneaktīvākie – Latgales priekšpilsētā (64% apgalvo, ka nav sekojuši nevienam no iekļautajiem pasākumiem).

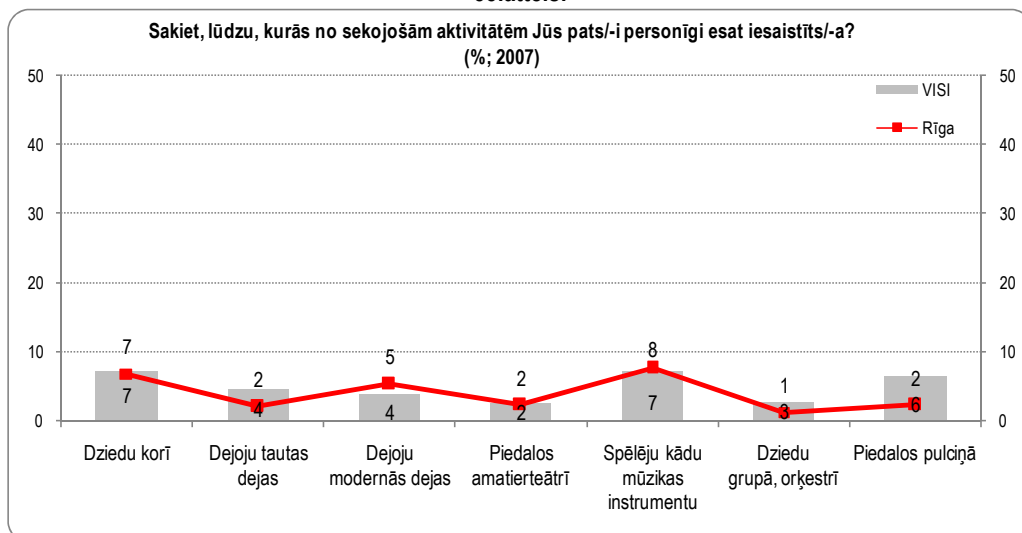
54.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=801
 Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada maijs-jūnijs.

Ja patēriņa aspektā iedzīvotāji ir visai izteikti aktīvi galvaspilsētā, tad līdzdalības aspektā Rīgas iedzīvotāju aktivitāte ir vienlīdz zema ar citu Latvijas reģionu iedzīvotājiem: kopumā mazāk kā 1/10 ir aktīvi līdzdalībnieki dažādās kultūras aktivitātēs (55.attēls). 8% spēlē kādu mūzikas instrumentu, 7% dzied korī un 5% - dejo modernās dejas, pie tam vērojams, ka visbiežāk tie, kuri ir aktīvi, ir aktīvi dažādās sfērās, nevis tikai vienā.

55.attēls.

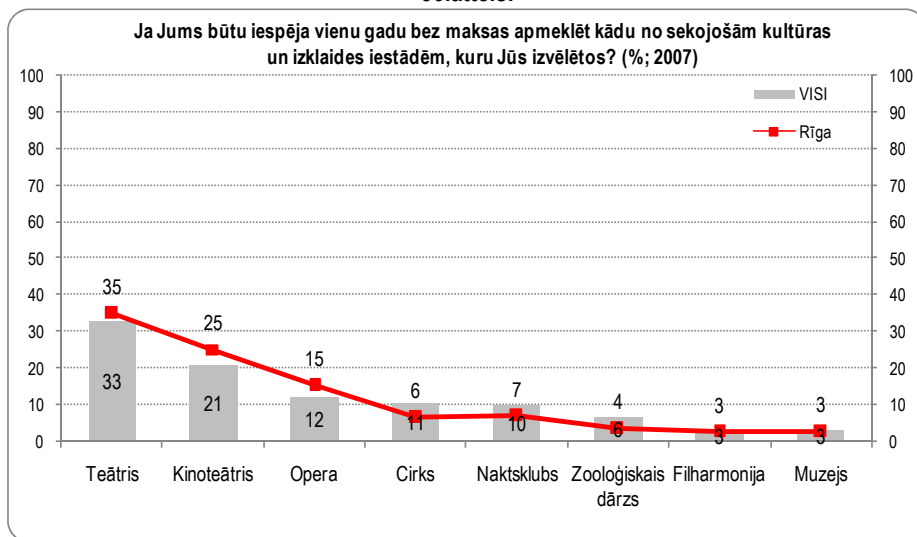

Bāze: Visi respondenti, N=1052, Respondenti Rīgā, N=338
 Datu avots: "Kultūras patēriņa pētījums." SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Latvijas Kultūrkapitāla fonds, Rīga, 2007.

Pētījumi ziemā nesniedz datus par to, kas ir iemesli tik zelai personīgai līdzdalībai, tomēr, ņemot vērā citus dažādas līdzdalības formas raksturojošus rādītājus, iespējams apgalvot, ka arī aktīvākā personiskā iesaistīšanās kultūras aktivitātēs varētu būt aktivizējama plašāk Rīgas pilsētā.

Ja Rīgas iedzīvotājiem dotu iespēju bez maksas gadu apmeklēt kādu no kultūras iestādēm, tad 35% izvēlētos teātri, 25% - kinoteātri, bet 15% - operu (56.attēls). Līdz ar to – šie ir tie kultūras pasākumu piedāvājumi, kuri galvaspilsētas iedzīvotājiem liekas pietiekami saistoši, lai tiem veltītu savu brīvo laiku. Savukārt salīdzinot ar Latviju vidēji rīdnieki izvēlētos iespēju apmeklēt cirku, naktsklubus un zooloģisko dārzu.

56.attēls.

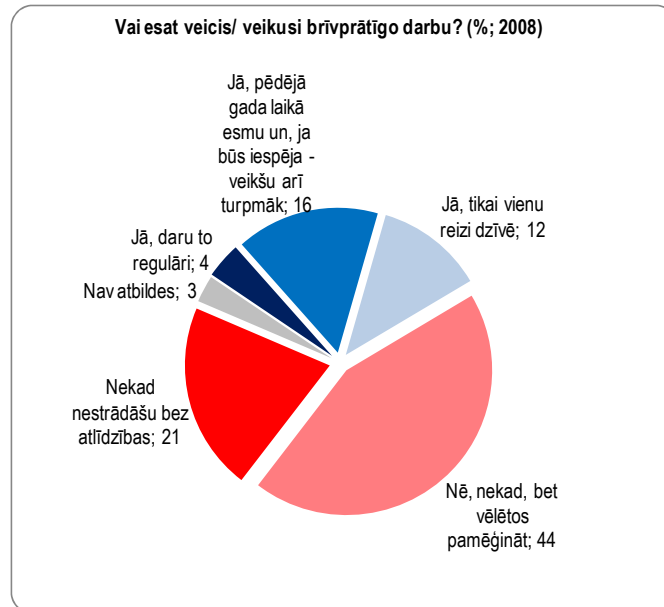
Bāze: Visi respondenti, N=1052, Respondenti Rīgā, N=338

Datu avots: "Kultūras patēriņa pētījums." SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Latvijas Kultūrkapitāla fonds, Rīga, 2007.

Jauniešu aktivitāte

2008.gadā realizēta jauniešu (13-25 gadīgo) aptauja liecina, ka aptuveni 1/3 jauniešu ir vismaz vienreiz veikuši brīvprātīgo darbu (57.attēls). 44% apgalvo, ka nekad nav veikuši brīvprātīgo darbu, bet vēlētos to pamēģināt, savukārt 21% sniedz vērtējumu, ka nav to darījuši un nekad arī nevēlas strādāt bez maksas. Būtiski, ka tikai 1/5 apgalvo, ka nekad neko nedarītu bez samaksas, un lielākai iedzīvotāju iesaistei pašvaldības teritorijas sakopšanā un dažādu sociālu jautājumu risināšanā noteikti būtu izmantojama jauniešu iniciatīva un gatavība iesaistīties brīvprātīgā darba aktivitātēs.

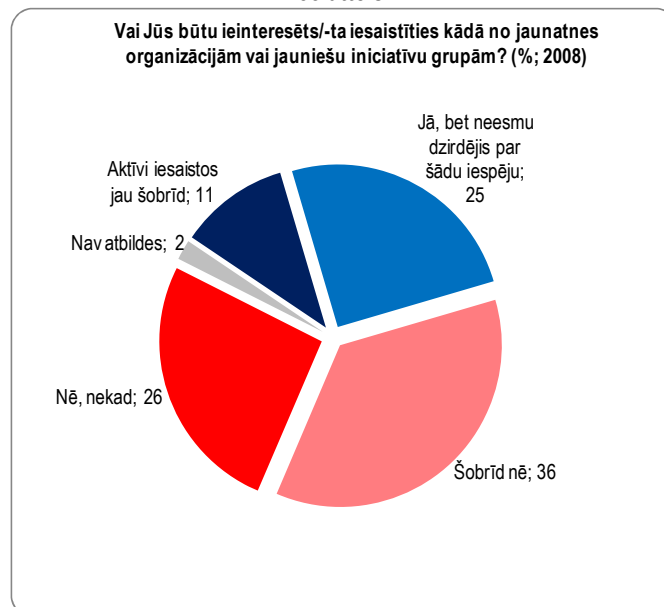
57.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=678 (vecumā no 13 līdz 25 gadiem)
 Datu avots: "Attieksme pret dalību jaunatnes organizācijās." SKDS, 2008.gada aprīlis-augusts.

Interesanti, ka – lai gan visumā aktivitāte veikt brīvprātīgo darbu ir augsta, tomēr vairāk organizētā formā ņemt dalību kādās aktivitātēs gatava ir pavisam neliela jauniešu daļa: tikai 11% apgalvo, ka jau šobrīd ir aktīvi iesaistījušies jaunatnes organizācijās un 1/4 ir tādu, kuri nav iesaistījušies, bet būtu gatavi to darīt (58.attēls). Savukārt pārējie apgalvo, ka nav ieinteresēti ņemt dalību šādās organizācijās.

58.attēls.

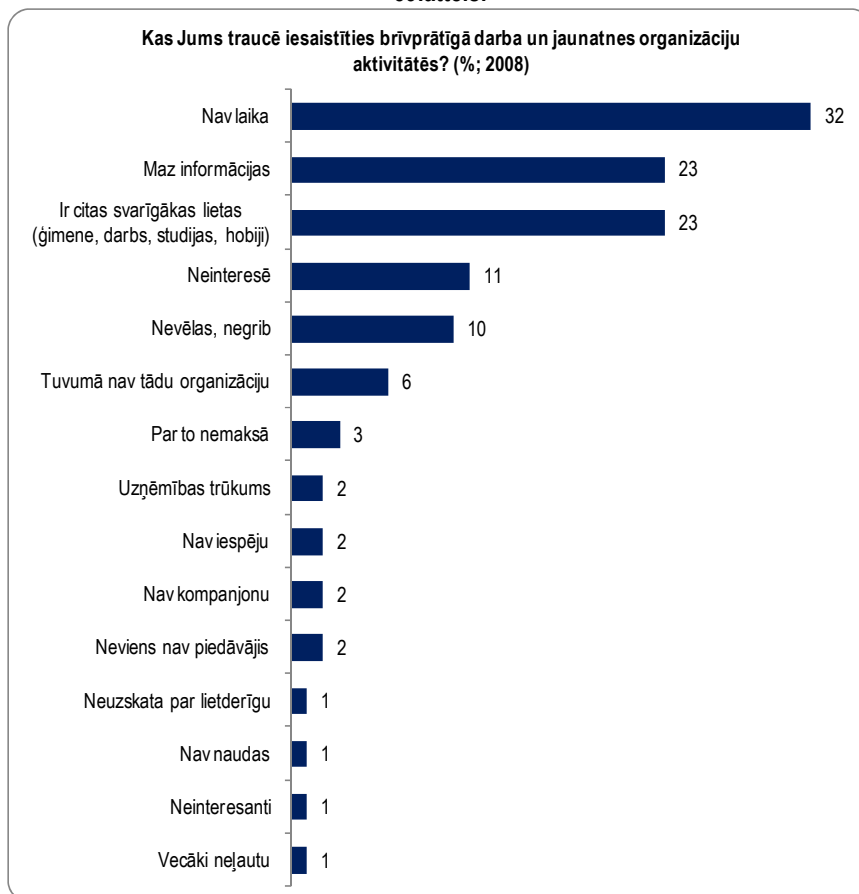

Bāze: Visi respondenti, N=678 (vecumā no 13 līdz 25 gadiem)
 Datu avots: "Attieksme pret dalību jaunatnes organizācijās." SKDS, 2008.gada aprīlis-augusts.

Kā iemesli, kas traucē iesaistīties jaunatnes organizācijās, jaunieši visbiežāk minējuši laika trūkumu (32%), informācijas trūkumu (23%) un citas svarīgākas nodarbes (ģimene, darbs, studijas, hobiji) (23%) (59.attēls). Kopumā atbildes liecina, ka plašākas informēšanas un aktivizēšanas kampaņu rezultātā jauniešu varētu būt

plašāk aktivizējami sabiedriskām aktivitātēm, lai gan jāņem vērā, ka visai liela daļa atsaucas uz laika trūkumu un citām svarīgākām lietām, kuras ir būtiskas barjeras lielākai sabiedriskajai aktivitātei. Tai pat laikā jāpiebilst, ka personīgā laika sadalījums lielā mērā ir atkarīgs arī no personīgo prioritāšu izpratnes, tādēļ viens no būtiskiem ierosinājumiem būtu arī veikt jauniešu vidū plašāku skaidrošanu gan par brīvprātīgā darba, gan dažādu jauniešu organizāciju darba būtiskumu pašu jauniešu mērķu sasniegšanā.

59.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=678 (vecumā no 13 līdz 25 gadiem)

Piezīme: Attēlotas tikai tās atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu.

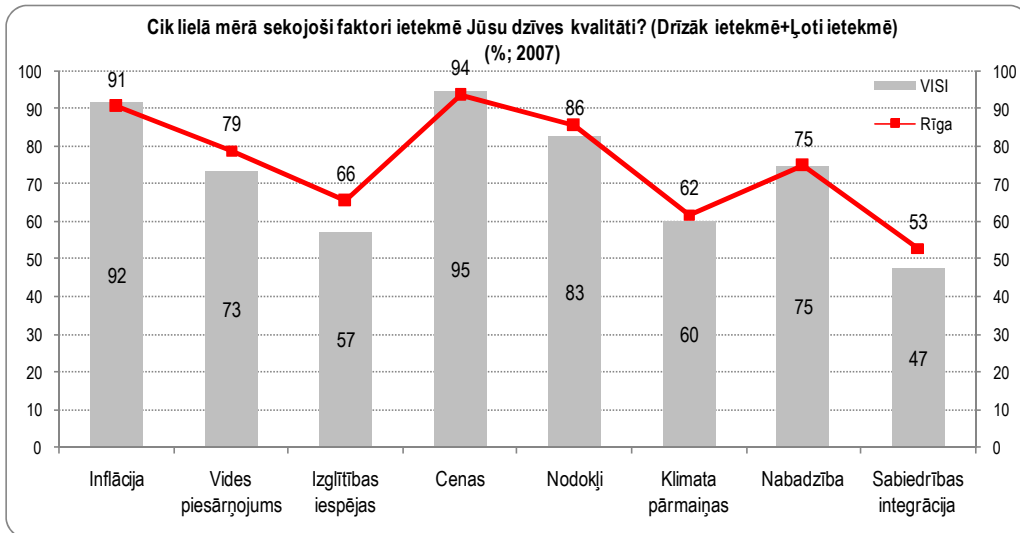
Datu avots: "Attieksme pret daļību jaunatnes organizācijās." SKDS, 2008.gada aprīlis-augusts.

4.3. Rīgas iedzīvotāju dzīves kvalitāte

Faktori, kas ietekmē dzīves kvalitāti

Kā faktoros, kas visbūtiskāk ietekmē Rīgas iedzīvotāju dzīves kvalitāti salīdzinoši biežāk tiek minēti – cenas (94%), inflācija (91%), nodokļi (86%), vides piesārņojums (79%) un nabadzība (75%) (60.attēls). Ja salīdzina Rīgas iedzīvotāju viedokli par būtiskākajiem dzīves kvalitātes faktoriem ar visas Latvijas vidējiem rādītājiem, tad novērojams, ka galvaspilsētā salīdzinoši biežāk kā dzīves kvalitāti ietekmējoši faktori minēs vides piesārņojums, izglītības iespējas, nodokļi un sabiedrības integrācijas, savukārt pārējie faktori rīdziniekiem šķituši tik pat būtiski kā citur Latvijā dzīvojošajiem.

60.attēls.

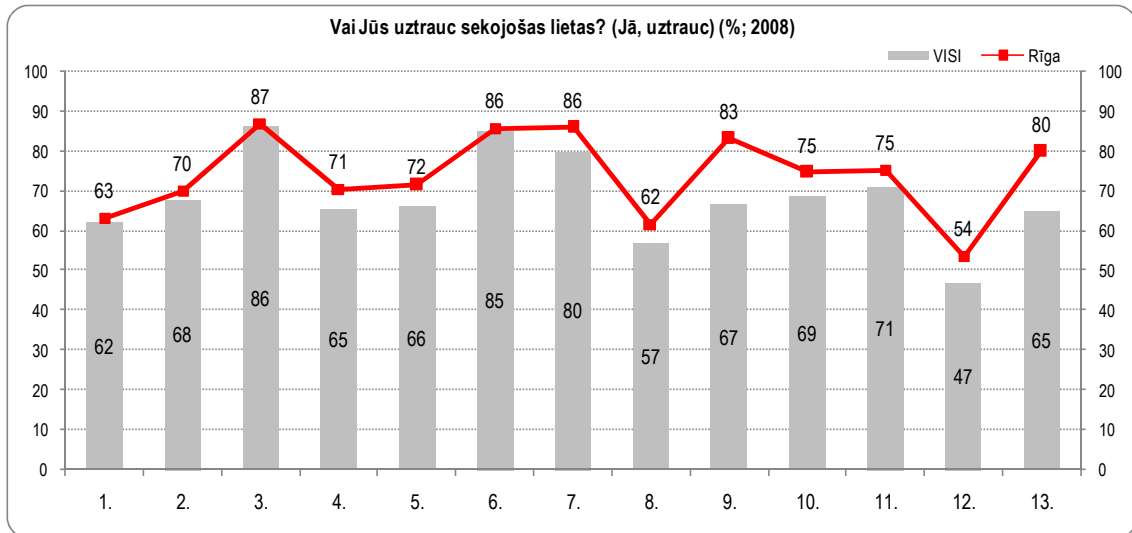

Bāze: Visi respondenti, N=809, Respondenti Rīgā, N=262

Datu avots: „Ziņojums par Latvijas iedzīvotāju aptauju: ilgtspējīga attīstība, vērtības un paradumi.” (Datu fails) SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Dzīves kvalitāti var ietekmēt arī dažādi citi jautājumi, lietas, tādēļ papildus jau minētajiem par būtiskiem dzīves kvalitātes ietekmes faktoriem izdalāmi arī tie jautājumi, problēmas, kuras kā uztraucošas nosauc iedzīvotāji. Rīgas iedzīvotāju absolūtais vairākums apgalvo, ka viņus personīgi uztrauc sekojošas lietas: cilvēku radītais dabas piesārņojums (87%), tas, kā veselību ietekmē ķīmiskās vielas, kas atrodas ikdienā lietojamajos produktos (86%), gaisa piesārņojums (86%), pilsētu problēmas (sastrēgumi, piesārņojums, zaļo zonu trūkums) (83%), kā arī transporta līdzekļu skaita pieaugums un problēmas, kas ar to saistītas (80%) (61.attēls). Kopumā novērojams, ka galvaspilsētas iedzīvotājus dažādi jautājumi, problēmas satrauc daudz vairāk kā citur Latvijā dzīvojošos – Rīgā salīdzinoši biežāk kā uztraucoši jautājumi minēti: pilsētu problēmas, transportlīdzekļu skaita pieaugums, ģenētiski modificētu šūnu izmantošana lauksaimniecībā, lauksaimniecības radītais piesārņojums, gaisa piesārņojums un dabas resursu samazināšanās. Kā redzams, vairumā gadījumu uztraucošas iedzīvotājiem šķiet dažādas lietas, kas saistītas ar globālajām izmaiņām ekoloģijā, dabā, apkārtējā vidē, kā arī ar urbanizāciju un tehnisko progresu saistīti jautājumi, kuri savukārt ietekmē vidi un ekoloģiju. Ņemot vērā šādus problēmu individuālās aktualizācijas rādītājus, noteikti būtu jāanalizē padziļināti ne tikai problēmu apzināšana, bet arī personiskā gatavība iesaistīties to risināšanā un dažādu ilgtspējīgas attīstības veicinošu dzīves veida izpausmju sekmēšana iedzīvotāju vidū.

61.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=809, Respondenti Rīgā, N=262

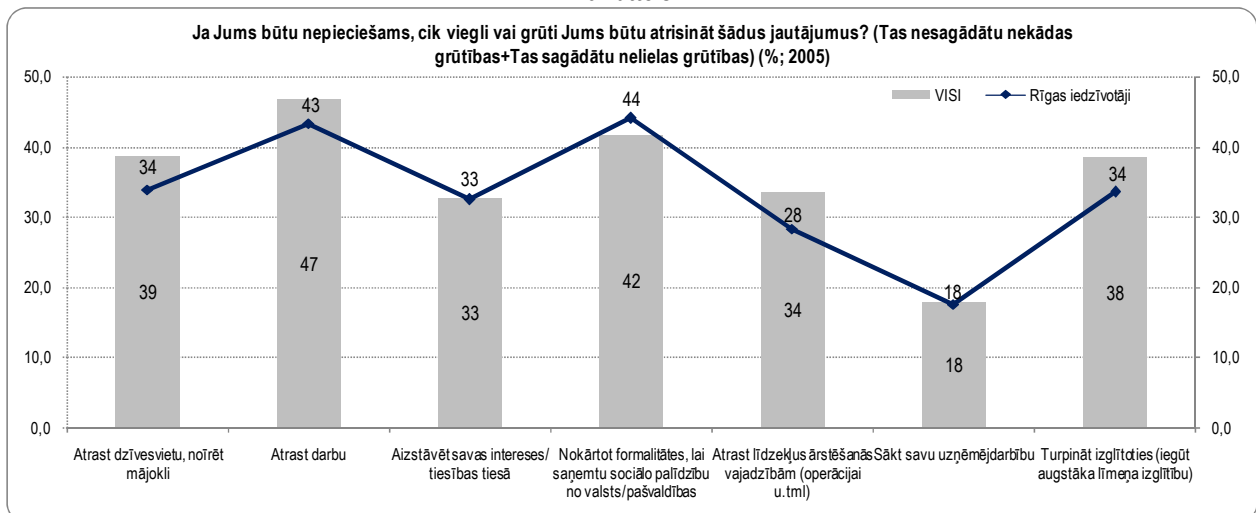
Datu avots: „Ziņojums par Latvijas iedzīvotāju aptauju: ilgtspējīga attīstība, vērtības un paradumi.” (Datu fails) SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

1. Klimata izmaiņas	7. Gaisa piesārņojums
2. Tas, ka izzūd dažādas augu un dzīvnieku sugas	8. Depresija sabiedrībā
3. Cilvēku radītais dabas piesārņojums (ezeros, upēs, gruntsūdeņos)	9. Pilsētu problēmas (sastrēgumi, piesārņojums, zaļo zonu trūkums)
4. Lauksaimniecības radītais piesārņojums	10. Dabas resursu samazināšanās
5. Ģenētiski modificētu šūnu izmantošana lauksaimniecībā	11. Pieaugošais atkritumu daudzums
6. Tas, kā veselību ietekmē ķīmiskās vielas, kas atrodas ikdienā lietojamajos produktos	12. Aptaukošanās iedzīvotāju vidū
	13. Transportlīdzekļu skaita pieaugums un tā radītās sekas

Iespējas realizēt savas intereses, vajadzības

Vērtējot dažādas iespējas savā dzīvesvietā, Rīgas iedzīvotāji visumā bijuši skeptiskāki kā citos Latvijas reģionos dzīvojošie. Vienīgais aspekts, kurā galvaspilsētas iedzīvotāji ir nedaudz biežāk snieguši pozitīvus novērtējumus ir iespējas nokārtot formalitātes, lai saņemtu sociālo palīdzību no valsts, pašvaldības (62.attēls). Tikmēr pārējos izdalītajos aspektos Rīgas iedzīvotāji savas iespējas vērtējuši pat zemāk kā Latvijā vidēji. Rīgā dzīvojošie retāk kā Latvijā vidēji pozitīvi vērtējuši savas iespējas atrast līdzekļus ārstēšanās vajadzībām (operācijām u.tml.), atrast dzīvesvietu, noiņēt mājokli, iespējas turpināt izglītību (iegūt augstāka līmeņa izglītību), kā arī iespējas atrast darbu.

62.attēls.

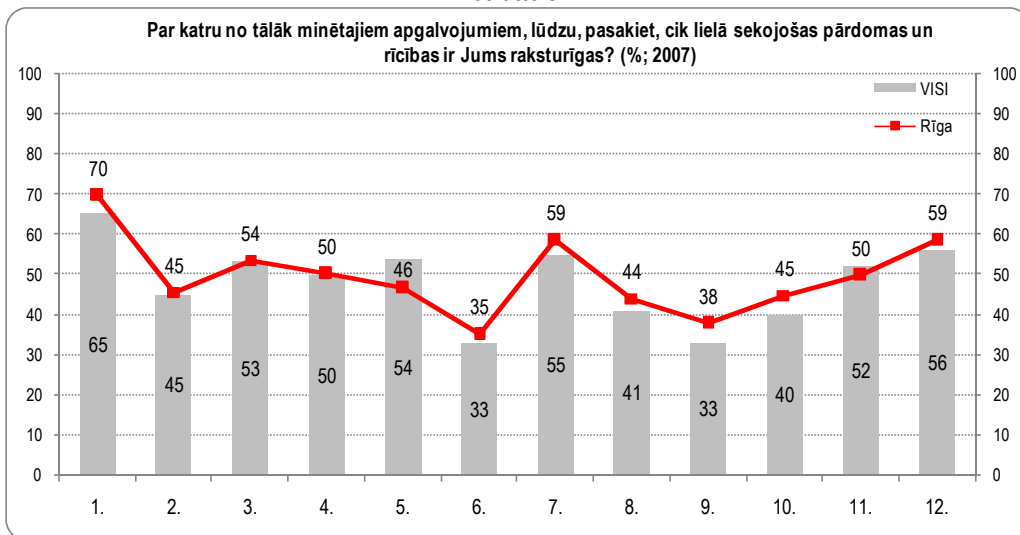
Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Iedzīvotāju paradumi ilgtspējīgas attīstības aspektā

Ņemot vērā, ka par arvien būtiskāku rīcībpolitikas aspektu kļūst ilgtspēja, arī Rīgas iedzīvotāju mērķa grupā ir svarīgi analizēt iedzīvotāju gatavību ilgtspējīgam dzīves veidam un ilgtspējas vērtību akceptēšanai. Pagaidām šādā aspektā pieejams maz pētījumu datu, tomēr ieskatam noderīgu informāciju sniedz 2008.gadā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes ietvaros veiktais iedzīvotāju vērtību pētījums. Visumā galvaspilsētas iedzīvotāju uzskati un attieksmes ir salīdzinoši biežāk ilgtspējas vērtībām atbilstošas nekā citur Latvijā, tomēr arī dažādi ilgtspējai pretēji uzskati rīdzeniekiem nereti ir vairāk raksturīgi. Piemēram, Rīgas iedzīvotāji salīdzinoši biežāk kā iedzīvotāji Latvijā kopumā apgalvo, ka ikdienā domā par to, kāda būs dzīve nākotnē un cenšas attiecīgi rīkoties, ka pat ja briesmas draud pēc ļoti daudziem gadiem, brīdinājumi par tām jāņem vērā jau šodien, kā arī ka, lai nākotnē ietu labāk, viņi ir ar mieru ziedot savu pašreizējo laimi un labklājību, bet tai pat laikā biežāk kā vidēji Latvijā novērtē, ka ignorē brīdinājumus par nākotnē gaidāmām problēmām, jo uzskata, ka tās atrisināsies pirms būs noticis ļaunākais, kā arī – nevēlamas sekas nākotnē varēs novērst vēlāk, tāpēc nevajag šodien no kaut kā atteikties vai kaut ko upurēt (63.attēls).

63.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=809, Respondenti Rīgā, N=262

Datu avots: „Ziņojums par Latvijas iedzīvotāju aptauju: ilgtspējīga attīstība, vērtības un paradumi.” (Datu fails) SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

1. Ikdienā domāju par to, kāda būs dzīve nākotnē un cenšos attiecīgi rīkoties
2. Bieži daru ko tādu, kam rezultāts būs redzams tikai pēc ilgjiem gadiem
3. Tā kā nākotne pati par sevi parūpēsies, daru tikai to, kas nepieciešams šodienas vajadzību apmierināšanai
4. Daru tikai to, kur redzams ātrs rezultāts (tas ir dienu vai nedēļu jautājums)
5. Izvēloties kaut ko darīt vai nedarīt, galvenais, ko ņemu vērā, ir manas ērtības
6. Lai nākotnē man ietu labāk, esmu ar mieru ziedot savu pašreizējo laimi un labklājību
7. Pat ja briesmas draud pēc ļoti daudziem gadiem, brīdinājumi par tām jāņem vērā jau šodien
8. Nav jāreķinās ar nelielām sekām uzreiz, bet lielākām šīs darbības sekām nākotnē
9. Ignorēju brīdinājumus par nākotnē gaidāmām problēmām, jo uzskatu, ka tās atrisināsies pirms būs noticis ļaunākais
10. Nevēlamas sekas nākotnē varēs novērst vēlāk, tāpēc nevajag šodien no kaut kā atteikties vai kaut ko upurēt
11. Par nākotnes problēmām es parūpēšos vēlāk, šodien daru tikai to, kas nepieciešams uzreiz
12. Tie darbi, kuriem ir konkrēti rezultāti, man ir svarīgāki nekā darbi, kuru rezultāti būs vēlāk

4.4. Rīgas pilsētas un priekšpilsētu publiskā telpa

Pozitīvie un negatīvie pilsētvides aspekti

Kā lietas, kas visvairāk iepriecina Rīgā, galvaspilsētas iedzīvotāji identificē Vecrīgu (65%) un Rīgas dārzus un parkus (45%) (64.attēls). Salīdzinoši bieži tiek minēta arī kultūras vide (23%) un izklaides iespējas (22%).

Interesanti, ka vienlaikus citos pētījumos dārzu, parku, zaļo zonu nesakoptība minēts kā viens no vēlamajiem uzlabojumiem pilsētvidē. Tāpat šie dati ļauj identificēt tos dzīves kvalitātes un dzīves vides faktorus, kuri galvaspilsētu padara par pievilcīgu dzīves vietu – salīdzinot ar citām pilsētām Latvijā, Rīgā ir vairāk kultūras un izklaides iespēju, iespējas iegūt labu izglītību, atrast labu darbu, kā arī labi iepirkties.

64.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=634

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Savukārt kā lietas, kas visvairāk sadusmo, pilsētnieki nosauc – publisko tualetu trūkumu (38%), pārpildītu sabiedrisko transportu (34%), ziemā netīrītas ielas (32%) un Rīgas domes ierēdņu neieinteresētību (31%) (65.attēls). Nedaudz retāk minēts, tomēr 1/5 Rīgas iedzīvotāju par lietu, kas sadusmo identificē arī dārdzību. Šīs minētās lietas, acīmredzot, ir tās, ar kurām pilsētā dzīvojošajiem ir lielā mērā jāsamierinās, lai baudītu arī galvaspilsētas sniegtās priekšrocības. Jāpiebilst gan, ka šie dati raksturo situāciju pirms četriem gadiem, tādēļ kalpo par labu atskaites punktu līdz šim padarītajam un, kā būs redzams turpmākajos datos, daļa problēmu ir tikušas vairāk vai mazāk veiksmīgi risinātas, bet daļa joprojām pilsētniekiem šķiet tik pat aktuālas kā iepriekš.

65.attēls.

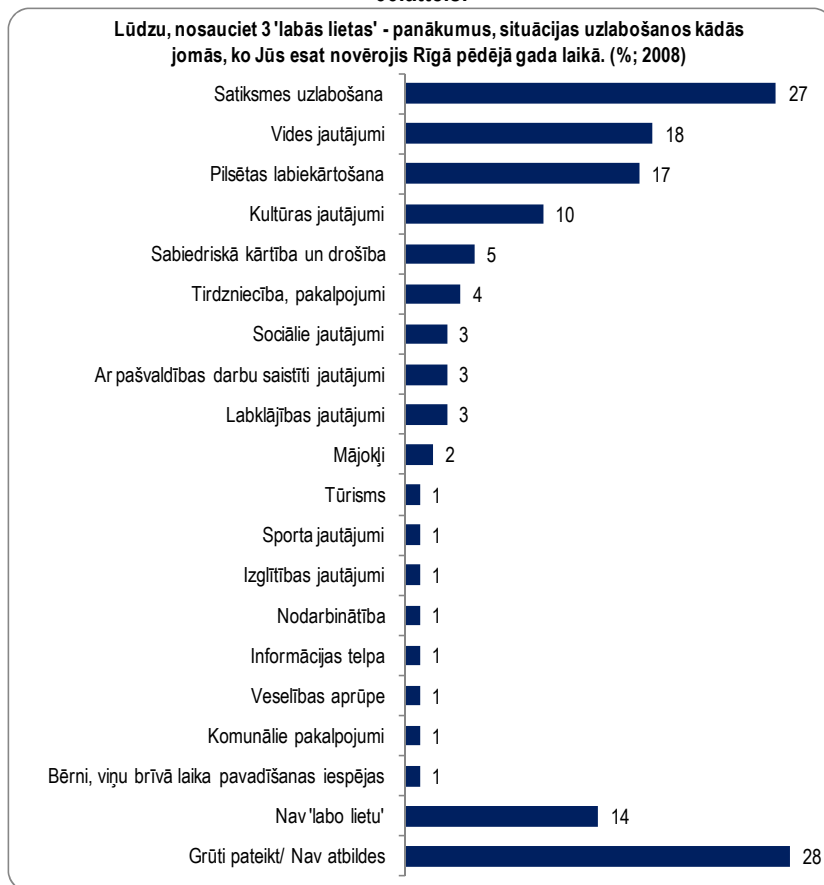

Bāze: Visi respondenti, N=634

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Vērtējot jau paveikto un to, kā mainās situācija pilsētā, Rīgas iedzīvotāji 2008.gadā kā jomas, kurās saskata uzlabojumus visbiežāk identificējuši – satiksmes uzlabošanās (27%), vides jautājumi (18%) un pilsētas labiekārtošana (17%) (66.attēls). Līdz ar to iespējams lielā mērā apgalvot, ka pašvaldība ir aktīvi strādājusi tieši pie to jautājumu risināšanas, kurus dažādās aptaujās, pētījumos iedzīvotāji izvirzījuši kā būtiskus un risināmus. Salīdzinot ar 2007.gada aptaujas rezultātiem, novērojams, ka rīdnieki retāk minējuši dažādas pozitīvas lietas, kuras novērojuši pilsētas attīstībā, vienlaikus ievērojami pieaugot to īpatsvaram, kuri apgalvo, ka nav bijušas ‘labās lietas’ – 2007.gadā šādi apgalvoja 5%, bet 2008.gadā – jau 14% iedzīvotāju. To gan nevar viennozīmīgi interpretēt kā pašvaldības darba pasliktināšanos, jo tik pat iespējams, ka vērtējumus par reāli veiktajiem darbiem ietekmē kopējā attieksmes maiņa pret pašvaldību (tēla pasliktināšanās).

66.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Piezīme: Attēlotas tikai tās atbildes, kuras nosaukuši vismaz 1% respondentu.

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Aplūkojot izvērstās atbildes katrā no atbilžu grupām (19.tabula), redzams, ka salīdzinoši biežāk minēti uzlabojumi sekojošās jomās: sabiedriskais transports, pilsētas tīrība un sakoptība, ielu stāvoklis un remonts, tiltu celtniecība, parki, zaļās zonas. Šīs ir tās konkrētās jomas, kurās pilsētnieki ir saskatījuši pašvaldības ieguldīto darbu un situācijas uzlabošanu.

19.tabula.
‘Labās lietas’ – panākumi, situācijas uzlabošanās Rīgā: Atbilžu izvērsums

Joma/ sfēra/ nozare	Minēšanas biežums (%)
<i>Satiksmes uzlabošana</i>	27
Sabiedriskais transports	11
Ielu stāvvoklis, remonts	8
Tiltu celtniecība	8
<i>Vides jautājumi</i>	18
Pilsētas tīrība, sakoptība	10
Parki, zaļās zonas pilsētā	6
Vide	2
<i>Pilsētas labiekārtošana</i>	17
Būvniecība	5
Grausti, māju remonts	4
Bērnu laukumu ierīkošana	3
<i>Kultūras jautājumi</i>	10
Dažādi pasākumi	5
Bibliotēkas, kultūras iestāžu celtniecība	2
Kultūras dzīve	2
<i>Sabiedriskā kārtība un drošība</i>	5
Sabiedriskā kārtība un drošība	2
Polīcijas darbs	1
Sabiedriskās kārtības noteikumi (smēķēšana, dzeršana, sēdēšana zālienā)	1

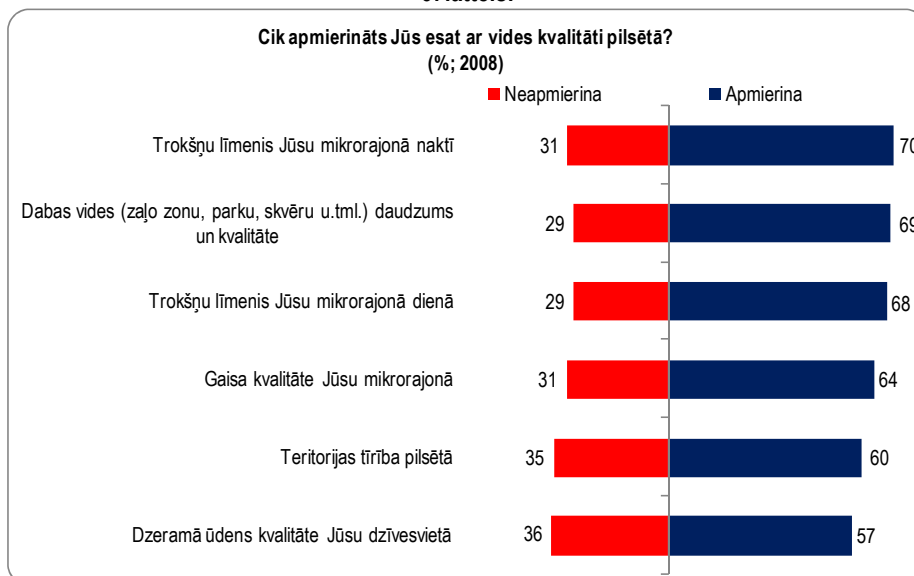
Bāze: Visi respondenti, N=2000

Piezīme: Attēlotas tikai tās atbilžu grupas, kuras nosaukuši vismaz 5% respondentu un katrā grupā attēlotas trīs visbiežāk minētās konkrētās atbildes.

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Vērtējot dažādus pilsētvides faktorus, iedzīvotāji salīdzinoši biežāk pauduši apmierinātību ar trokšņu līmeni savā mikrorajonā naktī (70% apmierināto), zaļo zonu, parku un skvēru daudzumu un kvalitāti pilsētā (69%), trokšņu līmeni savā mikrorajonā dienā (68%), savukārt salīdzinoši biežāk negatīvi novērtējumi saņemti par dzeramā ūdens kvalitāti (36% negatīvu vērtējumu) un teritorijas tīrību pilsētā (35%) (67.attēls). Lai gan pozitīvo vērtējumu īpatsvars ir lielāks visās vērtējumu kategorijās, tomēr salīdzinoši liels ir arī negatīvo vērtējumu skaits katrā no kategorijām.

67.attēls.

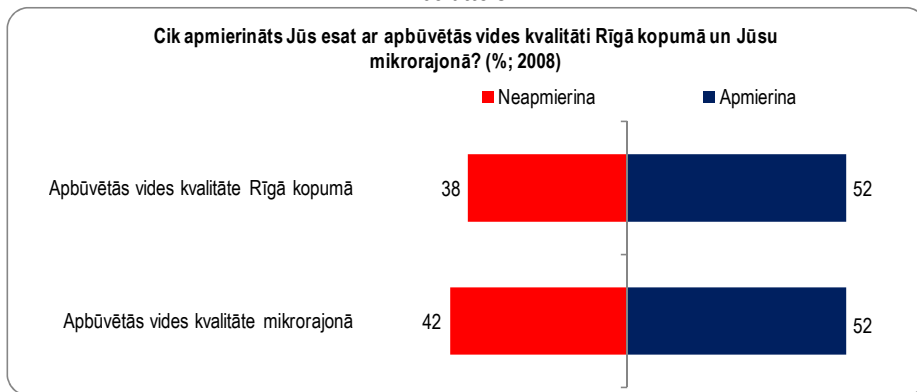
Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Ar trokšņu līmeni dienā un naktī salīdzinoši biežāk neapmierināti bijuši Centra rajona un Latgales priekšpilsētas iedzīvotāji, kamēr apmierinātākie – Zemgales priekšpilsētas un Kurzemes rajona iedzīvotāji. Centra rajonā un Latgales priekšpilsētā dzīvojošie bijuši arī biežāk neapmierināti ar gaisa kvalitāti mikrorajonā. Savukārt ar dzeramā ūdens kvalitāti salīdzinoši biežāk neapmierināti bijuši Vidzemes priekšpilsētas un Ziemeļu rajona iedzīvotāji.

Runājot par Rīgas un mikrorajonu apbūves kvalitāti, iedzīvotāju viedoklis nav viennozīmīgs – tikai nedaudz lielāks īpatsvars rīdzinieku novērtē, ka viņus apmierina kvalitāte Rīgā kopumā un savā mikrorajonā (68.attēls). Tomēr salīdzinoši ievērojams ir arī to īpatsvars, kuri pauduši neapmierinātību: 38% nav apmierināti ar apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā un vēl vairāk – 42% - nav apmierināti ar apbūvētās vides kvalitāti mikrorajonos. Mikrorajonu griezumā novērojams, ka salīdzinoši vairāk apmierināto ar apbūvētās vides kvalitāti ir Vidzemes un Zemgales priekšpilsētā, kamēr pārējos mikrorajonos dzīvojošie biežāk bijuši neapmierināti.

68.attēls.

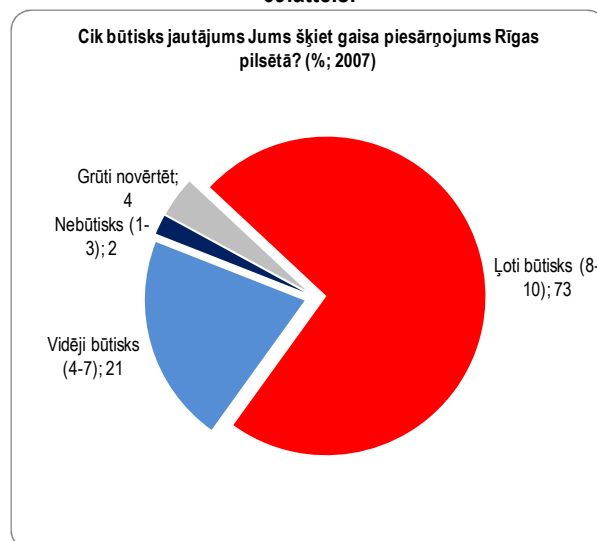

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Absolūtais vairākums Rīgas iedzīvotāju par ļoti būtisku jautājumu novērtē gaisa piesārņojumu – 73% tas šķiet ļoti būtisks un vēl 21% - vidēji būtisks jautājums (69.attēls).

69.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=801

Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Kopumā 63% iedzīvotāju Rīgas centra gaisa piesārņojumu vērtē kā ļoti lielu un vēl 31% - kā vidēji lielu (70.attēls). Tikai 1% pilsētnieku piesārņojumu uzskata par niecīgu. Šie dati liecina – lai gan gaisa piesārņojums nav primārā problēma, kādu Rīgas iedzīvotāji saskata ikdienas dzīvē, tomēr absolūtais vairākums ir kopumā pārliecināti, ka gaisa piesārņojums ir pilsētā būtiska problēma, kurai nepieciešams risinājums. Šādā aspektā vērtējot – gaisa piesārņojuma mazināšana varētu būt iedzīvotājiem pieņemams arguments dažādiem satiksmes optimizācijas risinājumiem, kuri parasti prasa lielus ieguldījumus un tādēļ bieži vien neizpelnās iedzīvotāju atzinību.

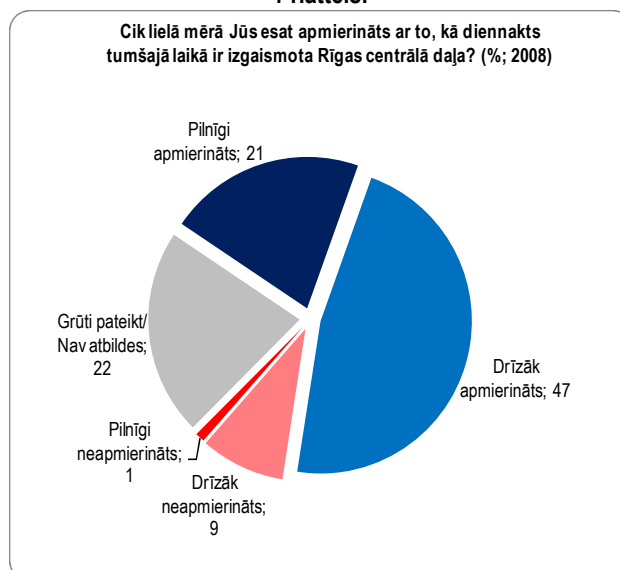
70.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=801. Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Viens no būtiskiem sakoptas un drošas pilsētvides faktoriem ir arī apgaismojums, tādēļ 2008.gadā realizētā Rīgas iedzīvotāju aptaujā respondenti tika lūgti novērtēt šādā aspektā Rīgas centrālo daļu. Kopumā 68% iedzīvotāju novērtējuši, ka ir apmierināti ar Rīgas centrālās daļas apgaismojumu, bet 10% bijuši neapmierināti (71.attēls). Jāpiebilst gan, ka Centra rajona iedzīvotāji 16% gadījumu pauduši neapmierinātību ar to, kā izgaismota Rīgas centrālā daļa.

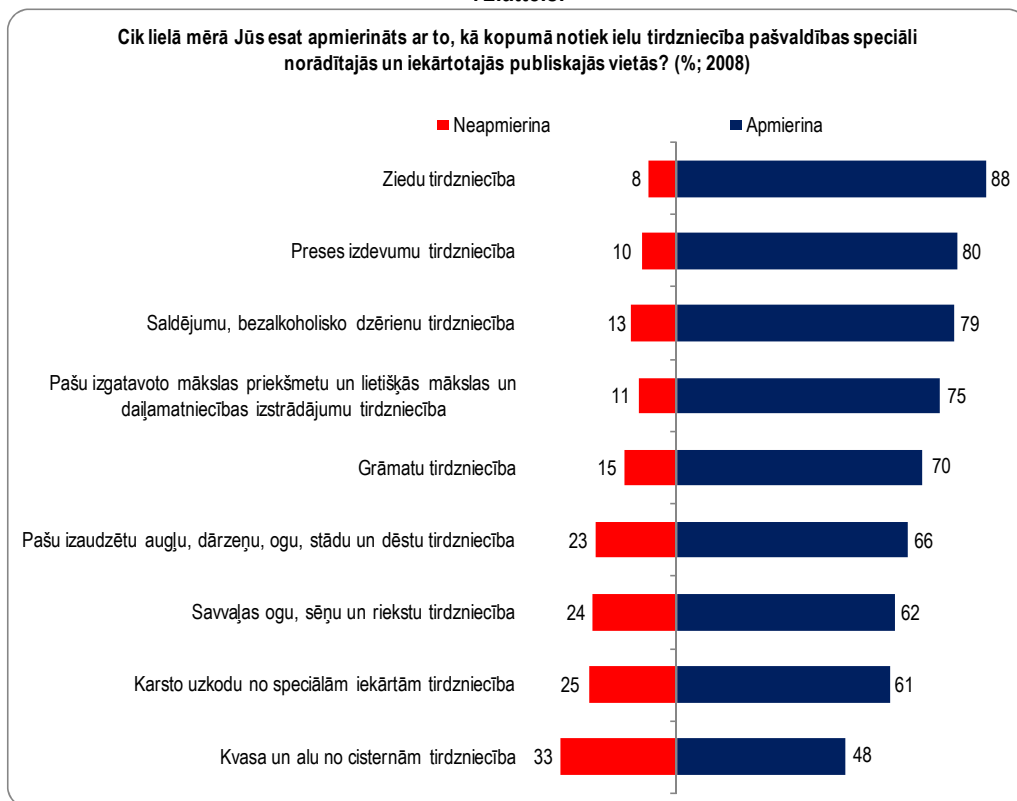
71.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=754. Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2008.gada jūnijs.

Viens no publiskās telpas elementiem ir arī ielu tirdzniecība. 2008.gada pētījuma dati liecina, ka kopumā rīdzinieki ir apmierināti ar to, kā notiek ielu tirdzniecība pašvaldības speciāli norādītajās un iekārtotajās vietās (Vecrīgā, Stacijas laukumā, Mežaparkā, mikrorajonos u.tml.): visapmierinātākie pilsētas iedzīvotāji ir ar to, kā notiek ziedu tirdzniecība (88% apmierināti), preses izdevumu tirdzniecība (80%) un saldējuma, bezalkoholisko dzērienu tirdzniecība (79%) (72.attēls). Savukārt salīdzinoši vairāk neapmierinātības pausts par to, kā notiek kvasa un alus no cisternām (mucām) tirdzniecība (33% neapmierināto), karsto uzkladu no speciālām iekārtām tirdzniecība (25%), savvaļas ogu, sēņu un riekstu tirdzniecība (24%) un pašu izaudzēto augļu, dārzeņu, ogu, stādu un dēstu tirdzniecība (23%).

72.attēls.

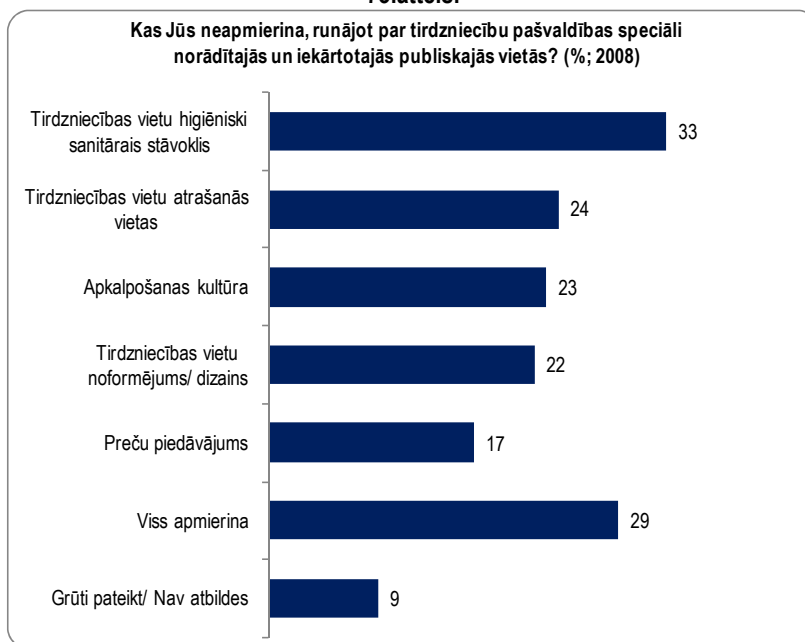

Bāze: Visi respondenti, N=754

Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2008.gada maijs-jūnijs.

Pētījuma dati ļauj arī identificēt iemeslus, kādēļ pilsētnieki ir paiduši neapmierinātību ar ielu tirdzniecību. Visbiežāk kā neapmierinātības iemesls norādīts tirdzniecības vietu higiēniski sanitārais stāvoklis (33%), tirdzniecības vietu atrašanās vietas (24%) un apkalpošanas kultūra (23%) (73.attēls). Interesanti, ka tikai 29% aptaujāto ir apgalvojuši, ka viņus viss apmierina šādās tirdzniecības vietās.

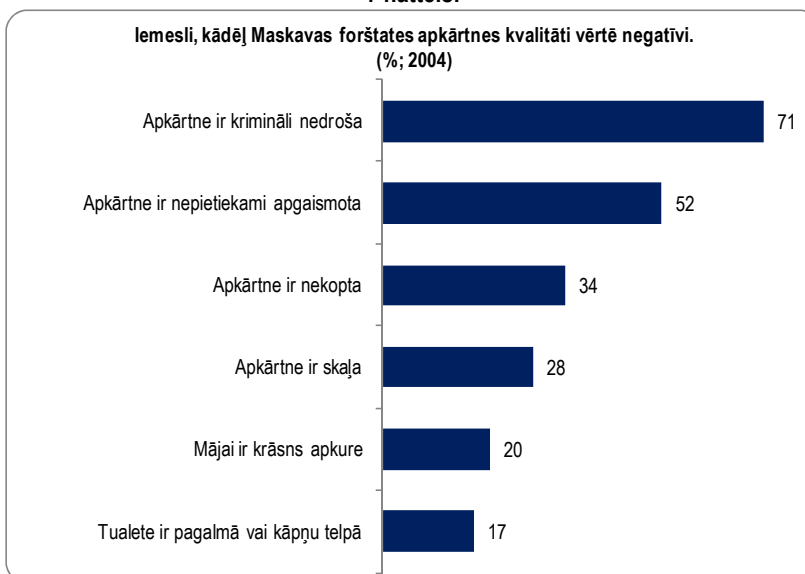
73.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=754
 Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2008.gada maijs-jūnijs.

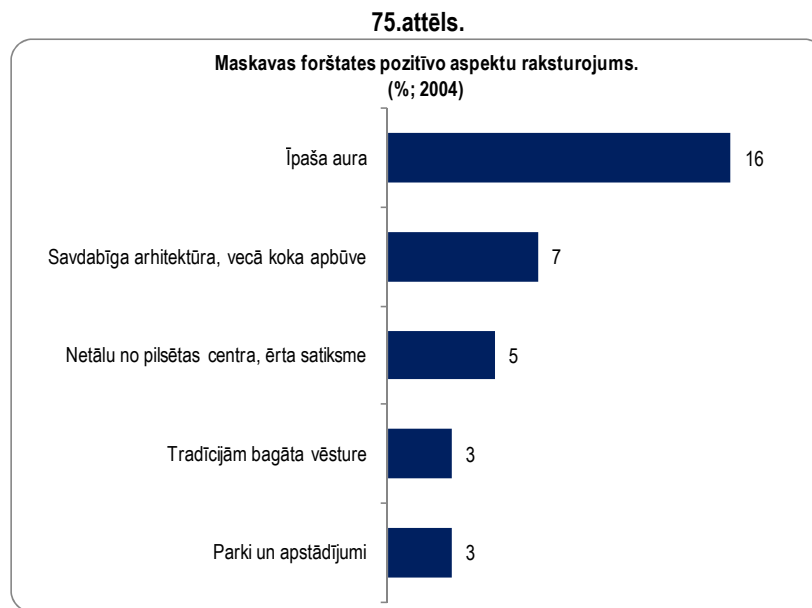
Detalizēti pētījumi par dažādiem Rīgas priekšpilsētu pilsētvides aspektiem līdz šim nav veikti, bet atsevišķi pētījumu dati ir pieejami par Latgales priekšpilsētu, kur laika posmā no 2004.līdz 2006.gadam realizēti vairāki pētījumi, kas cita starpā analizē arī pilsētvides jautājumus. 2004.gadā Maskavas forštatē realizētā aptauja ļauj identificēt tos aspektus, kādus šī rajona iedzīvotāji saskata kā problemātiskus savā dzīves vietā un kādus uzlabojumus vēlējušies sagaidīt. Kopumā dati liecina, ka vairākums Maskavas forštates iedzīvotāju savu dzīvojamo rajonu novērtējuši kā nedrošu un pat kriminālu: 71% apgalvo, ka apkārtnē ir krimināli nedroša, 52% novērtē, ka apkārtnē ir nepietiekami apgaismota, 34% novērtē, ka apkārtnē ir nekopta, bet 28% - ka skaļa (74.attēls).

74.attēls.

Bāze: Respondenti, kuri Maskavas forštates apkārtni novērtē negatīvi
 Datu avots: "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2004.

Konkrētais pētījums ļauj analizēt arī pozitīvos Latgales priekšpilsētas aspektus, kurus būtu vērts izkopt un izcelt, veidojot ne tikai Rīgas centra publisko tēlu, bet arī priekšpilsētu tēlu. Kā liecina pētījuma dati, tad Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju skatījumā būtiskākās izceļamās īpašības/ lietas ir: īpašā priekšpilsētas aura (16%), savdabīga arhitektūra, vecā koka apbūve (7%) un ērtā satiksme ar centru (5%) (75.attēls). Vēl precīzāku ieskatu būtiskākajās Maskavas forštates priekšrocībās dod atbildes uz jautājumu, kādas no šī rajona raksturīgākajām īpašībām būtu saglabājamās – 51% iedzīvotāju novērtē, ka jā saglabā ielu bruģa segums, 32% vēlas, lai tiktu saglabātas koka ēkas, 28% - 1-2 stāvu apbūve, bet 9% - ar necaurredzamiem žogiem norobežoti pagalmi.

Bāze: Visi respondenti, N=1866

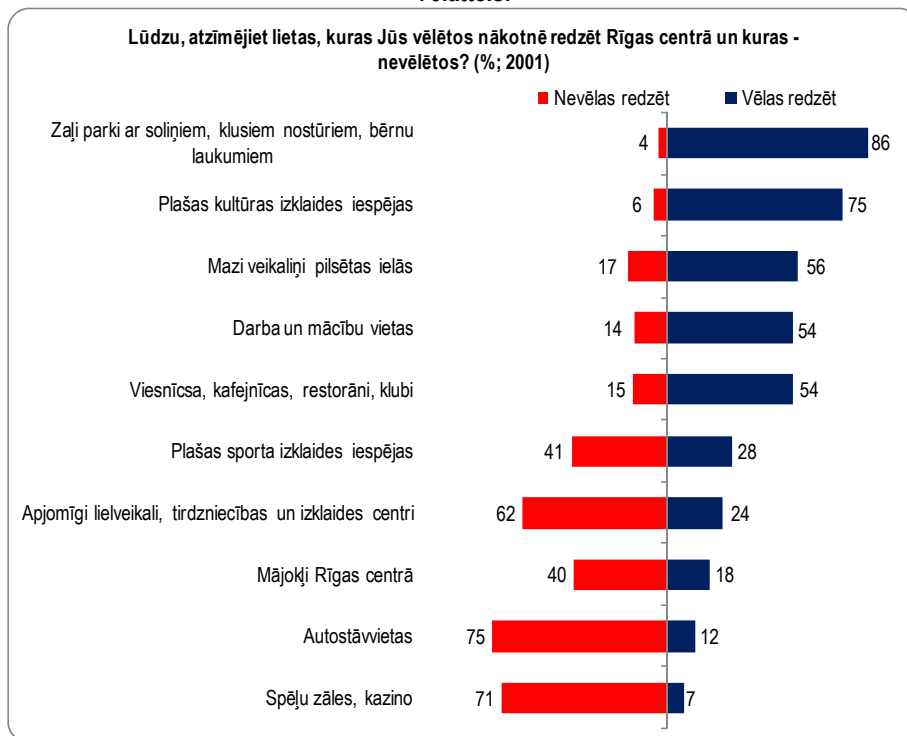
Datu avots: "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2004.

Šie noteikti būtu tie aspekti, kas būtu izceļami un akcentējami, runājot par Latgales priekšpilsētu. Rīgas kā kultūras un arhitektūras pilsētas tēla veidošanai vēlams analizēt arī citu pilsētas rajonu un priekšpilsētu būtiskās priekšrocības, savdabīgos aspektus, kas ļautu, piemēram, tūristus piesaistīt ne tikai pilsētas centram, bet arī vietām ārpus centra.

Pilsētvides uzlabojumu vēlmes

2001.gada projekta „Atstāsim Rīgu saviem bērniem!” ietvaros tika veikts pētījums, cita starpā uzdodot arī jautājumu tieši par Rīgas centru, proti, kuras lietas nākotnē Rīgas centrā gribētu, bet kuras – negribētu redzēt. Rezultāti liecina, ka vairākums Rīgas iedzīvotāju Rīgas centrā labprāt redzētu zaļus parkus ar soliņiem, klusiem nostūriem un bērnu laukumiem (86%), plašas kultūras izklaides iespējas (kultūras pieminekļi, muzeji, galerijas, bibliotēkas, teātri u.c.) (75%) un mazus veikaliņus ielās (56%), savukārt noteikti nevēlētos redzēt – autostāvvietas (75%), spēļu zāles, kazino (71%) un apjomīgus lielveikalus, tirdzniecības un izklaides centrus (62%) (76.attēls).

76.attēls.

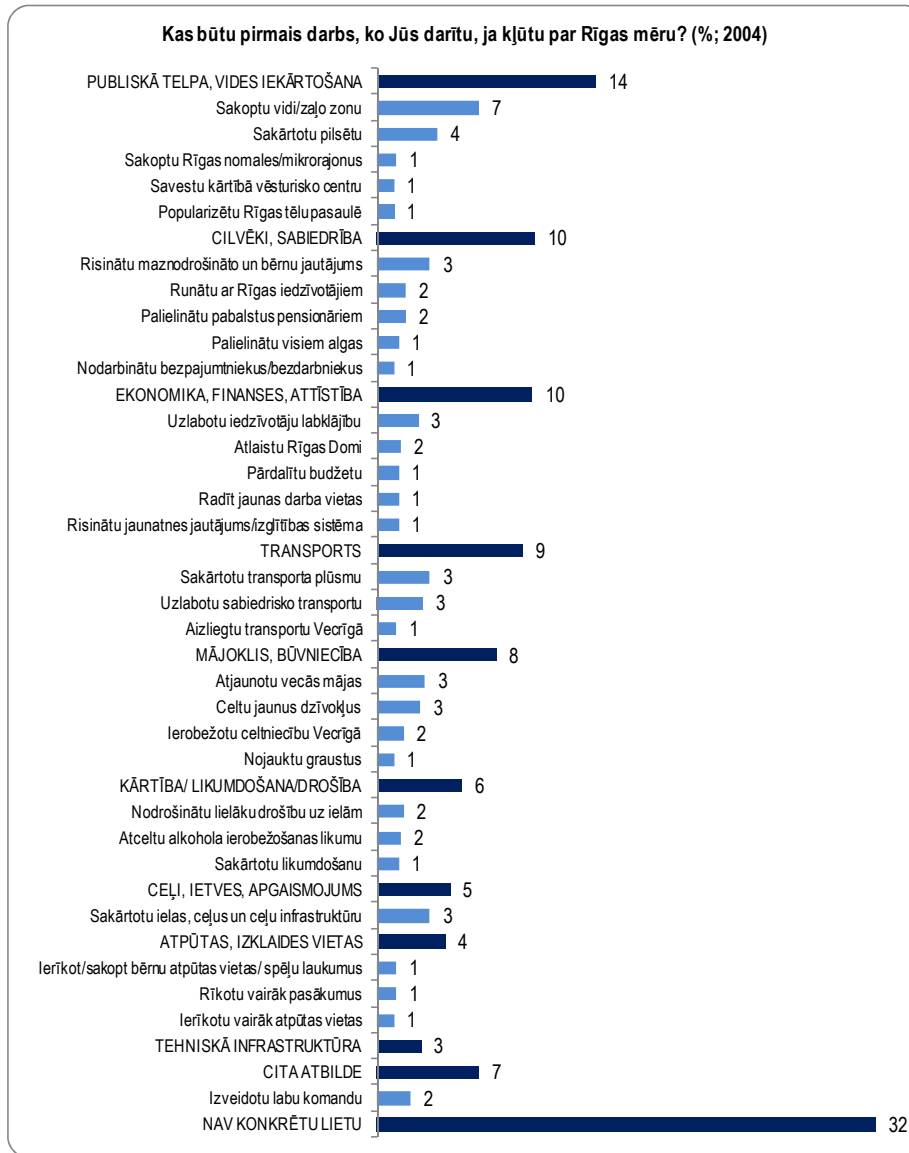

Bāze: Visi respondenti, N=1162

Datu avots: "Atstāsim Rīgu saviem bērniem! Sabiedrības iesaistīšana Rīgas vēsturiskā centra nākotnes attīstības vīzijas veidošanā." Sabiedriskās politikas institūts, Rīga, 2001.

Salīdzināšanai ar šodien aktuālākajām Rīgas iedzīvotāju problēmām noderīgi ir 2004.gadā realizētās aptaujas dati, kurā tika vaicāts, kādus konkrētus darbus iedzīvotāji veiktu, ja kļūtu par 'Rīgas mēru'. Visbiežāk minētās darbības sfēras ir publiskās telpas, vides iekārtošana (14%), dažādas ar iedzīvotājiem saistītas darbības (biežāka komunikācija, maznodrošināto problēmu risināšana u.tml.) (10%), ekonomika un finanses (10%), kā arī ar satiksmi saistītu jautājumu risināšana (9%) (77.attēls). Kā būs redzams no tālāk sniegtajiem datiem, tad visumā līdzīgs aktualitāšu saraksts iedzīvotājiem ir arī 2008.gadā, kas liecina, ka identificētie problēmjautājumi nav pilnībā atrisināti un atsevišķos gadījumos pat ir saasinājušies (kā satiksmes jautājumi).

77.attēls.

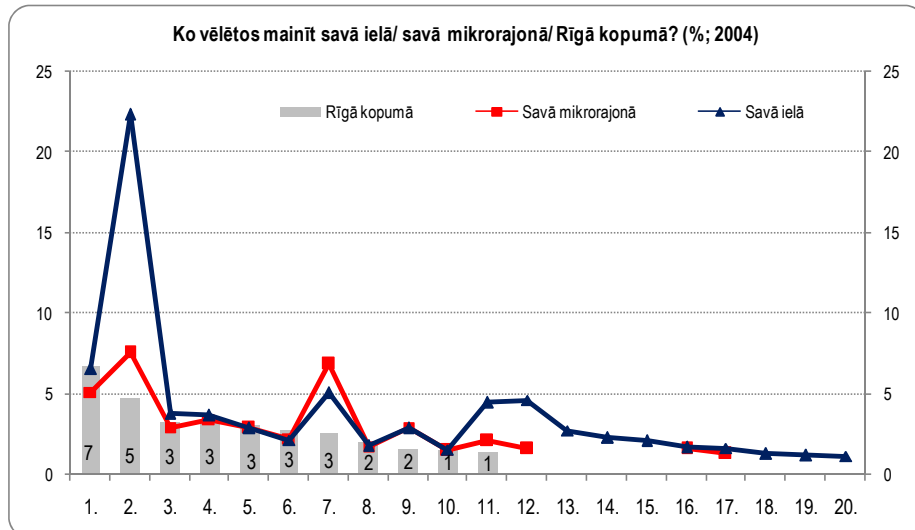
Bāze: Visi respondenti, N=634

Piezīme: Attēlā attēlotas visas atbilstu grupas un tikai tās konkrētās atbildes, kuras pārsniedz 1% robežu.

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Arī 2004.gadā realizēts pētījums analizē datus par to, kādus uzlabojumus iedzīvotāji vēlētos, lai tiktu veikti Rīgā kopumā, savā mikrorajonā un savā ielā. Kā redzams (78.attēls) Rīgā kopumā iedzīvotāji visbiežāk izteikuši vēlmi redzēt lielāku sakoptību, tīrību (7%), kamēr savā ielā biežākā vēlme ir ceļu seguma atjaunošana, bet mikrorajonā – ceļu seguma atjaunošana un bērnu sporta un spēļu laukumu izveide. Tāpat novērojams, ka attiecībā uz savu ielu salīdzinoši bieži izteikta vēlme, lai tiktu uzlabots apgaismojums un izveidotas vai atjaunotas ietves.

78.attēls.

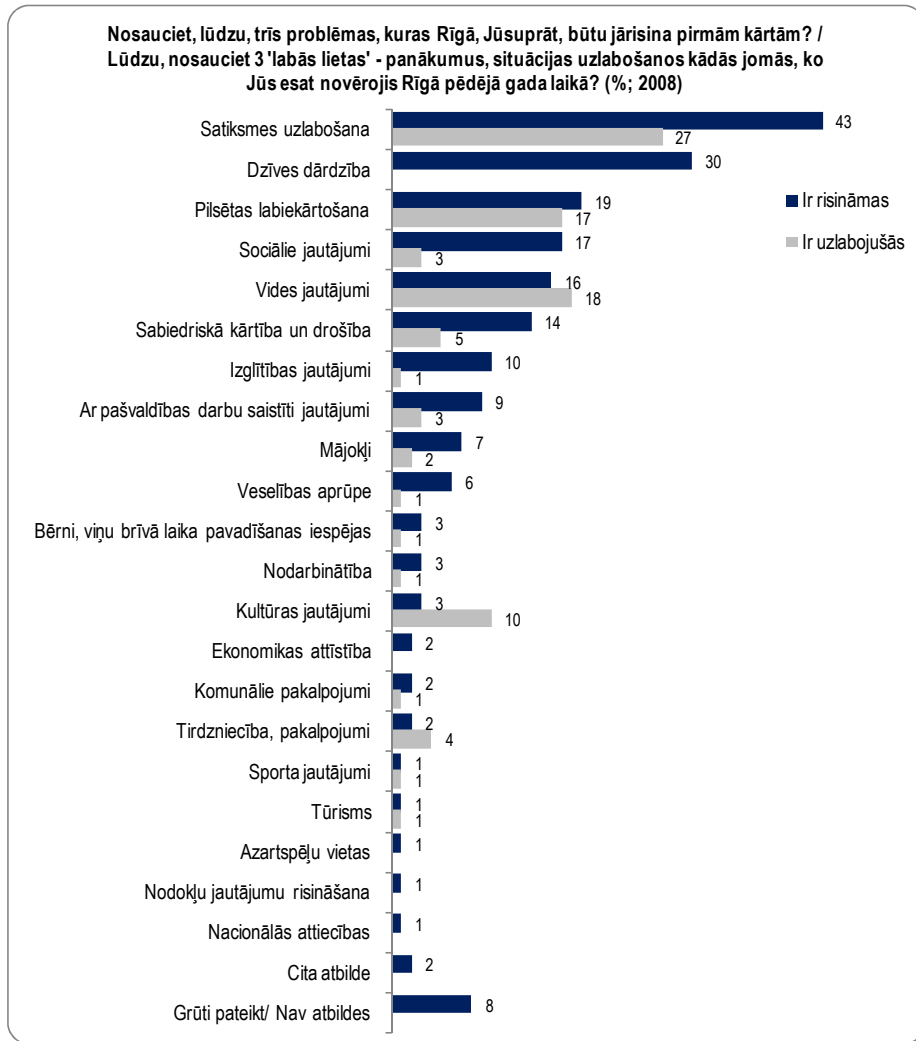
Bāze: Visi respondenti, N=7517

Datu avots: "Es daru Rīgu – Pasta kartiņas", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

1. Sakoptāku, tīrāku	11. Uzlabot apgaismojumu
2. Atjaunot ceļus, ceļu segumu	12. Izveidot/ atjaunot ietves
3. Vairāk zāli, zaļumus, apstādījumus	13. Noasfaltēt ielu
4. Vairāk parkus, kokus	14. Sakopt pagalmus
5. Nojaukt vecās, sabrukušās, izdemolētās mājas	15. Ieviest, sakārtot gājēju ceļņus
6. Sakopt zaļo zonu	16. Uzlabot atkritumu savākšanu
7. Izveidot bērnu sporta laukumu, spēļu laukumus	17. Atjaunot mājas
8. Sodīt suņu saimniekus, kuri nenovāc aiz suņiem uz ielām	18. Apzaļumojumus
9. Vairāk atpūtas soliņus	19. Vairāk luksoforus
10. Vairāk miskastes	20. Savest kārtībā notekūdeņu kanalizāciju

2008.gada pētījums kā pilsētniekiem aktuālākās pilsētvides problēmas identificē: satiksmes uzlabošana (43%), dzīves dārdzība (30%), pilsētas labiekārtošana (19%) un sociālie jautājumi (17%) (79.attēls). Tāpat salīdzinoši bieži iedzīvotāji par neatliekami risināmiem uzskata vides jautājumus (16%), sabiedriskās kārtības un drošības jautājumus (14%), kā arī izglītības jautājumus (10%). Ja šos datus salīdzina ar gadu iepriekš novērotajiem, tad secināms, ka pēdējā gada laikā iedzīvotājiem aktuālāki kļuvuši dzīves dārdzības (pieaugums par 5%), pilsētas labiekārtošanas (pieaugums 4%) un sociālie (pieaugums 4%) jautājumi, savukārt mazāk aktuāli ir sabiedriskās kārtības un drošības (kritums par 4%) jautājumi.

79.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Piezīme: Attēlotas tikai tās atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu.

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-majis.

Ja salīdzina pilsētnieku minētās atbildes par to, kādi jautājumi būtu neatliekami risināmi un kuros pēdējā gada laikā ir tikuši novēroti uzlabojumi, tad redzams (79.attēls), ka pašvaldība visumā veiksmīgi ir reaģējusi uz iedzīvotāju paustajām vēlmēm pilsētas labiekārtošanas, vides jautājumu un satiksmes uzlabošanas jomā (lai gan jāpiebilst, ka satiksmes uzlabošanas jomā lielāks tomēr ir to īpatsvars, kuri to min kā risināmu jomu nekā to, kuri ir novērojuši tajā uzlabojumus). Kā jomas, kurās pašvaldība nav spējusi pilnībā gūt pozitīvu situācijas attīstību, minamas: sociālie jautājumi, sabiedriskā kārtība un drošība, izglītības jautājumi, ar pašvaldības darbu saistīti jautājumi, mājokļi un veselības aprūpe – šajās jomās izteikti lielāks bijis to īpatsvars, kuri tās minējuši kā risināmas, nekā to, kuri pamanījuši uzlabojumus pēdējā gada laikā. Attiecīgi pēdējās minētās jomas varētu būt tās, kurām pievēršama pastiprināta uzmanība, vienlaikus uzlabojot situāciju arī tajās jomās, kurās iedzīvotāji jau šobrīd saskata pozitīvu attīstību.

Vērtējot izvērstās atbildes (20.tabula), novērojams, ka salīdzinoši biežāk Rīgas iedzīvotāji kā risināmus konkrētus jautājumus izvirza – sastrēgumus, sabiedrisko transportu, pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamību, satiksmi un ielu infrastruktūru, dārgos komunālos pakalpojumus, iekšpagalmu remontus, atbalstu pensionāriem,

sociālo aprūpi un pilsētas tīrību, sakoptību. Šie būtu identificējami kā tie konkrētie jautājumi, kuru risināšanu pilsētas iedzīvotāji sagaida pirmām kārtām.

20.tabula.
Rīgā risināmās problēmas: Atbilžu izvērsums

Joma/ sfēra/ nozare	Minēšanas biežums (%)
<i>Satiksmes uzlabošana</i>	43
Sastrēgumi	21
Ielu stāvoklis, remonts	13
Sabiedriskais transports	8
<i>Dzīves dārdzība</i>	30
Dzīves dārdzība, inflācija	12
Dārgi komunālie pakalpojumi	7
Pensijas	5
<i>Pilsētas labiekārtošana</i>	19
Iekšpagalmu remonts	6
Apbūvētās vides kvalitāte	4
Grausti, māju remonts	3
<i>Sociālie jautājumi</i>	17
Atbalsts pensionāriem	6
Sociālā aprūpe	5
Atbalsts bērniem, ģimenēm	3
<i>Vides jautājumi</i>	16
Pilsētas tīrība, sakoptība	5
Parki, zaļās zonas pilsētā	4
Atkritumu apsaimniekošana	4
<i>Sabiedriskā kārtība un drošība</i>	14
Ceļu policija, drošība uz ielām	2
Narkomānija	2
Policijas darbs	2
<i>Izglītības jautājumi</i>	10
Pirmsskolas iestādes	7
Izglītība	2
Skolas	2

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Piezīme: Attēlotas tikai tās atbilžu grupas, kuras nosaukuši vismaz 10% respondentu un katrā grupā attēlotas trīs visbiežāk minētās konkrētās atbildes.

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

2007.gada nogalē realizētais pētījums ļauj definēt aktuālākās problēmas katrā mikrorajona griezumā (21.tabula). Visās Rīgas priekšpilsētās un rajonos par visaktuālāko problēmu atzīst autotransporta un satiksmes problēmas, bet pārējo problēmu aktualitāte nedaudz mainās katrā administratīvajā teritorijā. Centra rajonā kā būtiskas problēmas tiek izvirzītas – izglītība, sociālās problēmas, denacionalizētie nami un ielu un ceļu stāvoklis. Vidzemes priekšpilsētā būtiskas šķiet izglītības problēmas, ielu un ceļu stāvoklis, komunālo pakalpojumu kvalitāte un cena, kā arī sabiedriskā transporta problēmas. Kurzemes rajonā – ielu un ceļu stāvoklis, sabiedriskā transporta problēmas, komunālo pakalpojumu kvalitāte un cenas, kā arī infrastruktūras un labiekārtošanas problēmas un ekoloģiskā situācija, sanitārais stāvoklis. Zemgales priekšpilsētas iedzīvotāji par sev būtiskākām uzskata izglītības problēmas, namu uzturēšanu, pensionāru problēmas un sociālās problēmas. Latgales priekšpilsētā dzīvojošajiem aktuālas ir tās pašas problēmas, kas Vidzemes priekšpilsētā dzīvojošajiem, savukārt Ziemeļu rajona iedzīvotāji kā aktuālas izvirza – sabiedriskā transporta problēmas, ielu un ceļu stāvokli, komunālo pakalpojumu kvalitāti un cenas, ekoloģisko situāciju, sanitāro stāvokli, kā arī cīņu ar noziedzību.

21.tabula
Aktuālākās ‘dienaskārtības’ problēmas Rīgas administratīvo teritoriju griezumā (%)

Problēma	Centra	Vidzemes	Kurzemes	Zemgales	Latgales	Ziemeļu
Autotransporta un satiksmes problēmas	54	32	31	34	41	40
Ielu un ceļu stāvoklis	10	17	20	5	18	15
Sabiedriskā transporta problēmas	5	12	16	6	13	29
Komunālo pakalpojumu kvalitāte un to cenas	7	16	16	8	12	14
Izglītības problēmas	11	21	10	12	11	8
Infrastruktūra un labiekārtošanas problēmas	6	8	11	5	10	7
Ekoloģiskā situācija, sanitārais stāvoklis	9	8	11	6	7	9
Sociālās problēmas	11	6	9	9	8	4
Cīņa ar noziedzību	6	5	7	7	8	9
Dzīvokļu jautājumi	6	6	6	6	8	6
Veselības aizsardzības problēmas	2	6	3	3	9	6
Pensionāru problēmas	7	2	9	9	6	4
Cīņa ar nabadzību	1	4	5	5	7	2
Namu uzturēšana	3	5	10	10	5	5
Denacionalizēto namu problēmas	11	5	3	3	4	3

Bāze: Visi respondenti, N=800

Piezīme: Iekrāsotas katrā mikrorajonā visbiežāk minētās problēmas.

Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums. Rīgas domes darbības vērtējums.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Konkrētāku ieskatu tieši Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju vēlamajos apkārtnes uzlabojumos dod 2004.gada pētījums. Tajā kā būtiskākie vēlamie uzlabojumi konkrētajā priekšpilsētā minēti: veco graustu nojaukšana (7%), narkotisko vielu tirdzniecības punktu likvidēšana (6%), graustu atjaunošana (6%), noziedzības izskaušana (5%) un apkārtnes sakopšana (5%) (80.attēls). Kā redzams, tad Latgales priekšpilsētā iedzīvotājus vairāk satrauc noziedzības, vides nedrošības un nesakoptības jautājumi. Diemžēl nav pieejami detalizēti dati par citu Rīgas rajonu un priekšpilsētu specifiskajām vides, apkārtnes problēmām un vēlamajiem uzlabojumiem, bet tādus noteikti būtu iesakāms un vēlams apkopot, jo kopējie Rīgas rādītāji nesniedz informāciju par katra rajona specifiku – to apliecina arī augstāk sniegtie dati, kuros redzams, ka ievērojami atšķiras uzlabojumu vēlmes Rīgā kopumā, savā mikrorajonā un savā ielā.

80.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=1866

Datu avots: "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2004.

Interesanti, ka līdzīgi kā Latgales priekšpilsētas iedzīvotāji, arī rīdlinieki kopumā uzskata, ka tieši Latgales priekšpilsētā visvairāk nepieciešami apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanas pasākumi – aptuveni puse iedzīvotāju sniedz šādu novērtējumu, kamēr 38% apgalvo, ka vides kvalitāte uzlabojama Centra rajonā, 30% uzskata, ka Vecmīlgrāvī, 23% - Imantā un 20% - Ķīpsalā (81.attēls). Interesanti, ka tikai 3% novērtējuši, ka uzlabojumi nepieciešami visur, tādējādi iespējams apgalvot, ka iedzīvotāji Rīgas pilsētā kā problemātiskus no apkārtējās vides kvalitātes aspekta saskata tikai atsevišķus pilsētas rajonus, nevis pilsētu kopumā.

81.attēls.

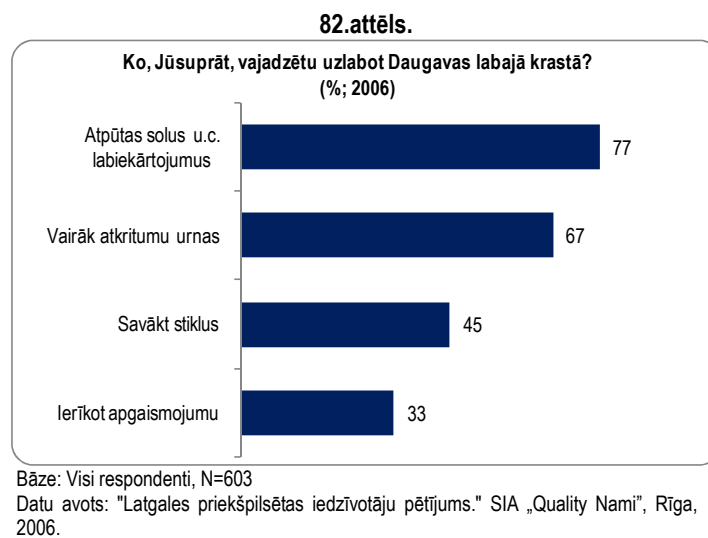

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=460

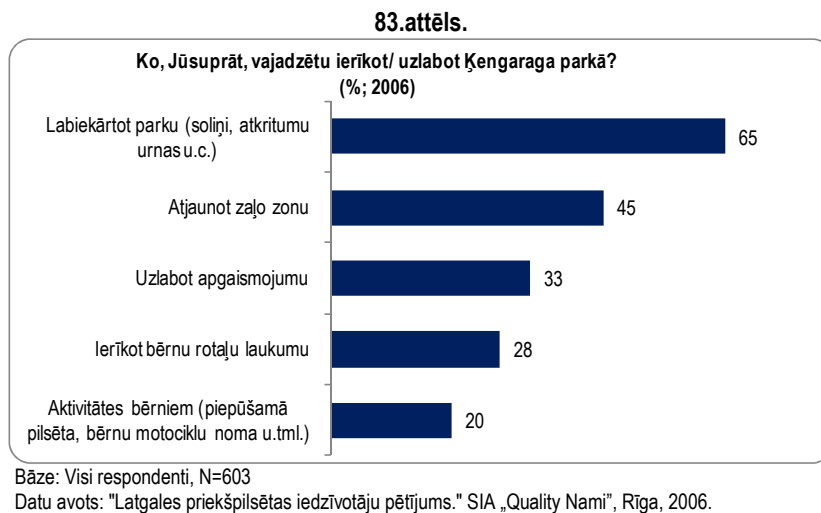
Datu avots: "Es daru Rīgu – Vide", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Visbiežāk Rīgas iedzīvotāju pauduši vēlmi, lai pilsētā tiktu paplašināta zaļā zona (17%), izvietotas vairāk atkritumu kastes (14%), ierobežota transporta kustība (8%), veikta stingrāka uzraudzība un sodīšana par vides piesārņošanu (8%), būtu lielāka tīrība, sakoptība (7%).

Precīzākai vēlamu vides uzlabojumu identificēšanai būtu nepieciešams detalizētāk pētīt dažādu Rīgas rajonu un priekšpilsētu iedzīvotāju vēlmes. Uz šo brīdi pieejamajos pētījumos detalizētāka informācija pieejama tikai par Daugavas labo krastu Krasta ielā – 2006.gada pētījumā 91% Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju novērtējuši, ka šajā teritorijā nepieciešams veikt labiekārtošanas darbus: 77% minējuši, ka nepieciešams ierīkot atpūtas solus un citus labiekārtojumus, 67% norādījuši uz nepieciešamību izvietot vairāk atkritumu urnas, 45% uzsver, ka jāsavāc tur izmētātie stikli, bet 33% vēlas, lai tiktu ierīkots apgaismojums (82.attēls).

Minētais pētījums sniedz arī datus par vēlamajiem uzlabojumiem Ķengaraga parkā. Vairums Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju pauduši vēlmi, lai parks tiek labiekārtots (65%), lai tajā tiktu atjaunota zaļā zona (45%) un uzlabots apgaismojums (33%) (83.attēls). Tāpat salīdzinoši bieži minēts, ka parkā nepieciešamas ierīkot vietas/ aktivitātes tieši bērniem.

Attiecībā uz pēdējā laika izteiktu tendenci Rīgā būvēt augstceltnes iedzīvotāju viedoklis ir neviennozīmīgs – aptuveni puse galvaspilsētas iedzīvotāju atbalsta augstceltņu būvniecību, un tikai par 10% mazāks iedzīvotāju īpatsvars – neatbalsta (84.attēls). Mikrorajonu griezumā gan novērojamas dažas atšķirības – visvairāk augstceltņu atbalstītāju ir Kurzemes rajonā un Zemgales priekšpilsētā, bet visvairāk augstceltņu pretinieku ir Ziemeļu rajonā un Latgales priekšpilsētā.

84.attēls.

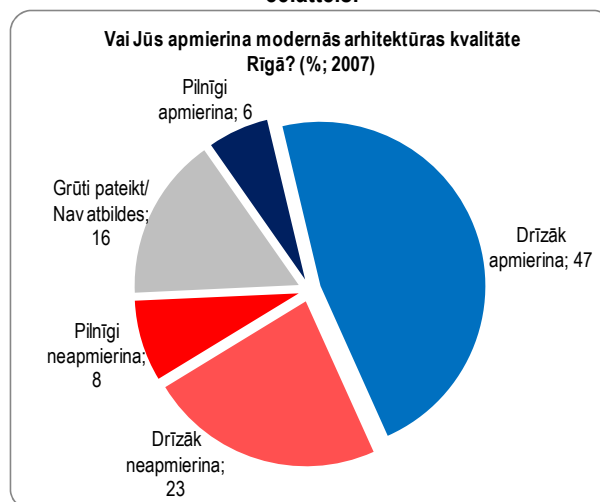

Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2006.gada decembris.

Neviennozīmīgs ir arī Rīgas iedzīvotāju viedoklis par moderno arhitektūru pilsētā: 53% aptaujāto ar modernās arhitektūras kvalitāti ir apmierināti, kamēr 31% pauž drīzāk negatīvu vērtējumu (85.attēls). Apmierinātāki ar modernās arhitektūras kvalitāti salīdzinoši biežāk bijuši – 18-34 gadīgie, krievu valodā runājošie, privātajā sektorā nodarbinātie, iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem, Vidzemes priekšpilsētā un Ziemeļu rajonā dzīvojošie.

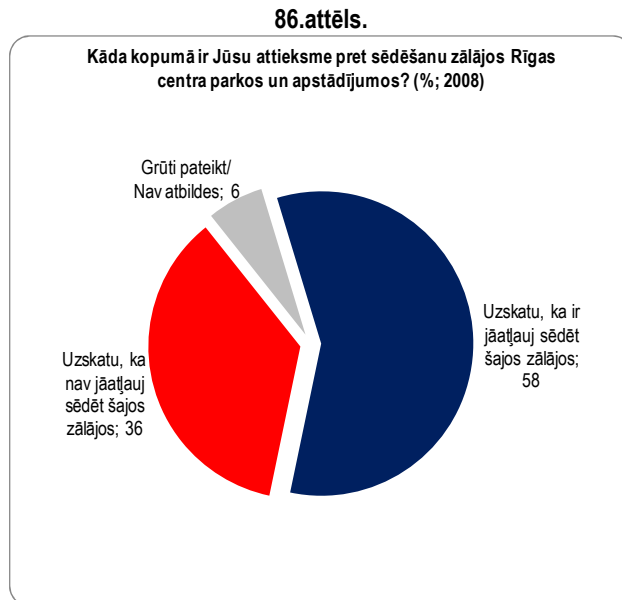
85.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=800

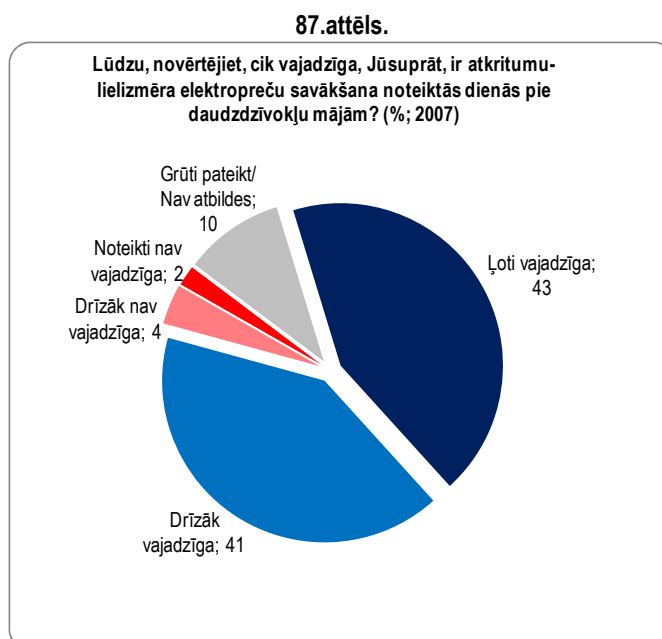
Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Viens no pilsētvides aktualizētiem pēdējo gadu laikā bijis aizliegums atrasties Rīgas parku, skvēru un apstādījumu zālājos. Lai gan šis jautājums izsauca ļoti pretrunīgus vērtējumus, vairākums rīdzinieku – 58% - tomēr uzskata, ka šādam aizliegumam ir jābūt, kamēr 36% ir pretējs viedoklis (86.attēls). Izteikts ir attieksmju dalījums sociāli demogrāfiskās grupās – gados jaunākie respondenti vairumā gadījumu uzskata, ka šāds aizliegums ir atceļams, kamēr gados vecākie pilnīgi pārliecināti, ka aizliegums ir vajadzīgs.

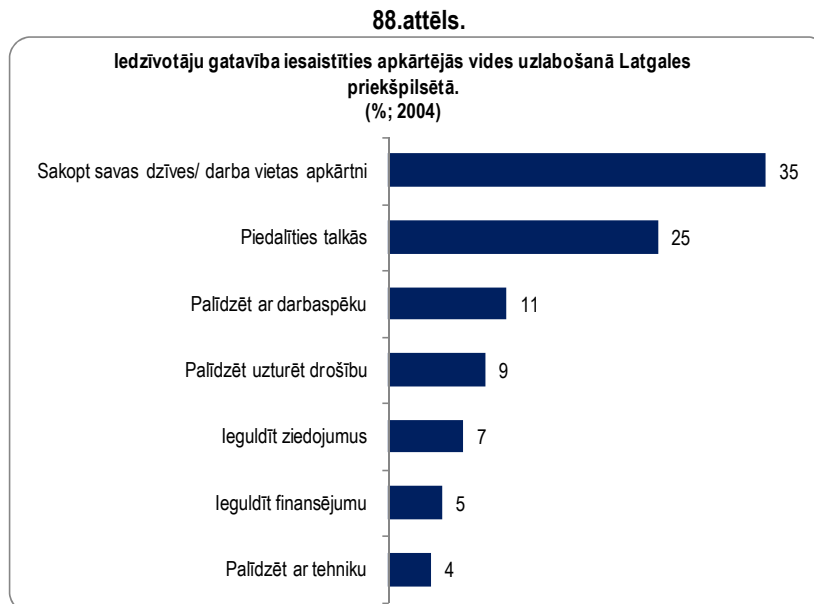
Bāze: Visi respondenti, N=754
Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2008.gada jūnijs.

Būtisks pilsētvides faktors ir arī atkritumu savākšana, tai skaitā – lielizmēra elektropreču savākšana. 2007.gadā realizētā aptaujā absolūtais vairākums (84%) Rīgas iedzīvotāju novērtējuši, ka būtu nepieciešams organizēt lielizmēra elektropreču savākšanu noteiktās dienās pie daudzdzīvokļu mājām (87.attēls). Mikrorajonu griezumā novērojams, ka salīdzinoši biežāk par šādu nepieciešamību izteikušies Centra un Ziemeļu rajonu, kā arī Vidzemes priekšpilsētas iedzīvotāji.

Bāze: Visi respondenti, N=801
Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada maijs-jūnijs.

2004.gadā Latgales priekšpilsētā realizētais pētījums sniedz interesantus datus par pašu iedzīvotāju gatavību iesaistīties apkārtējās vides sakopšanā un kopējie rādītāji liecina, ka kopumā iedzīvotāju gatavība iesaistīties ar personīgo ieguldījumu ir visai liela. 35% ir gatavi sakopt savas dzīves vai darba vietas apkārtni, 25% - piedalīties talkās, 11% - palīdzēt ar darbaspēku, 9% - palīdzēt uzturēt drošību (88.attēls).

Bāze: Visi respondenti, N=1866

Datu avots: "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2004.

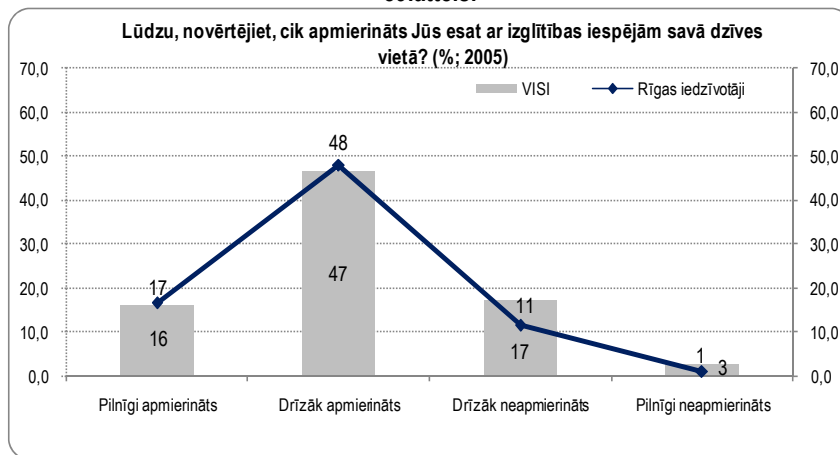
Fakts, ka gatavība iesaistīties ļoti reti realizējas arī aktīvā darbībā, visdrīzāk ļauj apgalvot, ka šobrīd iedzīvotājiem nav pietiekami stimulu, pamudinājumu ņemt daļību apkārtējās vides sakopšanā (iespējams, priekšpilsētās vajadzētu rīkot, piemēram, sezonā reizi apkārtnes sakopšanas talkas vai citus pasākumus, kuros iedzīvotāji varētu aktīvi iesaistīties savas apkārtnes sakopšanā). Ņemot vērā vispārējo pozitīvo iedzīvotāju attieksmi pret pašu personīgo iesaistīšanos, būtu meklējami veidi, kā gatavību mudināt pārvērst reālā darbībā.

4.5. Izglītība

Apmierinātība ar izglītības iespējām

65% Rīgas iedzīvotāju ir apmierināti ar izglītības iespējām savā pilsētā un, salīdzinot ar Latviju kopumā, Rīgā ir mazāk ar izglītības iespējām neapmierināto – tikai 12% pauduši neapmierinātību (89.attēls). Apmierinātāki ar izglītības iespējām ir gados jaunie (15-24 gadi) respondenti, latvieši, cilvēki ar augstākiem ienākumiem (virs 146 Ls, un it īpaši virs 200 Ls uz vienu ģimenes locekli mēnesī).

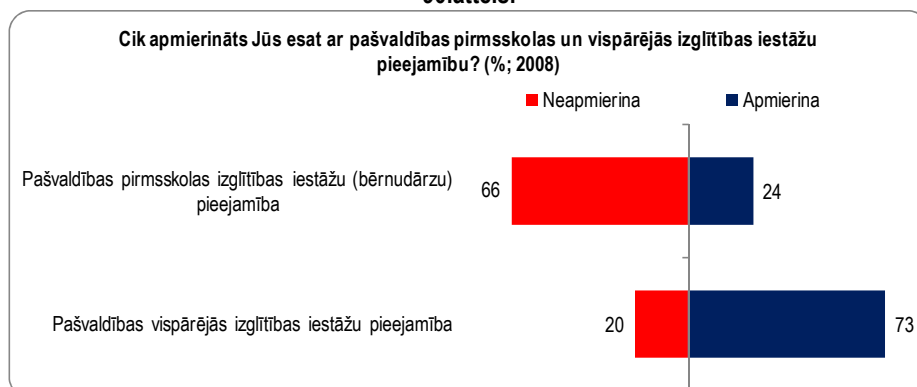
89.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312
 Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģions.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

2008.gada pētījums sniedz konkrētākus datus par apmierinātību ar dažāda līmeņa izglītības pieejamību un kvalitāti. Ja ar pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu pieejamību ir apmierināti 73% Rīgas iedzīvotāju, kuru ģimenē ir bērni no 7 līdz 18 gadiem, tad ar pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamību apmierināto to vidū, kuru ģimenē ir bērni līdz 6 gadu vecumam, ir tikai 24% (90.attēls). Tas liecina, ka bērnu izglītības aspektā būtiskākais jautājums šobrīd ir tieši pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamība Rīgas pilsētā.

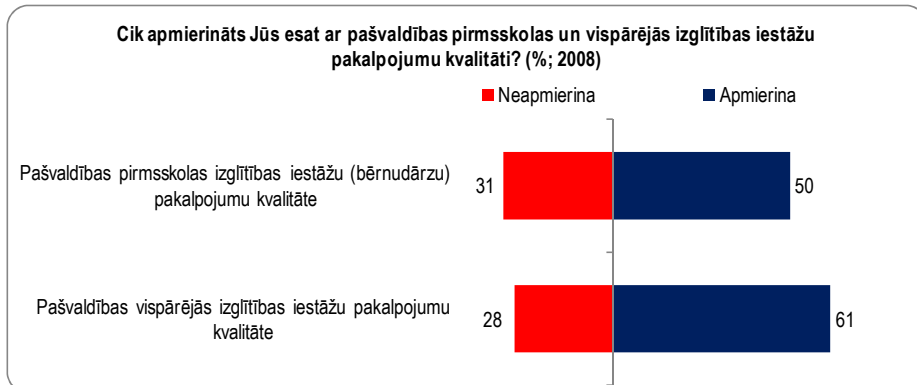
90.attēls.

Bāze: (a) Respondenti, kuru ģimenē ir bērni vecumā līdz 6 gadiem, N=287; (b) Respondenti, kuru ģimenē ir bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem, N=525
 Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Vērtējot pieejamās izglītības kvalitāti, vairums vecāku pauduši pozitīvus novērtējumus: 50% pozitīvi vērtē pirmsskolas iestāžu pakalpojumu kvalitāti, savukārt 61% apgalvo, ka ir apmierināti ar vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumiem (91.attēls). Jāvērš gan arī uzmanība uz faktu, ka samērā liels tomēr ir arī ar sniegto izglītības pakalpojumu kvalitāti neapmierināto īpatsvars – pirmsskolas izglītības gadījumā tie ir 31% vecāku, bet vispārējās izglītības gadījumā – 28%. Visumā tā ir ievērojama daļa aptaujāto, tādēļ turpmāko pētījumu ietvaros būtu vēlams padziļinātāki analizēt arī neapmierinātības iemeslus.

91.attēls.

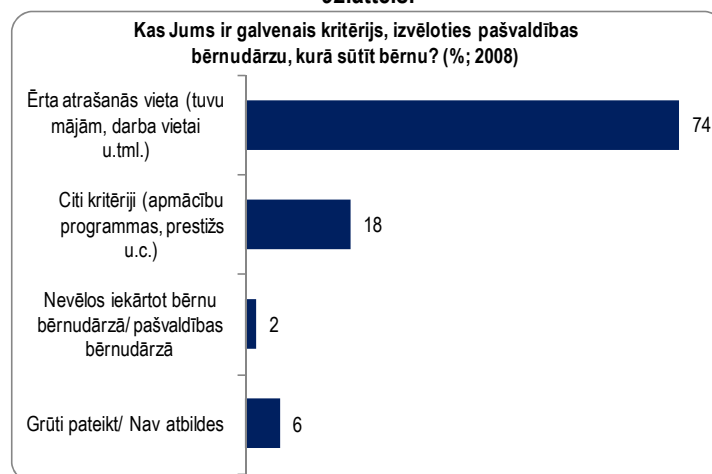
Bāze: (a) Respondenti, kuru ģimenē ir bērni vecumā līdz 6 gadiem, N=287; (b) Respondenti, kuru ģimenē ir bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem, N=525

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Bērnudārza izvēles kritēriji

74% Rīgas iedzīvotāju, kuru ģimenē ir pirmsskolas vecuma bērni kā būtiskāko kritēriju bērnudārza izvēlei minējuši ērtu atrašanās vietu (tuvu mājām, darba vietai u.tml.), bet 18% par būtiskiem uzskata dažādus citus kritērijus – apmācības programmas, prestižu u.c. (92.attēls). Interesanti, ka Ziemeļu rajona iedzīvotāji ievērojami retāk kā būtiskāko kritēriju bērnudārza izvēlei nosaukuši tā ērtu atrašanās vietu, bet biežāk minējuši dažādus citus kritērijus.

92.attēls.

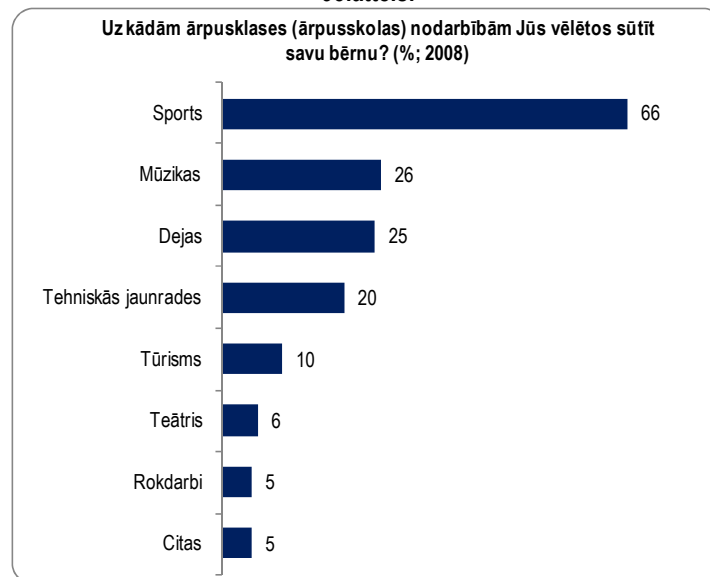
Bāze: Respondenti, kuru ģimenē ir pirmsskolas vecuma bērni, N=104

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada maijs-jūnijs.

Ārpusskolas nodarbības

Vislabprātāk vecāki savus bērnus sūtītu uz sporta nodarbībām (66%), mūzikas pulciņiem (26%) un dejām (25%) (93.attēls). Salīdzinoši bieži minēti arī tehniskās jaunrades pulciņi (20%). Par populāru vecāku vēlmi var identificēt arī tūrisma pulciņus un teātra nodarbības.

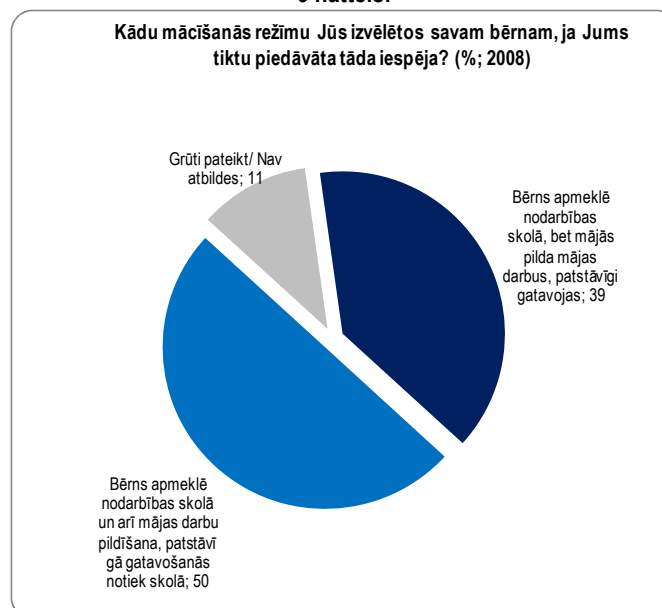
93.attēls.

Bāze: Respondenti, kuru ģimenē ir pirmsskolas vecuma bērni, N=104
 Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada maijs-jūnijs.

Pētījumā ticis arī vaicāts par vecākiem pieņemamāko mācīšanās režīmu un interesanti, ka 50% vecāku labprāt vēlētos, lai bērns apmeklē nodarbības skolā un arī mājas darbus pildītu skolā (94.attēls).

94.attēls.

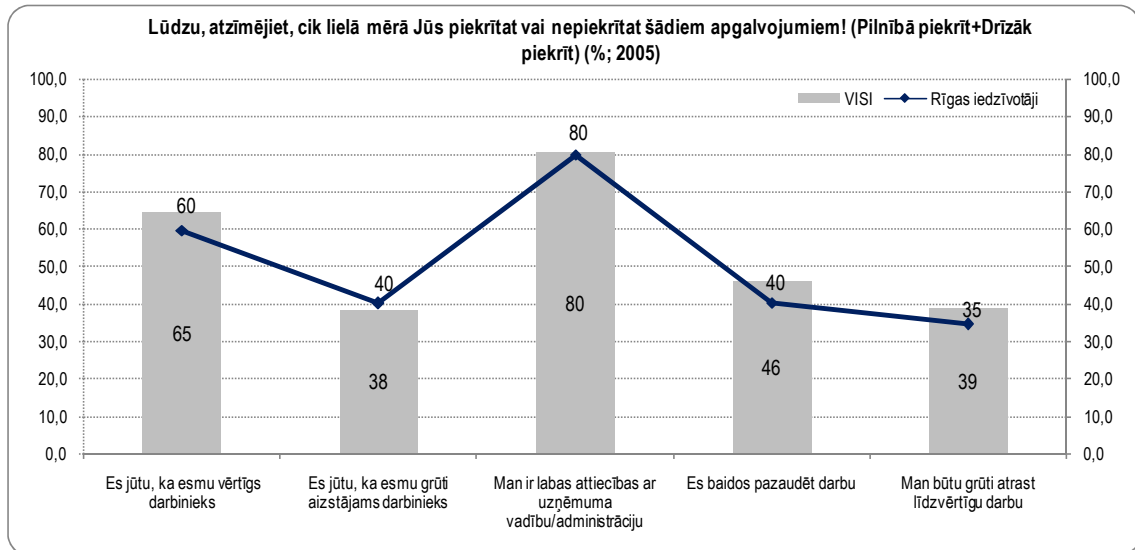
Bāze: Respondenti, kuru ģimenē ir pirmsskolas vecuma bērni, N=104
 Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada maijs-jūnijs.

4.6. Nodarbinātība, darbs

Nodarbinātības aspektu novērtējums

Nodarbinātības aspektā Rīgas iedzīvotāji kopumā jūtas tāpat kā iedzīvotāji citur Latvijā (95.attēls). Nelielas atšķirības vērojamas vien dažos aspektos – galvaspilsētas iedzīvotāji salīdzinoši retāk apgalvojuši, ka baidās zaudēt darbu, bet vienlaikus arī retāk pauduši novērtējumu, ka jūt, ka ir vērtīgi darbinieki.

95.attēls.

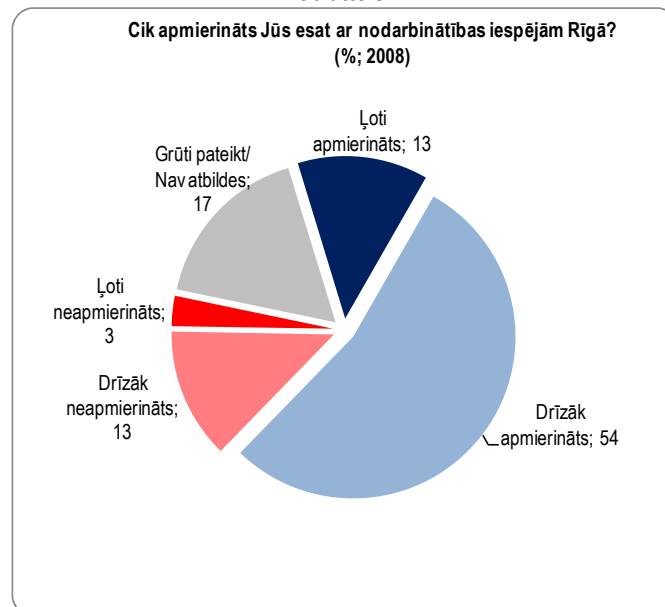
Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Apmierinātība ar iespējām atrast darbu

Kopumā 67% Rīgas iedzīvotāju pauž apmierinātību ar nodarbinātības iespējām galvaspilsētā un tikai 16% novērtē, ka ir neapmierināti (96.attēls). Salīdzinoši biežāk neapmierinātību pauduši: 45-64 gadīgie, vidējo vai vidējo speciālo izglītību ieguvušie, krievu tautības pārstāvji, strādnieki, fizisku darbu veicēji, mājsaimnieces un bezdarbnieki, cilvēki ar zemiem ienākumiem, Kurzemes rajonā un Latgales priekšpilsētā dzīvojošie.

96.attēls.

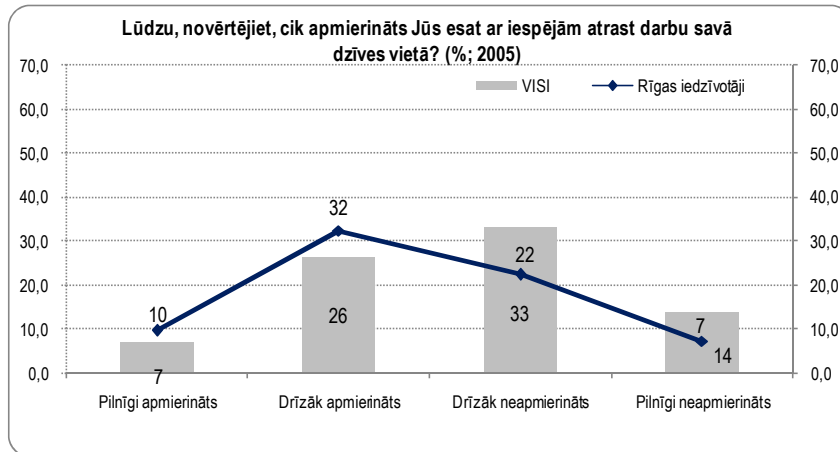

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Salīdzinājumu ar Latviju kopumā sniedz 2005.gada pētījums - ar iespējām atrast darbu savā dzīvesvietā Rīgas iedzīvotāji ir vairāk apmierināti kā citur Latvijā – ja Latvijā vidēji ar iespējām atrast darbu ir apmierināti 33% iedzīvotāji, tad Rīgā viņu īpatsvars ir 42% (97.attēls). Vienlaikus šie dati liecina, ka pēdējo trīs gadu laikā ir ievērojami pieaugusi galvaspilsētas iedzīvotāju apmierinātība ar darba atrašanas iespējām.

97.attēls.

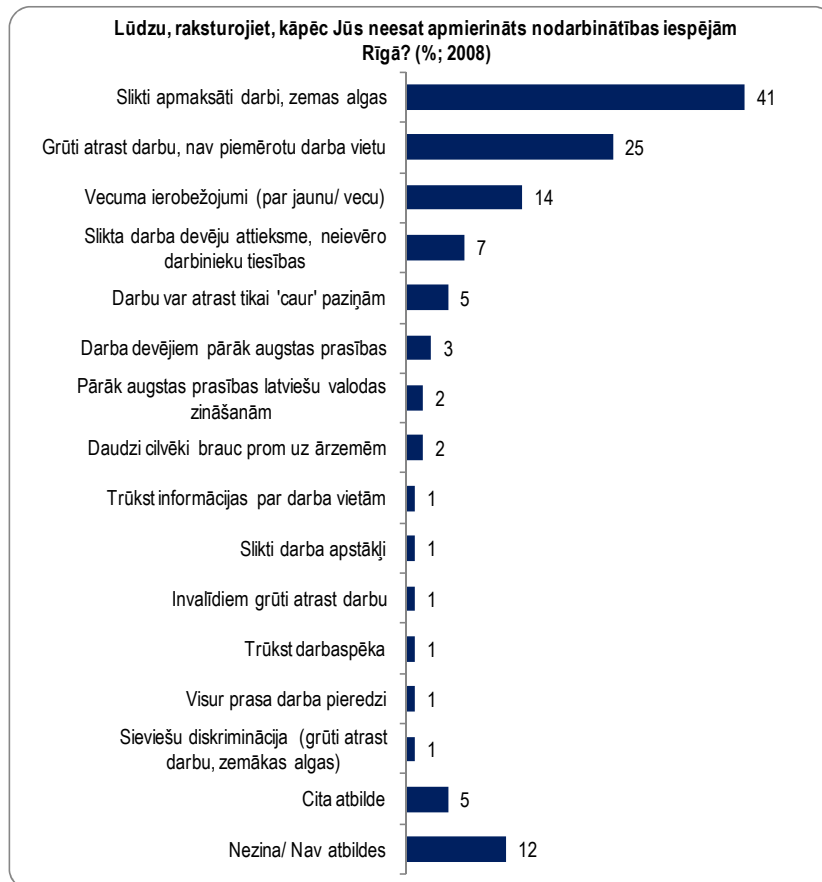

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībaspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Tie, kuri bijuši neapmierināti, par galvenajiem neapmierinātības iemesliem nosauc: zemas algas, slikti apmaksāti darbi (41%), grūti atrast darbu, nav piemērotu darbu (25%) un vecuma ierobežojumi (par jaunu/ vecu) (14%) (98.attēls). Par būtisku pamatojumu neapmierinātībai jāizdala arī darba devēju attieksmi un prasības (pārāk augstas prasības, slihta attieksme, darbinieku tiesību neievērošana u.tml.).

98.attēls.

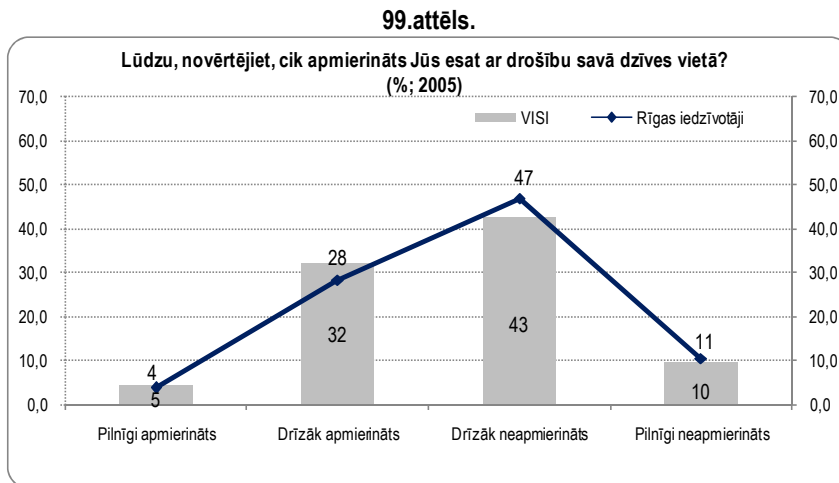
Bāze: Respondenti, kuri nav apmierināti ar nodarbinātības iespējām Rīgā, N=296

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-majis.

4.7. Sabiedriskā kārtība, drošība

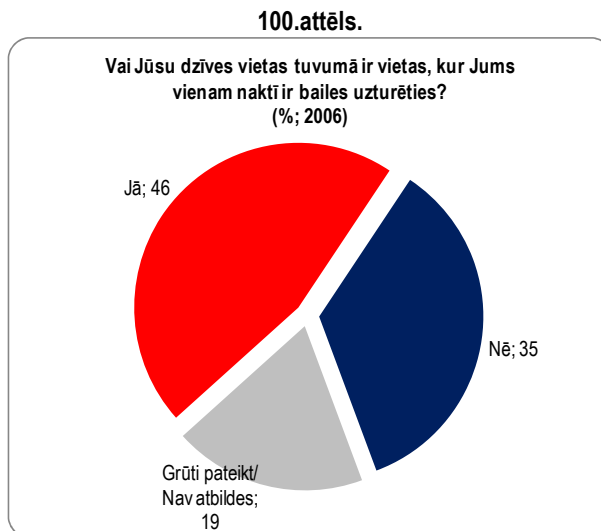
Apmierinātība ar drošību dzīves vietā

Tikai 32% Rīgas iedzīvotāju ir apmierināti ar drošību savā dzīves vietā, kamēr 58% pauž neapmierinātību (99.attēls). Salīdzinot ar Latviju kopumā, novērojams, ka Rīgas iedzīvotājiem raksturīga zemāka drošības sajūta. Nav gan iespējams viennozīmīgi izskaidrot šādu rādītāju iemeslus, tomēr kopumā tie liecina, ka pilsētas iedzīvotāji nejūtas droši savā dzīves vietā.

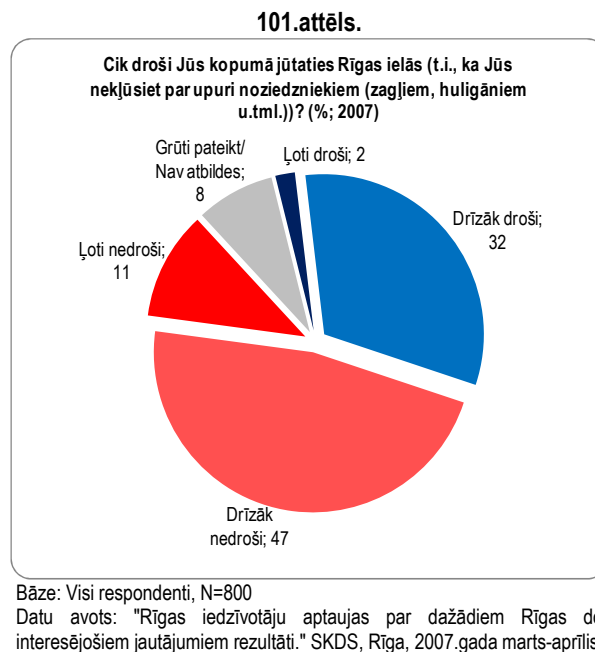
Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312
 Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Cits 2006.gadā veikts pētījums ļauj novērtēt, cik droši Rīgas iedzīvotāji jūtas savā dzīves vietā nakts laikā. Kopumā novērojama tendence, ka Latvijā iedzīvotāji arvien drošāk jūtas savā dzīves vietā – ja 2000.gadā 52% novērtēja, ka viņu dzīves vietas tuvumā ir vietas, kur bail vienam naktī atrasties, tad 2006.gadā šādu vērtējumu devuši jau vairs 33% aptaujāto. Tomēr arī šāds rādītājs vērtējams par visai augstu. Un Rīgas iedzīvotāju novērtējumi uz šī kopējā fona ir dramatiskāki – kopumā 46% novērtējuši, ka viņu dzīves vietas tuvumā ir vietas, kur naktī būtu bail vienam atrasties (100.attēls) (nākamais augstākais rādītājs ir Pierīgā (37%) un Latgalē (31%). Salīdzinot ar 2005.gadu Rīgā gan novērojams subjektīvā drošības līmeņa novērtējuma pieaugums – 2005.gadā 50% atzina, ka ir vietas, kur naktī būtu bail vienam uzturēties, bet 2006.gadā šis īpatsvars bija krities līdz 46%.

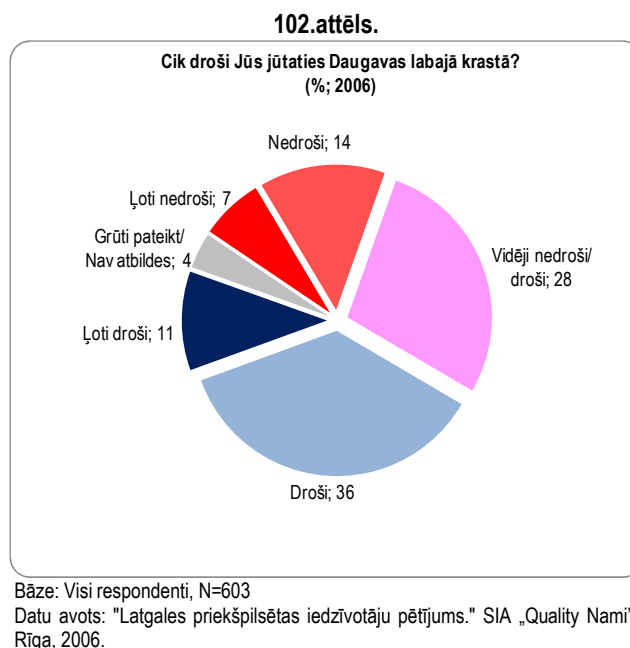

Bāze: Visi respondenti, N=1015
 Datu avots: „Latvijas iedzīvotāji jūtas arvien drošāk.” SKDS, Rīga, 2006.gada jūlijs.

Faktu, ka kopumā Rīgas iedzīvotāji jūtas nedroši pilsētā, apliecina arī 2007.gadā veiktais pētījums par drošību Rīgas ielās – 58% tajā atzinuši, ka Rīgas ielās jūtas drīzāk vai pat ļoti nedroši, kamēr droši jūtas tikai 1/3 iedzīvotāju (101.attēls).

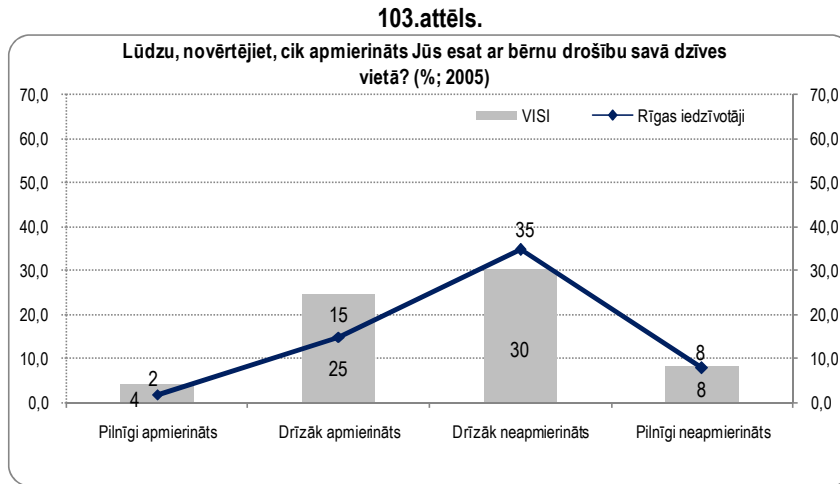

Mikrorajonu griezumā vērtējot, novērojams, ka salīdzinoši biežāk pilsētas ielās droši jūtas Centra rajona iedzīvotāji, bet salīdzinoši biežāk nedroši – Kurzemes rajona iedzīvotāji. Konkrētāki dati pieejami tieši par Daugavas labo krasu (Krasta ielai un Ķengaragam piegulošo teritoriju) – 2006.gada aptaujā Latgales priekšpilsētas iedzīvotāji 47% gadījumu atzinuši, ka jūtas tur droši, 28% - vidēji droši un tikai 21% - nedroši (102.attēls). Ņemot vērā, ka šie dati rāda visumā augstu drošības novērtējumu, iespējams secināt, ka drošības aspektā būtiski ir Rīgas pilsētā identificēt konkrētas vietas, kurās iedzīvotāji biežāk uzturas un nejūtas droši un veikt uzlabojumus tajās, jo kopējie drošības novērtējumi par situāciju pilsētā, acīmredzot, nesniedz pilnībā konkrētu informāciju.

Apmierinātība ar bērnu drošību dzīves vietā

Īpaši izteikta ir galvaspilsētas iedzīvotāju neapmierinātība ar bērnu drošību pilsētā – tikai 17% Rīgas iedzīvotāju novērtē, ka ir apmierināti ar bērnu drošību, kamēr 43% - neapmierināti (103.attēls). Kopumā tie ir izteikti zemāki rādītāji kā valstī vidēji.

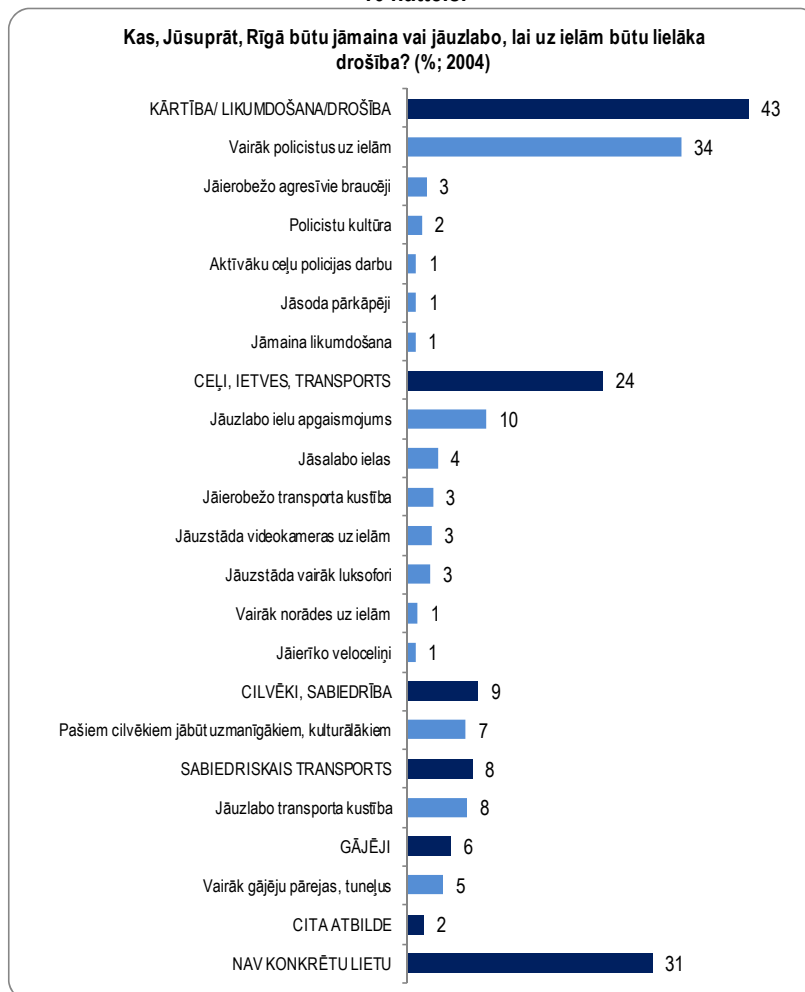
Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Vēlamie uzlabojumi, lai uz ielām būtu lielāka drošība

Rīgas iedzīvotāji par galvenajiem faktoriem, kā uzlabot drošību uz ielām, min – vairāk policistus uz ielām (34%), ielu apgaismojuma uzlabošana (10%), transporta kustības uzlabošana (8%) un arī pašu cilvēku nepieciešamību būt uzmanīgākiem, kulturālākiem (7%) (104.attēls). Kopumā novērojams, ka Rīgas iedzīvotāji drošības uzlabošanas saskata tieši drošības pasākumu plašākā izvēršanā, nevis dažādu netiešo drošības uzlabošanas pasākumu realizēšanā, piemēram, luksoforu uzstādīšanā, gājēju pāreju apgaismošanā un izveidošanā u.tml.

104.attēls.

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=590

Piezīme: Attēlā attēlotas visas atbilžu grupas un tikai tās konkrētās atbildes, kuras pārsniedz 1% robežu.

Datu avots: "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

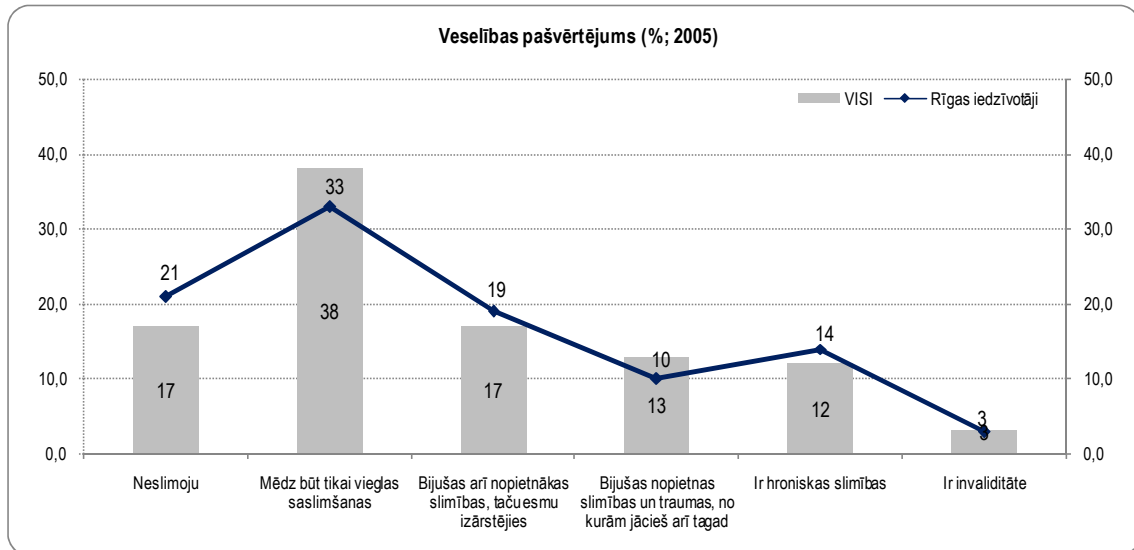
4.8. Veselība un veselības aprūpe

Veselības pašnovērtējums

Salīdzinot ar Latvijas iedzīvotājiem kopumā, Rīgā dzīvojošie retāk novērtē, ka slimo – ja Latvijā vidēji 17% apgalvo, ka neslimo, tad Rīgā – 21% (105.attēls). Tai pat laikā galvaspilsētā salīdzinoši biežāk iedzīvotāji atzinuši, ka viņiem ir bijušas nopietnākas saslimšanas, taču ir izārstējušies, kā arī nedaudz biežāk Rīgas iedzīvotāji atzinuši, ka viņiem ir hroniskas slimības. Kopumā šie dati liecina, ka pašnovērtējumā Rīgas iedzīvotāju veselības stāvoklis ir labāks kā valstī kopumā, un ja gadās nopietnākas saslimšanas, tad tās parasti tiek izārstētas. Nav gan viennozīmīgi dot interpretāciju šādiem datiem – iespējams, ka galvaspilsētā pieejama labāki veselības aprūpes pakalpojumi, bet tik pat iespējams, ka Rīgas iedzīvotāji vairāk rūpējas par savu veselību, veicot profilaktiskus pasākumus. Profilakses lomu un nozīmi daļēji apliecina fakts, ka Rīgā salīdzinoši biežāk kā citās Latvijas pilsētās iedzīvotāji apgalvojuši, ka, viņuprāt, pārtika, kuru viņi ikdienā lieto ir veselīga – Rīgā šādu iedzīvotāju ir 54%, kamēr citās pilsētās – 47%²¹.

²¹ Datu avots: „Pieaug Latvijas iedzīvotāju īpatsvars, kuri uzskata, ka ikdienā uzturā lieto veselīgu pārtiku.” SKDS, Rīga, 2005.gada marts.

105.attēls.

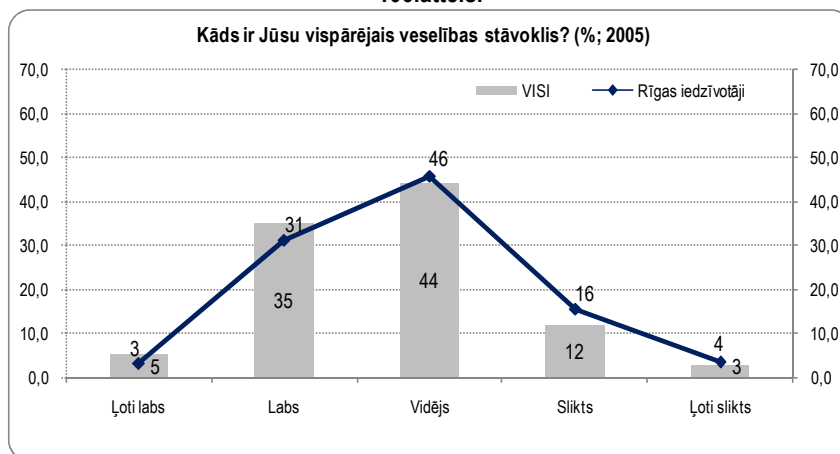

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Tai pat laikā interesanti, ka vērtējot veselības stāvokli kopumā, Rīgas iedzīvotāji to vērtē salīdzinoši zemāk kā citur Latvijā (106.attēls) – kā labu vai ļoti labu galvaspilsētā to novērtē 34%, kamēr Latvijā vidēji – 40%, savukārt kā sliktu attiecīgi 19% un 14%. Iespējams, Rīgas iedzīvotājiem ir augstākas prasības pret veselības stāvokli un veselības aprūpi, un tādēļ subjektīvi zemāks veselības pašnovērtējums.

106.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

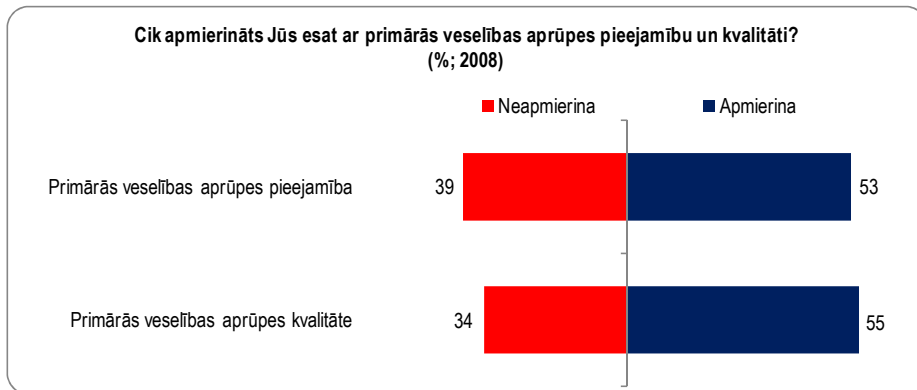
Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Apmierinātība ar veselības aprūpes pakalpojumiem

Kopumā vairākums iedzīvotāju ir apmierināti gan ar primārās veselības aprūpes pieejamību (53%), gan kvalitāti (55%) (107.attēls), lai gan noteikti jāpiebilst, ka ievērojama daļa iedzīvotāju pauduši arī pretēju viedokli – 39% ir neapmierināti ar primārās veselības aprūpes pieejamību un 34% - ar kvalitāti. Salīdzinoši neapmierinātāki ar primārās veselības aprūpes pieejamību bijuši 45-54 gadīgie un 65 un vecāki iedzīvotāji, vidējo vai vidējo speciālo izglītību ieguvušie, valsts sektorā strādājošie, tie, kuriem ir savs uzņēmums vai kuri strādā individuālo darbu, iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem, Vidzemes priekšpilsētas un Ziemeļu rajonā dzīvojošie. Savukārt ar veselības aprūpes kvalitāti salīdzinoši biežāk neapmierinātību pauduši 45-54 gadīgie, augstāko izglītību

ieguvušie, valsts sektorā strādājošie, augstākā līmeņa vadītāji, speciālisti un ierēdņi, cilvēki ar vidējiem ienākumiem, izteikti bieži – Centra rajona iedzīvotāji.

107.attēls.

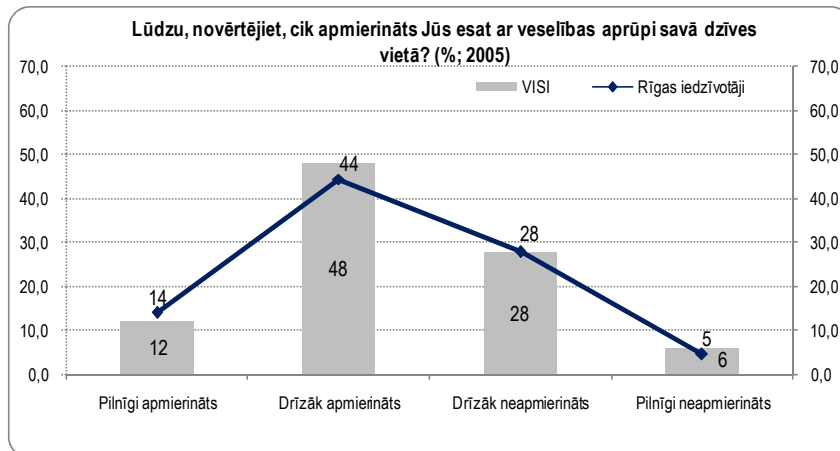

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Salīdzināt Rīgas iedzīvotāju vērtējumus ar Latvijas vidējiem rādītājiem iespējams, izmantojot 2005.gadā veiktā pētījuma datus - vērtējot veselības aprūpi savā dzīvesvietā kopumā, Rīgas iedzīvotāji 58% gadījumu pauduši apmierinātību (Latvijā vidēji – 60%), kamēr 33% bijuši neapmierināti (108.attēls). Lai gan apmierināto iedzīvotāju īpatsvars ir visai augsts, tomēr uzmanība jo īpaši pievēršama tai 1/3 iedzīvotāji, kuri tomēr nav apmierināti.

108.attēls.

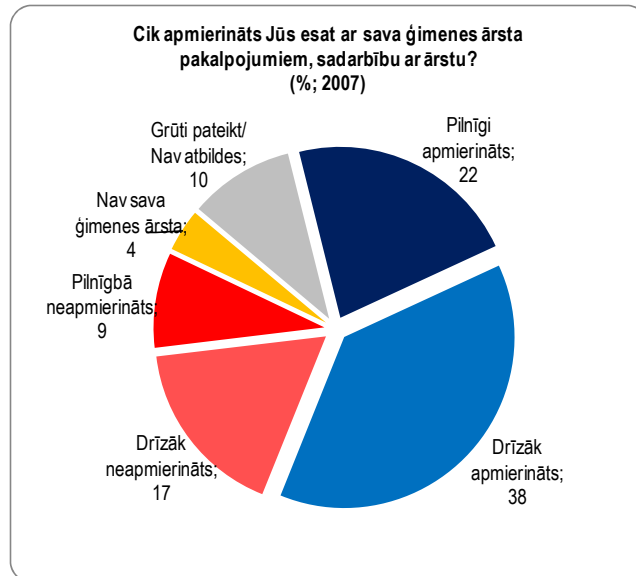

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Runājot tieši par ģimenes ārstiem - kopumā Rīgā 26% iedzīvotāji ir neapmierināti ar sava ģimenes ārsta pakalpojumiem, kamēr 60% iedzīvotāji novērtē, ka ir apmierināti (109.attēls). Tikai 4% apgalvojuši, ka viņiem nav sava ģimenes ārsta (nav reģistrējušies), savukārt 1/10 nav varējuši sniegt konkrētu viedokli. Apmierinātāki salīdzinoši biežāk bijuši 15-34 gadīgie iedzīvotāji, Centra rajona un Ziemeļu rajona iedzīvotāji, tie, kuri savu ģimenes ārstu bija apmeklējuši pēdējā mēneša vai pēdējā gada laikā.

109.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada marts-aprīlis.

Vairāk kā puse respondentu ir neapmierināti ar to, ka ir grūti pierakstīties uz vizīti, ilgi jāgaida (54%). Minēti arī dažādi citi neapmierinātības iemesli (110.attēls): ārsts neiedziļinās pacienta veselības problēmās, nepietiekami uzklausa (37%), ārsta pakalpojumi nav kvalitatīvi (slikti ārstē) (28%), ārsts nedod vajadzīgos norīkojumus pie speciālistiem, nesūta uz analīzēm (20%), kā arī ārsta attieksme nav pieņemama (aizvainojoša, pavirša, noraidoša) (20%). Lai gan kopumā ar ģimenes ārstu darbu neapmierināto īpatsvars nav izteikti liels, tomēr vērā ņemami būtu tieši šie negatīvi vērtētie aspekti, jo negatīvi vērtējumi par daļu no ģimenes ārstiem ilgākā laikā atstāj negatīvu ietekmi arī uz citu ģimenes ārstu uztveri un sekojoši – gatavību izmantot to pakalpojumus, tai skaitā, profilaktiskus.

110.attēls.

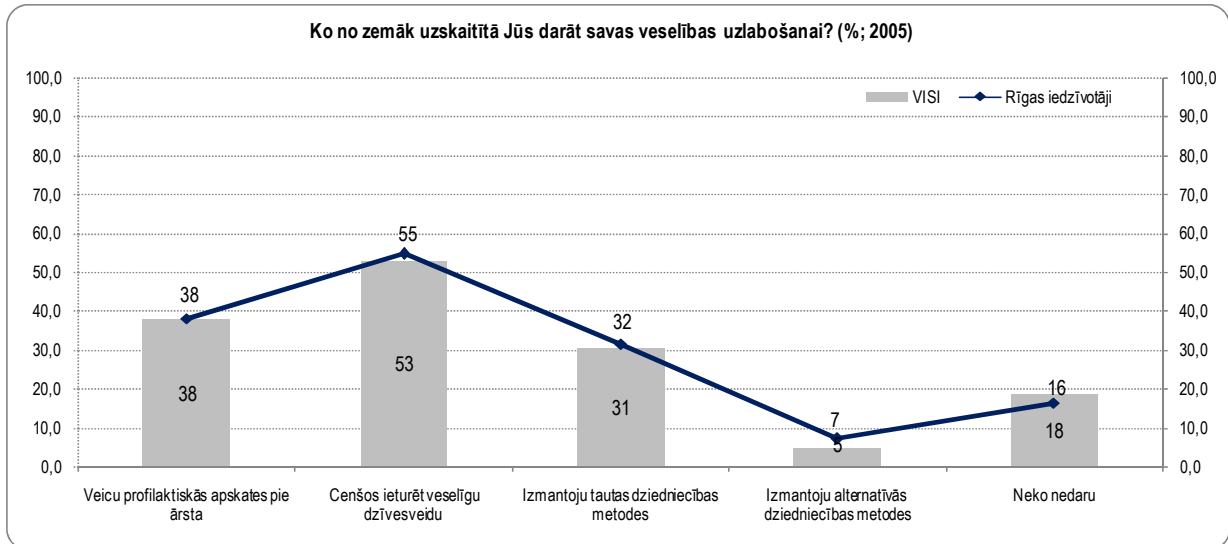

Bāze: Respondenti, kuri ir neapmierināti ar sava ģimenes ārsta pakalpojumiem, N=212

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada marts-aprīlis.

Rīgā salīdzinoši retāk iedzīvotāji novērtē, ka līdzekļu trūkuma dēļ nav griezušies pie ārsta – Rīgā šādu iedzīvotāju bijis 31%, kamēr pārējos reģionos – no 36% (Vidzeme, Zemgale) līdz 45% (Kurzeme). Savukārt analizējot datus par veselības uzlabošanas pasākumiem, nav novērojamas atšķirības Rīgas un citu Latvijas reģionu iedzīvotāju starpā (111.attēls) – vienlīdz daudz iedzīvotāju kā Latvijā, tā Rīgā veic profilaktiskas apskates pie ārsta, cenšas ieturēt veselīgu dzīvesveidu un izmanto tautas dziedniecības metodes.

111.attēls.

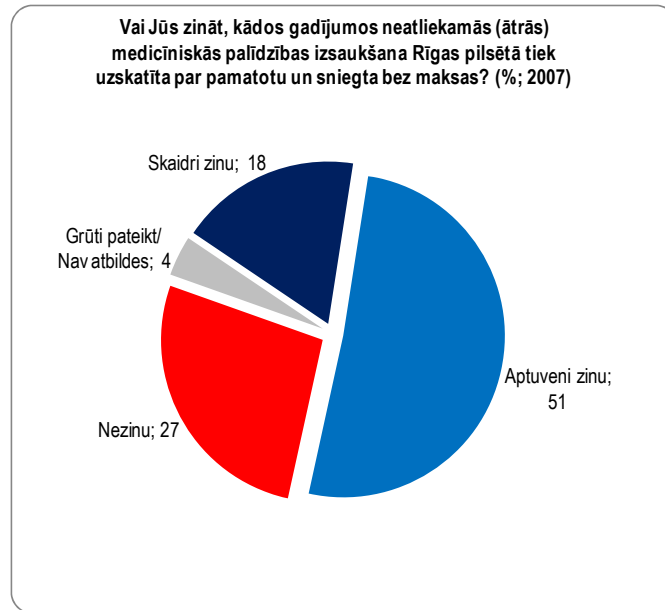

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312

Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Savlaicīgas un kvalitatīvas veselības aprūpes pieejamībai būtisks ir arī pašu iedzīvotāju ieguldījums un zināšanas. Par to ļauj spriest, piemēram, pētījuma dati par to, vai iedzīvotāji ir informēti par neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšanas pamatotību un samaksu. 2007.gada aptaujas dati liecina, ka kopumā 69% iedzīvotāju apgalvo, ka skaidri zina vai aptuveni zina, kādos gadījumos ātrās medicīniskās palīdzības izsaukšana ir pamatota un tiek sniegta bez maksas, kamēr 27% novērtē, ka nezina (112.attēls). Kopumā tas liecina par vidēju informētības līmeni, jo tikai 18% apgalvojuši, ka skaidri zina, bet 51% - tikai aptuveni zina. Taču iedzīvotājiem būtu svarīgi būt informētiem par pieejamo veselības aprūpi arī, ja tā nav konkrētajā brīdī nepieciešama, bet var kļūt aktuāla kādā brīdī, situācijā.

112.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=802

Datu avots: " Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2007.gada augusts-septembris.

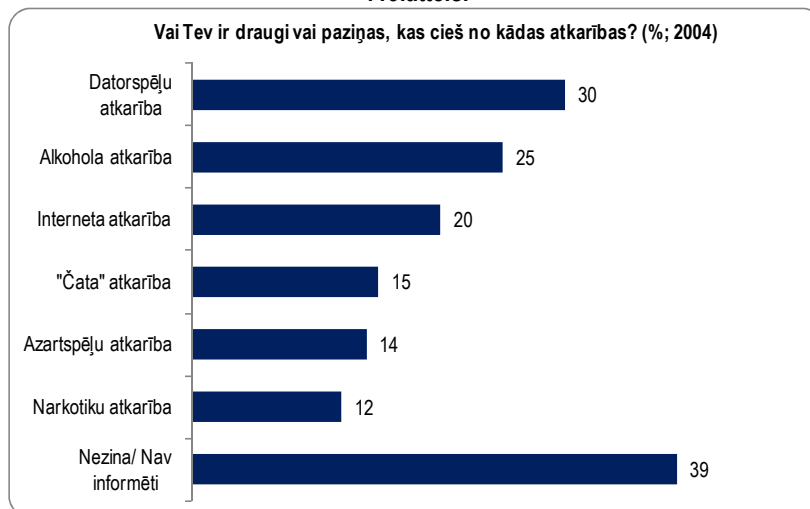
Salīdzinoši vairāk informēto iedzīvotāju ir Centra un Ziemeļu rajonos, savukārt neinformēto – Zemgales un Latgales priekšpilsētās.

Atkarības jauniešu vidū

Datoratkarība

Rīgā realizētajā pētījumā „Jauno tehnoloģiju atkarības izplatība jauniešu vidū Rīgā” secināts, ka tikai 39% jauniešu (7.-12.klase un arodskolas) nezina vai nav informēti par savu draugu vai paziņu atkarībām, kamēr pārējie identificē dažāda veida atkarības (113.attēls): 30% uzskata, ka viņu draugiem vai paziņām ir datorspēļu atkarība, 25% - alkohola atkarība, 20% - interneta atkarība. Pētnieki norāda: „Informācija pievēršama tam, ka puse (53%) no 7.-9.klases zēniem atzinuši, ka viņu draugu un paziņu lokā ir kāds, kas cieš no datorspēļu atkarības. Tas nozīmē, ka katram otrajam šīs vecuma grupas zēnam ir kāds paziņa, kas, viņaprāt, cieš no datorspēļu atkarības.” Pētījuma autori gan arī norāda, ka, iespējams, atkarību vērtējums ir pārāk subjektīvs, jo nav skaidru kritēriju, kā noteikt atkarību, „taču atbildes liecina, ka jauniešu paziņu lokā ir cilvēki, kas likuši domāt par minēto atkarību pastāvēšanu”.

113.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=2820

Datu avots: „Jauno tehnoloģiju atkarības izplatība jauniešu vidū Rīgā.” LU Filozofijas un socioloģijas institūts, Rīga, 2004.

Pētījuma ietvaros tikuši veikti aprēķini, lai noteiktu to jauniešu mērķa grupu, kurus nosacīti varētu dēvēt par datoratkarības riska grupu. Izmantojot psiholoģijā pielietoto K.Jangas testu, pētījuma autori identificē, ka interneta atkarība piemīt 2%, „čata” atkarība – arī 2%, bet spēļu atkarība – aptuveni 5% jauniešu. Tā kā šīs grupas ir nelielas, pētījuma autori aprēķinājuši kopējo datoratkarības riska grupu – tie ir jaunieši, kuri vismaz vienā no izdalītajiem atkarību veidiem ir riska grupā. Un šādā pārrēķinā par datoratkarības riska grupu dēvējami 14% jaunieši attiecīgajā vecuma grupā. Visbiežāk tie ir zēni un gados jaunāki skolēni. Datoratkarības riska grupas pārstāvji 34% gadījumu lieto datoru katru vai gandrīz katru dienu, pie tam 1/3 no viņiem – 4 un vairāk stundas dienā. Kā norāda pētījuma autori: „Zēnu vidū gandrīz katrs piektais (19%) vidējo mācību iestāžu audzēknis Rīgā ir pieskaitāms datoratkarības riska grupai, no meitenēm attiecīgi 11%. Diemžēl šis slimības risks daudz lielākā mērā skar jaunākās vecuma grupas jauniešus. Datoratkarības riska grupai var pieskaitīt 17% 7.-9.klases audzēkņu, 10.-12.klases līmenī tādu skolēnu ir 13%, arodskolas audzēkņu vidū – 11%.”

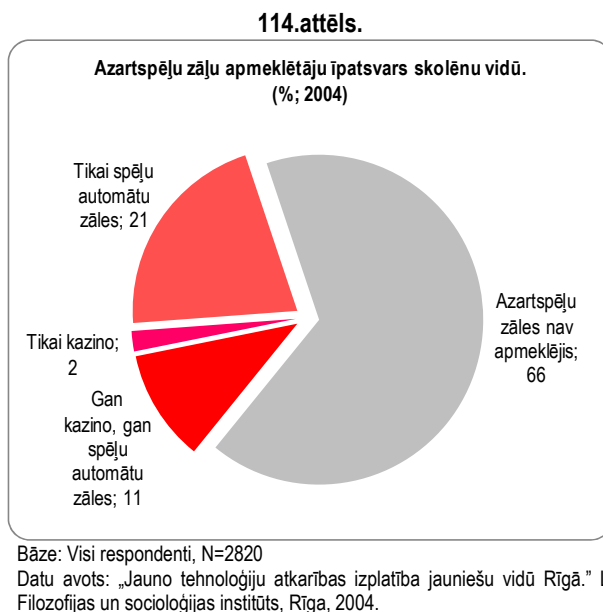
Minētais pētījums sniedz arī datus un informāciju, kas ļauj apgalvot, ka vismaz daļa bērnu izjūt dažāda veida datora lietošanas ietekmi uz veselību – 20% novērojuši acu sāpes, acu nogurumu, asarošanu, 10% - redzes traucējumus, redzes pasliktināšanos un vēl 10% - galvassāpes, „dullu” galvu, reiboņus, galvas pulsēšanu. Tas kopumā liecina, ka moderno tehnoloģiju attīstību jāskata ne tikai kā iespējas, bet arī kā risku noteiktās mērķa grupās, cenšoties šos riskus novērst vai vismaz mazināt.

Azartspēļu atkarība

Pēc Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas datiem²², Rīgā uz 2008.gada 10.aprīli bija 302 spēļu zāles un 13 kazino, kuros kopumā bija reģistrētas attiecīgi 9617 un 202 azartspēļu iekārtas. Kopējais nozares apgrozījums valstī kopumā pieaudzis no 40,958 milj.latu 2002.gadā līdz 202,82 milj.latu 2007.gadā, azartspēļu

²² Iegūti mājas lapā www.iaui.gov.lv (<http://www.iaui.gov.lv/info/>).

iekārtu skaits attiecīgi – no 11977 līdz 16850. Sekojoši viena no aktuālām tēmām arī jauniešu vidū ir azartspēļu atkarība. Arī par to datus sniedz jau minētais pētījums, kurā norādīts: „Azartspēļu zāļu lielais skaits un šī tirgus kopējā neto apgrozījuma straujais kāpums liecina par riskējošas sabiedrības veidošanos, ko raksturo nenoteiktība, nestabilitāte un neprognozējamība.” 2004.gadā kopumā 34% skolēnu bija apmeklējuši kādu no azartspēļu zālēm (114.attēls): 2% apmeklējuši tikai kazino, 21% - tikai spēļu automātu zāles, 11% - gan kazino, gan spēļu automātu zāles.

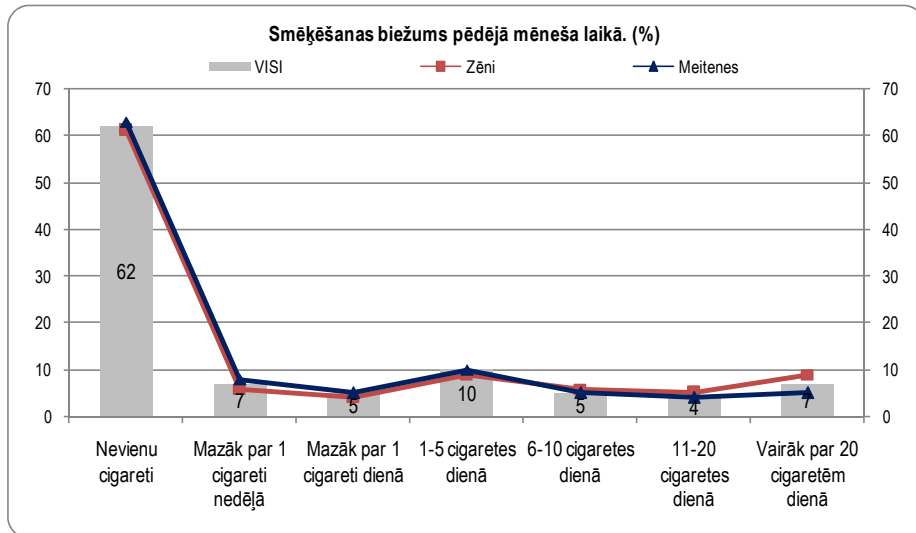

Kā secināts pētījumā – aizraušanās ar azartspēlēm vairāk raksturīga krievvalodīgajiem skolēniem: „kaut reizi spēļu automātu zālēs vai kazino ir spēlējuši 40% no šīs grupas, savukārt latviešu vidū azartspēļu zāles ir apmeklējuši 30%”.

Tabakas atkarība

Kā liecina pētījumu dati, tad Rīgā 38% no 9.-10.klašu skolēniem smēķē vismaz vienu cigareti nedēļā (115.attēls). Pie tam būtiski, ka praktiski nav atšķirību smēķēšanas ieradumos dažādās dzimuma grupās – gan meitenes, gan zēni smēķē vienlīdz bieži, pavisam neliels ir zēnu pārsvars tikai ļoti biežo smēķētāju grupās (11 un vairāk cigaretes dienā). Kopumā šāds smēķējošo skolēnu īpatsvars uzskatāms par visai ievērojamu un profilaktiskus pasākumus pamatojošu.

115.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=2705

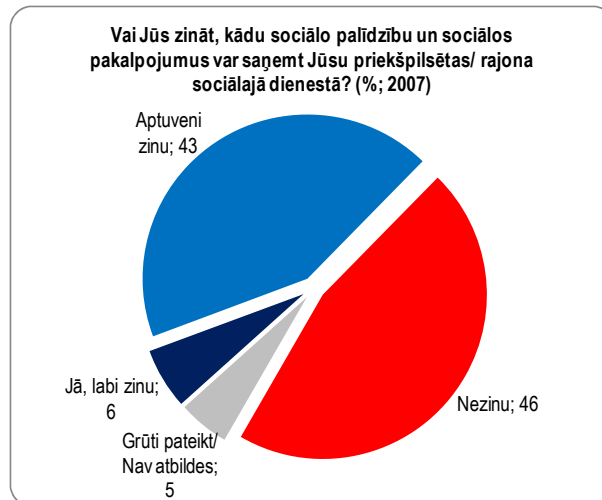
Datu avots: „Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanu.” SIA „Socioloģisko pētījumu institūts”, Rīga, 2007.

4.9. Sociālie pakalpojumi, sociālā drošība

Informētība par iespējām saņemt sociālo palīdzību

Kopumā tikai 6% rīdzinieku novērtē, ka ir labi informēti par to, kādu sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus var saņemt savas priekšpilsētas, rajona sociālajā dienestā, 43% apgalvo, ka tikai aptuveni to zina, bet 46% - ka noteikti nezina (116.attēls).

116.attēls.

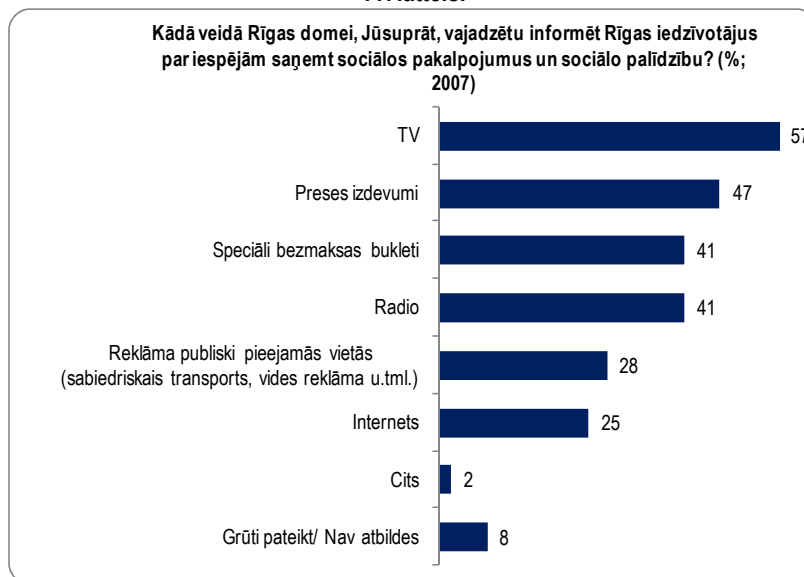
Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Pētījumā minēts, ka labi informēto vidū salīdzinoši vairāk bijuši iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem, tātad tie, kuriem šāda informācija varētu būt visvairāk nepieciešama. Salīdzinoši retāk par iespējām saņemt sociālo palīdzību zinājuši Centra rajona un Ziemeļu rajona iedzīvotāji. No vienas puses, šie rezultāti uzskatāmi par ļoti zemiem informētības rādītājiem, bet, no otras puses, daudz būtiskāk ir, lai iedzīvotāji zinātu, kur informāciju saņemt, ja rodas pēc tādas nepieciešamība. Šādā aspektā, diemžēl, dotais pētījums neļauj novērtēt Rīgas iedzīvotāju informētību.

Kā kanāli, kuros informācija par sociālās palīdzības iespējām varētu būt visefektīvākā, proti, vislabāk sasniegt mērķa grupas, identificēti: televīzija (57%), prese (47%), speciāli bezmaksas bukleti (41%) un radio (41%) (117.attēls). Nedaudz retāk kā informēšanas kanāls minēts internets (25%), bet jāņem vērā, ka katrai mērķa grupai ir savi iemīļotākie informācijas kanāli, tādēļ būtiski tos identificēt un informāciju sniegt visos, nevis tikai populārākajos.

117.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Apmierinātība ar sociālajiem pakalpojumiem

Iedzīvotāju viedoklis ir ļoti neviennozīmīgs attiecībā uz to, vai sociālo problēmu risināšana pilsētā notiek veiksmīgi vai neveiksmīgi: 48% pauž apmierinātību ar to, kā tiek risinātas sociālās problēmas Rīgā, savukārt 45% - neapmierinātību (118.attēls). Salīdzinoši biežāk neapmierinātību pauduši 25-34 gadīgie iedzīvotāji, pamatizglītību ieguvušie, krievu tautības pārstāvji, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji, kā arī bezdarbnieki, cilvēki ar zemiem un arī vidēji augstiem ienākumiem, Centra rajona, Vidzemes un Latgales priekšpilsētas iedzīvotāji.

118.attēls.

Bāze: Respondenti, kuri pēdējā gada laikā ir saņēmuši sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību no Rīgas pašvaldības iestādēm, N=342

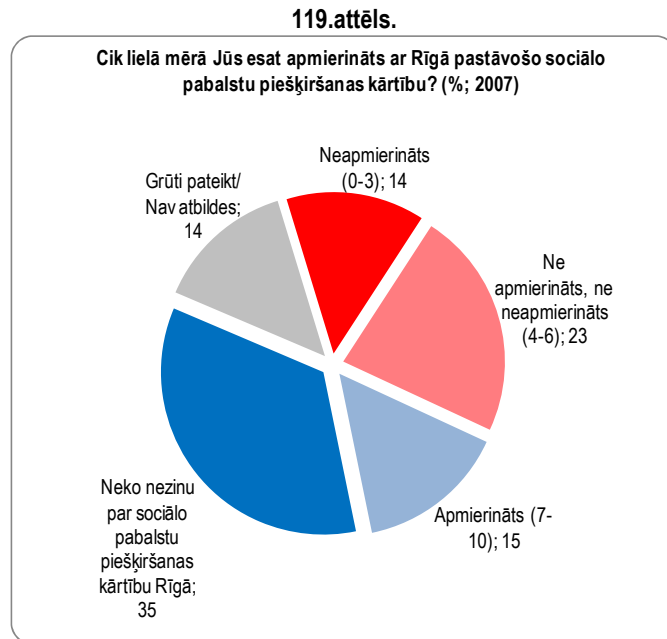
Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Runājot par sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu pieejamību, 49% to vērtē kā apmierinošu, kamēr 40% tomēr pauž pretēju novērtējumu. Salīdzinoši biežāk neapmierināti ar sociālo pakalpojumu pieejamību bijuši 25-34 un 45-54 gadīgie, pamatizglītību ieguvušie, krievu tautības pārstāvji, mājsaimnieces un bezdarbnieki, cilvēki ar vidēji augstiem un augstiem ienākumiem, Centra rajona un Vidzemes priekšpilsētas iedzīvotāji.

Ar pieejamo sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāti apmierināto īpatsvars ir lielāks kā neapmierināto – attiecīgi 46% un 35% un neapmierināto vidū salīdzinoši biežāk pārstāvētas jau iepriekš minētās sociāli demogrāfiskās grupas.

Apmierinātība ar sociālo pabalstu piešķiršanas kārtību

Kopumā Rīgas iedzīvotāji viduvēji vērtē sociālo pabalstu piešķiršanas kārtību - 10 punktu skalā 5,07 punkti. Tai pat laikā jāpiebilst, ka vērtējumi nav homogēni – 14% pauduši neapmierinātību ar pabalstu piešķiršanas kārtību, 23% snieguši vidējus novērtējumus, bet 15% novērtējuši, ka ir apmierināti (119.attēls). Jāpievērš uzmanība faktam, ka kopumā 35% galvaspilsētas iedzīvotāju pētījumā teikuši, ka neko nezina par sociālo pabalstu piešķiršanas kārtību Rīgā – vairumā gadījumu tie, protams, ir jaunieši, tomēr arī citās vecuma grupās aptuveni 1/3 apgalvo, ka nav informēti par sociālo pabalstu saņemšanas iespējām un nosacījumiem.

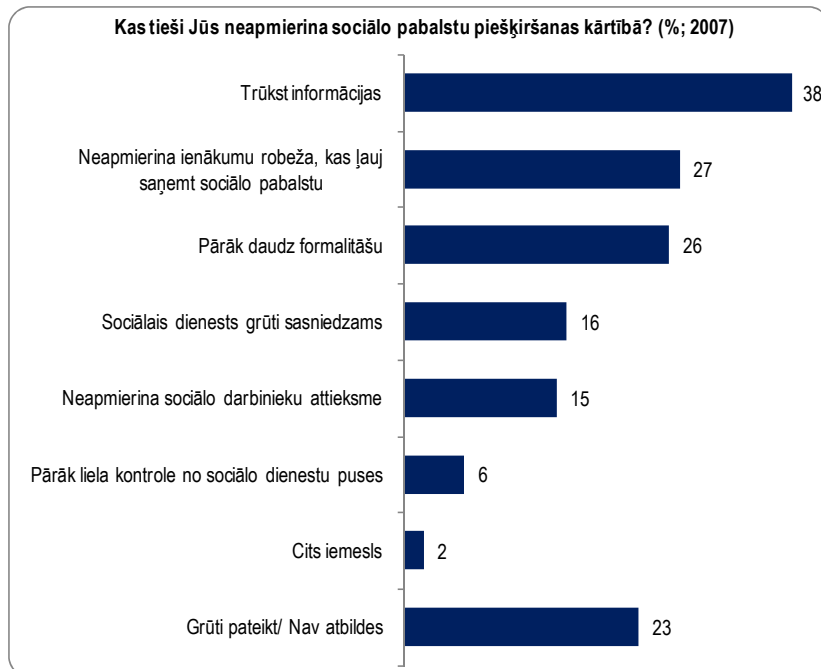
Bāze: Visi respondenti, N=805

Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada oktobris-novembris.

Kā galvenie iemesli neapmierinātībai tiek identificēti: informācijas trūkums (38%), neapmierina ienākumu robeža, kas ļauj saņemt sociālo pabalstu (27%) un pārāk daudz formalitāšu (26%) (120.attēls). Par informācijas trūkumu salīdzinoši biežāk sūdzējušies 45-74 gadīgie iedzīvotāji, cilvēki ar augstāko izglītību, krievu tautības pārstāvji, nepilsoņi, nestrādājošie, ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem, Centra rajona, Latgales

priekšpilsētas un Ziemeļu rajona iedzīvotāji. Par sociālā dienesta sasniedzamības problēmām salīdzinoši biežāk minējuši Vidzemes priekšpilsētas iedzīvotāji.

120.attēls.

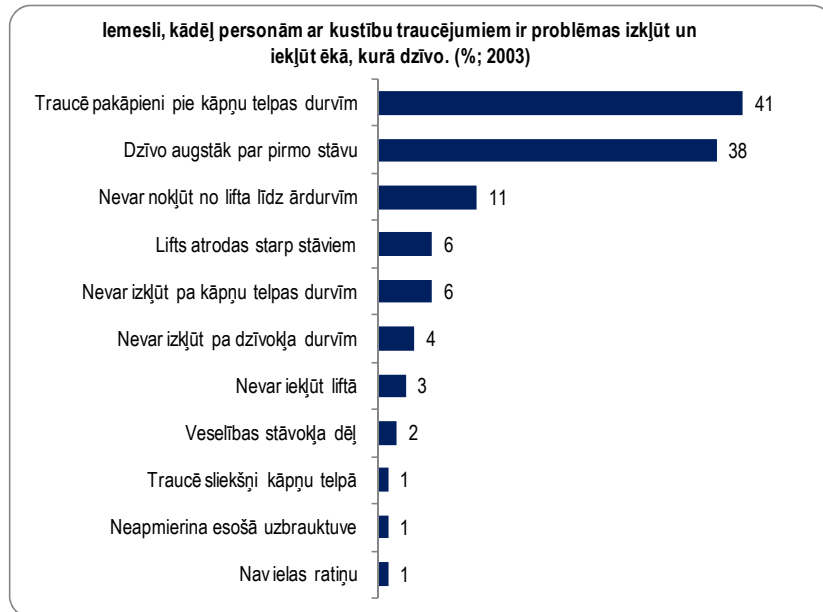
Bāze: Respondenti, kuri NAV norādījuši, ka ir 'pilnīgi apmierināti' vai 'neko nezina par sociālo pabalstu piešķiršanas kārtību Rīgā', N=471
 Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti."
 SKDS, Rīga, 2007.gada oktobris-novembris.

Personas ar kustību traucējumiem

Viens no būtiskākajiem jautājumiem personu ar kustību traucējumiem dzīves kvalitātes nodrošināšanā ir dzīvesvietas pielāgošana specifiskajām vajadzībām. Šie jautājumi pētīti 2002.-2003.gadā Rīgas domes Labklājības departamenta un Rīgas Sociālās palīdzības dienestu realizētajā aptaujā, kurā kopumā aptaujātas 635 personas.

Kopumā 82% šo personu ir grūtības izkļūt no ēkas un iekļūt ēkā, kurā viņi dzīvo un galvenie iemesli ir: traucē pakāpieni pie kāpņu telpas durvīm (41%), dzīvo augstāk par pirmo stāvu (38%), nevar nokļūt no lifta līdz ārdurvīm (11%), lifts atrodas starp stāviem (6%) un nav iespējams izkļūt pa kāpņu telpas durvīm (6%) (121.attēls).

121.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=635

Datu avots: „Aptaujas personu ar kustību traucējumiem mājokļa pielāgotības jomā rezultātu apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas Sociālās palīdzības dienesti, Rīga, 2003.

Ja tehniskie trūkumi tiktu novērsti, 42% personu spētu no ēkas izkļūt un ēkā iekļūt paši saviem spēkiem, bet 58% būtu nepieciešama citu cilvēku palīdzība.

Vairākumam aptaujāto problēmas ir ne tikai izkļūt un iekļūt ēkā, kurā dzīvo, bet ir ierobežotas pārvietošanās iespējas arī dzīvoklī. 19% traucē šauras durvju ailes starp mājokļa telpām, vēl 19% trūkst palīgierīču, 8% traucē sliekšņi starp mājokļa telpām, 7% - sliekšnis ieejot mājoklī, bet 6% traucē šauras mājokļa ieejas durvju ailes.

Kopumā 33% aptaujāto respondentu vēlētos pielāgot savu mājokli, 15% respondentu atzīst, ka viņiem nav priekšstata par iespējām pielāgot mājokli, 14% atzīst, ka viņu mājoklis ir jau piemērots, bet 38% apgalvo, ka nevēlētos mājokli pielāgot savām vajadzībām. Tie, kuri vēlētos pielāgot, biežāk kā nepieciešamības minējuši: mazgāšanās, dušas, vannas palīglīdzekļi (59%), durvju aiļu paplašināšana (52%), nepieciešami dušas, vannas krēsli (38%), kā arī sliekšņu likvidēšana un atbalsta margu izvietošana (katrs – 27%) (122.attēls).

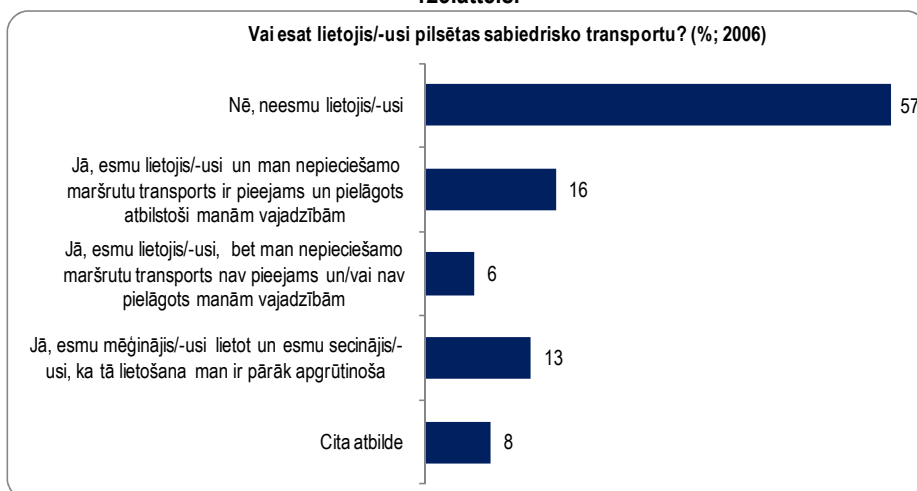
122.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=635
 Datu avots: „Aptaujas personu ar kustību traucējumiem mājokļa pielāgotības jomā rezultātu apkopojums.”
 RD Labklājības departaments, Rīgas Sociālās palīdzības dienesti, Rīga, 2003.

Viens no būtiskākajiem pasākumiem, kādus pilsētas pašvaldība veic, lai uzlabotu cilvēku ar kustību traucējumiem dzīves kvalitāti, ir sabiedriskā transporta pielāgošana šo cilvēku vajadzībām. 57% cilvēku ar apgrūtinātu pārvietošanos atzīst, ka neizmanto pilsētas sabiedrisko transportu, 16% ir to lietojuši un atzīst, ka sabiedriskais transports ir piemērots viņu vajadzībām un iespējām, 13% novērtē, ka ir mēģinājuši lietot sabiedrisko transportu, bet tas bijis pārāk apgrūtinājošs (pārpildīti transportlīdzekļi, cilvēku neatsaucība atbrīvojot invalīdiem domātās vietas, pārāk liela piepūle iekāpjot un izkāpjot, nepieciešama pavadoņa-asistenta palīdzība) un tikai 6% novērtēja, ka viņiem nepieciešamo maršrutu sabiedriskais transports nav piemērots un pielāgots vajadzībām (123.attēls).

123.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=300
 Datu avots: „Transporta pakalpojumi personām ar apgrūtinātu pārvietošanos. Rīgas priekšpilsētu Sociālo dienestu klientu aptauja.” RD Labklājības departaments, Rīgas priekšpilsētu Sociālās palīdzības dienesti, Rīga, 2006.

Sociāli nevēlamas parādības

Bezpajumtniecība

Rīgā līdz šim nav veikti reprezentatīvi visaptveroši pētījumi, lai apzinātu dažādu sociālo problēmgrupu skaitliskos apjomus un vajadzības. Vienīgie pieejamie dati ir patversmēs veiktās lokāla mēroga izpētes, kas gan sniedz ieskatu, bet neļauj novērtēt dažādu sociālo problēmu kopējos apjomus un vēlamos to uzlabošanas pasākumus pašu cilvēku vērtējumos. 2003.gadā²³ Rīgas patversmē veiktā bezpajumtnieku aptauja ir viens no šādiem lokālas izpētes pasākumiem, kas sniedz iespēju iegūt vismaz atsevišķus problēmu raksturojošus datus.

Kopumā iestādē tikuši aptaujāti 211 Rīgas patversmes klientu²⁴, no tiem lielākā daļa:

- Vecāki par 41 gadu.
- Pēc ģimenes stāvokļa - šķīrušies un neprecējušies.
- Vidējo vai vidējo profesionālo izglītību ieguvušie.
- Nav reģistrējušies pie ģimenes ārsta.
- 1/3 no klientiem ir bērni, gandrīz pusei no tiem – 2 vai vairāk.
- Vairākums no aptaujātajiem bijuši bez pastāvīgas dzīves vietas jau 6 un vairāk mēnešus.
- 20% nesaņem nekādus ienākumus, pārējie – 26% strādā gadījumu darbus, 21% saņem sociālos pabalstus, 18% saņem vecuma vai invaliditātes pensiju, 8% strādā algotu darbu.
- 81% nesaņem nekādu pabalstu no ģimenes, radiem, draugiem vai paziņām, pabalstu dažreiz saņem tikai 17%.

94% no šiem cilvēkiem atzinuši, ka vēlas mainīt savu situāciju (124.attēls), 2% - neko nevēlas mainīt un 4% novērtē, ka nezina, ko vēlas. Kopumā šie dati liecina, ka sniegtot atbilstošu palīdzību šos cilvēkus iespējams reintegrēt sabiedrībā.

²³ Līdzīga aptauja realizēta arī 2006.gadā SIA „Dezinfekcijas stacija”, tomēr tajā aptaujātas tikai 23 respondentes (attiecīgās iestādes klientes), tādēļ datu lielākas uzticamības nodrošināšanai izmantoti 2001.gada aptaujas dati, kurā aptaujāti 211 respondentu abās dzimuma grupās.

²⁴ „Šā gada (2008.g.) 1.septembrī, kad gaisa temperatūra bija plus desmit grādi, nakts patversmēs kopā uzturējās 362 cilvēki, bet 29.septembrī, kad gaisa temperatūra bijusi plus seši grādi, patversmēs nakšņoja 381 cilvēks. (...)Rīgas nakts patversmēs patlaban ir 442 vietas, bet, kad gaisa temperatūra pazemināsies līdz mīnus 15 grādiem, tad klāt nāks vēl 150 vietas.” Datu avots: „Palielinājies bezpajumtnieku skaits Rīgas patversmēs.” Interneta portāls www.apollo.lv, 2008.gada 4.oktobrī (<http://www.apollo.lv/portal/news/73/articles/138389>).

124.attēls.

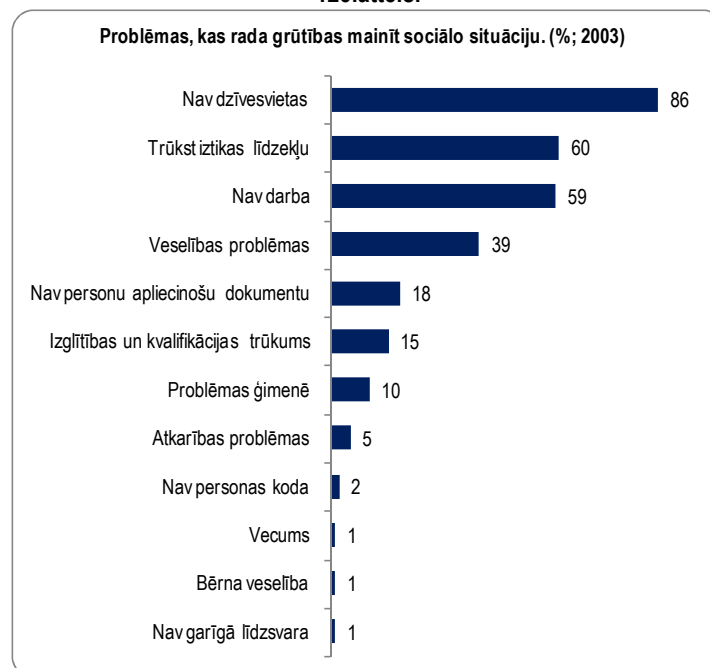

Bāze: Visi respondenti, N=211

Datu avots: „Rīgas patversmes klientu anketēšanas datu apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas patversme, Rīga, 2003.

Kā galvenie iemesli, kas rada grūtības mainīt esošo situāciju, tikuši minēti: dzīvesvietas trūkums (86%), iztikas līdzekļu trūkums (60%), darba trūkums (59%) un veselības problēmas (39%) (125.attēls).

125.attēls.

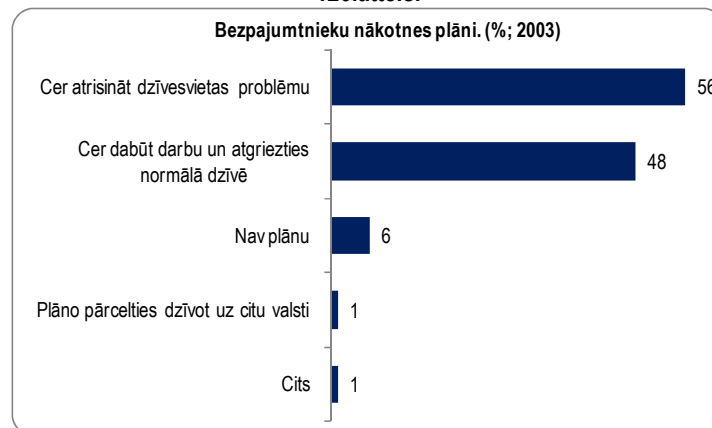

Bāze: Visi respondenti, N=211

Datu avots: „Rīgas patversmes klientu anketēšanas datu apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas patversme, Rīga, 2003.

Analizējot bezpajumtnieku nākotnes plānus, novērojams, ka sociālās situācijas uzlabošanas galvenās rīcības stratēģijas saistītas ar dzīvesvietas problēmas atrisināšanu (56%) un darba atrašanu (48%) (126.attēls).

126.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=211

Datu avots: „Rīgas patversmes klientu anketēšanas datu apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas patversme, Rīga, 2003.

Būtisks šo cilvēku reintegrācijas priekšnoteikums noteikti ir informācijas pieejamība par iespējām saņemt sociālo palīdzību. Kopumā 21% respondentu novērtē, ka ir pilnībā informēti, tik pat liela daļa apgalvo, ka vispār nav informēti, bet 58% jūtas daļēji informēti. Runājot par konkrētu palīdzību un konkrētajā gadījumā par konsultācijām no Rīgas patversmes sociālajiem darbiniekiem, 83% atzinuši to nepieciešamību un tikai 6% apgalvojuši, ka viņiem konsultācijas nav nepieciešamas.

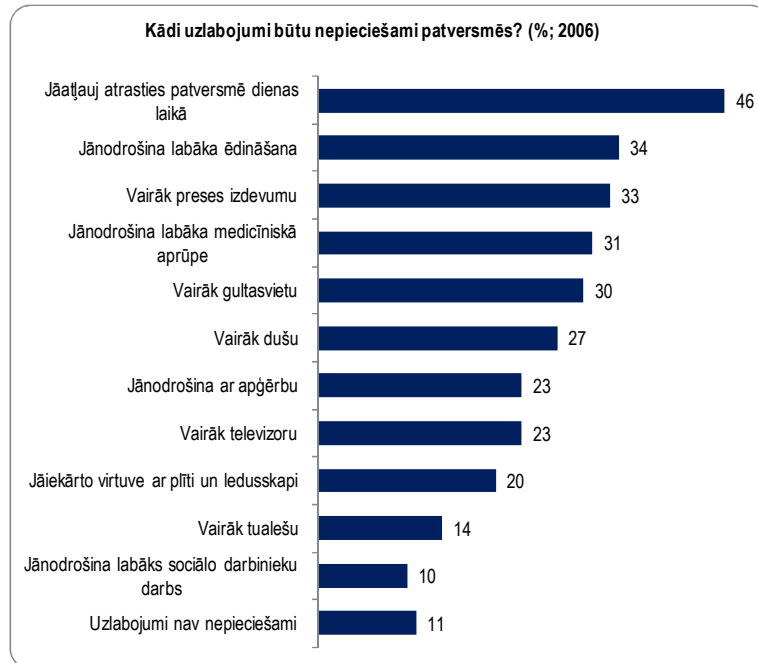
Plašāku ieskatu dažāda veida sociālās palīdzības saņemšanā sniedz 2006.gadā Latgales priekšpilsētā veiktā bezpajumtnieku aptauja. Tajā secināts, ka 68% bezpajumtnieku pēdējo 12 mēnešu laikā nav saņēmuši nekādu palīdzību no pašvaldības un 69% - nav saņēmuši nekādu valsts pabalstu un kopumā 57% apgalvo, ka nav informēti par iespējām saņemt valsts un pašvaldības pabalstus un dažāda veida palīdzību. Pētījuma autori norāda, ka „vairākums respondentu tomēr neizprot, kas ir pašvaldības vai valsts sniegtā palīdzība un pabalsts. Visbiežāk respondenti ar to domā konkrētu materiālo palīdzību, ko viņi saņem tieši.”

Minētais pētījums ļauj izvērtēt arī patversmju darbu to klientu skatījumā. Šeit gan jāpiebilst, ka pētījums veikts 2006.gadā. Tas nozīmē, ka dažādi patversmju darbības aspekti varētu būt mainījušies, tomēr dati šeit sniegti, lai dotu vispārēju pārskatu par jomām, kuras bezpajumtniekiem šķiet būtiskas patversmju darbā un konkrētos piedāvātajos pakalpojumos. Vairums bezpajumtnieku patversmju²⁵ darbu vērtējuši pozitīvi – 64% bijuši apmierināti ar sadzīves apstākļiem patversmēs, 72% - ar sociālo darbinieku darbu, 54% - ar patversmē strādājošo apsargu darbu.

Tai pat laikā minēti arī vairāki vēlamie uzlabojumi: 46% vēlētos, lai patversmēs būtu atļauts uzturēties arī dienas laikā, 34% vēlas labāku ēdināšanu, 33% - lasīt vairāk preses izdevumus, 31% - labāku medicīnisko aprūpi, 30% - vairāk gultasvietu un 27% - vairāk dušu (127.attēls). Bezpajumtniekiem bijušas arī dažādas citas vēlmes un tikai 11% aptaujāto apgalvojuši, ka nekādu uzlabojumi patversmju darbā nav nepieciešami.

²⁵ Konkrētajā pētījumā vērtētas Rīgas patversmes vīriešu un sieviešu nodaļas Maskavas ielā 208 un Bārdziņa ielā 2, kā arī sabiedriskās organizācijas „Zilais krusts” vīriešu patversme Maskavas ielā 336.

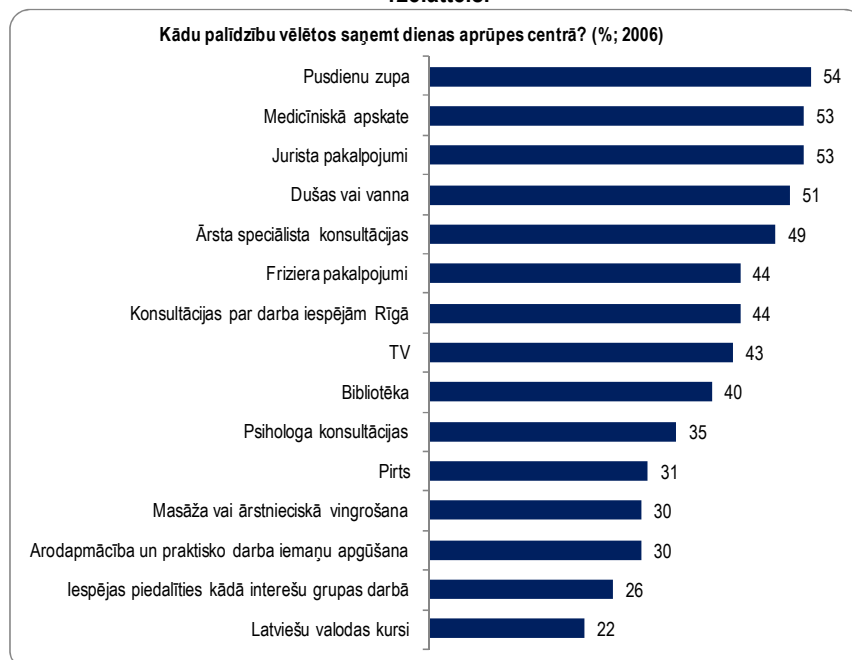
127.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=168. Datu avots: „Bezpajumtnieku aptauja. Pētījuma atskaite.” RD Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2006.

Pētījuma ietvaros noskaidrots arī bezpajumtnieku viedoklis par iespējamā dienas aprūpes centra izveidi²⁶, kur būtu iespējams uzturēties ne tikai naktis, bet arī dienas laikā. Kopumā 96% bezpajumtnieku atbalstījuši šādu ieceri un tikai 2% vērtējuši, ka tāds centrs nebūtu nepieciešams. Tāpat bezpajumtnieki tika lūgti novērtēt, kādus pakalpojumus būtu jāsniedz dienas aprūpes centrā. Vairāk kā puse aptaujāto par sev būtiskiem pakalpojumiem minējuši: pusdienu zupa (54%), medicīniskā apskate (53%), jurista pakalpojumi (53%), dušas vai vanna (51%) (128.attēls).

128.attēls.

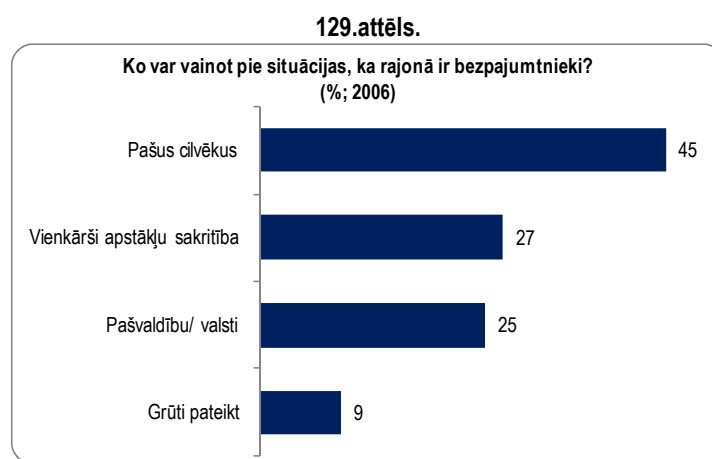

Bāze: Visi respondenti, N=168. Datu avots: „Bezpajumtnieku aptauja. Pētījuma atskaite.” RD Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2006.

²⁶ 2008.gada rudenī noslēdzās konkurss par dienas aprūpes centra izveidi Katoļu ielā, kurā būtu kopumā 300 vietas bezpajumtniekiem. Datu avots: „Rīgā plāno būt dienas aprūpes centru 300 bezpajumtniekiem.” Portāls www.apollo.lv, 2008.gada 19.oktobris (<http://www.apollo.lv/portal/news/73/articles/139571/0>).

Pētījumā minēts: „Vairāki respondenti norādīja, ka esošajās patversmēs dušas telpu ir par maz. Sociālā ārsta pieņemšanas laiki ir īsi un neizdevīgi bezpajumtniekiem. Jurista konsultācijas nepieciešamas, lai risinātu sarežģītus dzīvokļa jautājumus un konfliktus ar darba devējiem. Vairāki respondenti norādīja, ka ir zaudējuši dzīvokļus tiesas procesos, jo nav varējuši atļauties algot advokātu vai arī advokātam nav bijusi pietiekami augsta kvalifikācija, lai varētu palīdzēt bezpajumtniekiem saglabāt vai atgūt viņu dzīvokli. Daži respondenti stāstīja par savu negatīvo pieredzi, risinot konfliktus ar darba devēju. Vairāki respondenti, viņuprāt, ir atlaisti nepamatoti un nelikumīgi.”

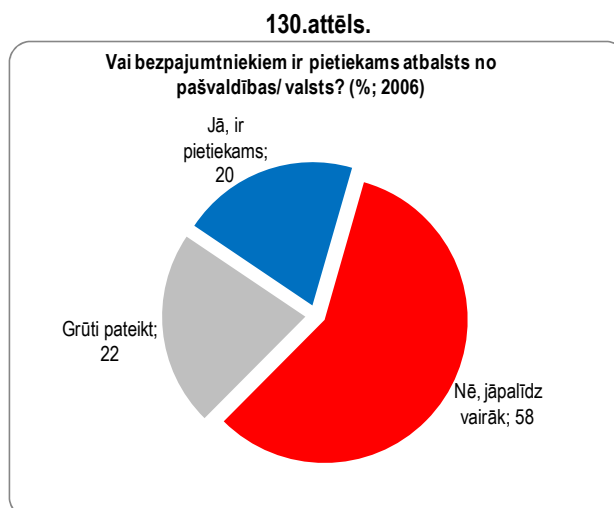
Rīgas iedzīvotāju viedokļus par bezpajumtnieku situāciju un vēlamajiem risinājumiem iespējams iegūt tikai attiecībā uz Latgales priekšpilsētu, kurā 2006.gadā tika realizēta aptauja, iekļaujot arī atbilstošus jautājumus. Kā liecina šī pētījuma dati, 71% Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju ir pamanījuši, ka rajonā ir daudz cilvēku bez noteiktas nodarbošanās un dzīves vietas, kamēr 25% novērtē, ka tādi ir tikai daži. Vairums aptaujāto novērtējuši, ka pie šādas situācijas var vainot tikai cilvēkus pašus, bet 27% uzskata, ka tā ir vienkārši apstākļu sakritība (129.attēls). Jāpiebilst, ka 25% šādā situācijā vaino pašvaldību un valsti.

Bāze: Visi respondenti, N=603

Datu avots: "Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju pētījums." SIA „Quality Nami”, Rīga, 2006.

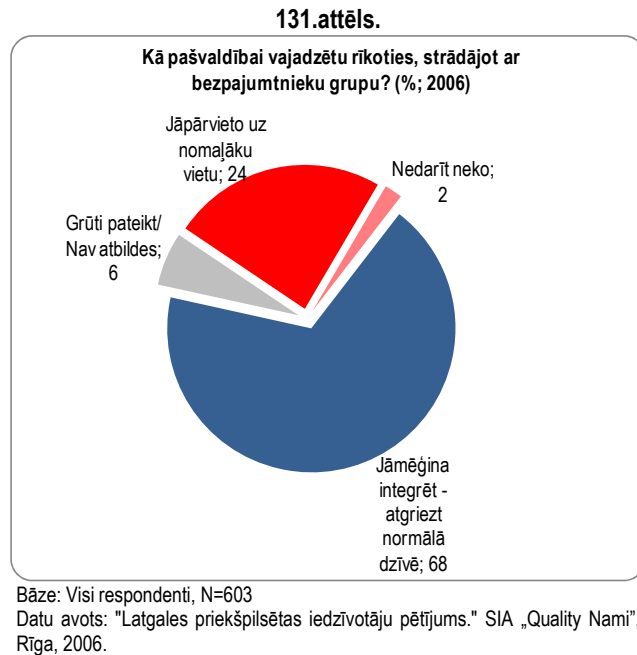
Tai pat laikā 58% novērtē, ka pašvaldībai un valstij būtu vairāk jāpalīdz šādiem cilvēkiem un tikai 20% uzskata, ka valsts un pašvaldības atbalsts ir pietiekams (130.attēls).

Bāze: Visi respondenti, N=603

Datu avots: "Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju pētījums." SIA „Quality Nami”, Rīga, 2006.

Vairums Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju uzskata, ka šos cilvēkus būtu jāmēģina integrēt – atgriezt normālā dzīvē (68%), savukārt 1/4 aptaujāto uzskatījuši, ka bezpajumtniekus jāpārvieto uz nomaļāku vietu (131.attēls).

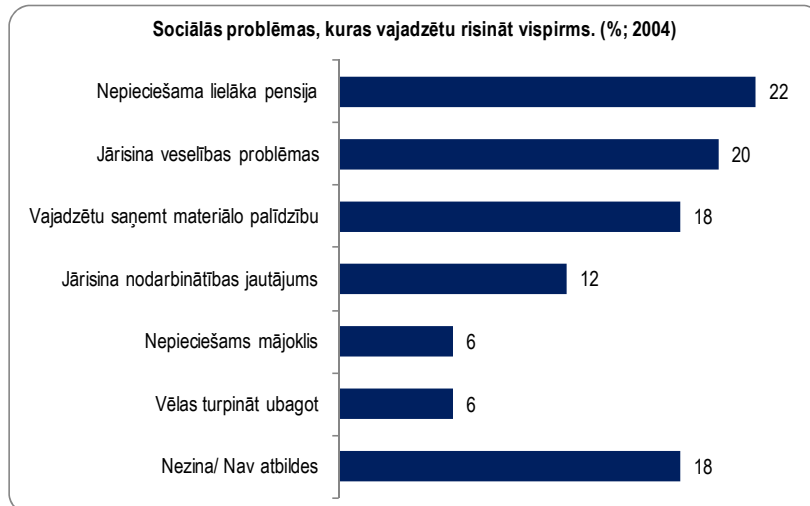
Ubagošana

Informāciju par Rīgā ubagojošajiem sniedz 2004.gadā realizētās akcijas „Kā Tev palīdzēt?” ietvaros veiktā ubagotāju aptauja, kura ļauj sastādīt aptuvenu galvaspilsētā sastopamo ubagotāju „portretu”:

- Ubagotāju vidū biežāk (62%) sastopamas sievietes.
- Lielākoties tie ir pirmspensijas vai pensijas vecuma cilvēki. Vidējais vecums – 58,5 gadi.
- 1/5 ubagotāju nav personu apliecinošu dokumentu, kas ir šķērslis, lai risinātu sociālās problēmas.
- 34% atzīst sevi par vientuļiem, 18% - atraitņi, 14% - neprecējušies vai šķīrušies, 25% ir ģimene.
- 44% ieguvuši pamatizglītību, 36% - vidējo izglītību, 14% - sākumskolas izglītību, 4% - augstāko izglītību.
- 16% ubagojošo Rīgā ierodas no citām pašvaldībām.
- 30% ubagotāju ubagošana ir vienīgais ienākumu avots.
- 90% ubagojot iegūto naudu izmanto pārtikas iegādei, 36% - mājokļa apmaksai, 18% atdod ģimenei, 16% - alkohola, cigarešu, narkotiku iegādei.

Par savām galvenajām sociālajām problēmām ubagotāji norāda: 92% - iztikas līdzekļu trūkumu, 82% - veselības problēmas, 32% - darba trūkumu, 22% - noteiktas dzīves vietas trūkumu. Kopumā 82% ubagotāju nav apmierināti ar savu esošo situāciju un, runājot par vēlamajiem risinājumiem, vairums aptaujāto kā galveno nepieciešamo palīdzību min – lielāku pensiju (22%), veselības problēmu risināšana (20%) un materiālās palīdzības saņemšana (18%) (132.attēls). Aptuveni 1/10 uzskata, ka jārīcina nodarbinātības jautājums.

132.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=50

Datu avots: „Akcijas ‘Kā Tev palīdzēt?’ apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas Sociālie dienesti, Rīgas patversme, Rīga, 2004.

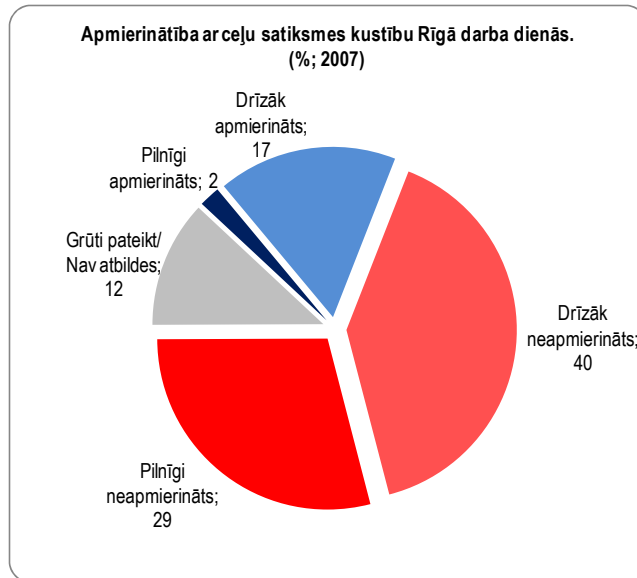
Tikai 34% atzīst, ka nav informēti par vietām, kur var saņemt sociālo palīdzību, tomēr kopumā 42% nav vērsušies RD vai citas pašvaldības Sociālajā dienestā pēc palīdzības. Attiecībā uz vēlamajām izmaiņām esošajā situācijā lielākā daļa (52%) uzskata, ka valstij/ pašvaldībai būtu vairāk jā rūpējas par cilvēkiem un tikai 28% atzīst personīgās iniciatīvas nepieciešamību.

4.10. Ceļi, transports, sabiedriskais transports

Apmierinātība ar ceļu satiksmes kustību

Kopumā 69% Rīgas iedzīvotāju novērtē, ka ir neapmierināti ar ceļu satiksmes kustību Rīgā darba dienās un tikai 19% pauž, ka ir drīzāk vai pilnīgi apmierināti (133.attēls). Vērtējot sociāli demogrāfiskā griezumā, novērojams, ka apmierināto vidū salīdzinoši vairāk ir to sociāli demogrāfisko grupu pārstāvju, kuri visdrīzāk retāk pārvietojas pa pilsētu darba dienās un sekojoši mazāk izjūt dažādas ar transporta kustību saistītās ikdienas problēmas – respondenti virs 55 gadu vecuma, iedzīvotāji, kuri ieguvuši pamatizglītību, nestrādājošie, ar zemiem ienākumiem, Centra rajonā, Kurzemes un Ziemeļu priekšpilsētās dzīvojošie.

133.attēls.

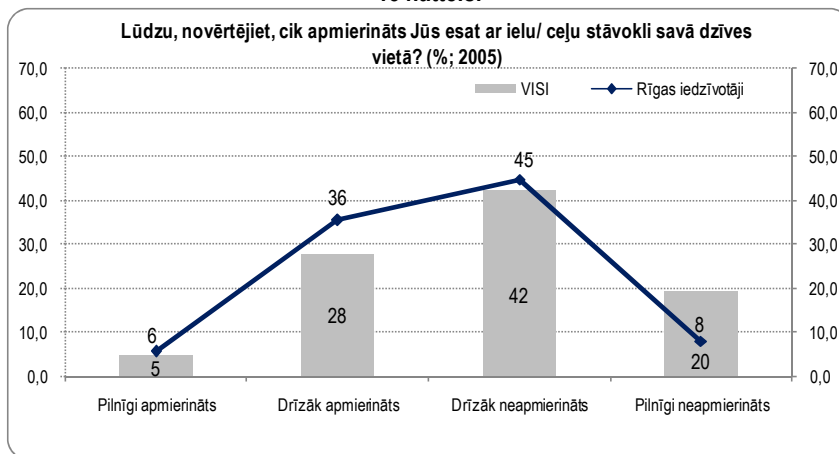

Bāze: Visi respondenti, N=801
 Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju attieksme pret satiksmi Rīgā.", SKDS, Rīga, 2007.gada maijs-jūnijs.

Apmierinātība ar ielu, ceļu stāvokli

Kopumā Rīgā iedzīvotāji ir ievērojami apmierinātāki ar ielu un ceļu stāvokli – 41% pauž apmierinātību galvaspilsētā, kamēr tikai 33% - Latvijā kopumā. Tai pat laikā lielāks tomēr ir negatīvo vērtējumu īpatsvars – galvaspilsētā ar ceļu un ielu stāvokli nav apmierināti 53% iedzīvotāju, Latvijā vidēji – pat 62% (134.attēls). Pie tam – neapmierināto ir vienlīdz daudz dažādās sociāli demogrāfiskajās grupās (nedaudz vairāk to vidū, kuriem ir augstāki ienākumi un kuri ilgāk dzīvo Rīgā).

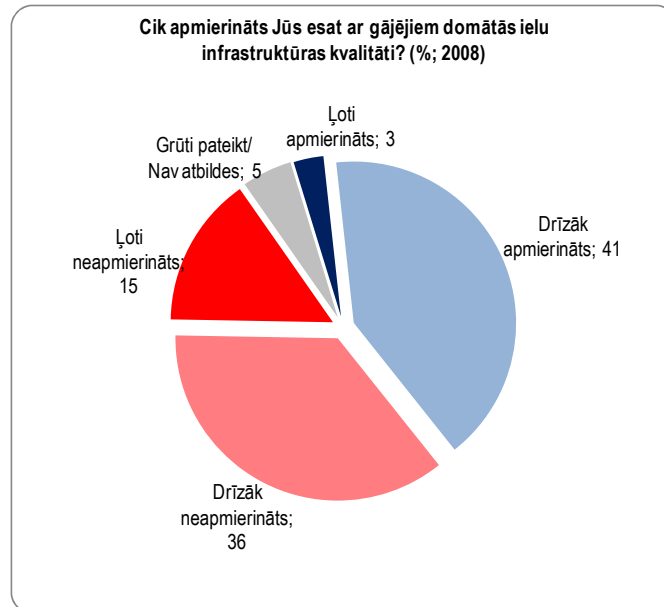
134.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312
 Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Neviennozīmīgi gan tiek vērtēta gājējiem domātās ielu infrastruktūras (ietves, celiņi, gājēju pārejas u.tml.) kvalitāte – 44% to novērtē kā apmierinošu, kamēr 51% kā neapmierinošu (135.attēls). Ar gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti salīdzinoši biežāk neapmierināti bijuši Latgales priekšpilsētas un Ziemeļu rajona iedzīvotāji, savukārt salīdzinoši biežāk apmierināti – Zemgales un Vidzemes priekšpilsētas, kā arī Kurzemes rajona iedzīvotāji.

135.attēls.

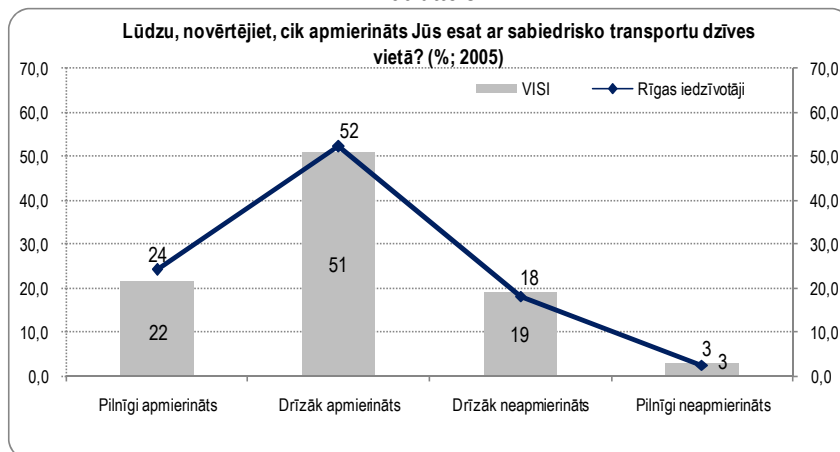

Bāze: Visi respondenti, N=2000
 Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Apmierinātība ar sabiedrisko transportu

Kopumā 76% galvaspilsētas iedzīvotāju ir pauduši apmierinātību ar sabiedrisko transportu pilsētā un tikai 22% to vērtējuši negatīvi (136.attēls). Salīdzinot ar pārējo Latviju, Rīgas rādītāji pat ir nedaudz augstāki, tomēr ne tik būtiski, lai to uzskatītu par rādītāju labākai sabiedriskā transporta sistēmai konkrētajā dzīvesvietā.

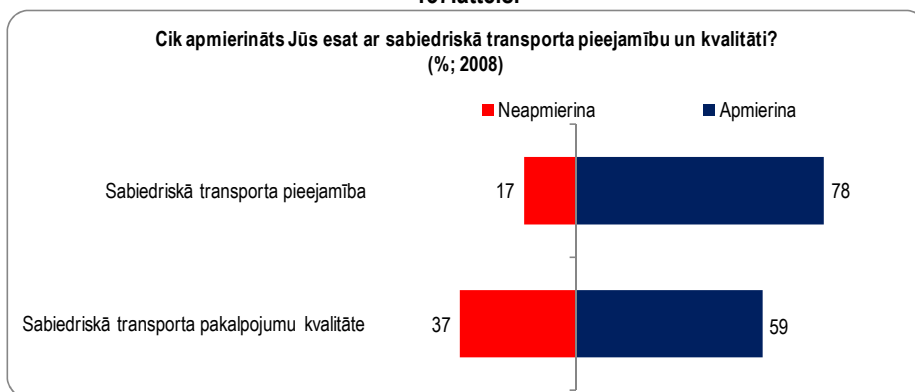
136.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312
 Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Pētījumu dati liecina, ka Rīgas iedzīvotāji ir visumā apmierināti ar sabiedriskā transporta pieejamību, bet mazāk apmierināti – ar kvalitāti. Kopumā ar sabiedriskā transporta pieejamību apmierināti ir 78% Rīgas iedzīvotāju, kamēr ar pakalpojumu kvalitāti – vairs tikai 59% (137.attēls).

137.attēls.

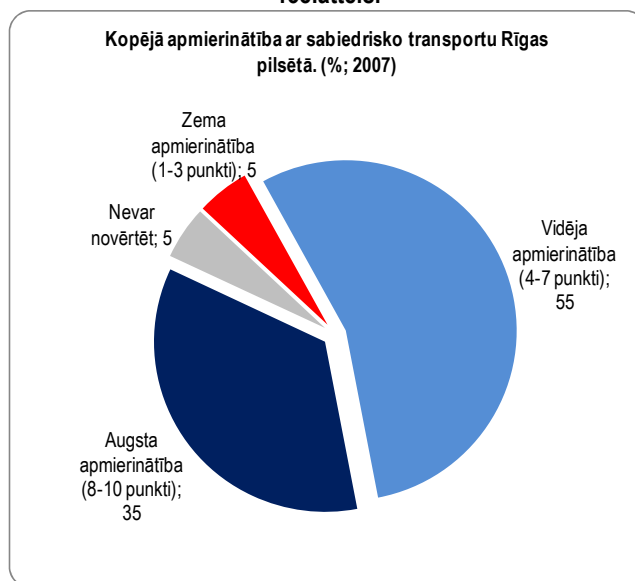

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Savukārt, ja vērtē tikai sabiedriskā transporta izmantotāju apmierinātību, tad rādītāji ir nedaudz zemāki – 55% pauž vidēju apmierinātību (4-7 punkti 10 punktu skalā) un 35% - augstu apmierinātību (8-10 punkti) (138.attēls). Kopumā apmierinātība ar sabiedrisko transportu Rīgā ir augstāka par apmierinātību ar pārvietošanos privātajā autotransportā – vidējais vērtējums par sabiedrisko transportu ir 6,74 punkti, kamēr par privāto autotransportu – 6,16. Atšķirības gan nav ļoti ievērojamas, kas liek uzdot jautājumu – kādēļ pat pie viduvēja apmierinātības līmeņa privātā auto izmantotāji neapsver iespēju izmantot sabiedrisko transportu.

138.attēls.

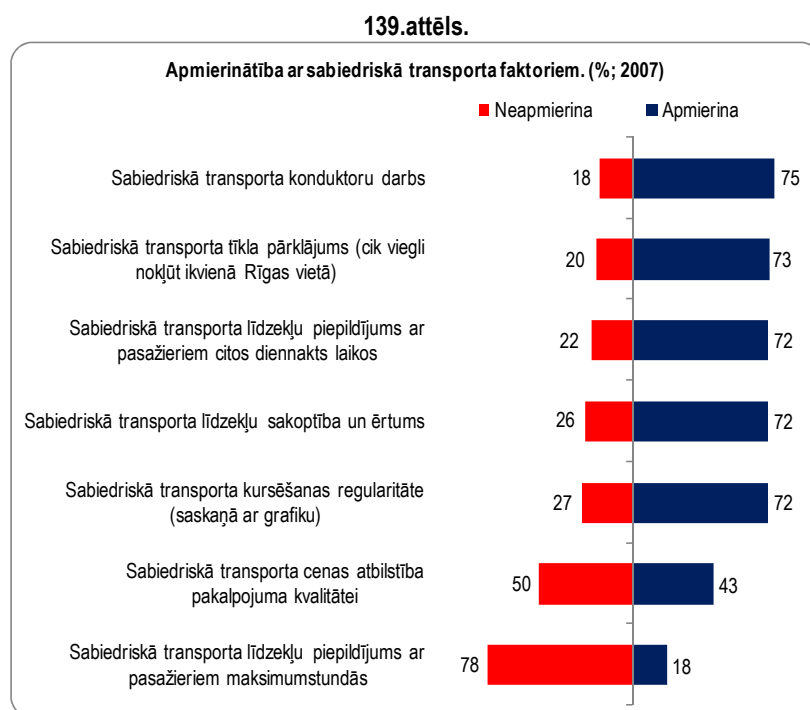

Bāze: Respondenti, kuri pēdējo 3 mēnešu laikā ir izmantojuši sabiedrisko transportu, N=752

Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Pētnieku veiktā regresijas analīze atklāj, ka tālāk minētajiem faktoriem ir liela ietekme uz apmierinātības ar sabiedrisko transportu novērtējumiem: apmierinātība ar privāto autotransportu, apmierinātība ar sabiedriskā transporta tīkla pārklājumu, privātā autotransporta lietošanas biežums, apmierinātība ar konduktoru darbu, transporta līdzekļu papildījums ar pasažieriem ārpus maksimumstundām un maksimumstundās. Šie ir faktori, kuri noteikti jāņem vērā plānojot piesaistīt sabiedriskā transporta izmantošanai lielāku iedzīvotāju daļu, īpaši – privātā autotransporta izmantotājus.

Pētījumu dati ļauj arī identificēt konkrētus aspektus, kādos sabiedriskā transporta izmantotāji ir vairāk vai mazāk apmierināti. Visapmierinātākie sabiedriskā transporta izmantotāji ir ar konduktoru darbu (75% pozitīvu atbilžu; lai gan 18% arī snieguši negatīvus novērtējumus, kas visumā sakrīt arī ar jau iepriekš sniegtajiem datiem par konduktoru un kontrolieru nekvalitatīvo apkalpošanu), sabiedriskā transporta tīkla pārklājumu (72%), sabiedriskā transporta līdzekļu papildījumu ne maksimumstundās (72%), transporta līdzekļu sakoptību un ērtumu (72%) un cenas atbilstību pakalpojuma kvalitātei (72%) (139.attēls). Šeit gan jāpiebilst, ka vairums no šiem aspektiem, ar kuriem esošie sabiedriskā transporta izmantotāji ir apmierināti, ir arī tie, kurus kā faktoros sabiedriskā transporta izmantošanai minēja tie, kuri biežāk izmanto personīgo autotransportu. Tas acīmredzot, liecina, ka privātā autotransporta izmantotāju mērķa grupā prasības pret sabiedrisko transportu ir augstākas, īpaši jomās, kas attiecas uz komforta līmeni.

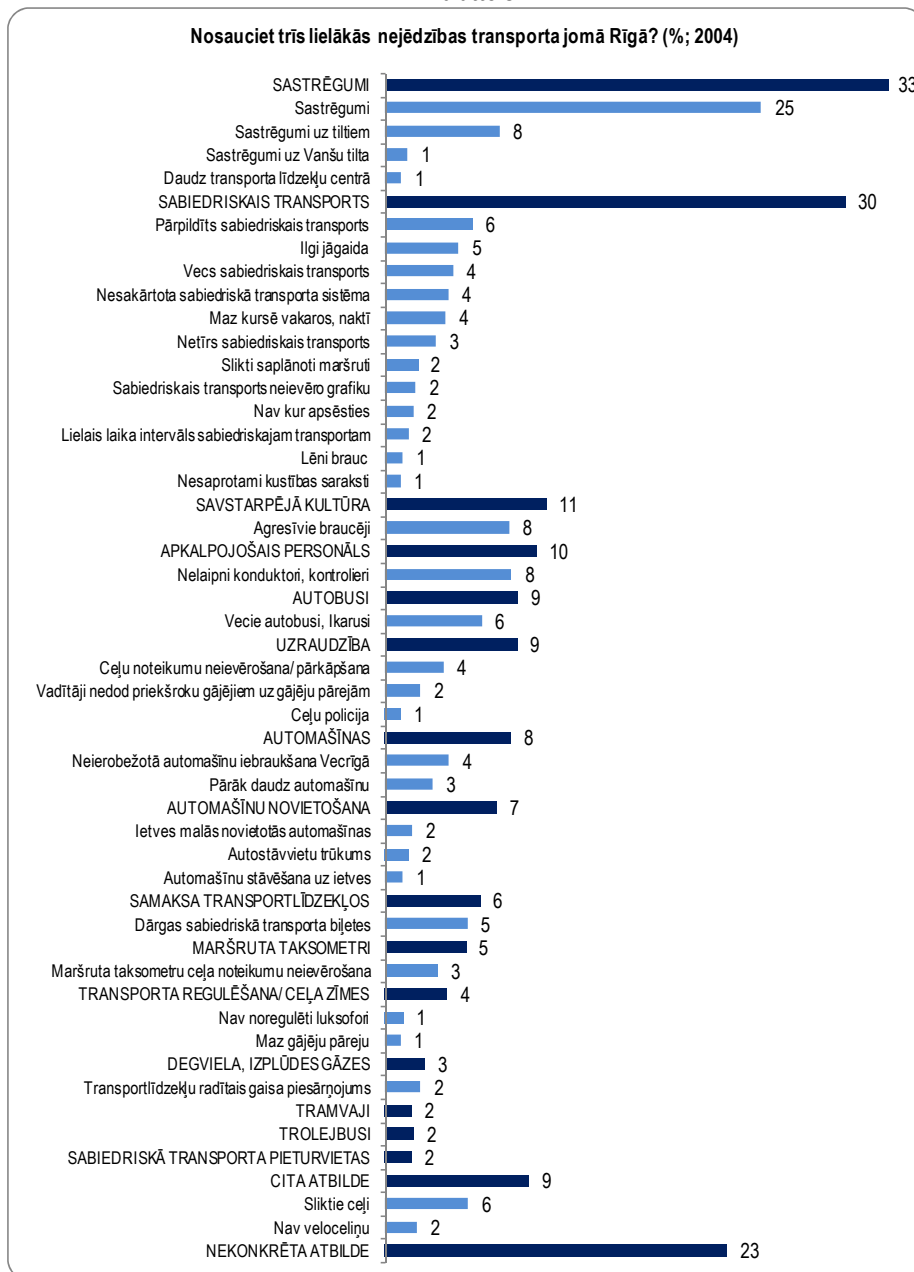
Bāze: Respondenti, kuri pēdējo 3 mēnešu laikā ir izmantojuši sabiedrisko transportu, N=752
 Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Visneapmierinātākie sabiedriskā transporta pakalpojumu izmantotāji bijuši ar pasažieru papildījumu maksimumstundās (78% snieguši negatīvu vērtējumu). Neviennozīmīgs bijis vērtējums par sabiedriskā transporta cenas atbilstību pakalpojuma kvalitātei: 43% to vērtējuši pozitīvi, kamēr 50% - negatīvi. Pētnieku veiktā regresijas analīze liecinājusi, ka pieci faktori skaidro 42% vērtējuma bijēšu cenas atbilstībai pakalpojuma kvalitātei – apmierinātība ar sabiedriskā transporta līdzekļu ērtumu un tīrību, apmierinātība ar sabiedriskā transporta tīkla pārklājumu, transportlīdzekļu papildījums ar pasažieriem maksimumstundās un retāka sabiedriskā transporta lietošana. Šie ir tie faktori, kuri visbūtiskāk ietekmē pakalpojuma kvalitātes atbilstības bijēšu cenai novērtējumus, sekojoši tie būtu jāņem vērā pirmkārt, izstrādājot sabiedriskā transporta pakalpojumu uzlabošanas plānus.

Problēmas transporta jomā

Par galvenajām transporta problēmām Rīgā iedzīvotāji uzskata: sastrēgumus (25%), sastrēgumus uz tiltiem (8%), agresīvus autobraucējus (8%), nelaiņus konduktorus, kontrolierus (8%), kā arī dārgas sabiedriskā transporta biļetes (5%) (140.attēls).

140.attēls

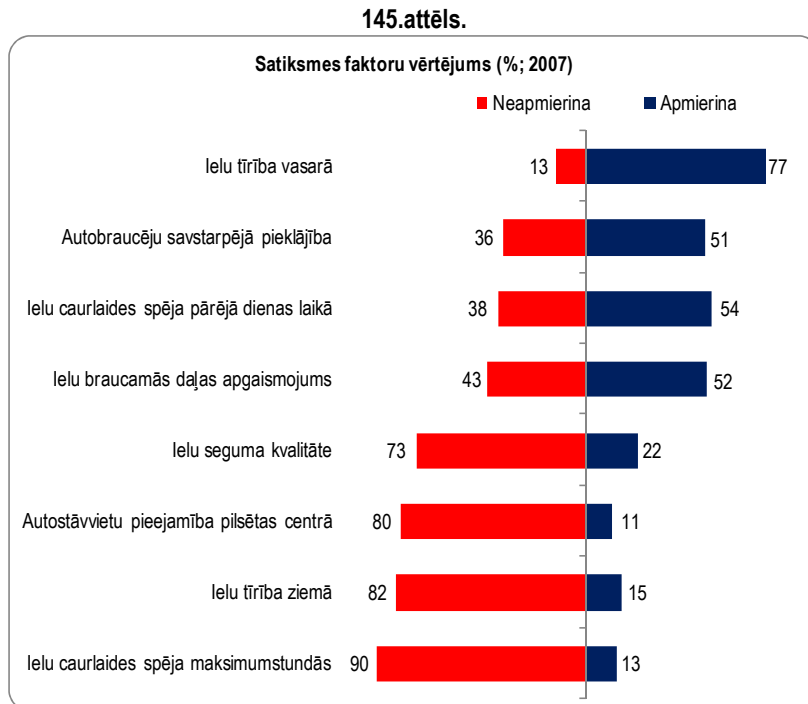
Bāze: Visi respondenti, N=1269

Piezīme: Attēlā attēlotas visas atbilžu grupas un tikai tās konkrētās atbildes, kuras pārsniedz 1% robežu.

Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Jaunākus datus par satiksmes problēmām sniedz 2007.gadā veiktais pētījums, kurā novērtēt dažādus satiksmes faktorus tika lūgti tie respondenti, kuri ikdienā pilsētā ir izmantojuši un izmanto privāto autotransportu. Visapmierinātākie privātā autotransporta izmantotāji ir ar ielu tīrību vasarā (77% pozitīvi vērtējumi), ar autobraucēju savstarpējo pieklājību (51%), ielu caurlaides spēju ne maksimumstundās (54%) un ielu braucamās daļas apgaismojumu (52%), kamēr par pārējiem vērtētajiem faktoriem absolūtais vairākums pauduši neapmierinātību (145.attēls). Visneapmierinātākie respondenti bijuši ar ielu caurlaides spēju maksimumstundās

– 90% paiduši negatīvu attieksmi. Autobraucēji neapmierināti ir arī ar ielu tīrību ziemā (82% negatīvu vērtējumu), ar autostāvvietu pieejamību pilsētas centrā (80%) un ielu seguma kvalitāti (73%).

Bāze: Respondenti, kuri pēdējo 3 mēnešu laikā ir pārvietojušies pa Rīgu privātajā autotransportā, N=801
 Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Kā redzams, gan Rīgas iedzīvotāji kopumā, gan autobraucēju mērķa grupa par galveno transporta un satiksmes problēmu Rīgā uzskata tieši sastrēgumus (gan uz ielām, gan tiltiem). Abu mērķa grupu viedokļi gan atšķiras jautājumā par agresīviem autobraucējiem. Rīgas iedzīvotāji kopumā to uzskata par problēmu, kamēr paši autobraucēji vairumā gadījumu tomēr novērtē, ka autobraucēji ir savstarpēji pieklājīgi. Rīgas iedzīvotāji kopumā norāda arī uz dažādām sabiedriskā transporta problēmām, proti, nelaiņu apkalpošanu un dārgām biļetēm, autobraucēji sūdzas par ielu stāvokli (seguma kvalitāti, ielu tīrību ziemā), kā arī par autostāvvietu trūkumu pilsētas centrā. Šo dažādo problēmu risinājumus gan apgrūtina fakts, ka autobraucēju un citu mērķa grupu (kājāmgājēji, sabiedriskā transporta izmantotāju u.c.) vēlmes bieži vien ir savstarpēji izslēdzošas un pretrunīgas, tādēļ, acīmredzot, nevienam konkrētam risinājumam gadījumā nebūs iespējams sagaidīt absolūtā vairākuma piekrišanu noteiktām izmaiņām.

Šādā aspektā transporta problēmas analizējot, būtiski ir noskaidrot, kas ir tās neērtības, ar kurām pilsētas iedzīvotāji labprāt samierinātos, ja kopumā tiktu uzlabota transporta sistēma Rīgā. Jaunākie dati pieejami par 2004.gadu, tomēr domājams, ka visumā tie ataino arī šobrīdējo situāciju. Vairums rīdzinieku labprāt samierinātos ar aizliegumu iebraukt Vecrīgā (66%), par citu ierobežojumu pieņemamību pārliecināti ir gan mazākā daļa iedzīvotāju: 45% piekrīt, ka neliela ielas braucamā daļa varētu tikt atvēlēta veloseliņu ierīkošanai, 30% piekristu atsevišķu ielu slēgšanai privātajam transportam, savukārt 1/5 respondentu pauž pozitīvu attieksmi pret tādiem ierobežojumiem kā 11.novembra krastmalas slēgšana transportam, centra slēgšana privātajam

transportam un privātā autotransporta kustības slēgšana pāri Akmens tiltam (146.attēls). Te gan jāpiebilst, ka tie, kuri pauduši pozitīvu attieksmi pret radikāliem ierobežojumiem, visdrīzāk, paši nav aktīvi privātā autotransporta izmantotāji ikdienā Rīgā.

146.attēls.

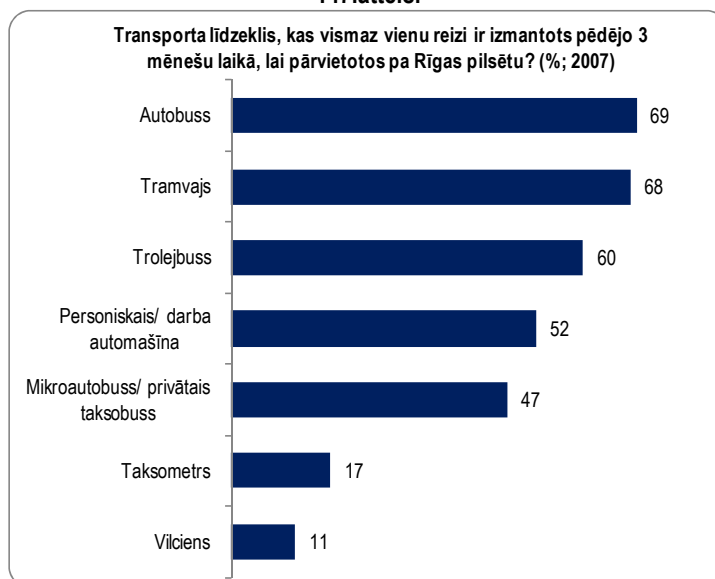
Bāze: Visi respondenti, N=1269

Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Sabiedriskā un privātā transporta izmantošana

Visbiežāk izmantotais sabiedriskais transports Rīgas iedzīvotāju vidū ir autobuss (69%) un tramvajs (68%), salīdzinoši bieži pilsētnieki izmanto arī trolejbusu (60%) (147.attēls). Tramvaja, trolejbusu un autobusu unikālo lietotāju (t.i., to, kuri izmantojuši tikai konkrētā veida sabiedrisko transportu) sociāli demogrāfiskie portreti ir visai līdzīgi un galvenās atšķirības izriet no konkrēto iedzīvotāju dzīves vietas, proti – Kurzemes rajona iemītnieki ievērojami retāk izmantojuši trolejbusu, Vidzemes priekšpilsētas iedzīvotāju vidū retāk minēts tramvajs.

147.attēls.

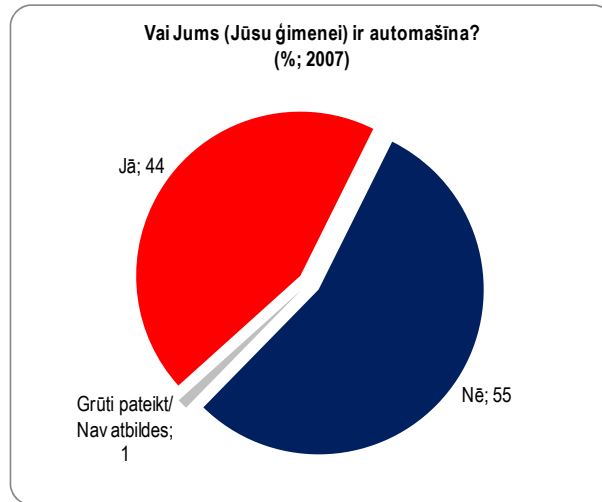

Bāze: Visi respondenti, N=801

Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Būtiski, ka aptuveni 1/2 pilsētas iedzīvotāju ir izmantojuši personisko vai darba automašīnu, lai pārvietotos pa Rīgu. Kopumā Rīgā aptuveni 44% iedzīvotāju pašiem vai ģimenes īpašumā ir personīgā automašīna (148.attēls). Automašīna salīdzinoši biežāk ir vīriešiem, vidējo vai augstāko izglītību ieguvušajiem, tiem, kuriem ir bērni vecumā līdz 18 gadiem, cilvēkiem ar vidēji augstiem un augstiem ienākumiem, Centra rajona un Vidzemes priekšpilsētas iedzīvotājiem, bet salīdzinoši retāk – Kurzemes rajonā dzīvojošajiem.

148.attēls.

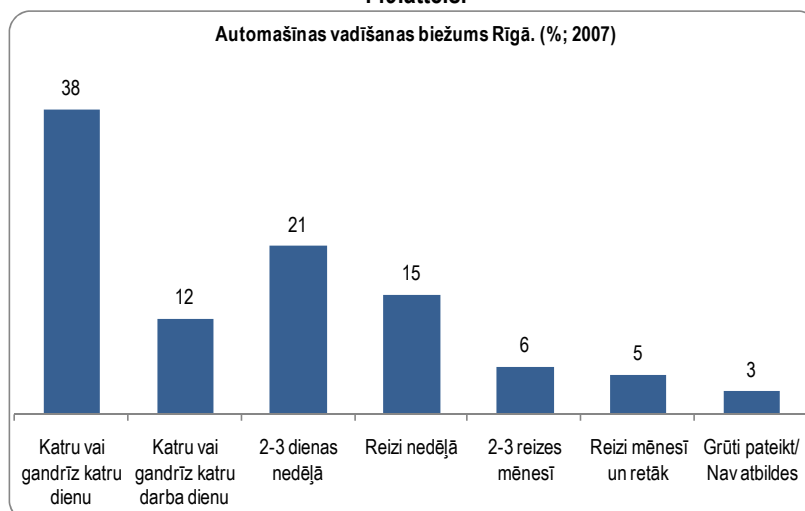

Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Privātā autotransporta izmantošanai raksturīga arī ievērojama intensitāte – to lieto vismaz 4 dienas nedēļā (149.attēls). Tikai 26% ir tādu iedzīvotāju, kuri personīgo autotransportu izmanto reizi nedēļā vai retāk. Novērojams, ka biežāk privāto transportu lieto vīrieši, respondenti ar augstākiem ienākumiem, struktūrvienību vadītāji un pašnodarbinātas personas, bet salīdzinoši retāk – sievietes, relatīvieši, respondenti ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem.

149.attēls.

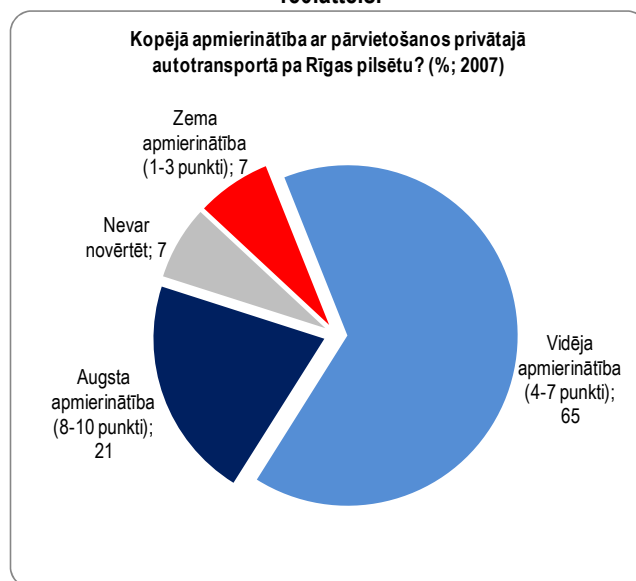
Bāze: Visi respondenti, N=801

Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Kā iemesli, kādēļ tiek izmantota personīgā automašīna, visbiežāk minēti: personisku un ģimenes lietu kārtošana (57%), brauciens uz/no darba, mācībām (47%), iepirkšanās (38%), darba pienākumu veikšana (31%), izklaides vietu apmeklēšana (14%), valsts un pašvaldību iestāžu apmeklēšana (3%). Kā redzams, tad tikai daļā gadījumu varētu uzskatīt personiskā transporta izmantošanu par attaisnojamu, kamēr lielākajā daļā gadījumu, acīmredzot, ir jāmeklē tie argumenti, kas pārliecinātu iedzīvotājus noteiktās ikdienas situācijās izvēlēties sabiedriskā transporta pakalpojumus (piemēram, došanās uz un no darba, mācībām, iestāžu apmeklēšana u.c.).

Kopējā apmierinātība ar pārvietošanos privātajā autotransportā pa Rīgas pilsētu ir vidēja – 65% pilsētnieku 10-punktu skalā apmierinātību vērtē ar 4-7 punktiem, tikai 21% pauduši augstu apmierinātību (8-10 punkti) (150.attēls). Vidējais apmierinātības rādītājs ir 6,16 punkti. Kā minēts pētījumā, tad neapmierināto vidū salīdzinoši vairāk ir to autobraucēju, kuri biežāk pārvietojas ar automašīnu pa pilsētu un kuru braukšanas iemesls ir ģimenes un personisko lietu kārtošana, nevis brauciens uz darbu vai darba darīšanu kārtošana. Būtiski, ka pat pie zema apmierinātības līmeņa iedzīvotāji neatsakās no privātā autotransporta izmantošanas, tādēļ būtiski ir padziļināti analizēt tos faktorus, kas nosaka privātā transporta izvēles priekšrocības un analizēt tos faktorus, kas varētu likt apsvērt iespējas izmantot sabiedrisko transportu.

150.attēls.

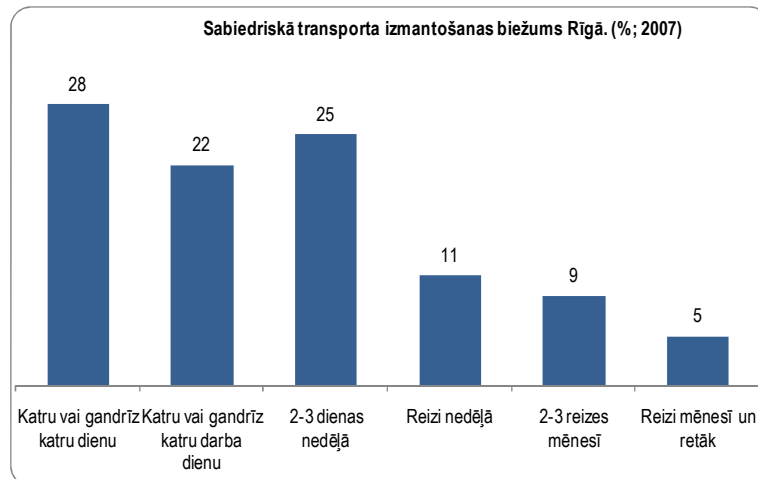
Bāze: Respondenti, kuri pēdējo 3 mēnešu laikā ir pārvietojušies pa Rīgu privātajā autotransportā, N=401

Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Vairums no tiem, kuri Rīgā izmanto sabiedrisko transportu, ir biežie tā izmantotāji – 28% no visiem sabiedrisko transportu izmanto katru vai gandrīz katru dienu, 22% - katru vai gandrīz katru darba dienu un vēl 25% - 2-3 dienas nedēļā (151.attēls). Pētnieku veiktā korelāciju analīze liecinājusi, ka sabiedriskā transporta izmantošanas biežums samazinās pieaugot respondenta apmierinātībai ar pārvietošanos pa Rīgu ar privāto autotransportu. Pie tam – pārvietošanās ar sabiedrisko transportu un privāto autotransportu lielā mērā ir savstarpēji izslēdzīga – jo biežāk izmanto vienu transporta veidu, jo retāk – otru. Tas nozīmē, ka tie, kuri pa Rīgu pārvietojas ar privāto autotransportu, cenšas to izmantot pēc iespējas visās situācijās, nemēģinot dažkārt izmantot sabiedrisko, bet

dažkārt – personisko transportu. No vienas puses, tas liecina, ka abas šīs mērķa grupas ir izteiktas un ar ilgākā laikā izveidotiem pieradumiem, bet, no otras puses, tas arī rada iespējas, piemēram, pievērst daļu privātā autotransporta izmantotāju sabiedriskajam transportam kādās konkrētās situācijās (piemēram, dodoties izklaidēties, viesos, brīvdienās, kad nav raksturīga sabiedriskā transporta pārpildītība u.tml., tādējādi pamazām attīstot ieradumus izmantot arī sabiedrisko transportu).

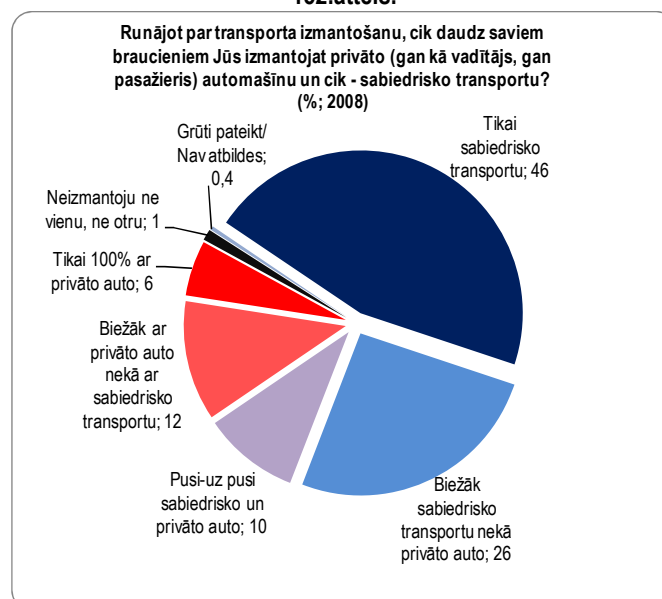
151.attēls.

Bāze: Respondenti, kuri pēdējo 3 mēnešu laikā ir izmantojuši sabiedrisko transportu, N=752
 Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Lai noskaidrotu, cik liela daļa Rīgas iedzīvotāju ir konkrētu pārvietošanās līdzekļu izmantotāji un kādas transporta izmantotāju mērķa grupas Rīgā pastāv, datus sniedz 2007.gada nogalē veikts pētījums. Ja visus Rīgas iedzīvotājus sasegmentētu mērķa grupās pēc transporta izmantošanas ieradumiem, tad 46% būtu tādu, kuri izmanto tikai sabiedrisko transportu, 26% - biežāk izmanto sabiedrisko transportu, retāk – privāto, 10% vienlīdz daudz izmanto gan sabiedrisko, gan privāto, 12% - biežāk pārvietojas ar privāto auto, retāk – sabiedrisko transportu un 6% ir tādu, kuri pārvietojas tikai ar privāto auto (152.attēls).

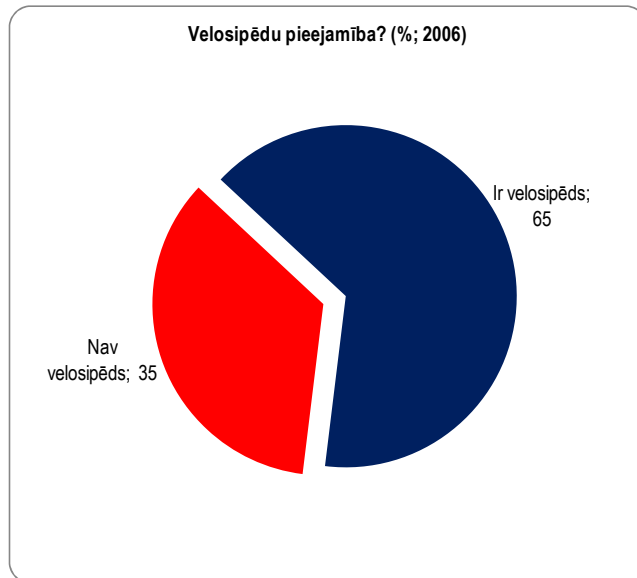
152.attēls.

Bāze: Respondenti Rīgā, N=262
 Datu avots: „Ziņojums par Latvijas iedzīvotāju aptauju: ilgtspējīga attīstība, vērtības un paradumi.” (Datu fails) SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Viens no arvien plašāku popularitāti gūstošiem pārvietošanās līdzekļiem pilsētā ir arī velosipēds. Pētījumu dati liecina, ka Rīgā 65% iedzīvotāju pašiem vai ģimenē ir velosipēds un 87% no tiem, kuriem ir velosipēds, to arī izmanto (153.attēls). Savukārt to vidū, kuriem velosipēds nav, nav vienota viedokļa, vai viņi vēlētos tādu iegādāties – 51% novērtē, ka nevēlas, bet 45% - ka vēlas. Šie dati kopumā liecina, ka Rīgā dzīvojošo vidū ir liels potenciāls attīstīt biežāku velosipēda izmantošanu, lai pārvietotos pa pilsētu, īpaši ņemot vērā, ka būtiskākie pārvietošanās galamērķi parasti neatrodas ievērojamos attālumos.

153.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=501

Datu avots: "Velosipēdu izmantošana Rīgā. Rīgas iedzīvotāju aptauja. Rezultātu atskaite." Market Lab/ Factum Group, Rīga, 2006.gada jūlijs.

Velosipēdu īpašnieku vidū salīdzinoši biežāk sastopami vīrieši, 16-24 gadīgie, latvieši, studenti, skolēni un strādājošie studenti. Vienlaikus šīs ir arī tās sociāli demogrāfiskās grupas, kuras novērtē, ka labprāt biežāk izmantotu vai sāktu izmantotu velosipēdu, lai pārvietotos pa pilsētu. Tas nozīmē, ka pamatā velosipēdu izmantotāji ir un potenciāli varētu būt tieši gados jaunākie iedzīvotāji, tai pat laikā būtu vēlams velosipēdu izmantošanai aktivizēt arī citu vecuma grupu pārstāvjus.

Un tāpat tās, pirmkārt, ir mērķa grupas, kuras velosipēdu biežāk izmanto atpūtas, izklaides braucieniem (81% atzīst, ka velosipēdu izmanto atpūtai, lai pavizinātos), savukārt maz izplatīti ir ieradumi velosipēdu izmantot kā ikdienas pārvietošanās līdzekli (tikai 16% to izmanto, lai dotos uz darbu, 12% - iepirkties). Kopumā 39% Rīgas iedzīvotāju apgalvo, ka izmanto velosipēdu vismaz reizi mēnesī, lai pārvietotos Rīgas pilsētas robežās, tomēr tas ir ievērojami retāk kā personīgā autotransporta vai sabiedriskā transporta izmantošana. Jāpiebilst gan, ka salīdzinot ar 2002.gadu 2006.gadā velosipēdu izmantotāju īpatsvars bija ievērojami pieaudzis – no 12% līdz 39% (velosipēdu īpašnieku īpatsvars tai pat laikā bija palielinājies no 48% līdz 65%, kas nozīmē, ka velosipēdu aktīvāk sākuši izmantot ne tikai tie, kuri ir tos nesen iegādājušies, bet arī tie, kuriem velosipēds jau agrāk bijis, bet nav izmantots).

Kā būtiskākie faktori, kas veicinātu biežāku velosipēda izmantošanu (to vidū, kuri jau šobrīd izmanto velosipēdu), identificēti: attīstīts veloceliņu tīkls (85% atzīst, ka tas ir ļoti svarīgi), drošība pret zagļiem (79%), augstāka autovadītāju braukšanas kultūra (74%), vietas velosipēda novietošanai (75%), kā arī rūpes par savu veselību (69%) (154.attēls). Šos faktoros akcentējot un uzlabojot būtu iespējams ievērojami palielināt to cilvēku īpatsvaru, kuri ikdienā par transporta līdzekli, lai pārvietotos Rīgas pilsētā, izvēlētos velosipēdu.

Bāze: Visi respondenti, N=501

Datu avots: "Velosipēdu izmantošana Rīgā. Rīgas iedzīvotāju aptauja. Rezultātu atskaite." Market Lab/ Factum Group, Rīga, 2006.gada jūlijs.

Faktori, kas liktu apsvērt iespējas izmantot sabiedrisko transportu

Tie Rīgas iedzīvotāji, kuriem ir automašīna, tika lūgti novērtēt, kādi faktori varētu viņiem likt apsvērt iespējas izmantot nevis personīgo transportu, bet sabiedrisko. Visbiežāk (53%) kā būtisks faktors iedzīvotāju vidū tiek minēta iespēja ietaupīt ceļā pavadīto laiku. Aptuveni 1/3 no aptaujātajiem respondentiem min būtiskus iemeslus, kādēļ varētu apsvērt sabiedriskā transporta izmantošanu, ja: 1) sabiedriskais transports vienmēr ievērotu precīzu grafiku (35%), 2) būtiski palielinātos komforta līmenis sabiedriskajā transportā (34%), 3) ceļa mērķa sasniegšana būtu iespējama bez pārsēšanās (vai iegādājoties tikai vienu biļeti) (33%) (155.attēls).

155.attēls.

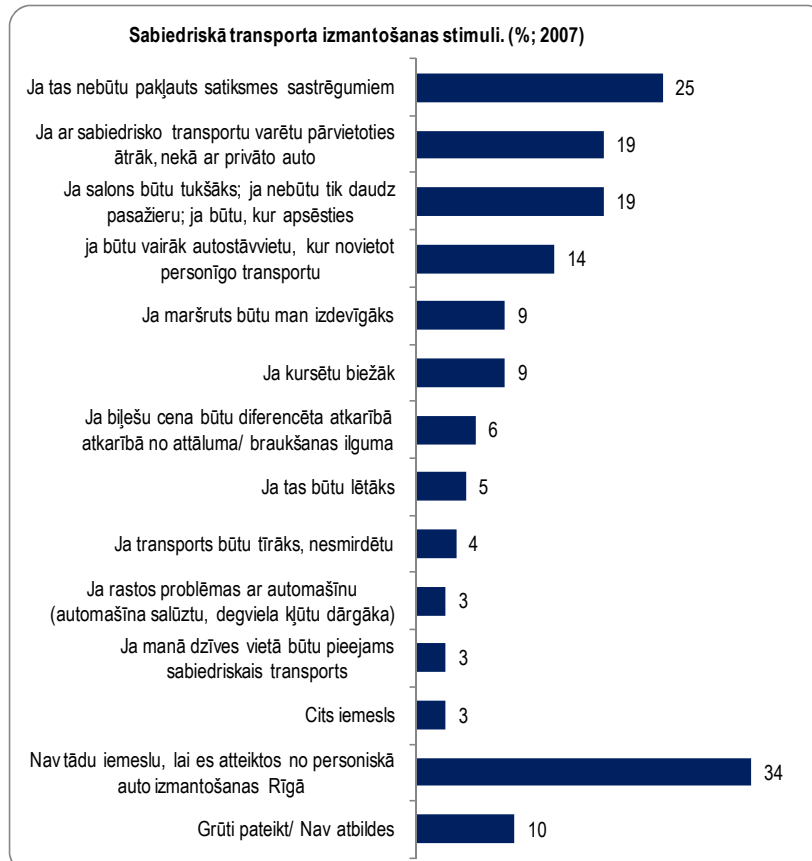
Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Būtiski ir tas, ka tikai 11% no visiem Rīgas iedzīvotājiem novērtē, ka ne pie kādiem apstākļiem neapsvērtu domu izmantot sabiedrisko transportu, savukārt tikai 10% no tiem, kuriem ir automašīna, šobrīd, ja vien iespējams, izmanto sabiedrisko transportu. Minētā pētījuma ietvaros tika vaicāts arī, vai autobraucēji būtu ar mieru maksāt noteiktu summu mēnesī satiksmes sastrēgumu problēmu risināšanai. Šie dati liecina, ka visumā iedzīvotāji nav negatīvi noskaņoti pret šādu iespēju: 44% novērtē, ka noteikti nebūtu gatavi tērēt savu naudu šīs problēmas risināšanai, bet aptuveni 35% ir gatavi velīt mēnesī sastrēgumu problēmas risināšanai summas līdz 20 latiem, visbiežāk – mazāk kā 1 latu (10%), 2-4,99 latus (9%) un 1-1,99 latus (8%).

Papildus informāciju sniedz arī cits 2007.gadā realizētais pētījums – bez jau minētajiem faktoriem, par labu sabiedriskajam transportam varētu likt izšķirties arī gadījumos, ja: 1) sabiedriskais transports nebūtu pakļauts satiksmes sastrēgumiem (25%), 2) ar sabiedrisko transportu varētu pārvietoties ātrāk, nekā ar personīgo auto (19%), 3) sabiedriskais transports būtu tukšāks, ja tajā nebūtu tik daudz cilvēku un būtu kur apsēsties (19%) (156.attēls).

156.attēls.

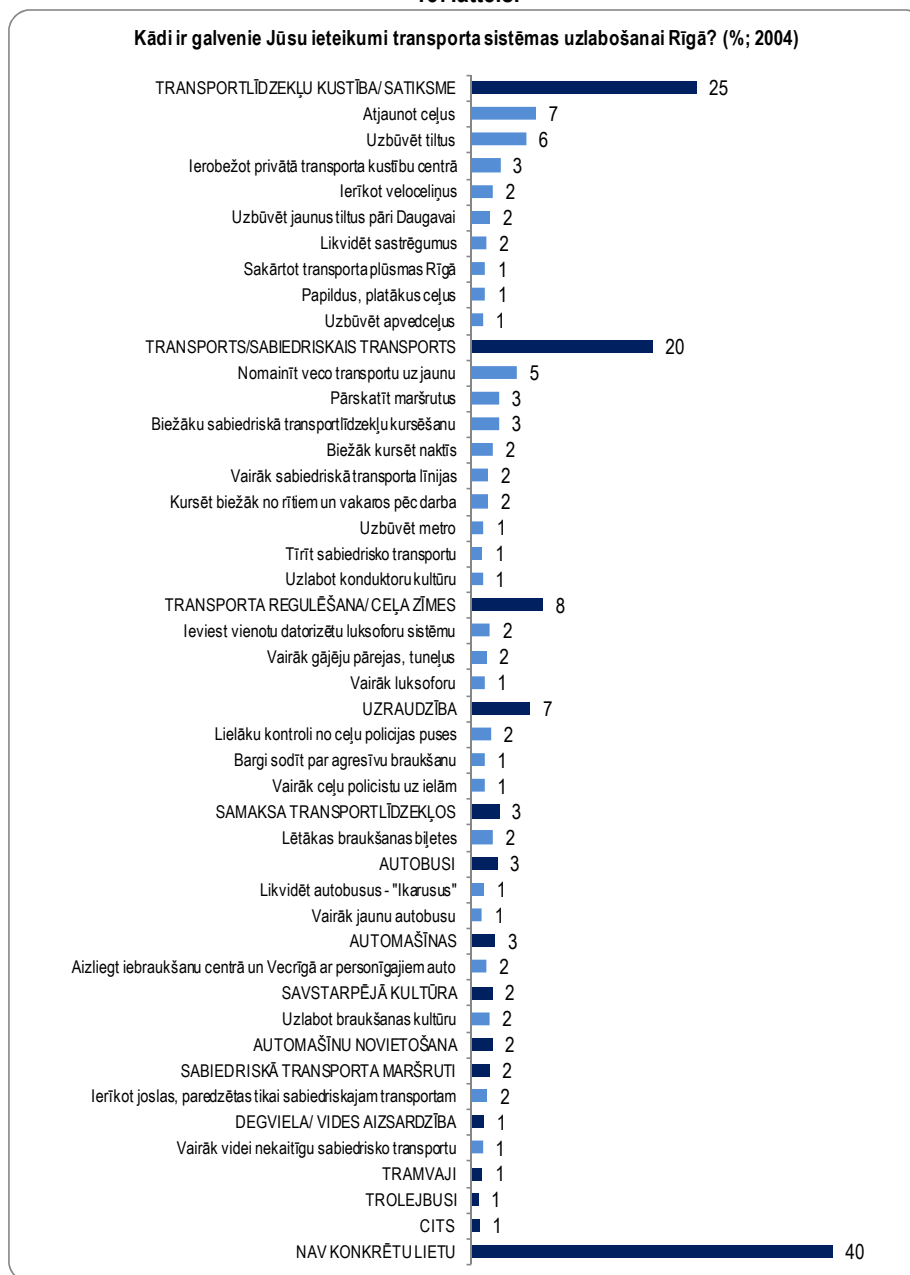
Bāze: Respondenti, kuri privātais autotransports ir ikdienā biežāk izmantotais transporta līdzeklis un kuri pēdējo 3 mēnešu laikā ir pārvietojušies pa Rīgu privātajā autotransportā, N=201
 Datu avots: "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.

Kā redzams, tad izteikti biežāk respondenti minējuši dažādus faktoros, kas liecina par vēlmi, lai sabiedriskais transports pilsētā tiktu uzlabots, nevis min „piespiedošus” faktoros (piemēram, degvielas cena, auto remonts u.tml.) kā potenciālo iemeslu, kādēļ labāk izvēlētos pārvietoties ar sabiedrisko transportu. Tas liecina par visumā pozitīvu attieksmi pret sabiedriskā transporta izmantošanu, bet būtiskākie šķēršļi šobrīd ir neapmierinātība ar esošā sabiedriskā transporta piedāvājumu. To pierāda arī fakts, ka tikai aptuveni 1/3 no aktīvajiem auto izmantotājiem Rīgas pilsētā apgalvo, ka ne pie kādiem apstākļiem neatteiktos no personīgā autotransporta izmantošanas. Novērtējot kopumā potenciālo sabiedriskā transporta izmantotāju vēlmes, redzams, ka visbiežāk pausta vēlme pēc ātrāka sabiedriskā transporta. Tāpat svarīgs ir sabiedriskā transporta komforta līmenis – gan papildītība ar pasažieriem, gan kursēšana pēc noteiktā grafika, maršruta izdevīgums, tai skaitā, iespēja nokļūt galamērķī bez pārsēšanās. Retāk minēts, tomēr arī svarīgs faktors ir biļešu cenas – īpaši aktuāla šķiet nepieciešamība ieviest vienotu braukšanas tarifu noteiktās zonās vai laika termiņos, lai nebūtu nepieciešamība iegādāties vairākas braukšanas biļetes viena maršruta ietvaros. Minēto faktoru uzlabošana varētu palielināt Rīgas sabiedriskā transporta izmantotāju skaitu.

Vēlamie uzlabojumi transporta sistēmā kopumā

Attiecībā uz transporta sistēmas uzlabošanu, visbiežāk iedzīvotāji izteikuši vēlmi lai tiktu atjaunoti ceļi, uzbūvēti tilti, atjaunots transporta autoparks (157.attēls).

157.attēls.

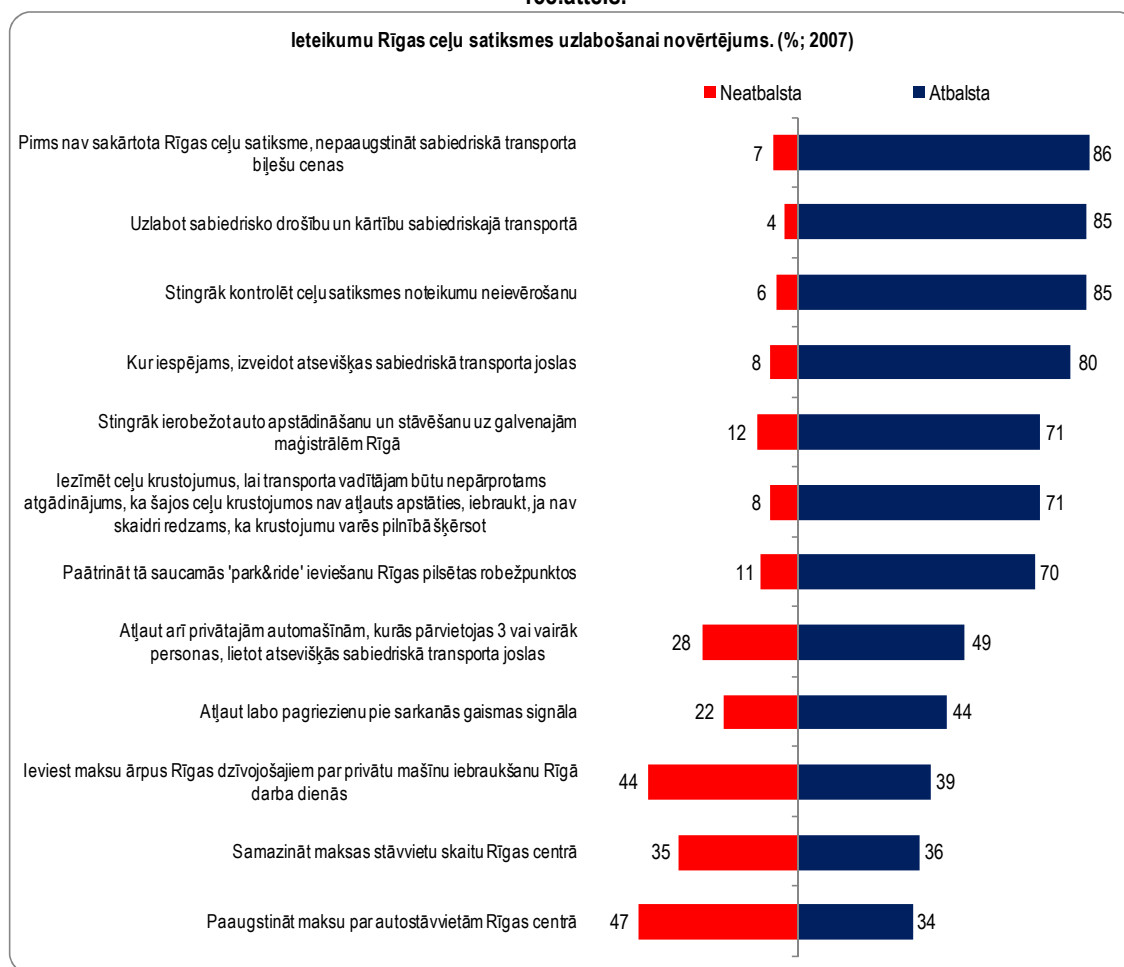
Bāze: Visi respondenti, N=1269

Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Jaunākus datus par konkrētiem iespējamajiem satiksmes uzlabošanas pasākumiem sniedz 2007.gada vidū realizētais pētījums. Tajā iedzīvotāji tika lūgti novērtēt dažādus iespējamus satiksmes uzlabošanas risinājumus. Kopumā novērojams, ka Rīgas iedzīvotāji labprāt atbalsta tādus satiksmes uzlabojumus, kuros saskata personīgu ieguvumu, bet nelabprāt atbalsta tādus, kuri potenciāli varētu ierobežot līdzšinējos ieradumus attiecībā uz transporta infrastruktūras lietošanu (piemēram, maksas paaugstināšana par autostāvvietām, maksas stāvvietu skaita samazināšana u.tml.). Vislielāko rīdzinieku atbalstu gūst sekojošie ierosinājumi: pirms nav sakārtota Rīgas ceļu satiksme, nepaaugstināt sabiedriskā transporta biļešu cenas (86% atbalsta), uzlabot

sabiedrisko drošību un kārtību sabiedriskajā transportā (85%), stingrāk kontrolēt ceļu satiksmes noteikumu ievērošanu (85%) un izveidot atsevišķas sabiedriskā transporta braukšanas joslas tur, kur tas ir iespējams (80%) (158.attēls).

158.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=801

Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju attieksme pret satiksmi Rīgā.", SKDS, Rīga, 2007.gada maijs-jūnijs.

Visnegatīvāk vērtēti tādi ierosinājumi kā autostāvvietu maksas paaugstināšana Rīgas centrā (47% negatīvu vērtējumu), maksas ieviešana ārpus Rīgas dzīvojošajiem par privātu mašīnu iebraukšanu Rīgā darba dienās (44%). Neviennozīmīgi vērtēts ierosinājums samazināt maksas stāvvietu skaitu Rīgas centrā (35% - neatbalsta, 36% - atbalsta), bet šeit, iespējams, rezultātus ietekmējis fakts, ka ierosinājumu iespējams dažādi interpretēt – gan ka maksas stāvvietu likvidācija paredz lielāku bezmaksas stāvvietu skaitu, gan arī ka maksas stāvvietas tiek likvidētas vispār. Samērā liels negatīvo novērtējumu īpatsvars novērojams arī sekojošo divu ierosinājumu gadījumos: 28% noraida nepieciešamību atļaut arī privātajam transportam izmanto sabiedriskā transporta joslas, ja auto pārvietojas 3 un vairāk personas, savukārt 22% neuzskata par nepieciešamu atļaut labo pagriezieni pie sarkanās gaismas signāla.

Diemžēl šie pētījumā iekļautie satiksmes uzlabošanas aspekti vairumā gadījumu neprasa aktīvu pašu iedzīvotāju līdzdalību. Tomēr būtu vairāk jāpēta arī tieši tā – analizējot, kādus pasākumus katrs iedzīvotājs pats

ir gatavs veikt, lai uzlabotu kopējo satiksmes situāciju Rīgā (piemēram, biežāk lietot sabiedrisko transportu, nebraukt darba dienās Rīgas centrā u.tml.), pretējā gadījumā pieaugot transporta problēmām iedzīvotāji arvien lielāku atbildību prasa no pašvaldības, bet nepauž gatavību paši dot ieguldījumu problēmu risināšanā.

Specifiski par Krasta ielas satiksmes uzlabošanu informācija iegūstama 2005.gadā realizētajā Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju aptaujā. Uz jautājumu, kā būtu jāorganizē satiksmes Krasta ielā, visbiežāk iedzīvotāji izteikuši vēlmi, lai tiktu uzbūvēti gājēju tiltiņi (44%), kā arī izbūvētas pazemes pārejas (31%) un ierīkotas ar luksoforiem regulējamas gājēju pārejas (27%) (159.attēls). Minēti arī citi ieteikumi, kurus iespējams realizēt uzreiz – stingrāka noteikumu pārkāpēju sodīšana, garāki zaļie signāli gājējiem, gājēju pāreju apgaismošana un ātruma ierobežojumi.

Bāze: Visi respondenti, N=401

Datu avots: "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, RD Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, Rīga, 2005.

Vēlamie uzlabojumi sabiedriskā transporta sistēmā

Rīgas mikrorajonu griezumā Centra rajons izteikti biežāk minēts kā rajons, kur pirmkārt jāuzlabo sabiedriskā transporta pārklājums un intensitāte (160.attēls). Salīdzinoši bieži kā rajoni, kuros jāveic sabiedriskā transporta uzlabojumi, minēti arī Bolderāja, Imanta, Vecmīlgrāvis, Purvciems un Pļavnieki. Citi Rīgas rajoni un priekšpilsētas nosauktas salīdzinoši retāk.

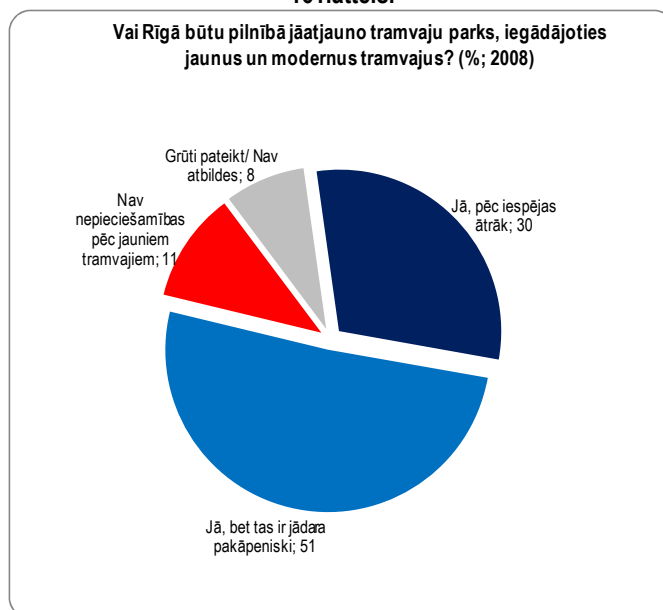
160.attēls Kurā Rīgas rajonā vai priekšpilsētā būtu pirmkārt jāuzlabo sabiedriskā transporta maršrutu pārklājums un intensitāte?

Bāze: Visi respondenti, N=1269
Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Attiecībā tieši uz Rīgas tramvaju parku absolūtais vairākums (81%) iedzīvotāju uzskata, ka tas būtu jāatjauno: 30% uzskata, ka jāatjauno pēc iespējas ātrāk, bet 51% - ka pakāpeniski (161.attēls). Tikai 11% uzskata, ka Rīgā nav nepieciešamības pēc jauniem tramvajiem.

161.attēls.

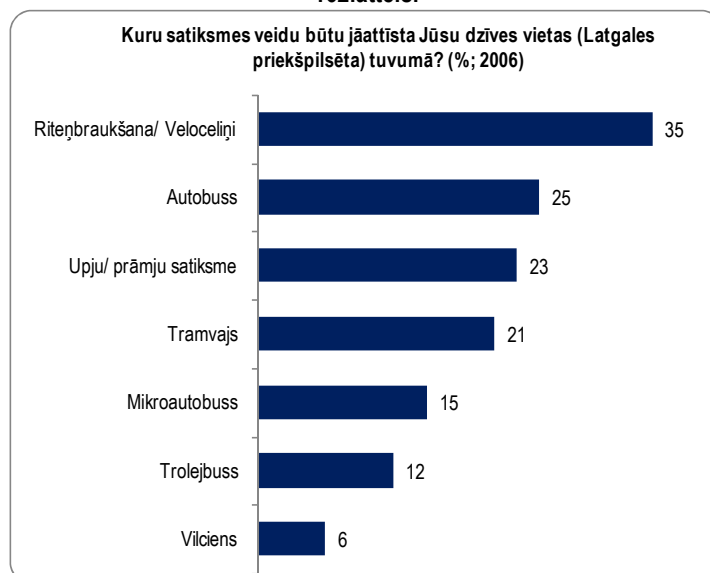

Bāze: Visi respondenti, N=782

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada maijs-jūnijs.

Par Latgales priekšpilsētu pētījumos pieejama arī detalizētāka informācija – 2006.gadā veiktajā šīs priekšpilsētas iedzīvotāju aptaujā tika lūgts nosaukt tos satiksmes veidus, kuri būtu jāattīsta dzīves vietas tuvumā. Latgales priekšpilsētas iedzīvotāji visbiežāk kā attīstāmus satiksmes veidus minējuši riteņbraukšanu. Veloceliņus (35%) un autobusu (25%), nedaudz retāk – arī upju, prāmju satiksmi (23%) (162.attēls).

162.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=603

Datu avots: "Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju pētījums." SIA „Quality Nami”, Rīga, 2006.

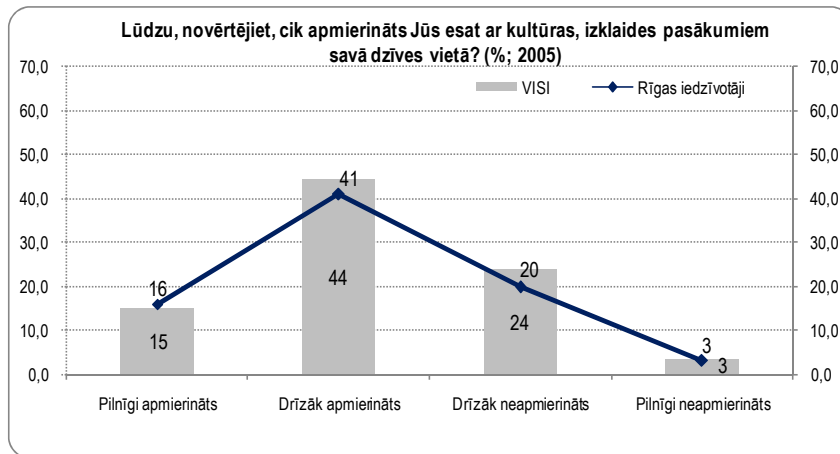
4.11. Atpūta un izklaide

Apmierinātība ar kultūras un izklaides pieejamību

Kopumā Rīgas iedzīvotāji ir apmierināti ar kultūras un izklaides pasākumiem savā dzīves vietā, lai gan apmierināto īpatsvars nav izteikti liels – 57% novērtē, ka ir pilnīgi vai drīzāk apmierināti ar kultūras un izklaides pasākumiem pilsētā (163.attēls). Galvaspilsētas rādītāji ir nedaudz zemāki kā Latvijas vidējie apmierinātības

rādītāji un to, visdrīzāk, iespējams saistīt ar augstākām Rīgas iedzīvotāju prasībām pret pasākumu kvalitāti un daudzveidību.

163.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=735; Respondenti Rīgā, N=312
 Datu avots: „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.

Savukārt 2007.gada pētījums ļauj novērtēt iedzīvotāju apmierinātību kopumā ar iespējām atpūsties un izklaidēties. Kā liecina pētījumu dati, 58% respondentu uzskata, ka Rīgā ir pietiekami daudz iespējas atpūsties un izklaidēties, kamēr 25% tomēr novērtē, ka šādu iespēju ir nepietiekami (164.attēls). Lai arī kopumā apmierinātības līmenis ir visai augsts, tomēr jāņem vērā, ka aptuveni 1/4 nav varējuši sev atrast pietiekami daudz atpūtas un izklaides iespēju. Veiktais pētījums, diemžēl, neļauj spriest par to, kādas tieši atpūtas un izklaides iespējas pilsētā trūkst, bet šādu datu ieguve noteikti būtu nepieciešama, lai pēc iespējas uzlabotu pilsētas piedāvājumu brīvā laika pavadīšanai.

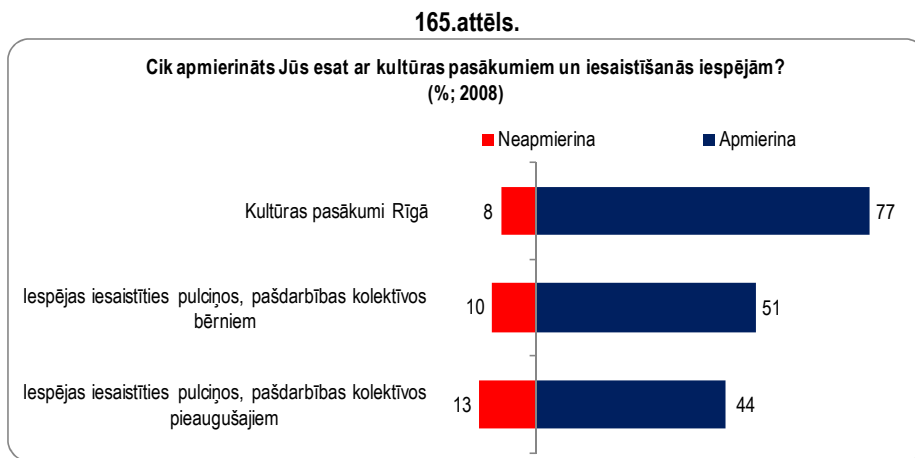
164.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=800
 Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, 2007.gada marts-aprīlis.

Kopumā ar kultūras pasākumiem Rīgā ir apmierināti 77% iedzīvotāju un arī novērtējot aktīvas līdzdalības iespējas iedzīvotāju vairākums sniedz pozitīvus vērtējumus – 51% ir apmierināti ar bērnu iespējām iesaistīties

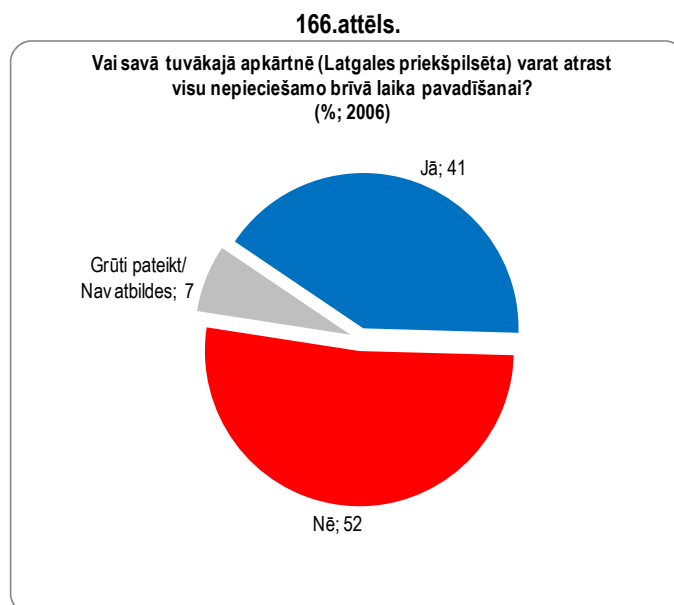
pulciņos, pašdarbības kolektīvos un 44% pauž apmierinātību arī ar pieaugušo iespējām aktīvai līdzdalībai (165.attēls). Jāuzsver gan, ka aptuveni 40% nav varējuši sniegt šo faktoru novērtējumu, kas, acīmredzot, norāda, ka lielai daļai Rīgas iedzīvotāju šādas aktivitātes neliekas saistošas.

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Mikrorajonu griezumā novērojams, ka salīdzinoši biežāk ar atpūtas un izklaides iespējām pilsētā apmierināti ir Zemgales priekšpilsētas un Kurzemes rajona iedzīvotāji, savukārt neapmierināti salīdzinoši biežāk bijuši iedzīvotāji Ziemeļu rajonā un Latgales priekšpilsētā. Centra rajonā aptuveni vienlīdz liels bijis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri ir apmierināti un to, kuri ir neapmierināti ar atpūtas un izklaides iespējām. Attiecībā uz Latgales priekšpilsētu datus apstiprina arī 2006.gadā veiktais Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju pētījums, kurā 52% iedzīvotāju novērtējuši, ka savā tuvākajā apkārtnē viņiem nav iespēju atrast visu nepieciešamo brīvā laika pavadīšanai (166.attēls).

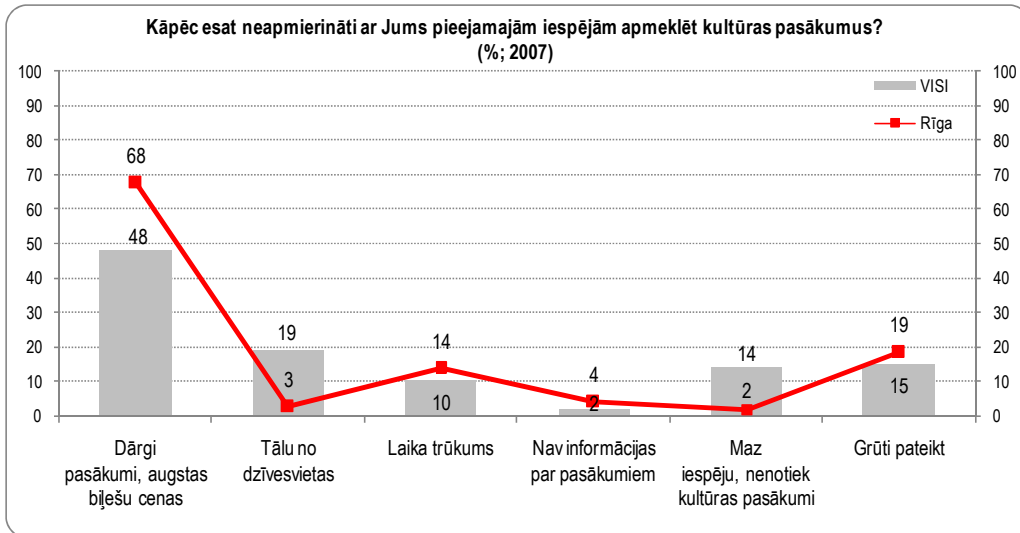
Bāze: Visi respondenti, N=603

Datu avots: "Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju pētījums." SIA „Quality Nami”, Rīga, 2006.

Par iemesliem, kādēļ iedzīvotāji sniedz negatīvus novērtējumus un apgalvo, ka atpūtas un izklaides iespējas ir nepietiekamas, datus sniedz 2007.gadā realizētais kultūras patēriņa pētījums. Rīgas iedzīvotāji kā iemeslus,

kādēļ iespējas apmeklēt kultūras pasākumus ir nepietiekamas, min: dārgas biļešu cenas (68%) un laika trūkums (14%) (167.attēls). Interesanti, ka Rīgā salīdzinoši biežāk kā Latvijā kopumā iedzīvotāji kā neapmierinātības iemeslu minējuši dārgās cenas, savukārt izteikti retāk minēti tādi faktori kā – tālu no dzīves vietas, informācijas trūkums un izvēles ierobežotība. Tas nozīmē, ka galvaspilsētas iedzīvotāju galvenie kavēkļi plašākam kultūras patēriņam ir tieši finansiālie apsvērumi un laika nepietiekamība.

167.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=1052, Respondenti Rīgā, N=338

Datu avots: "Kultūras patēriņa pētījums." SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Latvijas Kultūrkapitāla fonds, Rīga, 2007.

Papildinošus datus sniedz arī 2008.gada pētījums, kurā bez jau minētajiem kā būtiski identificēti arī citi faktori neapmierinātībai ar kultūras pasākumiem Rīgā: maz pasākumu (18%), pasākumu vienveidīgums, neinteresantums, zemā kvalitāte (11%), trūkst informācijas, reklāmas par pasākumiem (7%), kā arī kā iemesls minēts tāds faktors kā – pasākumi ir orientēti uz latviešu auditoriju (8%) (168.attēls).

168.attēls.

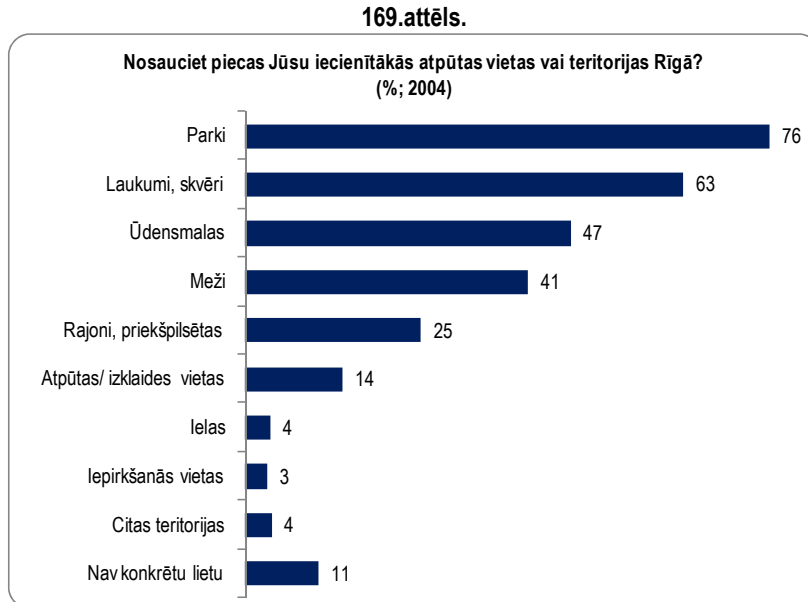

Bāze: Respondenti, kuri ir neapmierināti ar kultūras pasākumiem Rīgā, N=159

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Iecienītākās atpūtas un izklaides vietas

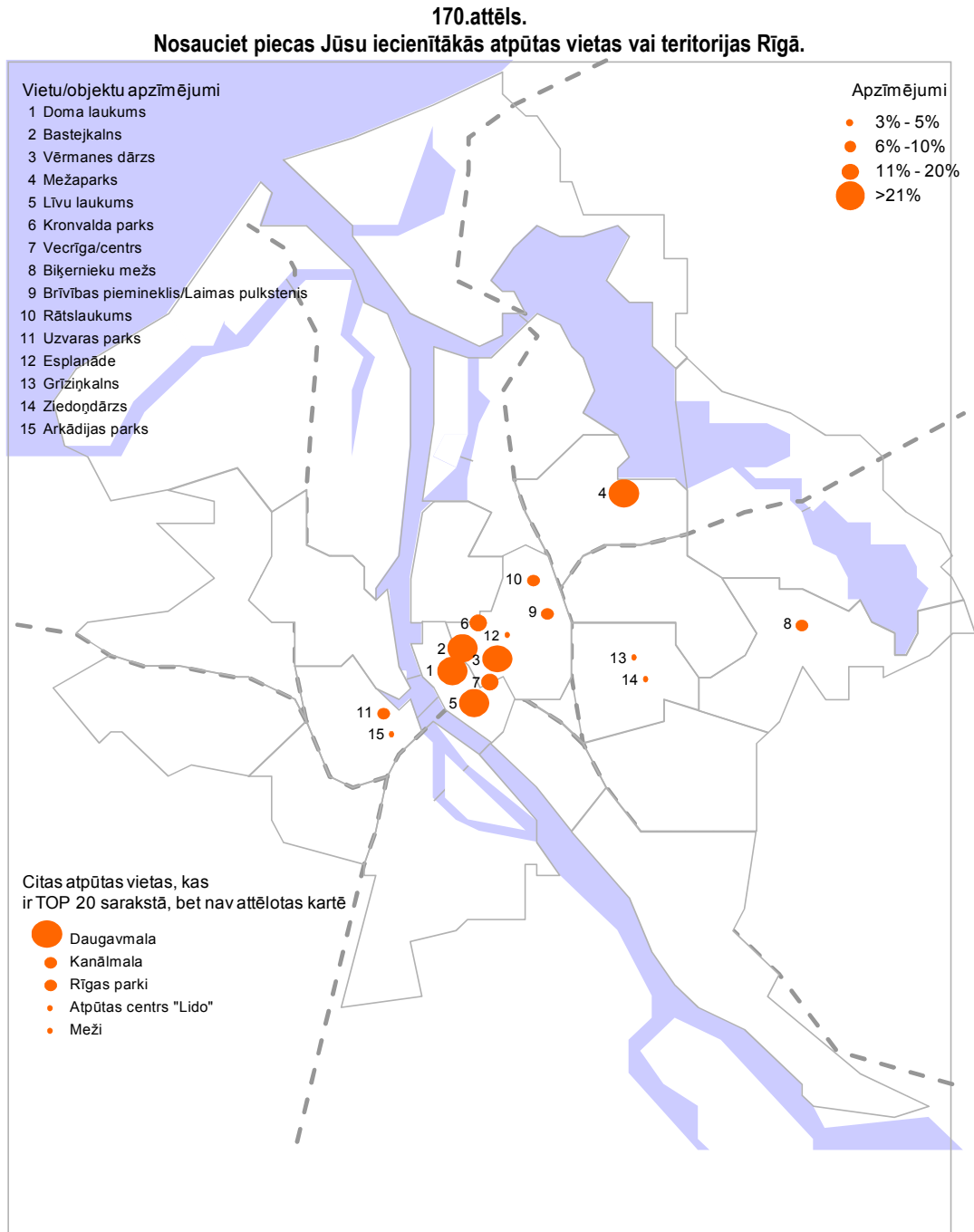
Iecienītākās Rīgas iedzīvotāju atpūtas vietas pilsētā ir – parki (76%), laukumi un skvēri (63%), kā arī ūdensmalas (47%) (169.attēls). Salīdzinoši bieži minēti tiek arī meži (41%) un rajoni, priekšpilsētas (25%). Kopumā pilsētas iedzīvotāju sniegtās atbildes liecina, ka atpūtu vislabprātāk viņi pavada pilsētas zaļajās zonās, pie dabas, nevis speciālās izklaides un atpūtas vietās (14%) vai, piemēram, lielveikalos (3%).

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=460

Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

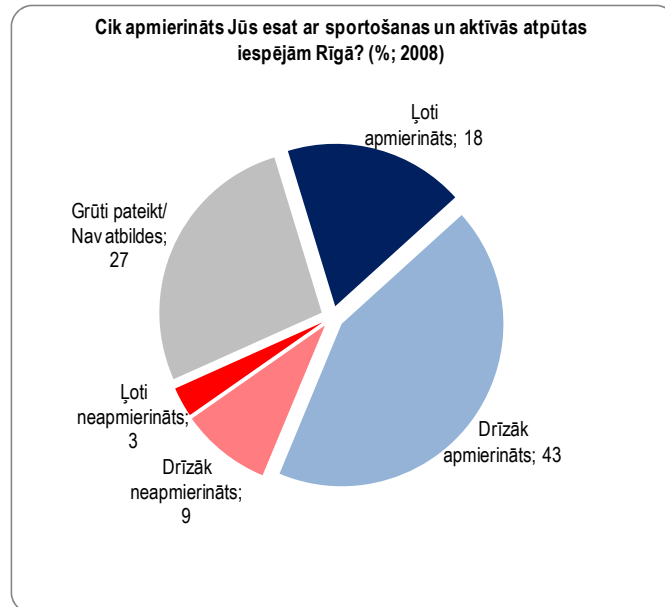
Vērtējot detalizēti pilsētas pārklājuma aspektā, redzams (170.attēls), ka visbiežāk iedzīvotāji atpūšas pilsētas centrā (Doma laukums, Bastejkalns, Līvu laukums, Vērmanes dārzs un Kronvalda parks), kamēr daudz retāk – priekšpilsētās, mikrorajonos (visbiežāk Mežaparkā, Biķernieku mežā un Uzvaras parkā). Pamatā rīdiniņki atpūšas pilsētas centrā vai atsevišķos laika gaitā popularitāti guvušos parkos ārpus centra, bet lielā daļā priekšpilsētu un rajonu nav norādīta neviena iecienīta atpūtas vieta. Atpūtas un izklaides vietu trūkums priekšpilsētās noteikti kavē arī iedzīvotāju lielāku aktivitāti brīvā laika pavadīšanā kopumā.

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=460
 Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Runājot par aktīvās aktīvas un sportošanas iespējām, absolūtais vairākums rīdzinieku (61%) ir apmierināti ar to pieejamību un tikai 11% pauž neapmierinātību (171.attēls). Neapmierinātāki bijuši 45-64 gadīgie, augstāko izglītību ieguvušie, mājsaimnieces, bezdarbnieki, cilvēki ar zemiem ienākumiem, salīdzinoši biežāk Ziemeļu rajona iedzīvotāji.

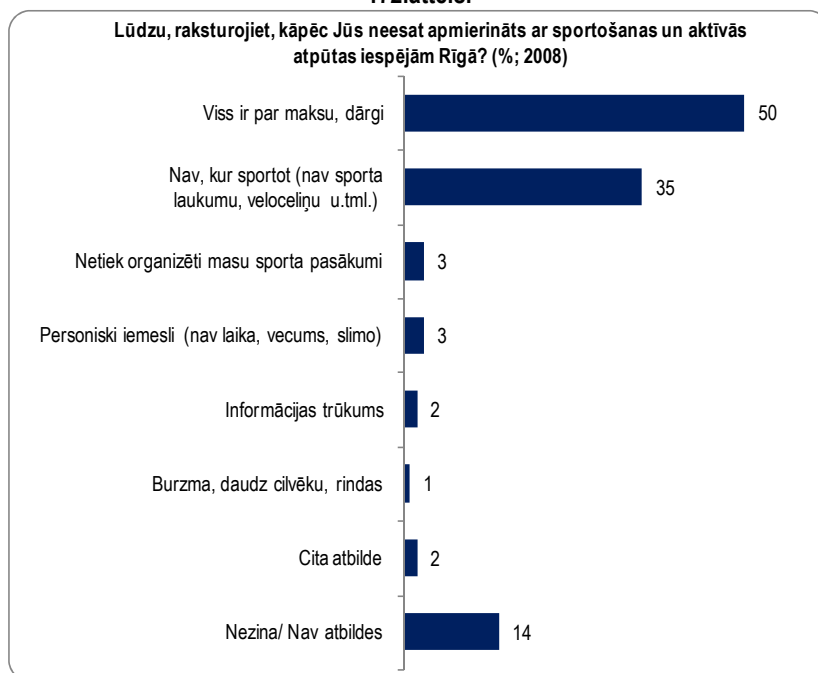
171.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=2000
 Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatorī.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Minot neapmierinātības ar aktīvās atpūtas un sportošanas iespējām iemeslus, visbiežāk tiem minēts: viss ir par maksu, dārgi (50%) un nav, kur sportot (35%) (172.attēls). Retāk minēti dažādi citi iemesli. Kopumā dati liecina, ka paplašinot sportošanas un aktīvās atpūtas (īpaši dažādu bezmaksas veidu) pieejamību, varētu paplašināt šādos atpūtas veidos iesaistīto Rīgas iedzīvotāju skaitu. Jāpiebilst arī, ka salīdzinot ar 2007.gadu, 2008.gada pētījumā ievērojami bija pieaudzis tieši dārguma, maksas faktora nosaukšanas biežums, bet samazinājies sportošanas un aktīvās atpūtas vietu nepieejamības nosaukšanas biežums.

172.attēls.

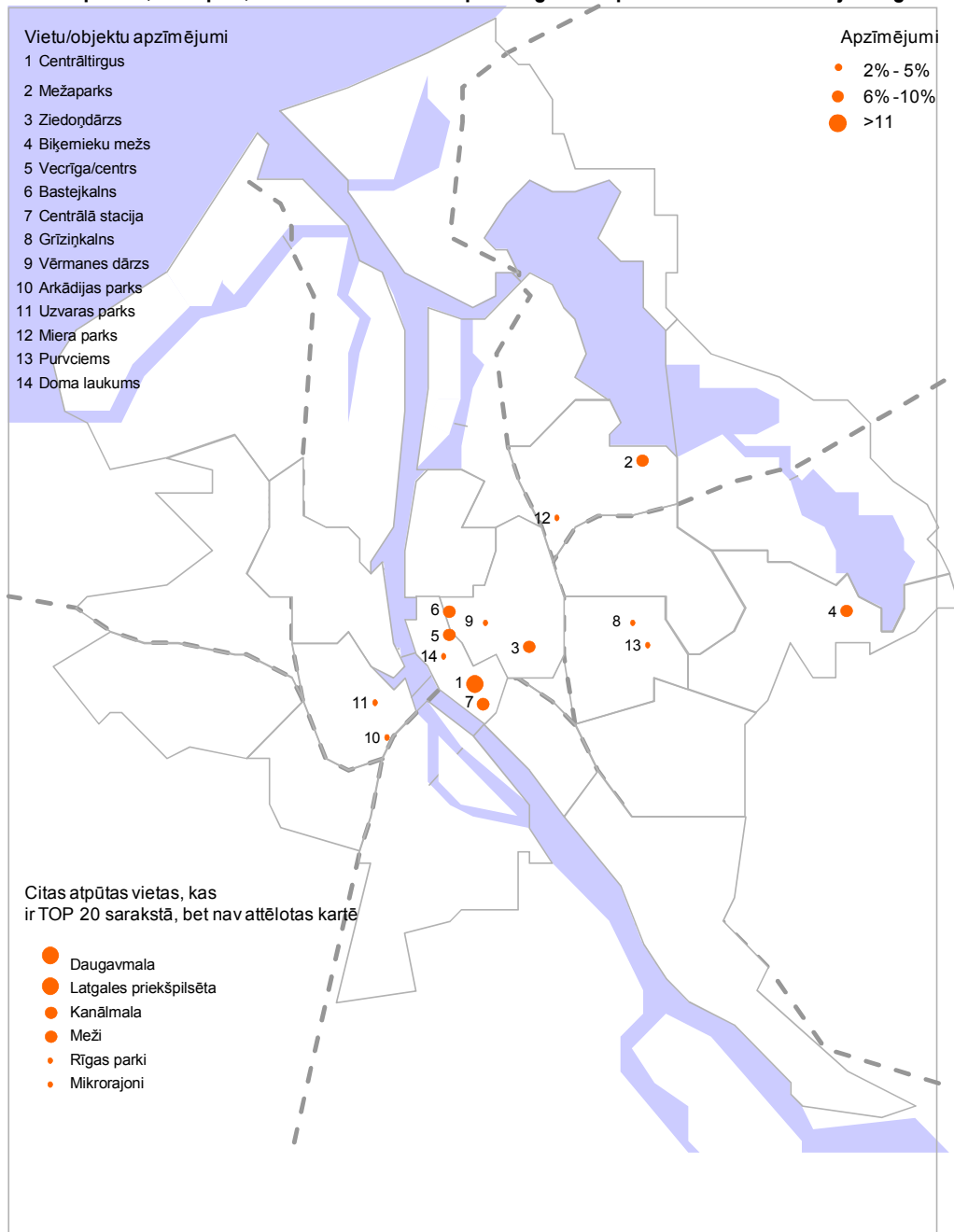
Bāze: Respondenti, kuri ir neapmierināti ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām Rīgā, N=218
 Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatorī.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Nepieciešamie uzlabojumi atpūtas un izklaides vietās

Kā visnesakārtotākās un nepievilcīgākās atpūtas vietas vai teritorijas 2004.gada aptaujā Rīgas iedzīvotāji minējuši – Centrāltirgus, Centrālā stacija, Vecrīga/ centrs, Bastejkalns, Ziedoņdārzs, Mežaparks un Biķernieku mežs (173.attēls). Protams, pēdējo četru gadu laikā lielā daļā no šīm vietām veikti sakopšanas darbi, tādēļ šie dati izmantojami kā atskaites punkts izvērtēšanai – kuras Rīgas atpūtas vietas un teritorijas ir sakoptas, bet kuras no iedzīvotāju minētajām pirms 4 gadiem joprojām ir aktuālas kā nesakoptākās. Jāpiemin arī, ka vietas, kuras kā nesakoptas minētas ārpus pilsētas centra, potenciāli varētu kļūt par būtiskiem atpūtas un izklaides centriem priekšpilsētās, par „pilsētas lepnumiem”, jo, kā iepriekš norādīts – ir būtiski „meklēt” un sakopt iedzīvotājus un tūristus piesaistošas teritorijas arī ārpus Vecrīgas un pilsētas centra.

173.attēls.

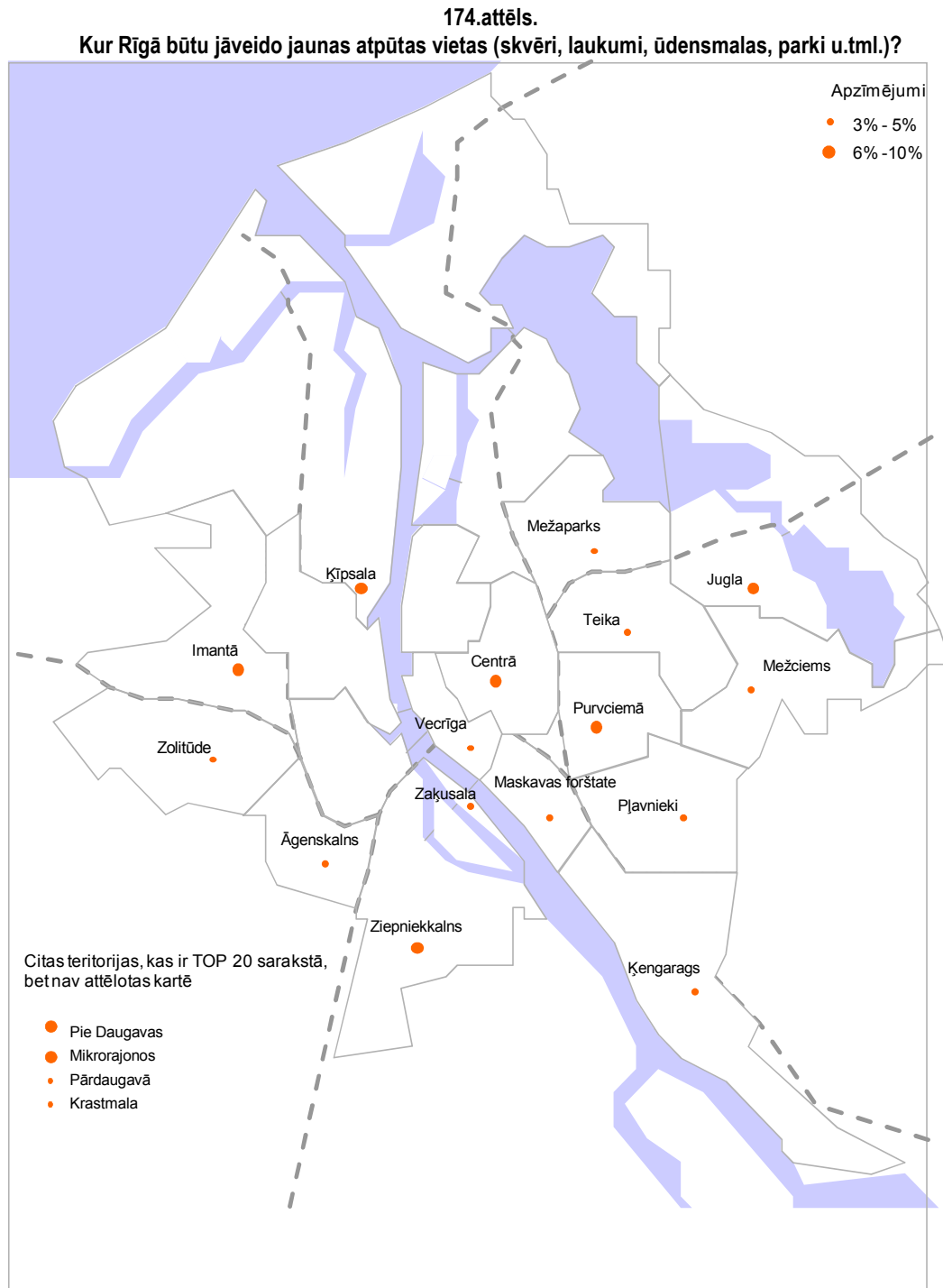
Nosauciet piecas, Jūsuprāt, nesakārtotākās un nepievilcīgākās atpūtas vietas vai teritorijas Rīgā.

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=460

Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Jau iepriekšminētā kontekstā – izteikta ir iedzīvotāju vēlme, lai arī priekšpilsētās tiktu izveidotas jaunas atpūtas vietas – kā redzams attēlā (174.attēls), tad praktiski visos Rīgas rajonos un priekšpilsētās iedzīvotāji uzskatījuši par nepieciešamu radīt jaunus skvērus, laukumus, ūdensmalas, parkus u.tml. Līdz ar to atpūtas teritoriju aspektā kā būtiskāko uzlabojumu var izvirzīt uzdevumu radīt vairāk un sakoptākas atpūtas un izklaides vietas ārpus pilsētas centra.

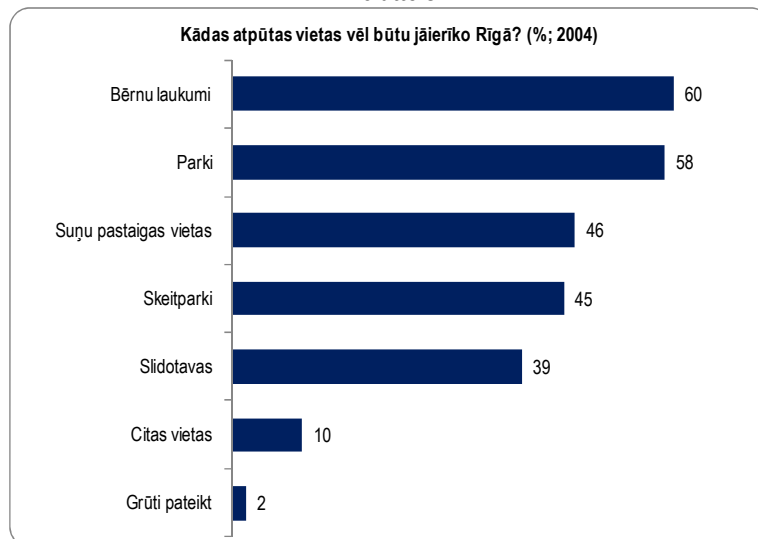

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=460
 Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Runājot par to, kādas tieši atpūtas vietas būtu vairāk nepieciešamas Rīgā, vairums rīdzinieku nosauc bērnu laukumus (60%) un parkus (58%) (175.attēls). Salīdzinoši bieži kā nepieciešamas identificētas arī suņu pastaigas vietas (46%), skeitparki (45%) un slidotavas (39%). Arī šajā gadījumā jāuzsver, ka daļa no Rīgas

iedzīvotāju izteiktajām vēlmēm ir tikušas realizētas un šādā aspektā pozitīvi vērtējams pašvaldības darbs, tomēr par parku, bērnu laukumiem un zaļo zonu nepieciešamību arī 2007.-2008.gados realizētajās aptaujās minēts salīdzinoši bieži, tādēļ tie joprojām uzskatāmi par būtiskiem veicamajiem uzdevumiem.

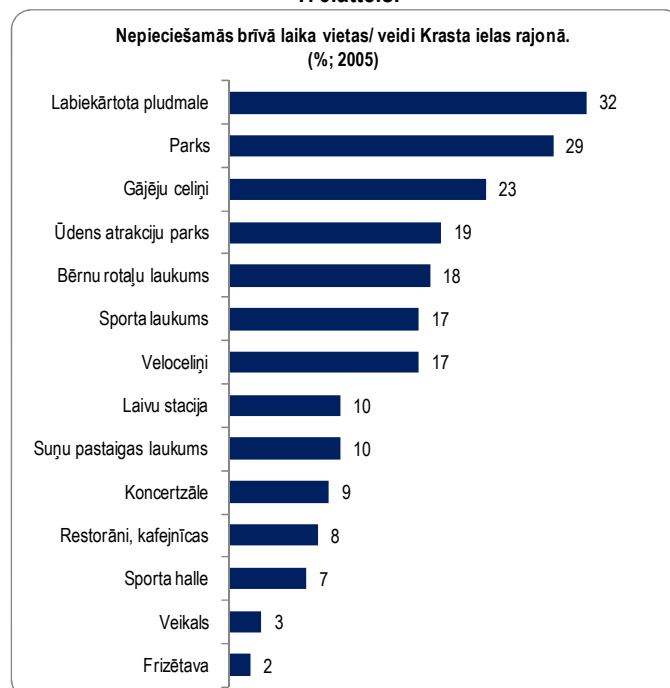
175.attēls.

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=460
 Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju aptaujā 2005.gadā arī ticis uzdots jautājums par vēlamajām atpūtas vietām/ aktivitātēm tieši Krasta ielas rajonā. Šeit visbiežāk minēts, ka Daugavas pusē būtu nepieciešams ierīkot labiekārtotu pludmali (32%), parku (29%), gājēju celiņus (23%), kā arī salīdzinoši bieži minēta nepieciešamība pēc ūdens atrakciju parka (19%) un bērnu rotaļu laukuma (18%) (176.attēls). Diezgan plaši un daudzveidīgi bijuši arī citi ierosinājumi – izveidot sporta laukumu, veloceliņus, laivu staciju, koncertzāli, restorānu un frizētavas.

176.attēls.

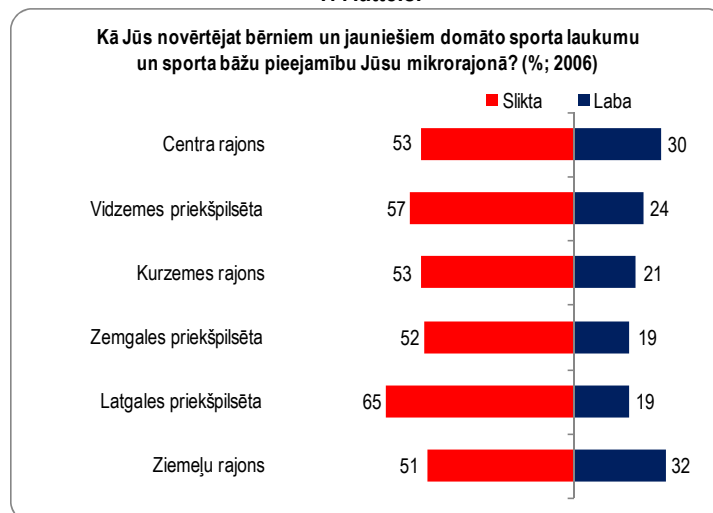

Bāze: Visi respondenti, N=401
 Datu avots: "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, RD Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, Rīga, 2005.

Papildus informāciju par Latgales priekšpilsētu sniedz arī 2006.gadā veiktā priekšpilsētas iedzīvotāju aptauja – nosaucot lietas/ vietas, kas pietrūkst brīvā laika pavadīšanai, minētas: klubi, kultūras nams (8%), parki, pastaigas vietas (6%), sakopta vide, tīrība (6%).

Runājot par aktīvās atpūtas iespējām Rīgā, 45% iedzīvotāju novērtē, ka tās viņus apmierina, bet 36% - neapmierina²⁷. Savukārt, vērtējot mikrorajonu griezumā, redzams (177.attēls), ka 2006.gadā vairums iedzīvotāju uzskatījuši, ka bērniem un jauniešiem domāto sporta laukumu pieejamība ir drīzāk sliktā. Salīdzinoši pozitīvāki vērtējumi sniegti vien par Centra un Ziemeļu rajoniem (aptuveni 1/3 to iedzīvotāju uzskatījuši, ka pieejamība ir laba). Šie dati ļauj secināt, ka vislielākā nepieciešamība uzlabot sporta laukumu pieejamību tieši bērniem un jauniešiem ir Latgales priekšpilsētā (65% negatīvu, 19% pozitīvu vērtējumu) un Zemgales priekšpilsētā (attiecīgi – 52% un 19%). Vidēji Rīgā 22% iedzīvotāju uzskata, ka sporta laukumu pieejamība bērniem un jauniešiem ir laba, kamēr 57% novērtē kā sliktu.

177.attēls.

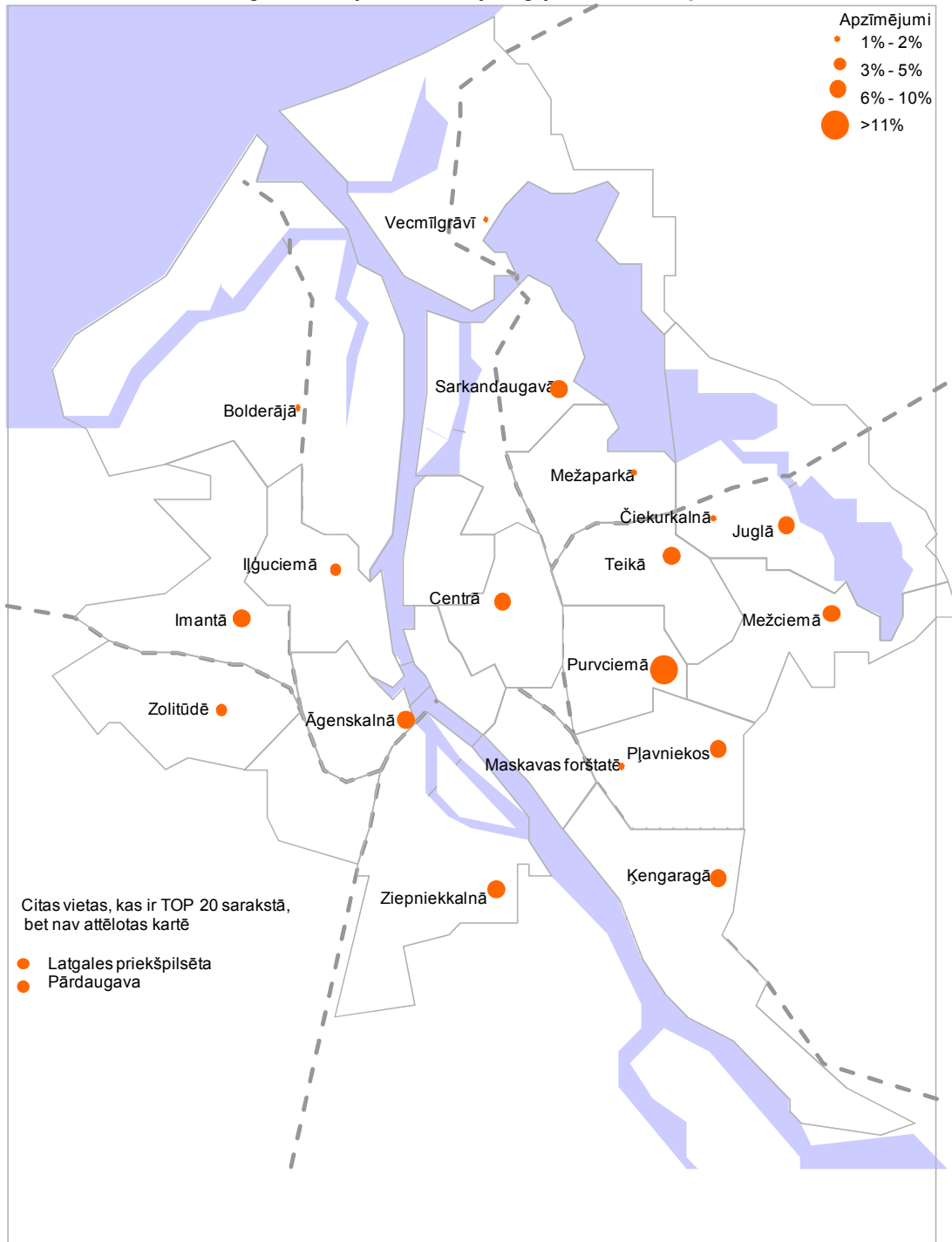
Bāze: Visi respondenti, N=800

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2006.gada decembris.

Attiecībā uz bērnu rotaļu laukumiem, visbiežāk to nepieciešamība minēta Purvciemā, salīdzinoši bieži arī – Imantā, Āgenskalnā, Sarkandaugavā, Centrā, Teikā, Juglā un Mežciemā (178.attēls).

²⁷ Datu avots: „Iedzīvotāju atbildes uz Rīgas domei aktuāliem jautājumiem.” SKDS, Rīga, 2006.gada marts.

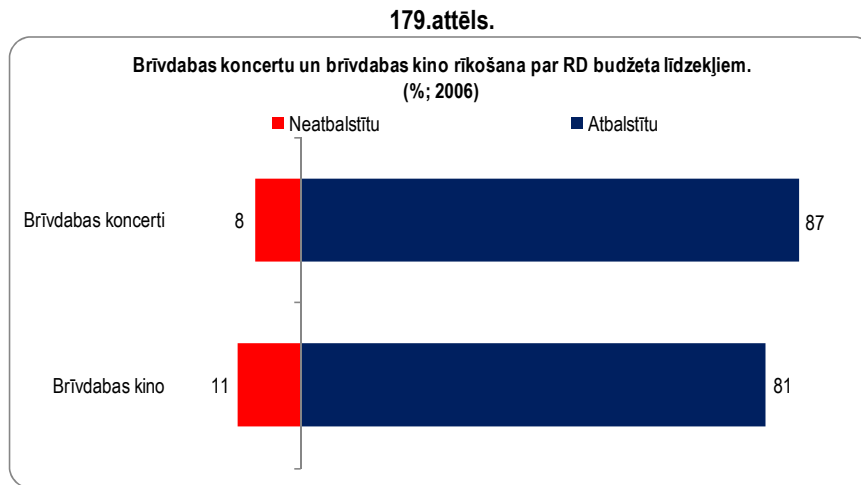
178.attēls.
Kuros Rīgas mikrorajonos būtu vajadzīgi jauni bērnu rotaļu laukumi?

Bāze: Respondenti, kuriem tika uzdots jautājums, N=460
 Datu avots: "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.

Nosaucot, ko tieši vēlas, lai uzlabo bērnu rotaļu laukumos, visbiežāk minēts: drošība (17%), vairāk dažādu atrakciju (16%), šūpoles (13%), smilšu kaste (7%), tīrība un sakoptība (7%), jaunas, modernas rotaļlietas/ atrakcijas (6%), jaunu rotaļu laukumu ierīkošana (6%).

2006.gada pētījumā pieejami arī dati par iedzīvotāju atbalstu dažādām Rīgas domes apmaksātām kultūras pasākumu aktivitātēm pilsētvidē un tie liecina, ka 87% Rīgas iedzīvotāju atbalstītu brīvdabas koncertu organizēšanu Rīgas parkos un 81% atbalstītu brīvdabas kino demonstrēšanu (179.attēls).

Bāze: Visi respondenti, N=803

Datu avots: "Sabiedriskās domas pētījums. Rīgas domes darbības vērtējums. Iedzīvotāju atbildes uz Rīgas domei aktuāliem jautājumiem." SKDS, 2006.gada jūnijs.

Svētku svinēšana publiskajā telpā

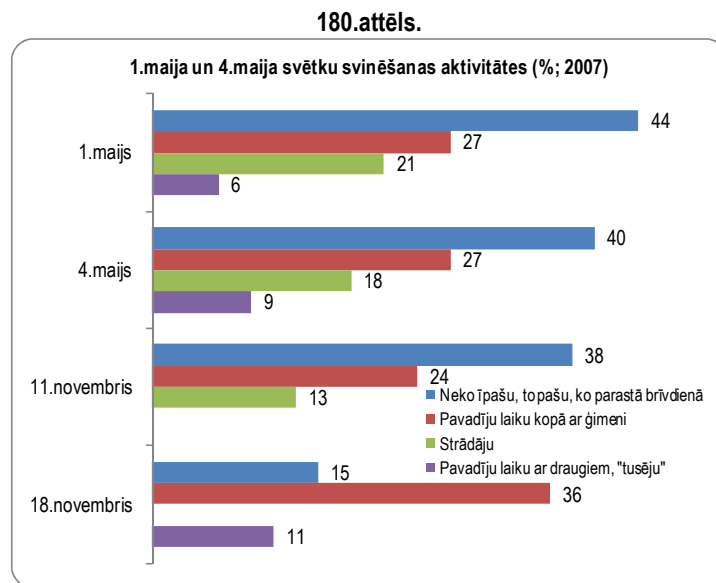
Rīgas iedzīvotāju attieksme un viedokļi par valsts svētku svinēšanu publiskajā telpā vērtēti Baltijas sociālo zinātņu institūta realizētajā pētījumā „Mēs. Svētki. Valsts. Valsts svētku svinēšanas socioloģiska izpēte” (2008). Izpētes ietvaros realizētas divas ekspresaptaujas²⁸ 2007.gada maijā un novembrī, lai noskaidrotu Rīgas iedzīvotāju viedokļus par Latvijas Republikas Satversmes sapulces sasaukšanas dienas un Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas dienas svinēšanu pilsētā.

Pētījumā secināts, ka vairākums aptaujāto (78%) uzskata, ka 1.maijā tiek svinēti Darba svētki, savukārt to, ka 1.maijs valstī noteikta arī kā Latvijas Republikas Satversmes sapulces sasaukšanas diena, zinājuši tikai 8% aptaujāto. Par 4.maija nozīmi zinājuši 67% aptaujāto, norādot, ka šajā dienā tiek svinēta Neatkarības deklarācijas diena. Salīdzinoši liels (16%) tomēr bijis arī to īpatsvars, kuri uzskatījuši, ka 4.maijā tiek svinēta Neatkarības diena. Labākas bijušas aptaujāto zināšanas par Lāčplēša dienu – 74% aptaujāto pareizi pateikuši, ka 11.novembrī svin Lāčplēša dienu. Ievērojami mazāka daļa aptaujāto varējuši precīzi pateikt par 18.novembra nozīmi – tikai 44% pareizi pateikuši, ka šajā dienā tiek svinēta Latvijas Republikas proklamēšanas diena, kamēr 48% uzskatījuši, ka šajā dienā tiek svinēta Latvijas Neatkarības diena.

1.un 4.maija svētku dienas galvaspilsētas iedzīvotāji pavadījuši kā parastas brīvdienas, nedarot neko īpašu (180.attēls). Aptuveni 1/4 pavadīja laiku kopā ar ģimeni un aptuveni 1/5 atzīst, ka šajā dienā strādājuši kā parastā darba dienā. Līdzīgi laiks pavadīts arī Lāčplēša dienā (zemāks to īpatsvars, kuri strādājuši, skaidrojams ar faktu, ka 2007.gadā Lāčplēša diena iekritusi svētdienā). Atšķirīgi ir rādītāji par 18.novembri – šo dienu

²⁸ Pētījuma autori gan norāda, ka ekspresaptaujās bijis neliels aptaujāto skaits (100 katrā aptaujā), sekojoši dati nav attiecināmi uz ģenerālo kopu Rīgas iedzīvotājiem, bet kalpo vienīgi ieskatam par aktīvāko iedzīvotāju attieksmēm un uzvedību valsts svētkos.

salīdzinoši lielāka daļa aptaujāto pavadījuši kopā ar ģimeni, vienlaikus ievērojami retāk norādot, ka tā bijusi parasta brīvdiena, kad nav darīts nekas īpašs. Tāpat novērojams, ka šajā dienā salīdzinoši biežāk laiks pavadīts ar draugiem.

Bāze: Visi respondenti, N=100

Piezīme: attēloti tie dati, kurus pētnieki iekļāvuši ziņojumā, tādēļ 11.un 18.novembra kategorijās iztrūkst daļa datu.

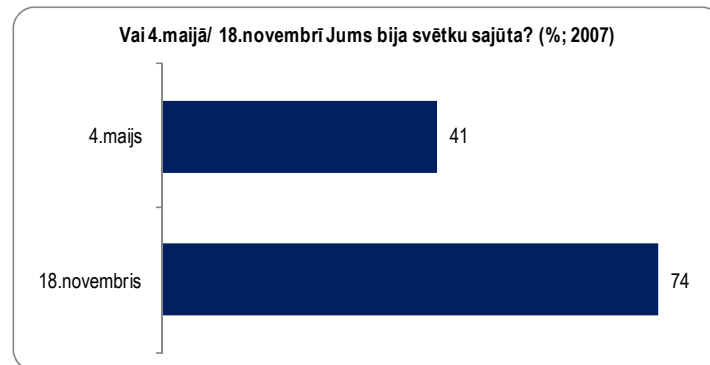
Datu avots: "Mēs. Svētki. Valsts. Valsts svētku svinēšanas socioloģiska izpēte." Baltijas sociālo zinātņu institūts, Rīga, 2008.

Tikai neliela daļa Rīgas iedzīvotāju atzinuši, ka piedalījušies dažādos svētku pasākumos: svētku koncertu 4.maijā 11.novembra krastmalā apmeklēja 5% aptaujāto, uz svētku ugunošanu devušies 4% respondentu, vēl mazāk bija apmeklējuši svinīgo ceremoniju pie Brīvības pieminekļa un ielu stafetes skrējienu 1.maijā. TV tiešraides pilnībā vai daļēji bija vērojuši 30% aptaujāto. Lāčplēša dienā publisko pasākumu apmeklētāju īpatsvars bijis lielāks: 18% bija apmeklējuši dažādus svētku pasākumus – svinīgo ceremoniju pie Brīvības pieminekļa, sviecīšu nolikšanu 11.novembra krastmalā, koncertu 11.novembra krastmalā. Atšķirībā no iepriekšminētajām svētku dienām, 54% respondentu apgalvojuši, ka piedalījušies kādā no 18.novembra svētku pasākumiem – 8% apmeklējuši svinīgo ceremoniju pie Brīvības pieminekļa, 10% vērojuši nacionālo bruņoto spēku militāro parādi, 35% devušies uz svētku ugunošanu. Pētnieki arī norāda, ka 18.novembra svētkus apmeklējuši vienlīdz aktīvi dažādu sociāli demogrāfisko grupu pārstāvji – gan dažādu vecuma grupu, gan arī tautību pārstāvji. 18.novembra svētku pasākumu tiešraides TV vērojuši kopumā 52% aptaujāto, pie tam – biežāk 55-74 gadīgjie.

Pilsētas svētku noformējumu 4.maijā bija pamanījuši tikai 58% aptaujāto, kamēr 37% atzina, ka pilsētas ielās nav redzējuši kādu īpašu noformējumu saistībā ar valsts svētkiem. 18.novembrī svētku noformējuma pamanījušo īpatsvars ir lielāks – 63%, - lai gan arī šajā gadījumā 34% atzīst, ka pilsētā nav redzējuši kādu īpašu svētku noformējumu. Tie, kuri svētku noformējumu bija pamanījuši, vairumā gadījumu (aptuveni 80% abu svētku gadījumos) to novērtēja atzinīgi.

Kopumā 41% respondentu apliecinājuši, ka Latvijas Neatkarības deklarācijas dienā viņiem bijusi svētku sajūta, kamēr pārējie apgalvojuši, ka 4.maijā viņiem nav bijusi svētku sajūta (181.attēls). Kā norāda pētnieki: „Svētku sajūtas trūkumu apliecina gan zemā respondentu līdzdalība publiskajos valsts svētku pasākumos, gan arī tas, ka lielākā daļa aptaujāto nav skatījušies TV tiešraides no svētku norises dienām.” Atšķirībā no 4.maija, 18.novembrī svētku sajūtu atzinuši 74% aptaujāto un tikai 26% novērtējuši, ka svētku sajūtas viņiem nav bijis. Interesanti, ka salīdzinoši biežāk svētku sajūtas esamību atzinuši 15-24 gadīgie jaunieši. Kā norāda pētnieki: „Svētku sajūtu, iespējams, veicināja gan publisko svētku pasākumu apmeklēšana, gan TV tiešraižu skatīšanās.”

181.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=100

Datu avots: "Mēs. Svētki. Valsts. Valsts svētku svinēšanas socioloģiska izpēte." Baltijas sociālo zinātņu institūts, Rīga, 2008.

Kopumā novērojama tendence, ka Rīgas iedzīvotāji nav aktīvi publisko pasākumu apmeklētāji un valsts svētku atzīmētāji publiskajā telpā. Tikai 18.novembra svinības spēj radīt svētku sajūtu pilsētniekos un aktivizēt aktīvai līdzdalībai publiskajos pasākumos. Būtiski – neskatoties uz to, ka ik gadus pilsēta tiek atbilstoši noformēta svētku dienās – salīdzinoši neliela daļa pilsētas iedzīvotāju to pamana un novērtē. Tas nozīmē, ka nepieciešama aktīvāka iedzīvotāju iesaiste, iespējams, jau pasākumu organizēšanas stadijā, lai radītu līdzdalības un līdzatbildības sajūtu. Tāpat ieteicams noskaidrot, kas ir galvenie iemesli, kādēļ iedzīvotāji apmeklē vai neapmeklē konkrētus svētku pasākumus un kādi pasākumi būtu nepieciešami, lai piesaistītu pēc iespējas dažādas sociālo demogrāfiskās grupas, lai svētki nebūtu tikai konkrētu mērķa grupu svinēti.

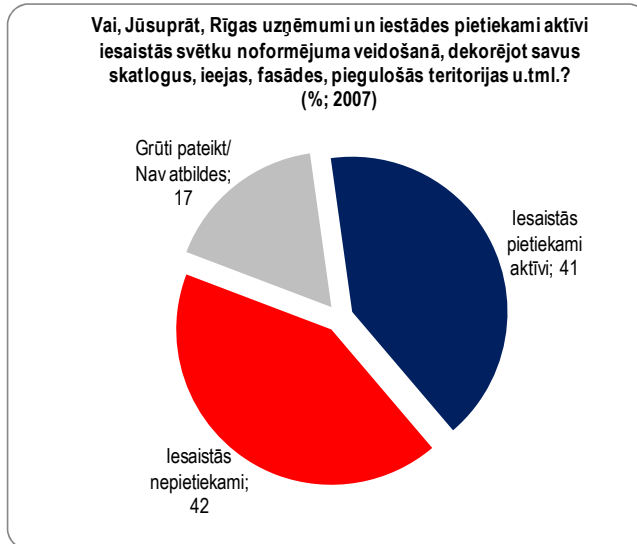
Runājot par publiskiem svētku pasākumiem, būtiski ir arī 2005.gada aptaujā konstatētie rādītāji – 65% Rīgas iedzīvotāju uzskata, ka Ziemassvētki Latvijā ir pārāk komercializējušies²⁹. Tas liecina, ka cilvēki vēlas vairāk pasākumu, kuri mazāk ir saistīti ar pārdošanu, tirgošanos, bet vairāk – garīgām vērtībām, līdzdalību, ģimeniskumu. Tas īpaši aktuāli kļūst tādos svētkos, kurus plaši atzīmē visi iedzīvotāji, bet kurus pilsētvidē pamatā iezīmē gadatirgi, agresīvas komercuzņēmumu mārketinga kampaņas – Ziemassvētki, Lieldienas, Jāņi un Līgo svētki u.c.

Vērtējot svētku noformējumu pilsētvidē, iedzīvotāju vidū nav vienprātības par tā pietiekamību. Aptuveni vienāds ir to iedzīvotāju īpatsvars, kuri uzskata, ka Rīgas uzņēmumi un iestādes pietiekami aktīvi iesaistās un to, kuri

²⁹ Datu avots: „2/3 Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka Ziemassvētki ir pārāk komercializējušies.” SKDS, Rīga, 2005.gada decembris.

uzskata, ka nepietiekami aktīvi iesaistās svētku noformējuma veidošanā, dekorējot savus skatlogus, ieejas, fasādes, piegulošās teritorijas u.c. (182.attēls). Kopumā būtisks ir secinājums, ka tikai 41% pauž apmierinātību ar esošo svētku noformējuma pietiekamību, kas nozīmē, ka visumā Rīgas iedzīvotāji vēlētos redzēt vairāk svētku dažādu publiskās vides noformējumu svētku sajūtas radīšanai.

182.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=802

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada augusts-septembris.

Interesanti – lai gan 42% pauduši viedokli, ka Rīgas uzņēmumi un iestādes nepietiekami iesaistās svētku noformējuma veidošanā, tomēr, vērtējot kopumā, 66% Rīgas iedzīvotāju pauž apgalvojumu, ka ir apmierināti ar Rīgas pilsētas noformējumu valsts un gadskārtējos svētkos (183.attēls) un tikai 22% bijuši drīzāk vai pilnīgi neapmierināti.

183.attēls.

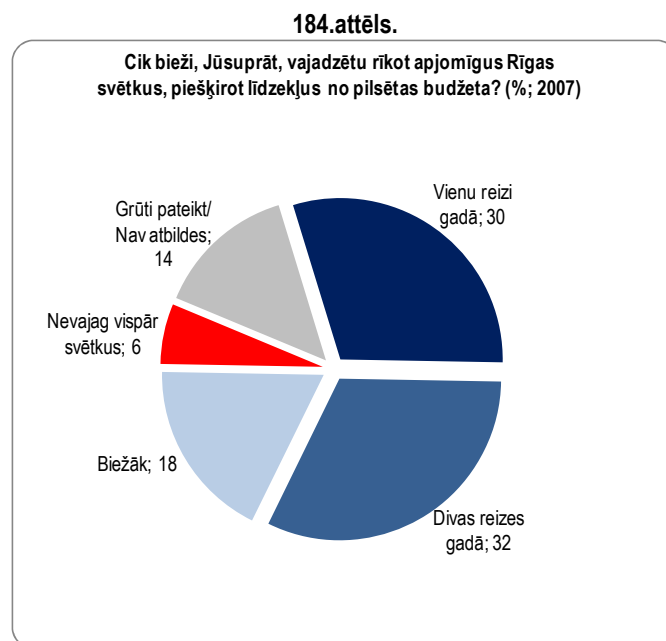

Bāze: Visi respondenti, N=802

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada augusts-septembris.

Būtisks ir mikrorajonu griezumā – salīdzinoši biežāk apmierinātību pauduši Vidzemes un Latgales priekšpilsētu iedzīvotāji, bet salīdzinoši biežāk neapmierināti bijuši Centra rajona un Ziemeļu rajona iedzīvotāji.

Kopumā absolūtais vairākums Rīgas iedzīvotāju ir pārliecināti, ka vismaz reizi gadā ir jārīko apjomīgi Rīgas svētki, piešķirot līdzekļus no pilsētas budžeta – 30% uzskata, ka šādus svētkus jārīko vienreiz gadā, 32% - ka divreiz gadā, bet 18% uzskata, ka pat biežāk kā divas reizes gadā un tikai 6% apgalvo, ka tādi svētki nav vispār vajadzīgi (184.attēls). Par to, ka Rīgas svētki nav nepieciešami vispār, salīdzinoši biežāk izteikušies 55-74 gadīgie respondenti, pamatizglītību ieguvušie, tie, kuriem nav bērnu līdz 18 gadu vecumam, krievu tautības pārstāvji, nestrādājošie (pensionāri un bezdarbnieki), cilvēki ar zemiem ienākumiem, Vidzemes priekšpilsētas iedzīvotāji.

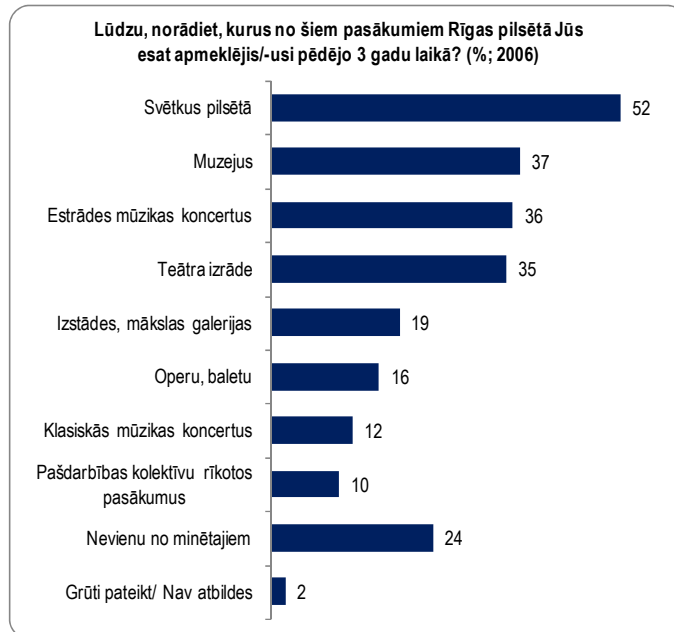

Bāze: Visi respondenti, N=805
 Datu avots: "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada oktobris-novembris.

Publisko pasākumu un kultūras iestāžu apmeklēšana

Tikai 24% no Rīgas iedzīvotājiem vairāku gadu laikā nav apmeklējuši nevienu kultūras pasākumu (185.attēls), kamēr 52% ir apmeklējuši svētkus pilsētā (Rīgas pilsētas svētki, 18.novembris, Lieldienas, dažādu gadatirgu u.tml.), 37% - muzejus, 36% - estrādes mūzikas koncertus, 35% - teātra izrādes, 19% - izstādes, mākslas galerijas, 16% - operu, baletu, 12% - klasiskās mūzikas koncertu un 10% - pašdarbības kolektīvu rīkotos pasākumus. Kopumā dati liecina par visai viduvējiem kultūras pasākumu apmeklēšanas rādītājiem – triju gadu laikā absolūtais vairākums iedzīvotāju nav apmeklējuši ne muzejus, ne teātra izrādes, ne estrādes mūzikas koncertus, nedz arī izstādes un mākslas galerijas. Īpaši būtiski tas ir plašā piedāvājuma aspektā, kur katram ir iespējams atrast sev interesējošo. Arī publisko svētku pasākumu apmeklēšanas rādītāji ir salīdzinoši zemi, ja tikai aptuveni 1/2 Rīgā dzīvojošo ir tos apmeklējuši. Līdz ar to – kultūras pasākumu apmeklēšanas aspektā noteiktu ir iespējama plašāka iedzīvotāju aktivizēšana un potenciālo apmeklētāju piesaiste.

185.attēls.

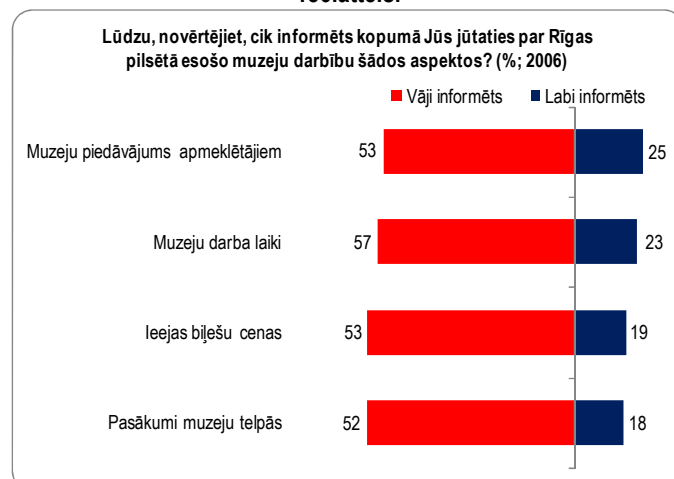
Bāze: Visi respondenti, N=802

Datu avots: „Attieksme pret Rīgas muzeju piedāvājumu un apmeklēšanas iespējām. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2006.gada septembris-oktobris.

Analizējot dažādu pasākumu apmeklēšanu Rīgas mikrorajonu griezumā, novērojams, ka salīdzinoši aktīvāki dažādu pasākumu apmeklēšanā bijuši Centra rajona un Zemgales priekšpilsētas iedzīvotāji, ko vismaz daļēji iespējams skaidrot ar transporta pieejamību. Tāpat šādi rādītāji liecina, ka iedzīvotājiem salīdzinoši maz ir pieejami atbilstošas kvalitātes pasākumi mikrorajonos un citi kultūras pasākumi, kā arī iestāžu apmeklēšanai parasti jāmēro ceļš līdz pilsētas centram.

Lielā mērā zemie kultūras pasākumu un iestāžu apmeklējuma rādītāji skaidrojami arī ar pašu iestāžu un pasākumu rīkotāju nepilnīgo uzmanības pievēršanu pasākumu reklamēšanai, apmeklētāju piesaistei. To apliecina fakts, ka attiecībā uz informētību par muzejiem 18%-25% aptaujāto galvaspilsētas iedzīvotāju kritiski vērtējuši savu informētību par muzeju piedāvājumu, darba laikiem, ieejas biļešu cenām un pasākumiem muzeju telpās (186.attēls).

186.attēls.

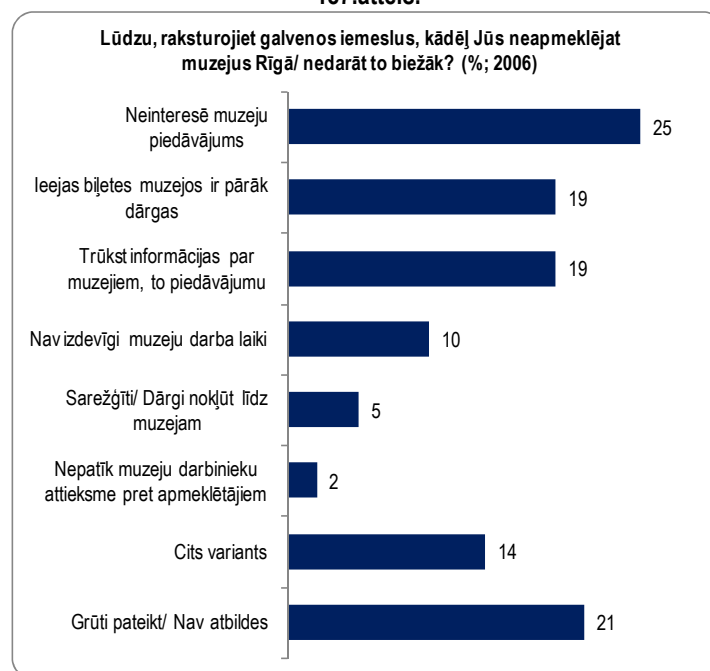
Bāze: Visi respondenti, N=802

Datu avots: „Attieksme pret Rīgas muzeju piedāvājumu un apmeklēšanas iespējām. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2006.gada septembris-oktobris.

Vērtējot tieši muzeju apmeklētību, novērojams, ka par salīdzinoši labi apmeklētiem Rīgas muzejiem var uzskatīt – Latvijas Dabas muzeju (35% apmeklētāju 3 gadu laikā), Latvijas Nacionālais Mākslas muzejs (32%), Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs (28%), Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs (19%), Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs (15%) un Ārzemju mākslas muzejs (12%). Tikmēr pārējo muzeju apmeklējums sastāda mazāk kā 10% no tiem, kuri vispār muzejus bija apmeklējuši.

Analizējot iemeslus, kādēļ muzeji netiek apmeklēti, tikai daļa no argumentiem ir tādi, kuri ir grūti maināmi, kamēr lielākā daļa iemeslu ir maināmi, padziļināti izpētot potenciālo apmeklētāju vēlmēs. 25% respondentu novērtē, ka viņus neinteresē muzeju piedāvājums, 19% - ieejas biļetes šķiet pārāk dārgas, savukārt pārējie argumenti ir ņemami vērā un no muzeju puses pielāgojami apmeklētāju vēlmēm, 19% novērtē, ka viņiem nav informācijas par muzejiem un to piedāvājumiem, 10% apgalvo, ka muzejiem ir neizdevīgi darba laiki, 5% ir sarežģīti vai dārgi nokļūt līdz muzejiem un 2% nepatīk muzeju darbinieku attieksme pret apmeklētājiem (187.attēls). Sekojoši – mainot muzeju piedāvājumu un izstrādājot apmeklētājiem draudzīgu piedāvājumu gan ekspozīciju aspektā, gan muzeju pieejamības aspektā, potenciāli būtu iespējams piesaistīt līdz pat 30% papildus apmeklētāju.

187.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=802

Datu avots: „Attieksme pret Rīgas muzeju piedāvājumu un apmeklēšanas iespējām. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2006.gada septembris-oktobris.

Analizējot muzeju neapmeklēšanas iemeslus pilsētas mikrorajonu griezumā, novērojama tendence, ka par nokļūšanas problēmām salīdzinoši biežāk sūdzējušies Latgales priekšpilsētas un Ziemeļu rajona iedzīvotāji, par informācijas trūkumu – Centra rajona un Latgales priekšpilsētas iedzīvotāji, bet par neizdevīgiem muzeju darba laikiem – Vidzemes priekšpilsētas un Ziemeļu rajona iemītnieki.

Faktori, kas pamudinātu biežāk apmeklēt kultūras iestādes/ pasākumus tajos

Arī par to, kāds potenciālais piedāvājums varētu ieinteresēt iedzīvotājus apmeklēt muzejus, ļauj spriest pētījuma dati. 61% Rīgas iedzīvotāju novērtē, ka viņiem rastos vēlēšanās apmeklēt muzejus, ja tajos būtu iespējams iepazīties ar starptautiski atzītu ārzemju mākslinieku darbiem, izstādēm, 52% būtu ieinteresēti, ja ekspozīciju pasniegšanā tiktu izmantotas modernās tehnoloģijas, 49% ieinteresētos, ja vienu dienu nedēļā muzeji strādātu ilgāk, nekā parasti, 44% pilsētnieku būtu ieinteresēti, ja muzejos būtu pašiem iespējas aktīvi līdzdarboties, kā arī ja tiktu izveidotas speciālas programmas nedēļas nogalēs ģimenēm ar bērniem (188.attēls). Jāpiebilst arī, ka 63% novērtējuši, ka būtu ieinteresēti, ja Rīgas pašvaldība piešķirtu brīvbilietes noteiktām iedzīvotāju grupām, piemēram, maznodrošinātajiem, daudz bērnu ģimenēm. Tie ir piedāvājumi, par kuriem muzeju vadībai būtu jādomā kā par potenciāli jaunus apmeklētājus piesaistošiem. Tāpat jāuzsver, ka būtiski būtu meklēt veidus ne tikai kā piesaistīt jaunus apmeklētājus, bet arī kā sekmēt muzeju vairākkārtēju apmeklēšanu to grupās, kuri muzejus jau tagad apmeklē.

188.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=802

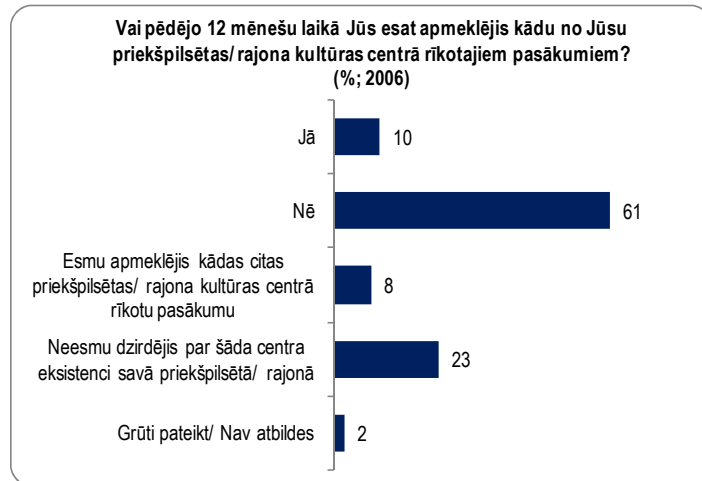
Datu avots: „Attieksme pret Rīgas muzeju piedāvājumu un apmeklēšanas iespējām. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2006.gada septembris-oktobris.

Mūsdienu tehnoloģiju izmantošana, iespējas aktīvi pašiem līdzdarboties un iespēja iegādāties atspirdzinājumu un uzkavēties muzeja kafējnīcā potenciāli muzejiem piesaistītu gados jaunākos apmeklētājus. Muzeju darba laika pagarināšana vienu dienu nedēļā, atzītu ārzemju mākslinieku izstādes un Rīgas pašvaldības izsniegtas brīvbilietes piesaistītu gados vecākos iedzīvotājus. Attiecīgi katrai mērķa grupai ir iespējams atrast savu piesaistošu muzeju piedāvājuma komplektu.

Publisko pasākumu apmeklēšana priekšpilsētās

Kopumā dati liecina, ka iedzīvotāji ir visai pasīvi kultūras pasākumu apmeklētāji priekšpilsētās – tikai 10% apgalvo, ka gada laikā ir apmeklējuši kādu no priekšpilsētas, rajona kultūras centrā rīkotajiem pasākumiem, kamēr 61% nav apmeklējuši ne vienu (189.attēls). 8% ir apmeklējuši pasākumus citu priekšpilsētu, rajonu kultūras centros, savukārt 23% novērtē, ka pat nav informēti par kultūras centru esamību savā mikrorajonā.

189.attēls.

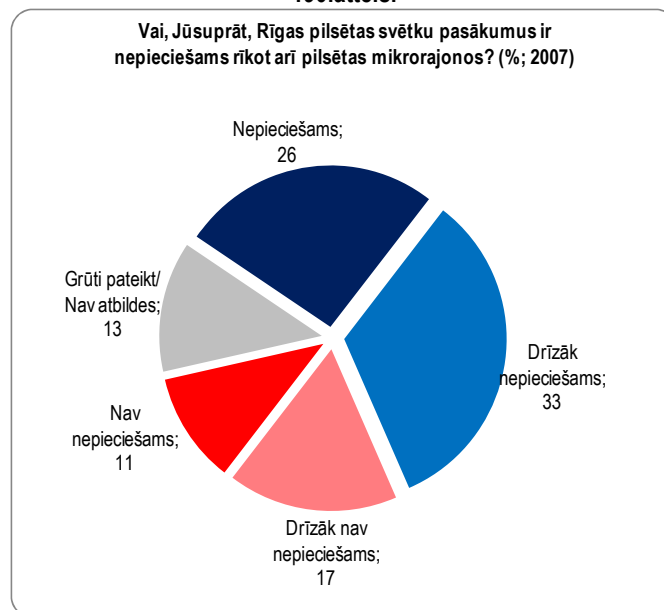
Bāze: Visi respondenti, N=802

Datu avots: „Iedzīvotāju atbildes uz Rīgas domei aktuāliem jautājumiem.” SKDS, Rīga, 2006.gada marts.

Pasākumus savu priekšpilsētu, rajonu kultūras centros salīdzinoši biežāk apmeklējuši Kurzemes rajonā dzīvojošie (19% ir apmeklējuši) un Centra rajonā dzīvojošie (15%), savukārt izteikti retāk – Vidzemes priekšpilsētā (4%) un Latgales priekšpilsētā (6%) dzīvojošie.

Lai gan tikai mazākā daļa priekšpilsētu iedzīvotāju ir apmeklējuši pasākumus savas dzīves vietas tuvumā, tomēr vairākums Rīgas iedzīvotāju uzskata, ka Rīgas pilsētas svētku pasākumus būtu nepieciešams rīkot arī pilsētas mikrorajonos: kopumā šādu viedokli pauduši 59% iedzīvotāju, kamēr 27% novērtējuši, ka drīzāk vai noteikti nav nepieciešams svētku pasākumus rīkot arī ārpus centra (190.attēls).

190.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=802

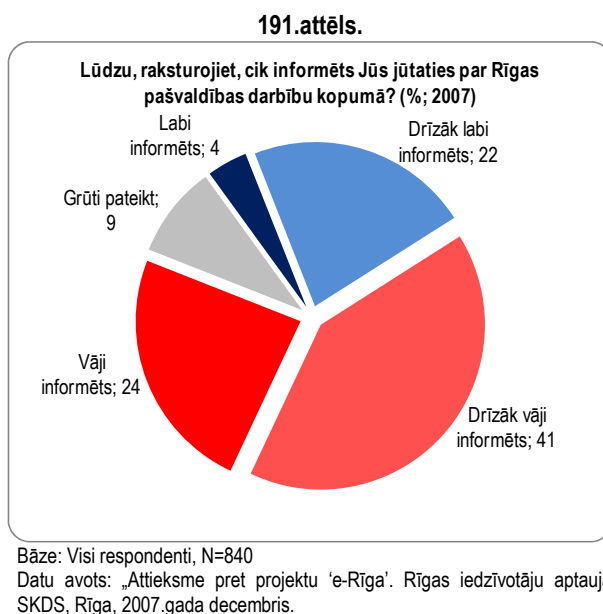
Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2007.gada augusts-septembris.

Par to, ka Rīgas pilsētas svētku pasākumus būtu jārīko arī mikrorajonos salīdzinoši biežāk pārliecināti bijuši tie, kas dzīvo Zemgales un Vidzemes priekšpilsētās, kā arī Centra rajonā, savukārt par to, ka nav nepieciešams rīkot salīdzinoši biežāk viedokli pauduši Latgales priekšpilsētā un Kurzemes rajonā dzīvojošie.

4.12. Pārvalde

Informētība par Rīgas pašvaldības darbu

Kopumā Rīgas iedzīvotāji jūtas vāji vai pat ļoti vāji informēti par Rīgas pašvaldības darbu kopumā (191.attēls) – tikai 26% iedzīvotāju sniedz vērtējumu, ka ir labi vai drīzāk labi informēti, kamēr 65% apgalvo, ka ir drīzāk vāji vai vāji informēti. Pie tam visās sociāli demogrāfiskajās grupās vienlīdz plaši pārstāvēti tie, kuri uzskata, ka ir vāji informēti. Salīdzinoši vairāk vāji informēto ir sekojošās sociāli demogrāfiskajās grupās – tie, kuriem nav LR pilsonības, valsts sektorā nodarbinātie, strādnieki, individuālā darba veicēji, skolnieki un studenti, kā arī bezdarbnieki. Savukārt informētāki jutušies latvieši, Latvijas Republikas pilsoņi, māsainieces, vadītāji un respondenti ar augstiem ienākumiem.

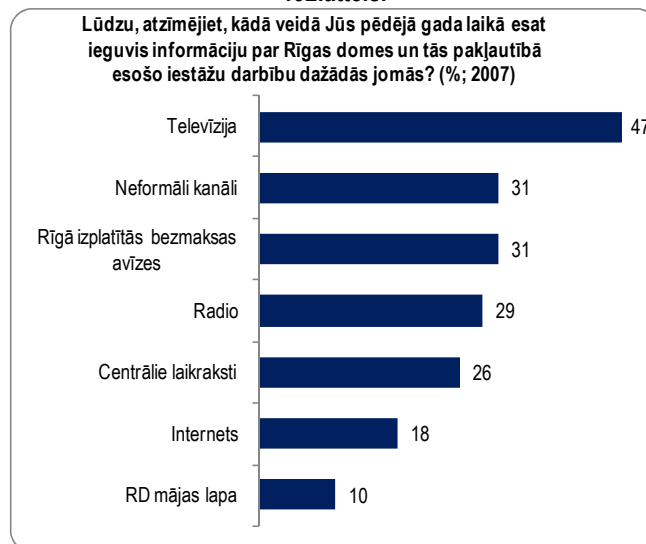
Tai pat laikā tomēr jāuzsver, ka tie, kuri jūtas vāji informēti, tikai 18% gadījumu minējuši, ka viņiem ir grūti iegūt informāciju, kamēr lielākā daļa (67%) novērtē, ka viņiem nav bijusi vajadzība iegūt informāciju. Kopumā tas liecina, ka vāji informētie nav motivēti un neizjūt vajadzību būt informētiem par Rīgas pašvaldības darbu. Šādā aspektā svarīgāk ir vērtēt, vai informācija ir pieejama tiem, kuri to vēlas iegūt, un pieejamie dati liecina, ka kopš 2003.gada arvien samazinās to īpatsvars, kuri par savas vājās informētības iemeslu min informācijas ieguves grūtības – ja 2003.gadā tādu bijis 25%, tad 2007.gadā samazinājies līdz 18%.

Informācijas ieguves kanāli

Visbiežāk iedzīvotāji informāciju par Rīgas domes un tās pakļautībā esošo iestāžu darbību iegūst televīzijā (47%), neformālos kanālos (draugi, paziņas, kaimiņi; 31%), Rīgā izplatītajās bezmaksas avīzēs (31%), radio

(29%), centrālajos laikrakstos (26%) un internetā (18%) (192.attēls). Kopumā rādītāji par izplatītākajiem informācijas ieguves avotiem liecina, ka svarīgas ir vairākas informācijas ieguves grupas, katrā no kurām informāciju gūst atšķirīgas sociālās grupas. Pie šādām informācijas avotu grupām izdalāmas: internets un e-vide (šeit acīmredzot informāciju visbiežāk gūst gados jaunākie respondenti, tie, kuriem ikdienā pieejams internets), TV, radio un centrālie, kā arī bezmaksas laikraksti (šeit informāciju gūst tie iedzīvotāji, kuriem ikdienā nav pieejams internets, kā arī kuri biežāk izmanto tradicionālos medijus informācijas ieguvei) un neformālie informācijas ieguves kanāli – tie vienlīdz būtiski ir to vidū, kuri izmanto tradicionālos medijus, tā arī to, kuri ir aktīvi interneta lietotāji. Jāņem vērā arī fakts, ka tradicionālajos medijos un interneta vidē (ziņu lapās) visbiežāk tiek iegūta nepastarpināta informācija, kamēr neformālajos kanālos tā visdrīzāk ir subjektīva. Šādā aspektā par izteikti zemu rādītāju atzīstams Rīgas pašvaldības mājas lapas lietotāju īpatsvars – tikai 10% tieši mājas lapā iegūst informāciju. Tas liek pārvērtēt mājas lapas pārskatāmību un piemērotību dažādu iedzīvotāju mērķa grupu vajadzībām.

192.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=840

Datu avots: „Attieksme pret projektu ‘e-Rīga’. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Salīdzinot informācijas ieguves kanālu popularitāti vairāku gadu periodā, novērojams, ka nozīmi informācijas ieguvē ik gadus zaudē televīzija (pēdējo četru gadu laikā kritums par 27%), radio (kritums 30%) un centrālie laikraksti (kritums 24%) (tātad tradicionālos medijos izvietotai un iegūstamai informācijai), savukārt nozīme palielinās tādiem informācijas kanāliem kā internets (pēdējo četru gadu laikā pieaugums par 6%) un Rīgas pašvaldības mājas lapa (pieaugums 4%) (tātad elektroniskā veidā pieejamai informācijai). Tomēr jāuzsver jau iepriekš minētais – katru no šiem informācijas avotiem lieto atšķirīgas iedzīvotāju mērķa grupas, tādēļ būtiski identificēt, kuras grupas kādus kanālus biežāk izmanto un informāciju sniegt segmentēti katrā no informācijas avotiem, nevis izvēlēties tikai populārākos (jo visbiežāk lietotos kopumā) informēšanas kanālus.

Arī datos par to, kādā veidā Rīgas iedzīvotāji vislabprātāk iegūtu informāciju, dominē jau iepriekš novērotie (193.attēls) – televīzija (47%), bezmaksas avīzes (31%), radio (28%). Otru populārāko informēšanas kanālu

grupu veido – īpaši informatīvi materiāli (lapiņas, bukleti) (20%), centrālie laikraksti (20%) un internets (18%). Savukārt trešo populārāko informācijas avotu grupu veido – neformālie kanāli (12%), Rīgas pašvaldības interneta mājas lapa (12%), Rīgas pašvaldības speciālie informatīvie tālruņi (9%).

Bāze: Visi respondenti, N=840

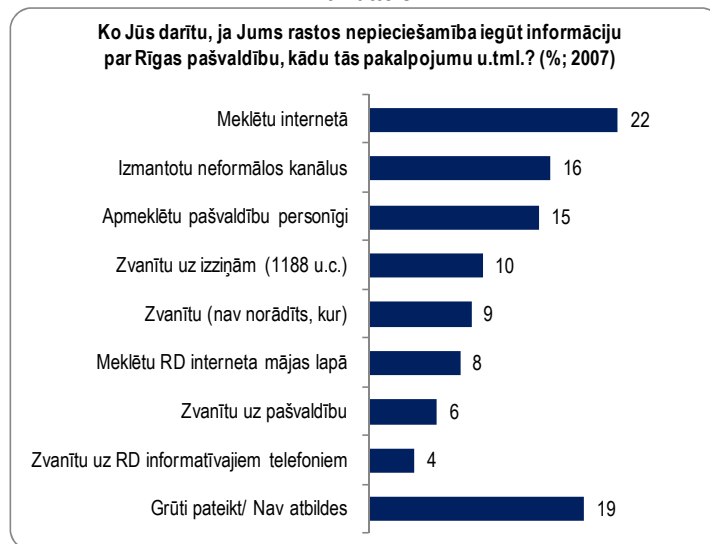
Datu avots: „Attieksme pret projektu 'e-Rīga'. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Ja salīdzina pēdējā gada laikā visbiežāk izmantotos informācijas kanālus un vēlamos informācijas avotus, tad redzams, ka par vēlamu biežāk kā reāli izmantotu norādīti īpaši informatīvi materiāli un speciālie informatīvie tālruņi. Tas liecina, ka šie divi informācijas kanāli būtu biežāk izmantojami informācijas sniegšanai (informatīvi materiāliem vajadzētu būt pieejamiem vietās, kur biežāk sastopami cilvēki, kuriem potenciāli informācija būtu būtiska, savukārt informatīvo tālruņu numuri un iespējas biežāk jāpopularizē atbilstošajās mērķa grupās).

Par iedzīvotāju informētību par iespējām saņemt informāciju liecina arī sniegtās atbildes uz jautājumu par to, ko darītu, ja būtu nepieciešamība iegūt informāciju par Rīgas pašvaldību un kādu tās pakalpojumu. Kā liecina pētījuma dati, tad nosacīti lielākā daļa informāciju meklētu internetā (22% - internetā, 8% - RD mājas lapā), 15% paši personīgi apmeklētu pašvaldību, 6% zvanītu un pašvaldību, 10% zvanītu uz izziņu tālruni (1188 u.c.), 16% meklētu informāciju neformālos kanālos (pie draugiem, paziņām, radniekiem), bet 19% nevar sniegt skaidru atbildi par iespējamo rīcību (194.attēls). Šie dati liecina, pirmkārt, par kopējo zemo informētības līmeni par pašvaldības pakalpojumiem un informācijas iegūvi par tiem (jo nav novērojamas vienotas iespējamās rīcības stratēģijas – katrs informāciju meklētu savā veidā), un otrkārt, par pašvaldības līdz šim nepilnvērtīgi veikto informēšanas darbu (jo Rīgas pašvaldības mājas lapu izmantotu ievērojami mazāk nekā izmantotu internetu kopumā un iedzīvotāji biežāk informāciju meklētu neformālos kanālos, izziņu dienestos u.tml., nevis vērstos pašvaldībā vai tās informācijas sniegšanas kanālos (tātad iedzīvotāji vai nu nezina par pieejamajām iespējām iegūt informāciju tieši par pašvaldību vai arī esošos informācijas kanālus nevērtē kā pietiekami efektīvus)). Šādas ļoti atšķirīgas iedzīvotāju iespējamās rīcības stratēģijas visumā apgrūtina Rīgas pašvaldības nepieciešamos informācijas sniegšanas pasākumus, jo informācijai jābūt pieejamai pēc iespējas dažādos

informācijas kanālos, tādēļ ieteicami būtu informāciju pēc iespējas pilnīgāk izvietot dažos būtiskākajos informācijas kanālos un par informācijas pieejamību informēt iedzīvotājus, lai nepieciešamības gadījumā pēc iespējas lielāka daļa iedzīvotāju zinātu, ka jāvēršas, piemēram, RD speciālajos informēšanas tālruņos vai mājas lapā u.tml.

194.attēls.

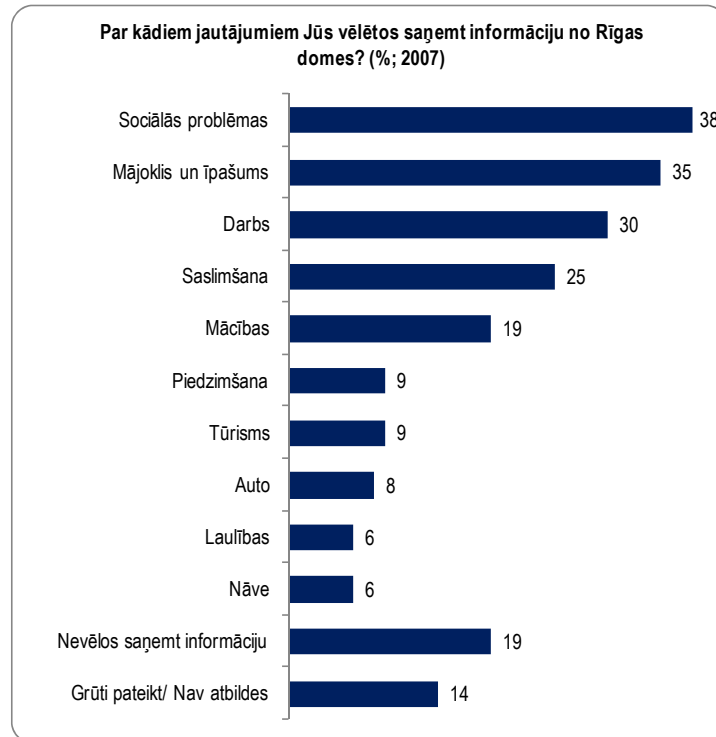
Bāze: Visi respondenti, N=840

Datu avots: „Attieksme pret projektu 'e-Rīga'. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Interesējošā informācija no Rīgas pašvaldības

Visvairāk iedzīvotāju vēlētos saņemt informāciju par sociālām problēmām (38%), mājokli un īpašumu (35%), darbu (30%), saslimšanām (25%) un mācībām (19%) (195.attēls). Tikai 19% iedzīvotāju apgalvo, ka nevēlas saņemt nekādu informāciju no pašvaldības, kas kopumā liecina par augstu iedzīvotāju ieinteresētību par pašvaldības pakalpojumiem. Informēšanas darbu, protams, lielā mērā apgrūtina tas, ka katrai mērķa grupai ir individuālas vēlmes attiecībā uz informācijas saņemšanu, tādēļ pirms sniegt informāciju nepieciešams skaidri definēt, kādai mērķa grupai tā sniedzama un kādos informācijas kanālos šī konkrētā mērķa grupa sasniedzama.

195.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=840

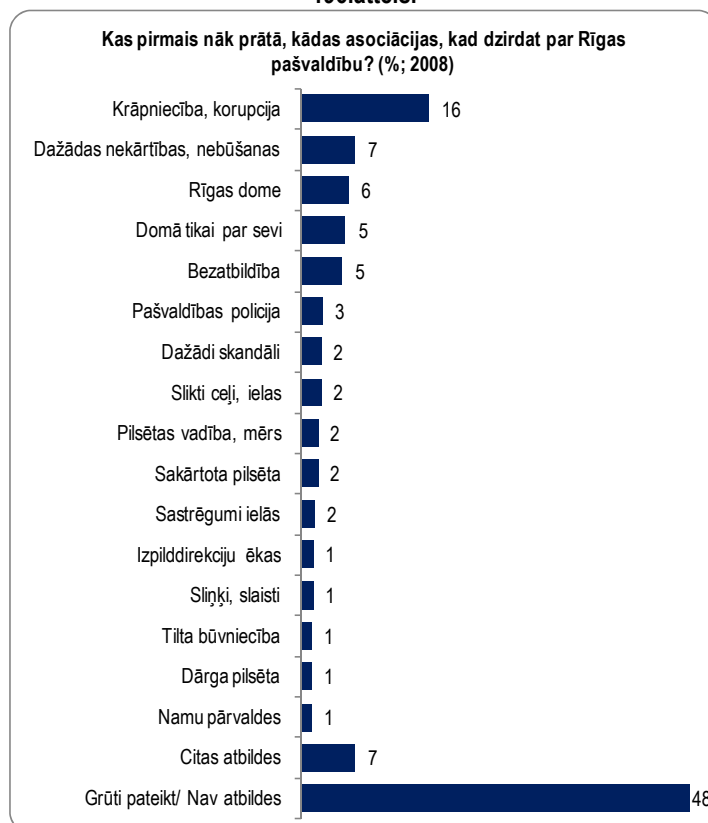
Datu avots: „Attiksmes pret projektu 'e-Rīga'. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Ja dotos datus salīdzina ar iepriekšējā mērījumu periodā (2005.gadā) iegūtajiem, novērojams, ka iedzīvotāju ieinteresētība saņemt informāciju par dažādiem ar savu dzīvi saistītiem jautājumiem, ir pieaugusi – ģimenes, darba, saslimšanas, mācību, piedzimšanas aspektos. Samazinājusies ir interese saņemt informāciju par sociālām problēmām, ko iespējams skaidrot ar vispārējās sociālās situācijas uzlabošanu galvaspilsētā. Interesanti, ka – lai gan palielinās interese par noteiktas informācijas saņemšanu, vienlaikus nesamazinās to īpatsvars, kuri nevēlas informāciju saņemt, kas, acīmredzot, liecina, ka tie, kuri jau iepriekš ir bijuši ieinteresēti saņemt informāciju, ir ieinteresēti saņemt vairāk informācijas par dažādiem jautājumiem.

Rīgas pašvaldības tēla uztvere

Vaicājot Rīgas iedzīvotājiem, kādas ir viņu pirmās asociācijas, kad runā par Rīgas pašvaldību, visbiežāk tika saņemti dažādi negatīvi novērtējumi – 16% minējuši, ka viņu pirmās asociācijas ir „korupcija, krāpniecība”, 7% min „dažādas nekārtības, nebūšanas”, 6% - „domā tikai par sevi” un 5% - „bezatbildība” (196.attēls). 6% kā pirmo asociāciju minējuši Rīgas domi. Tai pat laikā 48% iedzīvotāju nav varējuši nosaukt nevienu konkrētu asociāciju ar Rīgas pašvaldību. Šādā aspektā būtiski analizēt, vai iedzīvotājiem vispār ir pieejams pietiekami daudz informācijas par Rīgas pašvaldības darbu, ģimenes iedzīvotāju „apkalpošanas” jomā, jo – ņemot vērā, ka biežākie informācijas kanāli, kuros iedzīvotāji iegūst informāciju, ir masu mediji, - iespējams, ka iedzīvotāji nesaņem lielu daļu informācijas, kas attiecas tieši uz pašvaldības veiktiem darbiem, pasākumiem. Katrā ziņā šādi novērtējumi un asociācijas var liecināt ne tikai par negatīvu vispārējo pašvaldības uztveri, bet arī par pašvaldības pārstāvju komunikācijas problēmām ar iedzīvotājiem, kā arī ar plašākas informācijas nepieejamību.

196.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=512

Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Lūdzot izvērtēt arī Rīgas pašvaldības darbības veidu, stilu, iedzīvotāji visbiežāk piedēvē tai dažādus negatīvus raksturojumus: 73% uzskata, ka pašvaldība ir birokrātiska, formāla, 48% - ka neieinteresēta, 67% - lēna, 59% - pasīva, 62% - noslēgta, bet interesanti, ka tai pat laikā 61% iedzīvotāji pašvaldību novērtē kā pieejamu, kā arī 38% vērtē, ka pašvaldība ir ieinteresēta (197.tabula).

197.tabula

Rīgas pašvaldības darbības veidam, stilam atbilstošie raksturojumi (%; 2008)

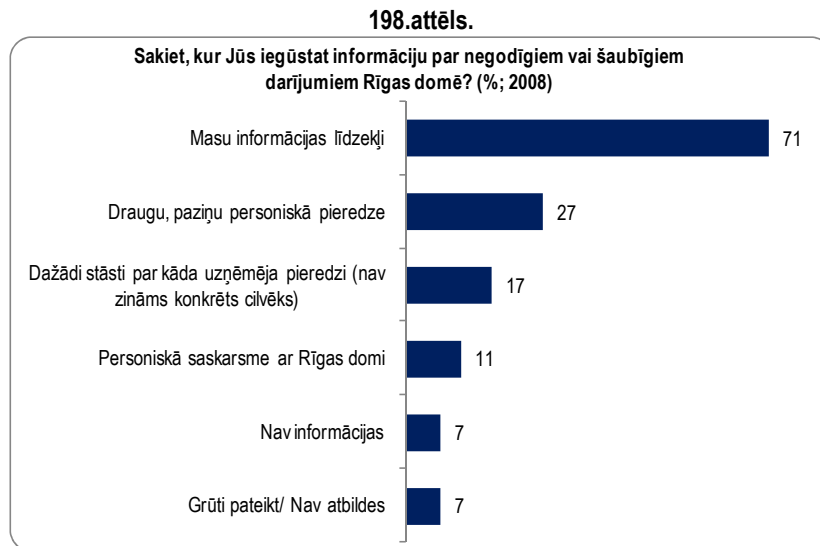
%	Īpašība Nr.1	VAI	Īpašība Nr.2	%
73,4	Birokrātisks, formāls	VAI	Atvērts, "pēc būtības"	18,4
38,5	Ieinteresēts	VAI	Neieinteresēts	48,2
39,1	Noraidošs	VAI	Pretimnākošs	33,8
17,0	Operatīvs	VAI	Lēns	67,4
22,9	Aktīvs	VAI	Pasīvs	59,2
54,3	Neelastīgs	VAI	Elastīgs	24,2
23,8	Atklāts	VAI	Noslēgts	62,1
26,4	Nepieejams	VAI	Pieejams	60,9

Bāze: Visi respondenti, N=512

Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Ņemot vērā, ka viens no būtiskākajiem negatīvajiem vērtējumiem Rīgas domes darbībai ir tās kā koruptīvas novērtējums, būtiski ir analizēt, kas ir tie faktori, kas veido šādu Domes darba uztveri. Kā liecina 2008.gada pētījums, tad visbiežāk iedzīvotāji informāciju par negodīgiem vai šaubīgiem darījumiem iegūst no masu medijiem (71%) (198.attēls). Tikai 1/10 no iedzīvotājiem ir pašu personīgā pieredze, kas ļauj izdarīt secinājumus

par Rīgas domes negodīgu darbību. Tai pat laikā interesanti, ka 1/4 apgalvo, ka viņu draugiem un paziņām ir personiskā pieredze, kas liecina par Domes koruptīvismu. Kopumā šie dati liecina, ka Rīgas domes darba uztverē vislielākā loma ir tieši masu medijiem, kā arī dažādām baumām un stāstiem, kurus iedzīvotāji saista ar saviem draugiem un paziņām (ja 27% apgalvo, viņu draugiem un paziņām ir personīga pieredze, tad daudz lielākam kā novērotajiem 10% būtu jābūt to īpatsvaram, kuri atzīst personīgu negatīvu saskarsmi ar Rīgas domi).

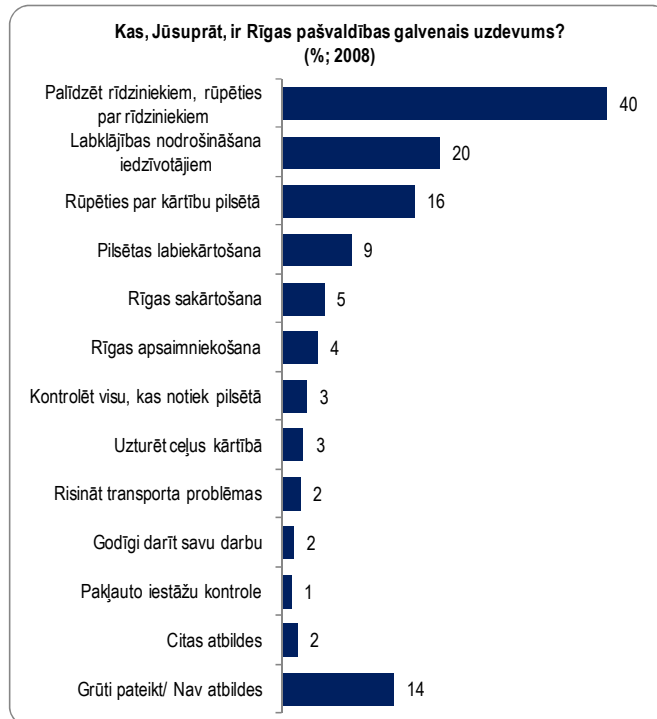
Bāze: Visi respondenti, N=782

Datu avots: „Uzskati par korupciju Rīgas domē. Rīgas uzņēmēju un iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2008.gada maijs-jūnijs.

Jāuzsver gan, ka atsevišķu sociālo grupu personiskās pieredzes rādītāji ir ievērojami augstāki kā vidēji kopumā – piemēram, 23% augstākā un vidējā līmeņa vadītāju apgalvo, ka viņiem ir personiska negatīva pieredze saskarsmē ar Rīgas domi, kā arī 31% individuālā darba veicēju un to, kuriem ir savs uzņēmums min šo iemeslu kā pamatojumu uzskatiem par Rīgas domes koruptīvismu.

Tēla uztveres aspektā būtiski izvērtēt, kādus darbus, uzdevumus no savas pašvaldības sagaida tās iedzīvotāji. Kā liecina pētījuma dati, tad rīdzinieki visbiežāk uzskata, ka Rīgas pašvaldības galvenais uzdevums ir palīdzēt rīdziniekiem, rūpēties par rīdziniekiem (40%), labklājības nodrošināšana iedzīvotājiem (20%), rūpes par kārtību pilsētā (16%) (199.attēls). Zināmā mērā šie novērtējumi, protams, liecina par iedzīvotājiem aktuālākajām problēmām, kuras tie vēlas, lai pašvaldība palīdzētu risināt un šādā aspektā būtisks ir vērtējums, ka pašvaldības uzdevums ir palīdzēt pilsētas iedzīvotājiem. Vairāk negatīvi vērtējams izteikums, ka pašvaldībai ir jānodrošina iedzīvotāju labklājība, kas neliecina par vēlmi ieguldīt arī savu laiku un pūles personīgās labklājības sasniegšanā. Kā būtisks jāuzsver fakts, ka 16% iedzīvotāju novērtē kārtības nodrošināšanu pilsētā kā svarīgu pašvaldības darba aspekti, acīmredzot, iedzīvotāji ikdienā saskata problēmas pilsētvidē tieši šādā aspektā (netieši to apstiprina arī ziņojumā iepriekš sniegtie dati par drošības sajūtu pilsētā).

199.attēls.

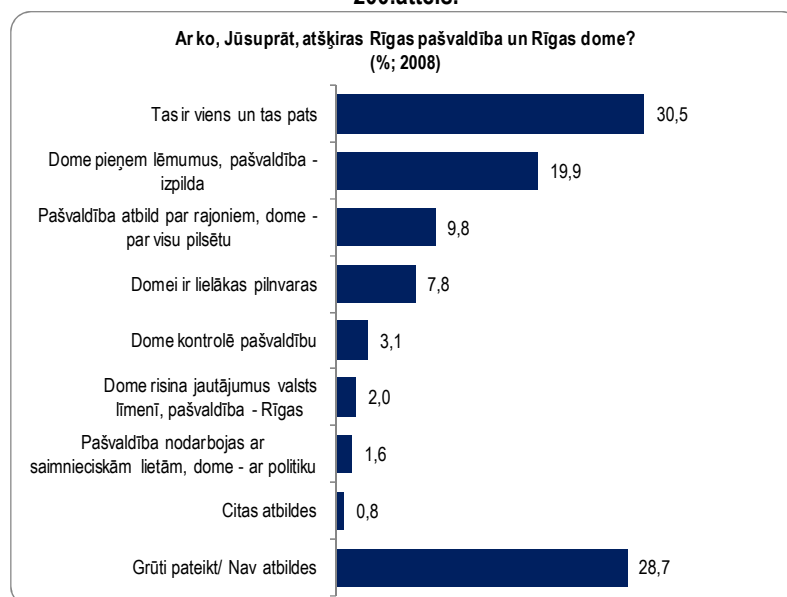

Bāze: Visi respondenti, N=512

Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Pašvaldības tēla aspektā būtiski uzsvērt, ka 31% Rīgas iedzīvotāju nesaskata atšķirības starp Rīgas pašvaldību un Rīgas domi, novērtējot, ka tas ir viens un tas pats (200.attēls). Vēl 29% nespēj sniegt skaidru vērtējumu par atšķirībām un tikai aptuveni 20% pareizi identificē Rīgas domes un Rīgas pašvaldības atšķirības. Kopumā tas liecina par visai zemu iedzīvotāju informētību par pašvaldības dažādu institūciju darba specifiku, un šobrīd Rīgas pašvaldība drīzāk tiek uztverta kā politiska institūcija, nevis saimnieciska un noteiktus pakalpojumus iedzīvotājiem sniedzosa.

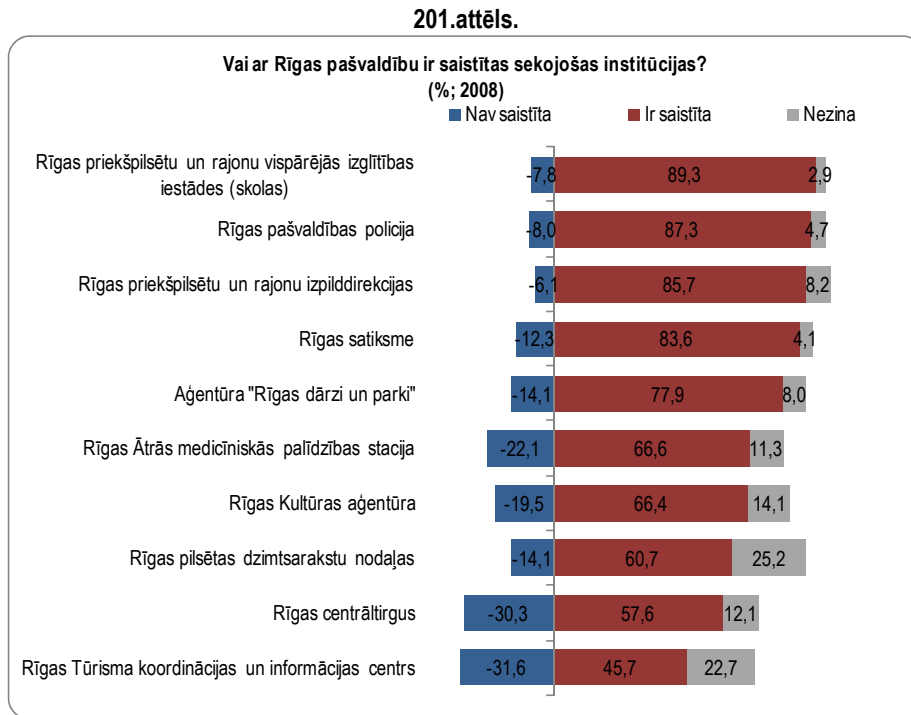
200.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=512

Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Iedzīvotāju zemo informētības līmeni apliecina arī dati par uzskatiem – kuras institūcijas ir un kuras – nav saistītas ar Rīgas pašvaldību. Aptuveni 1/3 galvaspilsētas iedzīvotāju novērtē, ka Rīgas Tūrisma koordinācijas un informācijas centrs (32%) un Rīgas centrāltirgus (30%) nav saistīti ar Rīgas pašvaldību, 22% ir pārliecināti, ka ar pašvaldību nav saistīta arī Rīgas Ātrās medicīniskās palīdzības stacija un 20% - Rīgas Kultūras aģentūra (201.attēls).

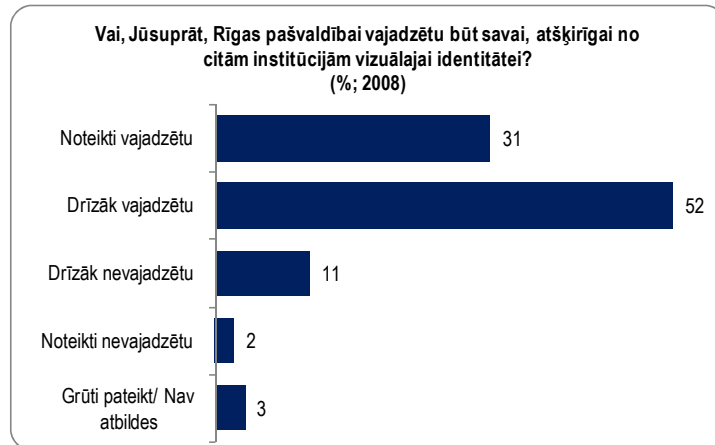
Bāze: Visi respondenti, N=512

Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Šādi rādītāji liecina ne tikai par to, ka informētība par dažādu institūciju veikto darbu ir zema, bet arī norāda uz faktu, ka konkrēto ar Rīgas pašvaldību mazāk saistīto institūciju darba pozitīvie rezultāti netiek saistīti ar pašvaldības veikto darbību kopumā (protams, arī negatīvu novērtējumu gadījumos jāņem vērā, ka tas negatīvi ietekmētu arī kopējo pašvaldības uztveri). Un šādā aspektā būtu izvērtējama nepieciešamība un iespējas paaugstināt iedzīvotāju kopējo izpratni par pašvaldības struktūru kopumā, dažādām tās struktūrvienībām un pakļautības institūcijām (to funkcijām, uzdevumiem), kā arī par pašvaldības nodrošināto pakalpojumu paketi un to sniedzējiem.

Iespējams, ka Rīgas pašvaldību un dažādās tās institūcijas kā vienotas organizācijas uztveri apgrūtinā arī to dažādās vizuālās identitātes. Aptaujā 59% novērtē, ka nav pamanījuši Rīgas pašvaldības savu, no citām institūcijām atšķirīgu vizuālo identitāti (tikai 22% apgalvo, ka ir pamanījuši) un vienlaikus kopumā 83% vērtē, ka pašvaldībai tāda būtu nepieciešama (202.attēls).

202.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=512

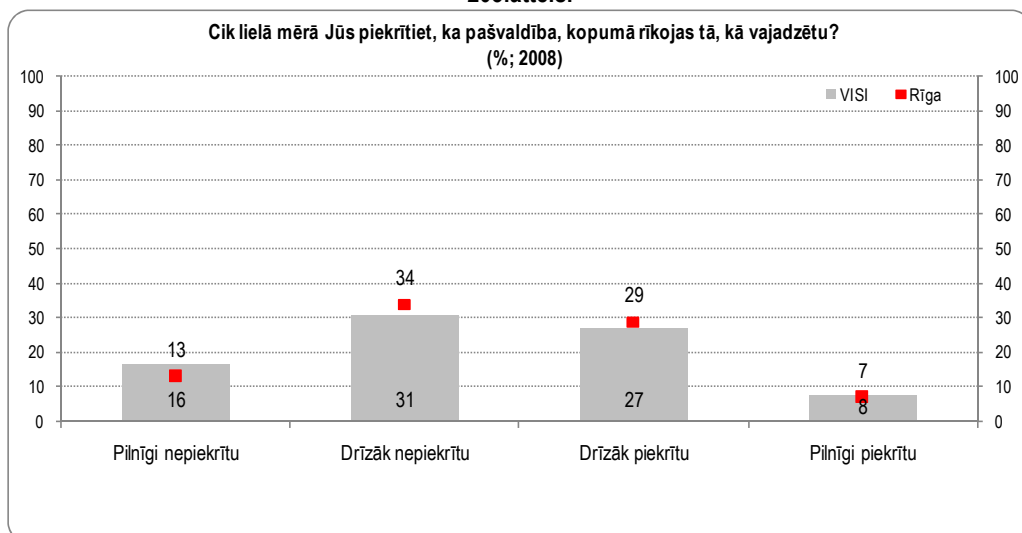
Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Protams, jāņem vērā, ka atšķirīga un vienota vizuālā identitāte var palīdzēt tikai tēla līmenī uztvert pašvaldību kā vienotu organizāciju, bet tas nenodrošinātu arī pozitīvu pakalpojumu uztveri un pozitīvu pašvaldības darba novērtējumu, tādēļ primārs jautājums ir tieši pakalpojumu kvalitātes nodrošināšana.

Rīgas pašvaldības/ Rīgas domes darba novērtējums

Vērtējot ļoti vispārīgu izteicienu „Manuprāt, pašvaldība, kopumā rīkojas tā, kā vajadzētu” 36% Rīgas iedzīvotāju izsaka piekrišanu tam, kamēr 47% - nepiekrīt (203.attēls). Nevar gan teikt, ka Rīgas pašvaldības darba novērtējums šādā aspektā ir īpaši izceļams, jo līdzīgi rādītāji novērojami arī citās Latvijas pašvaldībās – iedzīvotāji visumā ir neapmierināti ar pašvaldību darbu.

203.attēls.

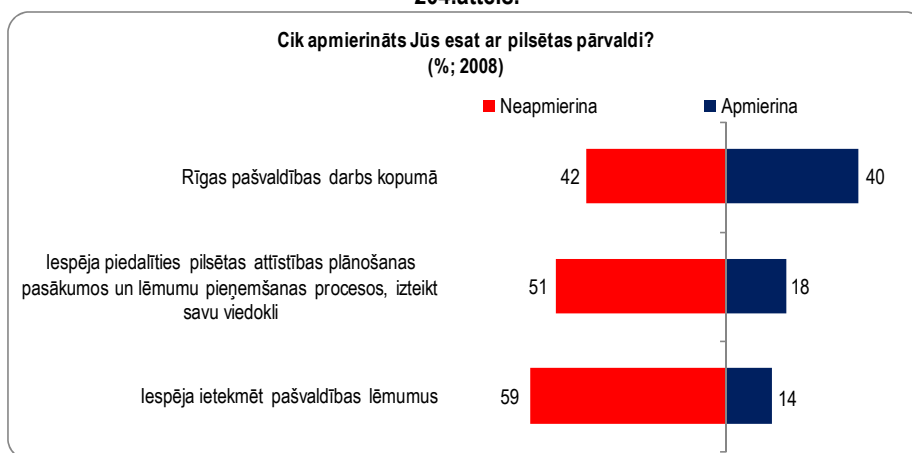
Bāze: Visi respondenti, N=809, Respondenti Rīgā, N=262

Datu avots: „Ziņojums par Latvijas iedzīvotāju aptauju: ilgtspējīga attīstība, vērtības un paradumi.” (Datu fails) SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Rīgas pašvaldības darbs kopumā apmierina tikai 40% Rīgas iedzīvotāju, kamēr 42% pauž neapmierinātību (204.attēls). Īpaši neapmierināti iedzīvotāji ir ar iespējām ietekmēt pašvaldības lēmumus un iespējām piedalīties

pilsētas attīstības plānošanas pasākumos un lēmumu pieņemšanas procesos. Salīdzinoši biežāk ar pašvaldības darbu kopumā neapmierināti bijuši 45-54 gadīgie, augstāko izglītību ieguvušie, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji, mājsaimnieces un bezdarbnieki, Centra rajonā dzīvojošie.

204.attēls.

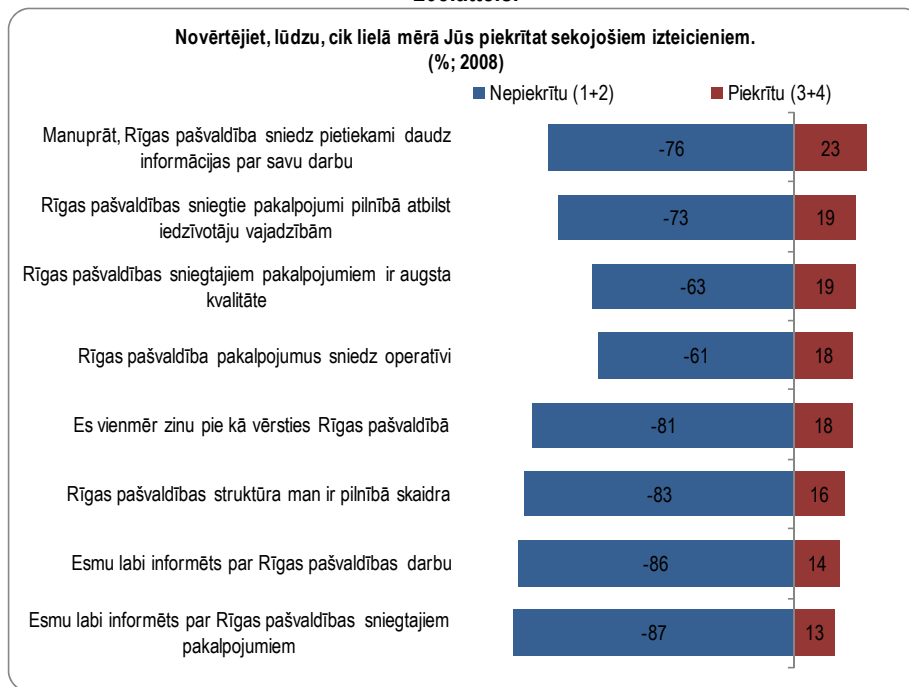

Bāze: Visi respondenti, N=2000

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.

Kopumā novērojams, ka Rīgas pašvaldība kā institūcija un tās veiktais darbs tiek vērtēts izteikti negatīvi, tomēr jāņem vērā jau iepriekš minētais – lielā mērā pašvaldības veiktā darba vērtējumu ietekmē pašvaldības saistīšana ar Rīgas domes negatīvo publisko tēlu, kā arī papildus to nostiprina iedzīvotāju zems informētības līmenis par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju. Sniedzot novērtējumus dažādiem Rīgas pašvaldības darbu raksturojošiem izteicieniem, vairumā gadījumu respondenti vērtējumos bijuši izteikti kritiski. Absolūtais vairākums aptaujāto rīdzinieku bijuši kritiski par savām zināšanām par Rīgas pašvaldības struktūru, kā arī informētību par Rīgas pašvaldības darbu un sniegtajiem pakalpojumiem. Sekojošiem izteicieniem nav piekrituši lielākā daļa aptaujāto (205.attēls): Esmu labi informēts par Rīgas pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem (87% aptaujāto nepiekrīt); Esmu labi informēts par Rīgas pašvaldības darbu (86%); Rīgas pašvaldības struktūra man ir pilnībā skaidra (83%); Es vienmēr zinu pie kā vērsties Rīgas pašvaldībā (81%). Uz problēmām tieši iedzīvotāju informētībā norāda arī izteiciena „Manuprāt, Rīgas pašvaldība sniedz pietiekami daudz informācijas par savu darbu” novērtējums – 23% aptaujāto tam piekrituši, kamēr 76% nav piekrituši.

205.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=512

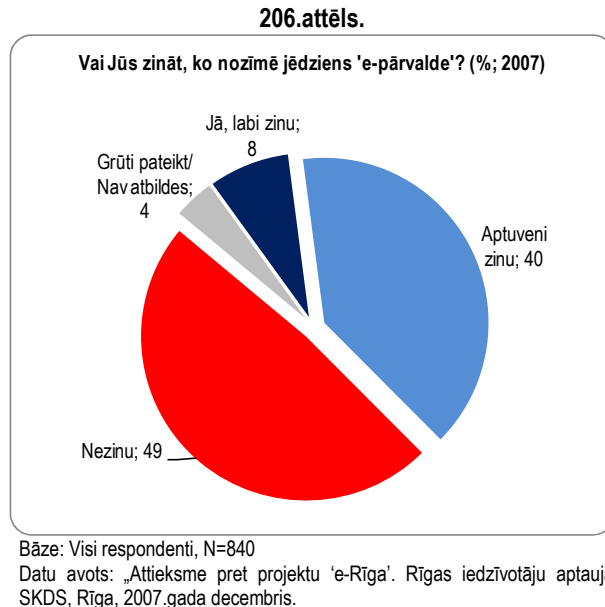
Datu avots: „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.

Negatīvs bijis arī Rīgas pašvaldības sniegto pakalpojumu vērtējums, tomēr šajā gadījumā jāuzsver, ka liels bijis to respondentu īpatsvars, kuri nav varējuši sniegt konkrētus novērtējumus (attēlos tie nav atainoti). Ja jautājumos par pašvaldības struktūru un kopējo informētību par pašvaldību un tās sniegtajiem pakalpojumiem viedokļa nav bijis ne vairāk kā 2% aptaujāto, tad konkrētajos izteikumos par pakalpojumiem viedokli nav varējuši sniegt aptuveni 20% aptaujāto.

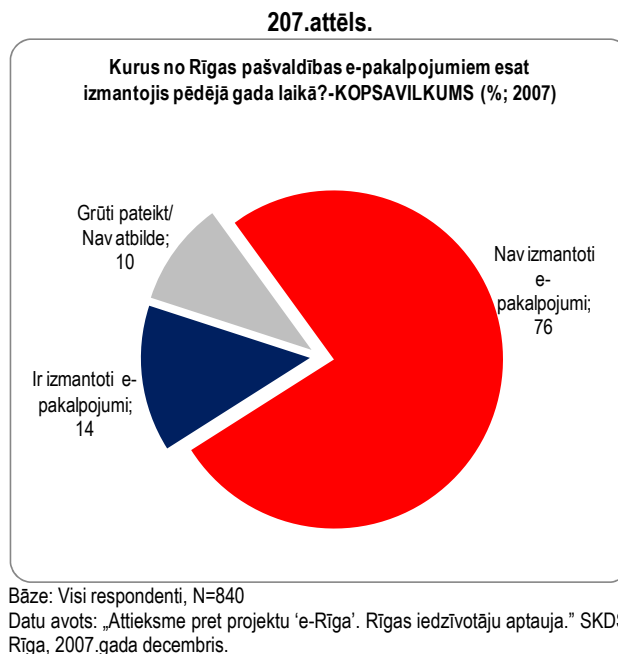
Visnegatīvāk vērtēta Rīgas pašvaldības sniegto pakalpojumu atbilstība iedzīvotāju vajadzībām – 73% aptaujāto rīdzinieku novērtē, ka pakalpojumi nav atbilstoši (205.attēls). Vairākums respondentu sniedz negatīvus vērtējumus arī par diviem citiem pakalpojumu novērtēšanas izteicieniem: Rīgas pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem ir augsta kvalitāte (tam nepiekrīt 63%); Rīgas pašvaldība pakalpojumus sniedz operatīvi (tam nepiekrīt 61%). Jāuzsver gan, ka nebūtu vēlams šos datus tiešā veidā saistīt ar rīdzinieku negatīvo pieredzi pakalpojumu izmantošanā – ņemot vērā, ka tikai 29% atzīst, ka ir izmantojuši pašvaldības pakalpojumus, kā arī faktu, ka 31% aptaujāto uzskata, ka Rīgas pašvaldība un Rīgas dome ir viens un tas pats, negatīvie pakalpojumu novērtējumi drīzāk saistāmi ar vispārēju pašvaldības darba novērtējumu, nevis savā pieredzē vai zināšanās balstītu. Līdz ar to minētie negatīvie vērtējumi ir vairāk publiskā tēla, nevis pakalpojumu sniegšanas izvērtējums. Bet arī šādā aspektā to iespējams minēt kā problēmu, jo – iedzīvotāji kopējo Rīgas domes negatīvo tēlu lielā mērā attiecina arī uz Rīgas pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem. Tas gan nenozīmē, ka uzlabojot tēlu, uzlabotos noteikti arī pakalpojumu novērtējums, bet drīzāk pretēji – uzlabojot pakalpojumu kvalitāti un atbilstību iedzīvotāju vēlmēm, pakāpeniski varētu uzlaboties arī kopējā tēla uztvere.

E-pārvalde

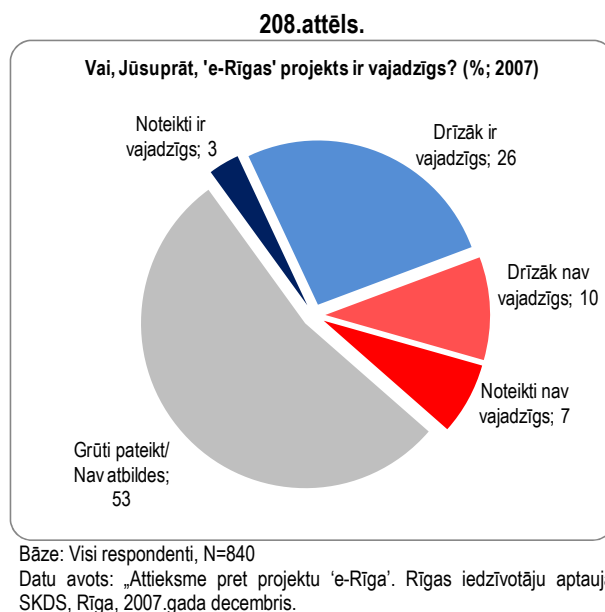
Kopumā 48% Rīgas iedzīvotāju apgalvo, ka zina, ko nozīmē jēdziens „e-pārvalde” (206.attēls) un pēdējo divu gadu laikā informēto īpatsvars pieaudzis par 6%. Tik pat liels gan ir arī to īpatsvars, kuri novērtē, ka nezina, ko nozīmē jēdziens „e-pārvalde” un to vidū salīdzinoši biežāk bijuši 45 gadus un vecāki respondenti, aptaujātie ar pamatizglītību, cittautieši, strādnieki, nestrādājošie, pensionāri, bezdarbnieki un iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem.

Lai gan informētība kopumā vērtējama kā vidēja, e-pakalpojumu izmantošana ir ļoti zemā līmenī (207.attēls). Kopumā 76% aptaujāto nav izmantojuši nevienu Rīgas pašvaldības piedāvāto e-pakalpojumu, 10% nevar sniegt konkrētu atbildi, bet vismaz vienu pašvaldības e-pakalpojumu pēdējā gada laikā bija izmantojuši tikai 14% iedzīvotāju (visbiežāk tas bijis Rīgas ģeogrāfiskās informācijas sistēmas pakalpojums (Rīgas karte, www.rigis.lv)).

Ņemot vērā, ka kopējais informētības līmenis par e-pārvaldi nav izteikti augsts, kā arī ļoti zemos personīgās pieredzes e-pārvaldes pakalpojumu izmantošanā rādītājus, saprotami, ka lielākajai daļai (53%) iedzīvotāju nav arī skaidrs viedoklis par to, vai e-pakalpojumu attīstība Rīgas pilsētā (projekts „e-Rīga”) ir vai nav nepieciešams (208.attēls). No tiem, kuriem ir bijis skaidrs viedoklis, lielākā daļa pauž nepieciešamību pēc projekta „e-Rīga” (kopumā 29% iedzīvotāju) un neliela daļa (kopumā 17%) – noraidījumu šādam projektam. Visdrīzāk ka šādi rādītāji (it īpaši lielais to respondentu īpatsvars, kuri nav varējuši sniegt konkrētu atbildi), liecina, ka iedzīvotājiem ir pārāk maz informācijas par e-pakalpojumiem un pašvaldības izstrādātajiem projektiem e-pārvaldes ieviešanai un attīstībai. To apliecina arī fakts, ka kopumā 44% aptaujāto pauduši interesi saņemt informāciju par projektu „e-Rīga” un visbiežāk iedzīvotājus interesē – ko iedzīvotāji iegūs no šī projekta, kas ir projekts „e-Rīga”, kas mainīsies Rīgas pašvaldībā pēc šī projekta ieviešanas, kādā veidā projekts tiks realizēts.

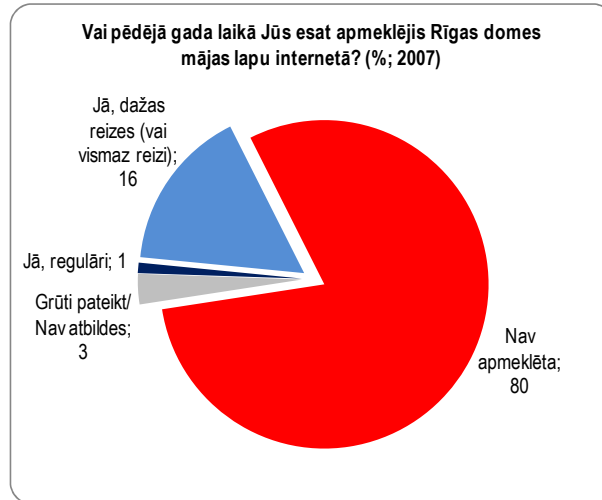

Projektu „e-Rīga” par vajadzīgu salīdzinoši biežāk uzskatījuši 15-44 gadīgie respondenti, aptaujātie ar augstāko izglītību, latvieši, valsts un privātajā sektorā strādājošie, vadītāji, speciālisti, ierēdņi, individuālā darba veicēji, skolnieki, studenti un māsaimnieces, kā arī aptaujātie ar augstiem ienākumiem. Savukārt projektu kā nevajadzīgu biežāk vērtējuši respondenti vecāki par 55 gadiem, aptaujātie ar pamatzglītību, nepilsoņi, valsts sektorā nodarbinātie, strādnieki, pensionāri, bezdarbnieki un respondenti ar zemiem ienākumiem. Līdz ar to secināms – projekta nepieciešamību visbiežāk atzinušas tās sociāli demogrāfiskās grupas, kuras potenciāli var tikt par primārajām šo pakalpojumu izmantošanā, kamēr to grupu, kuras visdrīzāk e-pakalpojumus neizmanto, priekšroku dodot tradicionālajām pakalpojumu formām, pārstāvji biežāk devuši noraidošu vērtējumu projekta „e-Rīga” nepieciešamībai.

Rīgas pašvaldības mājas lapas izmantošana

Kopumā tikai 17% Rīgas iedzīvotāju ir apmeklējuši Rīgas pašvaldības mājas lapu (209.attēls) un tās mājas lapas apmeklētāju īpatsvars ir nebūtiski pieaudzis pēdējo četru gadu laikā – no 14% 2003.gadā līdz 17% 2007.gadā. Pie tam regulāro apmeklētāju īpatsvars ir tikai aptuveni 1%.

209.attēls.

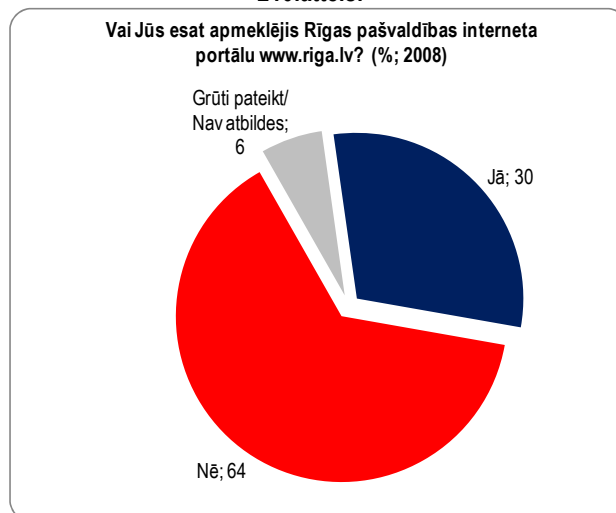

Bāze: Visi respondenti, N=840

Datu avots: „Attieksme pret projektu ‘e-Rīga’. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Protams, kopējos apmeklētības rādītājus „pazemina” apstākļi, ka ne visiem Rīgas iedzīvotājiem ir pieejams internets, tādēļ būtiski analizēt mājas lapas apmeklētību arī tieši interneta lietotāju mērķa grupā. Un, kā liecina 2008.gada pētījuma dati, kopumā 30% no interneta lietotājiem, kuri dzīvo Rīgā, bija apmeklējuši Rīgas pašvaldības interneta portālu (210.attēls).

210.attēls.

Bāze: Respondenti, kuri izmanto internetu, N=512

Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domes interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada februāris.

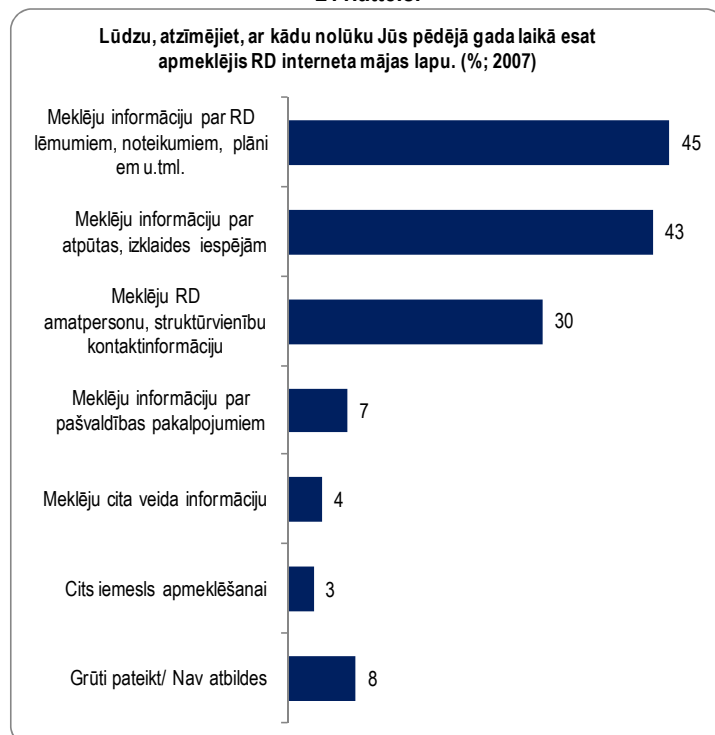
Biežāk Rīgas pašvaldības mājas lapu bija apmeklējuši aptaujātie vecumā no 25 līdz 44 gadiem, respondenti ar augstāko izglītību, latvieši, valsts un privātajā sektorā nodarbinātie, vadītāji, speciālisti, ierēdņi, individuālā darba veicēji un aptaujātie ar vidēji augstiem un augstiem ienākumiem.

Tie, kuri nebija apmeklējuši Rīgas pašvaldības mājas lapu, visbiežāk to pamatoja, ka nav bijusi nepieciešamība apmeklēt šo lapu (48%) vai ka praktiski neizmanto internetu (41%), savukārt 11% nav zinājuši, ka tāda mājas lapa pastāv.

Visbiežāk par Rīgas pašvaldības mājas lapu iedzīvotāji uzzinājuši paši, strādājot internetā (36%). Salīdzinoši bieži (31%) informāciju ieguvuši no ģimenes locekļiem vai draugiem. Retāk par pašvaldības mājas lapu uzzināts no reklāmām internetā (20%) un rakstiem avīzēs, žurnālos (19%). Tas liecina, ka Rīgas pašvaldības mājas lapa netiek pietiekami reklamēta kā informācijas ieguves avots par ar pašvaldību saistītiem jautājumiem (par to liecina arī fakts, ka 7% mājas lapu atraduši, uzminot tās adresi).

Rīgas pašvaldības mājas lapa visbiežāk izmantota informācijas atrašanai par Rīgas domes lēmumiem, noteikumiem, plāniem (45%), par atpūtas, izklaides iespējām (43%) un RD amatpersonu, struktūrvienību kontaktinformācijas atrašanai (30%) (211.attēls).

211.attēls.

Bāze: Respondenti, kuri pēdējā gada laikā vismaz reizi bija apmeklējuši RD interneta lapu, N=140

Datu avots: „Attieksme pret projektu 'e-Rīga'. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Attiecībā uz vēlamajiem uzlabojumiem, papildinājumiem Rīgas pašvaldības mājas lapā, iedzīvotāji visbiežāk minējuši, ka vēlas, lai interneta portālā būtu pieejama plašāka un konkrētāka informācija par pilsētu – uzzīņu katalogs, tālruņu katalogs (viesnīcu, muzeju saraksti, autoservisu, dažādu sadzīves pakalpojumu datu bāze u.c.) (34%), informācija par dažādu pašvaldības pakalpojumu saņemšanu (kā saņemt būvatļauju, kā deklarēt dzīves vietu) (32%) un informācija par Rīgas domes darbu (struktūru, funkcijām, darbiniekiem, deputātiem

u.tml.) (28%) (212.attēls). Īpaši izceļama iedzīvotāju izteiktā vēlme, lai būtu pieejamas iespējas paust savu viedokli: 20% vēlas, lai mājas lapā būtu pieejama informācija par sabiedriskajām apspriešanām un vēl 19% būtu gatavi izteikt savu viedokli par normatīvo aktu projektiem.

Bāze: Visi respondenti, N=800

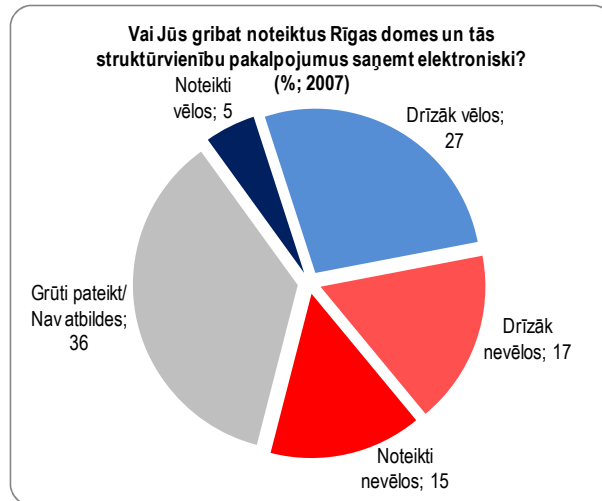
Datu avots: „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada februāris.

Kā redzams, tad liela daļa šīs informācijas jau šobrīd ir pieejama Rīgas pašvaldības mājas lapā un, lai gan nav iespējams viennozīmīgi sniegt interpretāciju, tomēr, iespējams, ka iedzīvotājiem esošā mājas lapas struktūra šķiet nepārskatāma un dažādos pakalpojumu aprakstus nepilnīgi sniedzoša. Līdz ar to, iespējams, būtu jāveido atsevišķas izstrādātas mājas lapas sadaļas par pašvaldību, par Rīgas domi, par pieejamajiem pakalpojumiem, tos vairāk personalizējot, piemēram, pēc saņemšanas situācijām, gadījumiem u.tml.

Vēlme izmantot e-pakalpojumus

Kopumā 32% Rīgas iedzīvotāju apgalvo, ka vēlētos izmantot e-pakalpojumus un tik pat liela daļa aptaujāto (32%) novērtē, ka nevēlētos noteiktus pašvaldības pakalpojumus saņemt elektroniskā veidā (213.attēls). Savukārt vēl aptuveni 36% iedzīvotāju nav varējuši sniegt noteiktu atbildi par ieinteresētību izmantot e-pakalpojumus Rīgas pašvaldībā. Kopumā šie dati liecina, ka ir noteiktas mērķa grupas, kuras labprāt izmantotu e-pakalpojumus un ir noteiktas mērķa grupas, kuras vairāk uzticas un par sev atbilstošiem novērtē pakalpojumu saņemšanu tradicionālā personīga kontakta veidā. Tas nozīmē, ka pašvaldībai būtu jāizstrādā tāds pakalpojumu piedāvājums, kas apmierina gan vienu, gan otru mērķa grupu vajadzības un prioritātes.

213.attēls.

Bāze: Visi respondenti, N=840

Datu avots: „Attieksme pret projektu ‘e-Rīga’. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.

Pētījumā novērojama sakarība, ka aptuveni puse no tiem, kuri atzīst, ka prot labi strādāt ar datoru un kuri ikdienā izmanto datoru, labprāt vēlētos izmantot e-pakalpojumus Rīgas pašvaldībā. Sociāli demogrāfiskā griezumā ieinteresēti e-pakalpojumu saņemšanā biežāk bijuši – 15-44 gadīgie respondenti, augstāko izglītību ieguvušie, latvieši, vadītāji, speciālisti, ierēdņi, individuālā darba veicēji, mājsaimnieces un tie, kuriem ir augsti ienākumi. Šīs būtu uzskatāmas par tām mērķa grupām, kurās e-pakalpojumus popularizēt un aktivizēt būtu salīdzinoši vieglāk – tādēļ šajās grupās vēlams popularizēt tieši izmantošanu, kamēr citās mērķa grupās – sākotnēji veikt informēšanas darbu par e-pakalpojumiem, to būtību, pieejamību u.tml. Jāņem gan vērā, ka to vidū, kuri pauduši nevēlēšanos izmantot e-pakalpojumus, salīdzinoši biežāk, protams, bijuši to grupu pārstāvji, kuri ir neaktīvi interneta lietotāji.

5. RĪGAS IEDZĪVOTĀJU TĒLS MASU MEDIJOS

Šī sadaļa sniedz pārskatu par Rīgas iedzīvotāju tēlu drukāto masu mediju publikācijās pēdējo piecu gadu laikā. Iedzīvotāju interešu izpētes un attīstības plānošanas aspektā būtiski ir saprast un analizēt, kādu publisko tēlu par iedzīvotājiem un to vajadzībām veido masu mediji – kādos kontekstos publikācijās „parādās” Rīgas iedzīvotājs, kādas aktivitātes viņam tiek piedēvētas, kādas proaktīvas rīcības raksturīgas u.tml. Tādēļ šajā sadaļā analizēti lielāko dienas laikrakstu raksti par pēdējo piecu gadu laika periodu, kuros tieši vai netieši minēti rīdzinieki (pēc atslēgas vārdiem: Rīgas iedzīvotāji, rīdzinieki, Rīgā dzīvojošie u.tml.).

Pētījuma ietvaros ar kontentanalīzi tiek saprasta viena no kvantitatīvajām pētniecības metodēm, kas objektīvi, sistemātiski un kvantitatīvi analizē komunikācijas saturu³⁰. Pētījums ir papildināts arī ar preses satura kvalitatīvu analīzi, lai varētu iegūt plašāku izpratni par presē radīto Rīgas iedzīvotāju tēlu.

Kontentanalīzes ietvaros tika analizēti raksti laikrakstos „Diena”, „Latvijas Avīze”, „Neatkarīgā Rīta avīze”, „Rīgas balss”, „ЧАС”, kas izdoti no 2003.gada janvāra līdz 2008.gada septembrim. Šie laikraksti ir iekļauti izlases kopumā, jo pēc tirāžas ir vadošie preses izdevumi dažādos preses segmentos latviešu un krievu valodās, kā arī katrs no tiem orientējas uz noteiktu, atšķirīgu auditorijas segmentu. No šiem laikrakstiem analizēti ir izmantoti tikai tie raksti, kuros Rīgas iedzīvotāji ieņem primāru vai sekundāru lomu, proti, veltīti vismaz 25% no teksta. Kopumā tika atlasīti 305 raksti (laikrakstā „Diena” – 100, „Neatkarīgā Rīta avīze” – 32, „Rīgas balss” – 145, „ЧАС” – 2, „Latvijas avīze” - 26).

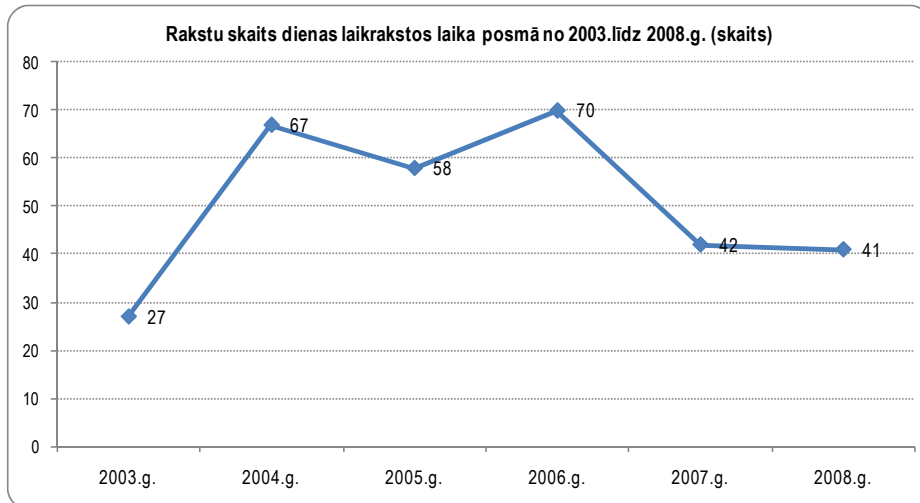
5.1. Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte publikācijās

Publikāciju skaits pa gadiem

Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte drukātajos masu medijos nav visai liela, proti, raksti, kuros Rīgas iedzīvotājiem ir primārā vai sekundārā loma gada laikā ir visai maz. Visvairāk rakstu par galvaspilsētas iedzīvotājiem bijis laika posmā no 2004.līdz 2006.gadam, kamēr turpmākajos gados skaits samazinājies gandrīz uz pusi (214.attēls). Jāuzsver arī, ka visbiežāk publikācijās tikai sekundārā nozīmē pieminēti Rīgas iedzīvotāji un to loma reti kad ir aktīva vai vēl mazāk - proaktīva.

³⁰ Berelson B.(1952) Content Analysis in Communication Research. New York: Free Press.

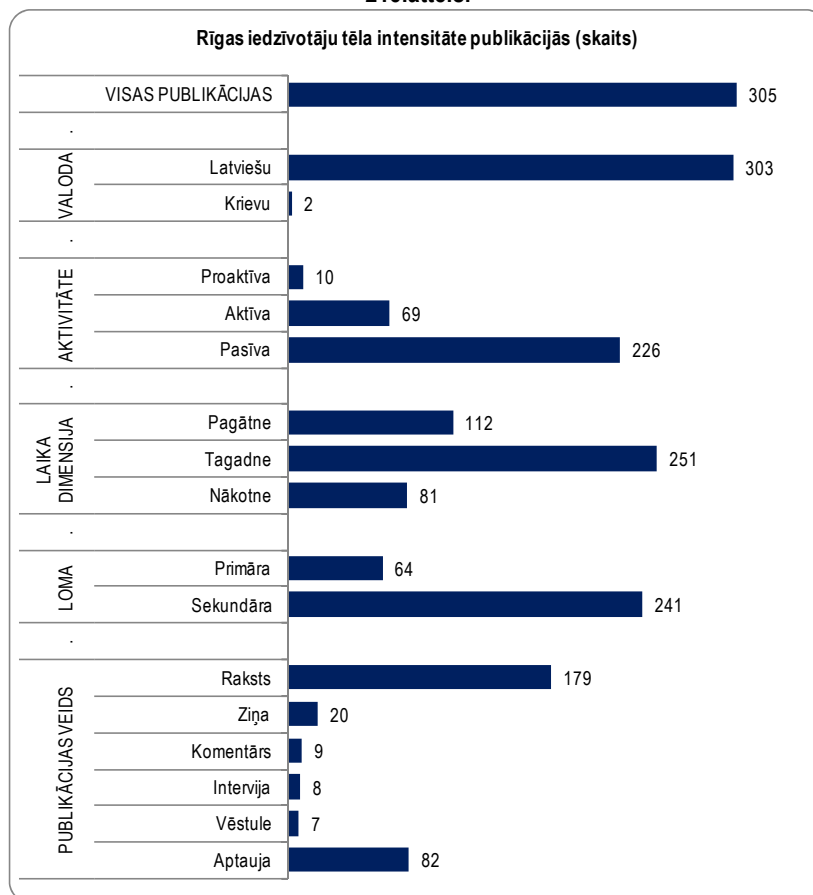
214.attēls.

Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte latviešu un krievu valodas presē

Izteikti biežāk Rīgas iedzīvotāji pieminēti latviešu valodas preses izdevumos (303 reizes no 305 apskatītajiem rakstiem), bet reti – krievu valodas izdevumos (tikai 2 reizes) (215.attēls).

215.attēls.

Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no Rīgas iedzīvotāju aktivitātes

Rīgas iedzīvotāju tēlu veidojošie preses materiāli tika segmentēti arī pēc aktivitātes: par proaktīvu publikācija tika uzskatīta tajos gadījumos, kad to veidojuši paši Rīgas iedzīvotāji (publicētas vēstules, atklātās vēstules, pēc iedzīvotāju iniciatīvas veidotas publikācijas u.tml.), par aktīvu publikācija tiku uzskatīta tajos gadījumos, kad

tajos ticis atspoguļots arī iedzīvotāju viedoklis, uzskati, kā arī tajos gadījumos, kad publikācijas tēma saistīta ar aktīvu iedzīvotāju līdzdalību kādos procesos, notikumos, savukārt par pasīvu tajos gadījumos, kad ticis rakstīts par iedzīvotājiem, bet nav ticis pievienots pašu iedzīvotāju viedoklis vai arī rakstīts par lietām, kas saistītās ar iedzīvotājiem, neparādot pašu iedzīvotāju lomu un iesaistīšanos.

Kā liecina kopējie rādītāji par publikāciju skaitu, tad vairumā gadījumu publikācijas bijušas saistītas ar rīdziniekiem, bet viņu loka, iesaistība un viedoklis nav tikuši attēloti, t.i., publikāciju aktivitāte bijusi pasīva, kopumā veidojot pasīvu Rīgas iedzīvotāju tēlu. Neliela daļa publikāciju bijušas aktīvas, proti – tajās atspoguļota iedzīvotāju aktīva rīcība vai iedzīvotāju viedokļi, uzskati un vēlmes. Bet pavisam neliels ir proaktīvo publikāciju skaits, kurās paši pilsētas iedzīvotāji ir bijuši iniciatori publikācijai. Tādējādi redzams, ka kopumā drukātajos masu medijos Rīgas iedzīvotāju tēls ir visai pasīvs, neaktīvs un līdzdalību neatspoguļojošs un nerosinošs.

Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no laika dimensijas

Šādā dalījumā novērojams, ka kopumā Rīgas iedzīvotāji visbiežāk pieminēti par notikumiem, kas jau notikuši, savukārt mazāk par tādiem, kas vēl tikai gaidāmi. Kā liecina analīze, 251 raksts bijis par tagadnē notiekošajiem notikumiem, 112 publikācijas atspoguļojušas jau notikušus pasākumus, faktus un tikai 81 publikācija bijusi par vēl gaidāmiem notikumiem. Kopumā tas liecina, ka maz ir publikāciju, kurās iedzīvotāji tiek aicināti vai informēti par iespējām iesaistīties kādos pasākumos, publiskos notikumos, kas vēl tikai gaidāmi, sekojoši netieši arī veicinot pasīva Rīgas iedzīvotāja publiskā tēla veidošanos.

Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no lomas

Par primāru Rīgas iedzīvotāju loma tika uzskatīta tajos gadījumos, kad publikācija tikusi veidota tieši par iedzīvotājiem, notikumiem, kas saistīti ar iedzīvotājiem, pausto viedokli vai tajos gadījumos, kad informācija un ziņas par Rīgas iedzīvotājiem veidojuši vismaz 70% no publikācijas satura. Savukārt par sekundāru Rīgas iedzīvotāju loma uzskatīta tajos gadījumos, kad publikācija veidota par citām tēmām, tiešā veidā ar iedzīvotājiem nesaistītiem notikumiem, kā arī gadījumos, kad iedzīvotāji pieminēti kā tikai viena no iesaistītajām pusēm.

Kā redzams, vairākumu publikāciju veido tieši tās, kurās Rīgas iedzīvotājiem ir sekundāra loma (241 publikācijas), kamēr primāra loma bijusi tikai 64 publikācijās.

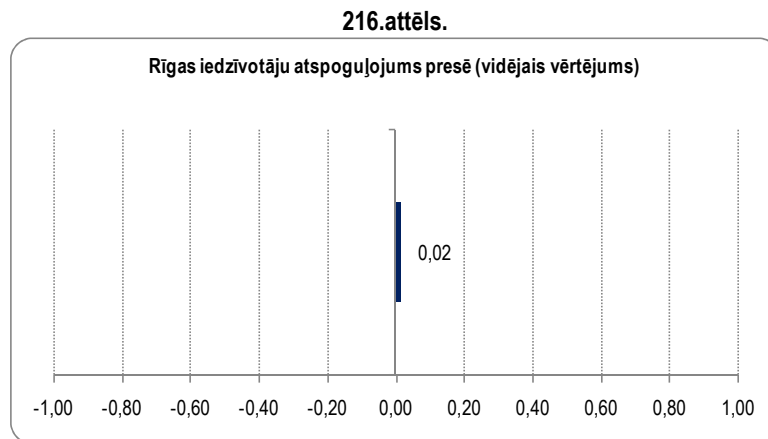
Rīgas iedzīvotāju tēla intensitāte atkarībā no publikācijas veida

Kopumā piecu gadu laikā presē tikuši publicēti 179 raksti, kuros pieminēti Rīgas iedzīvotāji, 20 ziņas (par ziņām tika uzskatītas tās publikācijas, kuras tikušas ievietotas dažādās informatīvajās slejās bez virsrakstiem un tēmas

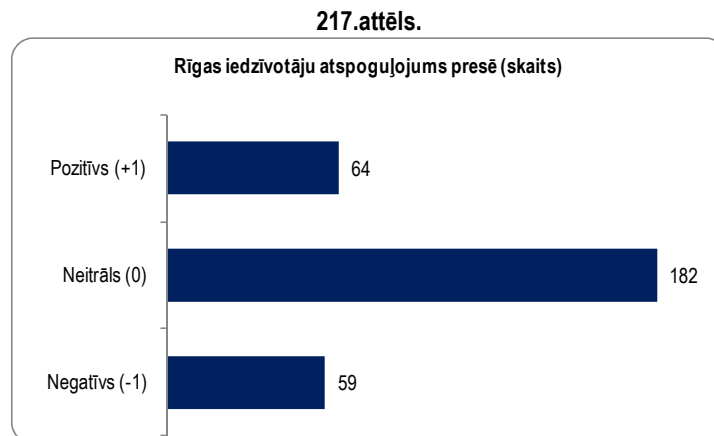
izvērsuma), 9 komentāri un 8 intervijas. 8 gadījumos tikusi publicēta Rīgas iedzīvotāju rakstīta vēstule. Un samērā bieži Rīgas iedzīvotāji publikācijās tikuši minēti dažādu veikto sabiedriskās domas aptauju kontekstā.

5.2. Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums publikācijās kopumā un atkarībā no publikāciju veida

Lai noteiktu Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojumu, katrai publikācijai³¹ tika piešķirta vērtība skalā no -1 līdz +1, kur -1 ir *negatīvs*, 0 ir *neitrāls*, +1 ir *pozitīvs*. Kopumā Rīgas iedzīvotāju tēls drukātajos medijos vērtējams kā neitrāls – vidējais novērtējums ir 0,02 punkti (216.attēls), kas gan liecina par nedaudz izteiktāku pozitīvo vērtējumu īpatsvaru, bet ļoti neizteikti.

Aptuveni vienāds bijis pozitīvo un negatīvo rakstu īpatsvars par Rīgas iedzīvotājiem (attiecīgi 64 un 59), savukārt ievērojami liels – neitrālo publikāciju skaits (182) (217.attēls), sekojoši arī vidējais tēla rādītājs ir viduvējs, tomēr kā pozitīvs aspekts jāmin fakts, ka kopumā pozitīvo publikāciju skaits „neitralizē” negatīvās publikācijas.

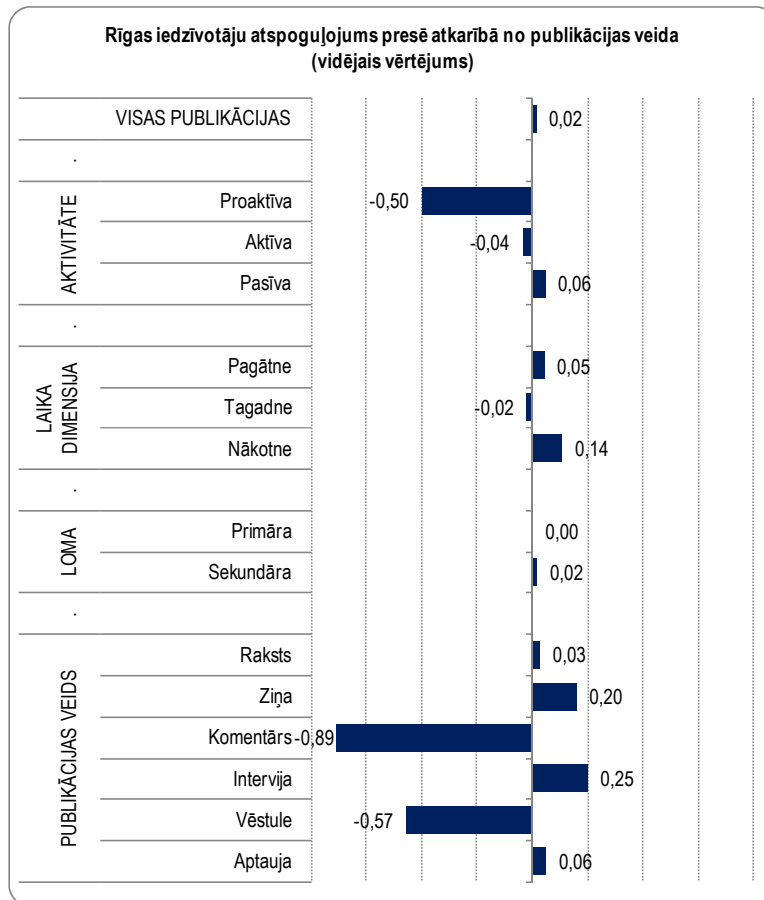

Analizējot Rīgas iedzīvotāju tēlu griezumā pa dažādiem rakstu veidiem, novērojams, ka pozitīvāks iedzīvotāju tēls bijis tajās publikācijās, kurās iedzīvotāju aktivitāte bijusi pasīva, uz nākotni attiecinātās publikācijās, ziņās un intervijās (218.attēls). Savukārt izteikti negatīvu Rīgas iedzīvotāju tēlu veidojušas proaktīvās publikācijas (jo tās

³¹ Ņemot vērā, ka kontentanālizē mērķis bija noteikt, kādā kontekstā masu medijos tiek atspoguļoti iedzīvotāji, vērtējums tika piešķirts par publikācijas saturu, nevis tieši Rīgas iedzīvotāju attēlojumu! Rīgas iedzīvotāju izvērtējums sniegts kategorijās par lomu un aktivitāti.

visbiežāk paudušas dažādas negācijas), komentāri un vēstules. Neitrāla ietekme uz rīdzinieku tēlu bijusi publikācijām, kurās Rīgas iedzīvotājiem bijusi primāra loma, kā arī rakstos.

218.attēls.

5.3. Rīgas iedzīvotāju tēla konteksts

Tēmas, kuru kontekstā minēti Rīgas iedzīvotāji

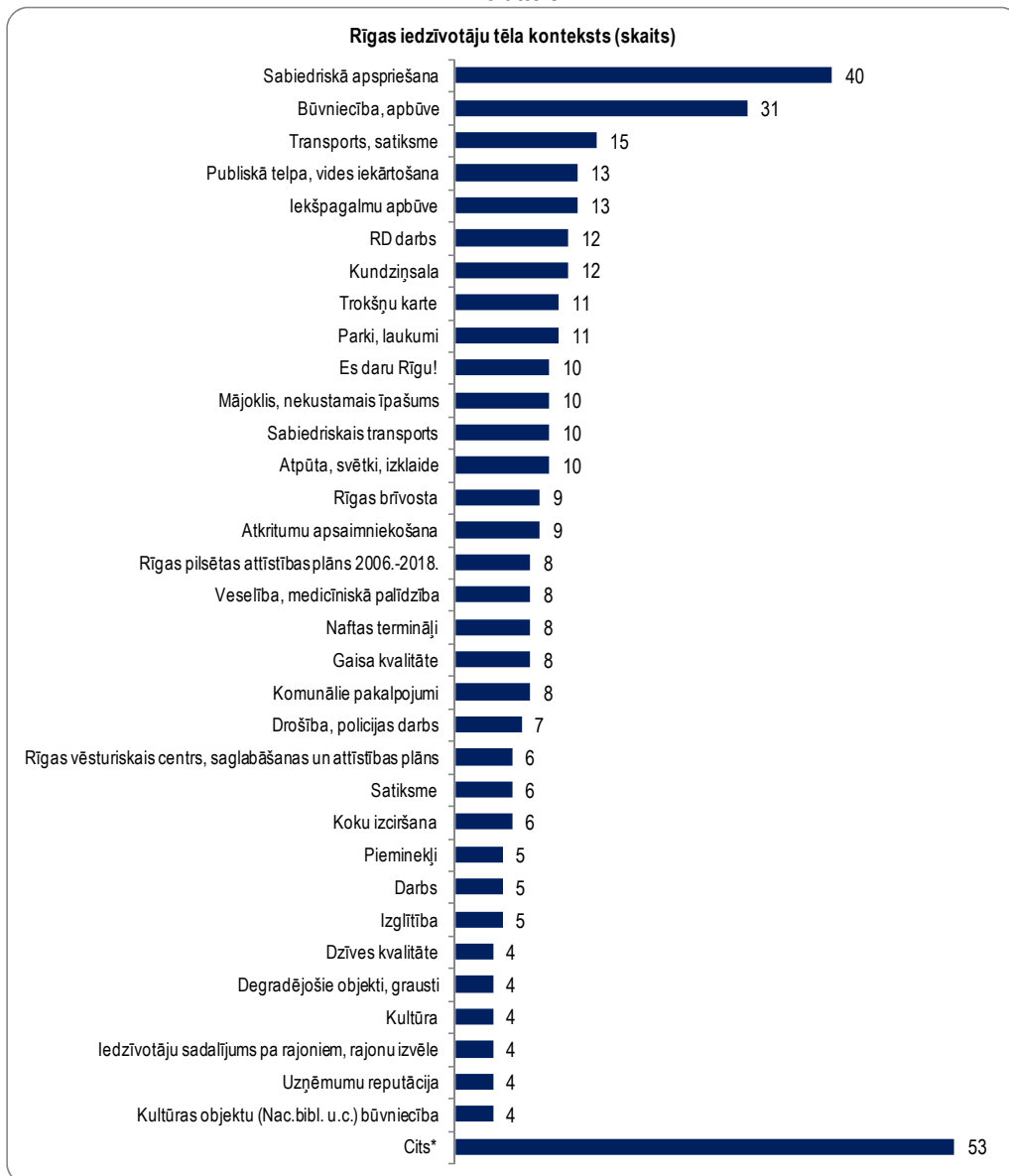
Visbiežāk Rīgas iedzīvotāji publikācijās minēti kontekstā ar sabiedriskajām apspriešanām (219.attēls), tomēr jāpiebilst, ka visbiežāk iedzīvotāju aktivitāte minēta kā zema vai arī nekonstruktīva. Tādēļ – lai arī kopumā sabiedrisko apspriešanu konteksts ir visumā pozitīvs iedzīvotāju tēlam, tomēr saturiski tas vērtējams drīzāk negatīvi.

Otra tēma, kuras kontekstā izteikti biežāk minēti pilsētas iedzīvotāji, ir būvniecība un apbūve. Šādā kontekstā rīdzinieki visbiežāk attēloti pasīvā aktivitātes lomā vai arī kontekstā ar informāciju, ka iedzīvotāju vēlmes un intereses netiek ņemtas vērā.

Salīdzinoši bieži Rīgas iedzīvotāji pieminēti arī rakstos par transportu, satiksmi, publisko telpu, vides iekārtošanu, Rīgas domes darbu, Kundziņsalu (Kundziņsalas tēmas rakstos iedzīvotāji izteikti bieži bijuši aktīvu līdzdalībnieku lomā, jo pauduši savu viedokli, intereses, aktīvi iesaistījusies), trokšņu karti, parkiem un laukumiem.

Pārējās tēmas salīdzinoši retāk apskatītas Rīgas iedzīvotāju aspektā.

219.attēls.

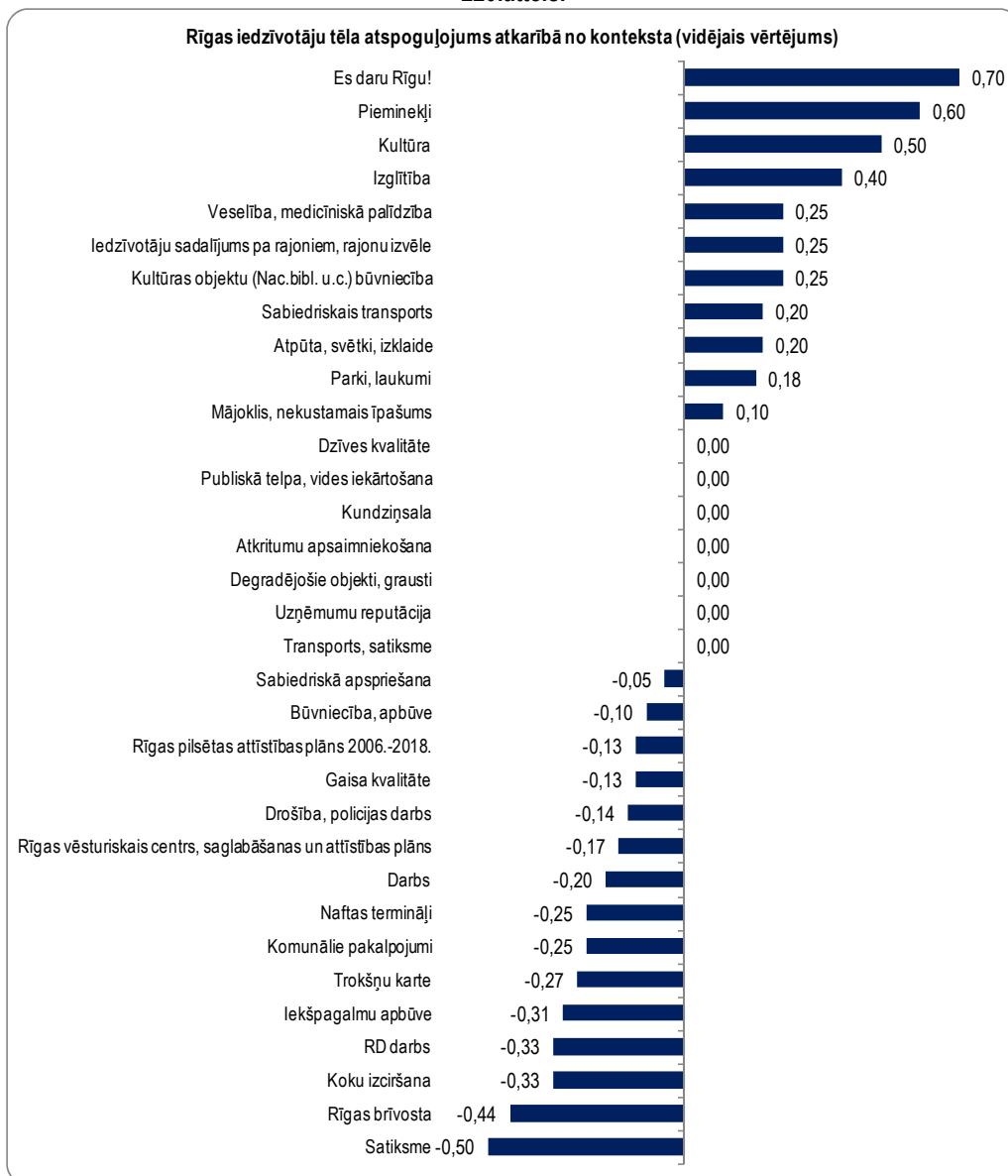
*Citas atbildes (atbildes, kuras minētas mazāk kā 3 reizes)-Ķīpsalas attīstība, detālplānojums, ES, Prāmju līniju izveidošana Bolderājā un Vecmīlgrāvi, Dižkoki, koki, Rīdzinieku skaita samazināšanās, Sociālie jautājumi, Kredīti, Politika (latv.val., epilsoni), Siltuma apgāde, Lielrīga, Andrejsalas attīstība, Arhitektūras saglabāšana, Taupīšana ājās, Āgenskalna TV tornis, Mežaparka labiekārtošana, Migrācija un imigrācija, Viesstrādnieki, Aizejošais gads, Materiālais nodrošinājums, Akcija "Labā zvaigzne Rīgā", Maskavas forštate, Uzņēmējdarbība, investīcijas, Ķengaraga un Daugavas krasta attīstība, Jaunmīlgrāvja bibliotēka, Protestakcija pret Statoil, Rīga pilsētniekiem par dārgu, Patvertnes, Vēstulju rakstīšana amatpersonām, Rīgas centra attīstības un saglabāšanas plāns, Iepirkšanās ieradumi, Smēķēšanas ierobežošana, Rīgas goda pilsonis, Rīdzinieki nākotnē, Interneta lietošana.

Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums atkarībā no publikācijas konteksta

Ja analizē Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojumu atkarībā no publikāciju konteksta, iespējams identificēt tās tēmas, kuru kontekstā rīdzinieku tēls vairāk veidots pozitīvi un kuru – negatīvi. Kā redzams (220.attēls) pozitīvi Rīgas iedzīvotāju tēlu ietekmējušas publikācijas par akciju „Es daru Rīgu!”, pieminekļiem, kultūru, izglītību. Tāpat pozitīva tēla ietekme bijusi veselību, medicīnisko palīdzību, iedzīvotāju mikrorajonos, kultūras objektu būvniecību atspoguļojošajiem rakstiem.

Izteikti negatīva ietekme uz Rīgas iedzīvotāju tēlu ir publikācijām par satiksmi, Rīgas brīvostu, koku izciršanu, Rīgas domes darbu, kā arī iekšpagalmu apbūvi. Kopumā pozitīvi un negatīvi tēlu ietekmējošo publikāciju tematiskais dalījums visumā ir līdzīgs Rīgas iedzīvotāju pašu identificētajām pilsētvides pozitīvajām un negatīvajām izpausmēm, līdz ar to visumā drukāto mediju publikācijas tematiski atspoguļo rīdziniekiem aktuālākos jautājumus, problēmas.

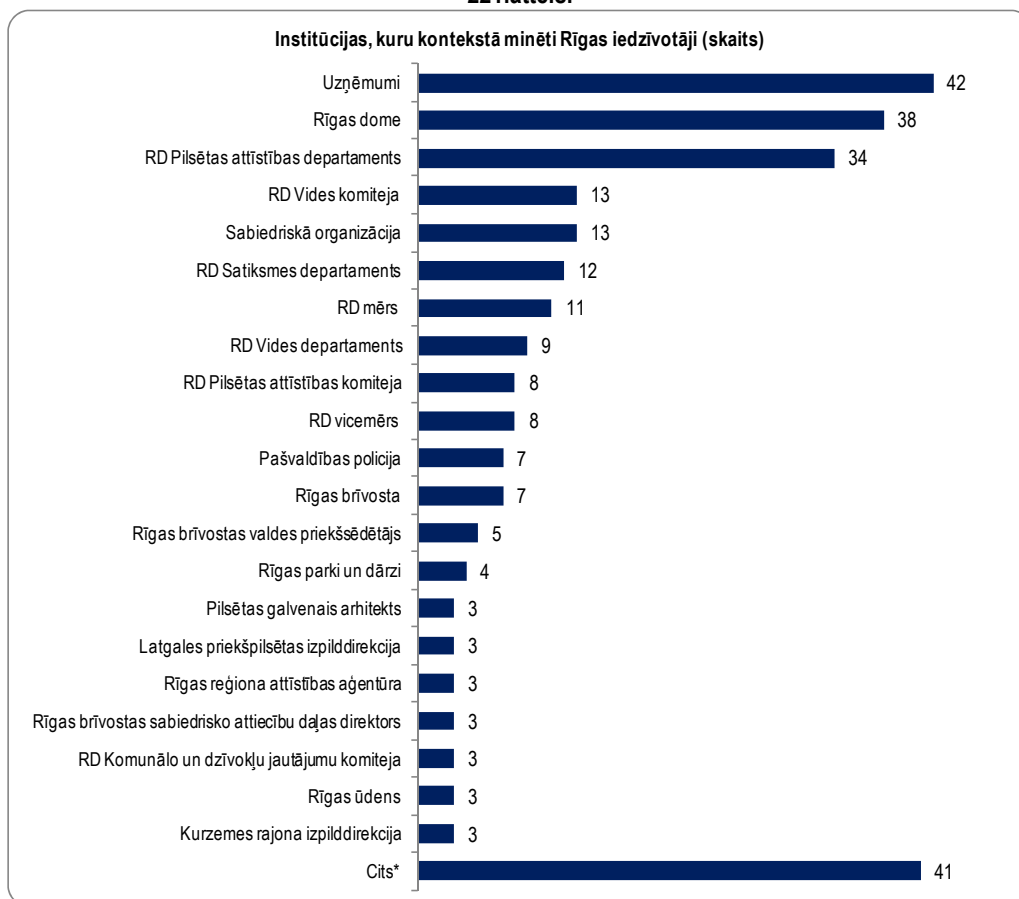
220.attēls.

Institūcijas, kuru kontekstā minēti Rīgas iedzīvotāji

Kopumā 186 no 305 publikācijām Rīgas iedzīvotāji minēti kontekstā ar dažādām institūcijām. Kā liecina pētījumu dati, visbiežāk rīdzinieki pieminēti dažādu uzņēmumu kontekstā (221.attēls). Gandrīz tik pat bieži galvaspilsētas iedzīvotāji minēti publikācijās, kurās pieminēta arī Rīgas dome vai Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments. Salīdzinoši bieži pilsētas iedzīvotāji minēti kontekstā ar dažādām Rīgas domes un pašvaldības struktūrvienībām – Vides komiteja, Satiksmes departaments, Vides departaments u.c. Tāpat salīdzinoši bieži kā rīdzinieku konteksts bijušas dažādas sabiedriskās organizācijas.

221.attēls.

*Citas atbildes (atbildes, kuras minētas mazāk kā 4 reizes)- Sabiedrības veselības aģentūra, Veselības veicināšanas valsts aģentūra, LIAA direktors, Administratīvā tiesa, SIA "Rīgas satiksme", RD Kultūras, izglītības un reliģijas lietu komiteja, Centrālā statistikas pārvalde, Veselības veicināšanas centrs, Latvijas ģimenes ārstu asociācija, Rīgas pilsētas būvvaldes vadītājs, Valsts policija, Valsts sanitārā inspekcija, Valsts cilvēktiesību birojs, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, RD izglītības, jaunatnes un sporta departaments, RD Kultūras departaments, Rīgas centrālā bibliotēka, Veselības inspekcija, Latvijas valsts meži, KNAB, Valsts prezidents, Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padome, Rīgas centra izpilddirekcija, Latvijas dzelzceļš, Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Iekšlietu ministrija, Rīgas siltums, Aizsardzības ministrija, Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcija, Zemgales priekšpilsētas izpilddirekcija, Rīgas rajona pašvaldības regulators, Vides ministrija, Satversmes tiesa, Satiksmes ministrija, RD Pretkorupcijas komisija.

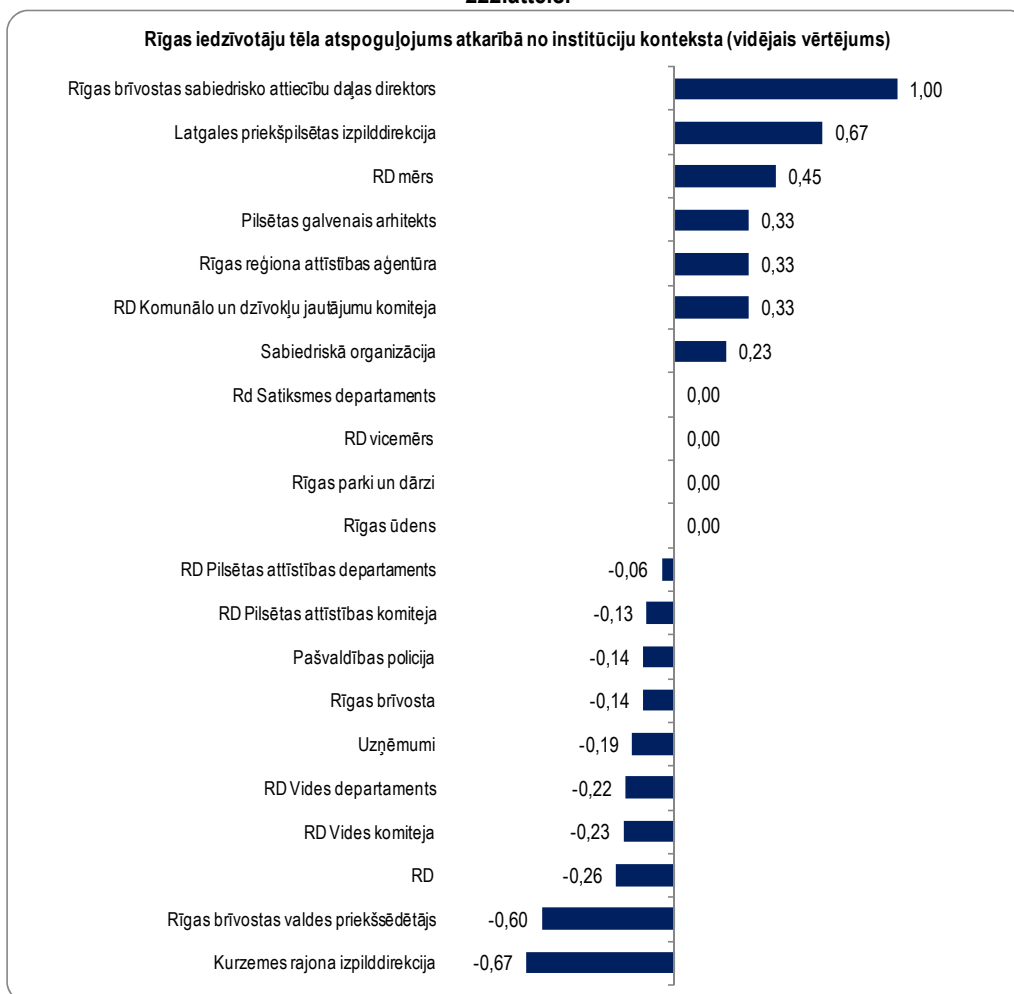
Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums atkarībā no pieminēto institūciju konteksta

Pozitīvāks Rīgas iedzīvotāju tēls bijis publikācijās, kuros rīdzinieku kontekstā pieminēts Rīgas brīvostas sabiedrisko attiecību daļa, Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, Rīgas domes mērs, pilsētas galvenais arhitekts, Rīgas reģiona attīstības aģentūra un Rīgas domes Komunālo un dzīvokļu jautājumu komiteja (222.attēls).

Savukārt negatīvs Rīgas iedzīvotāju tēls salīdzinoši biežāk bijis publikācijās, kurās pieminēta Kurzemes rajona izpilddirekcija, Rīgas brīvostas valdes priekšsēdētājs, Rīgas dome, Rīgas domes Vides komiteja un Vides departaments.

Pārējās minētās institūcijas drīzāk neitrāli ietekmējušas Rīgas iedzīvotāju tēla uztveri.

222.attēls.

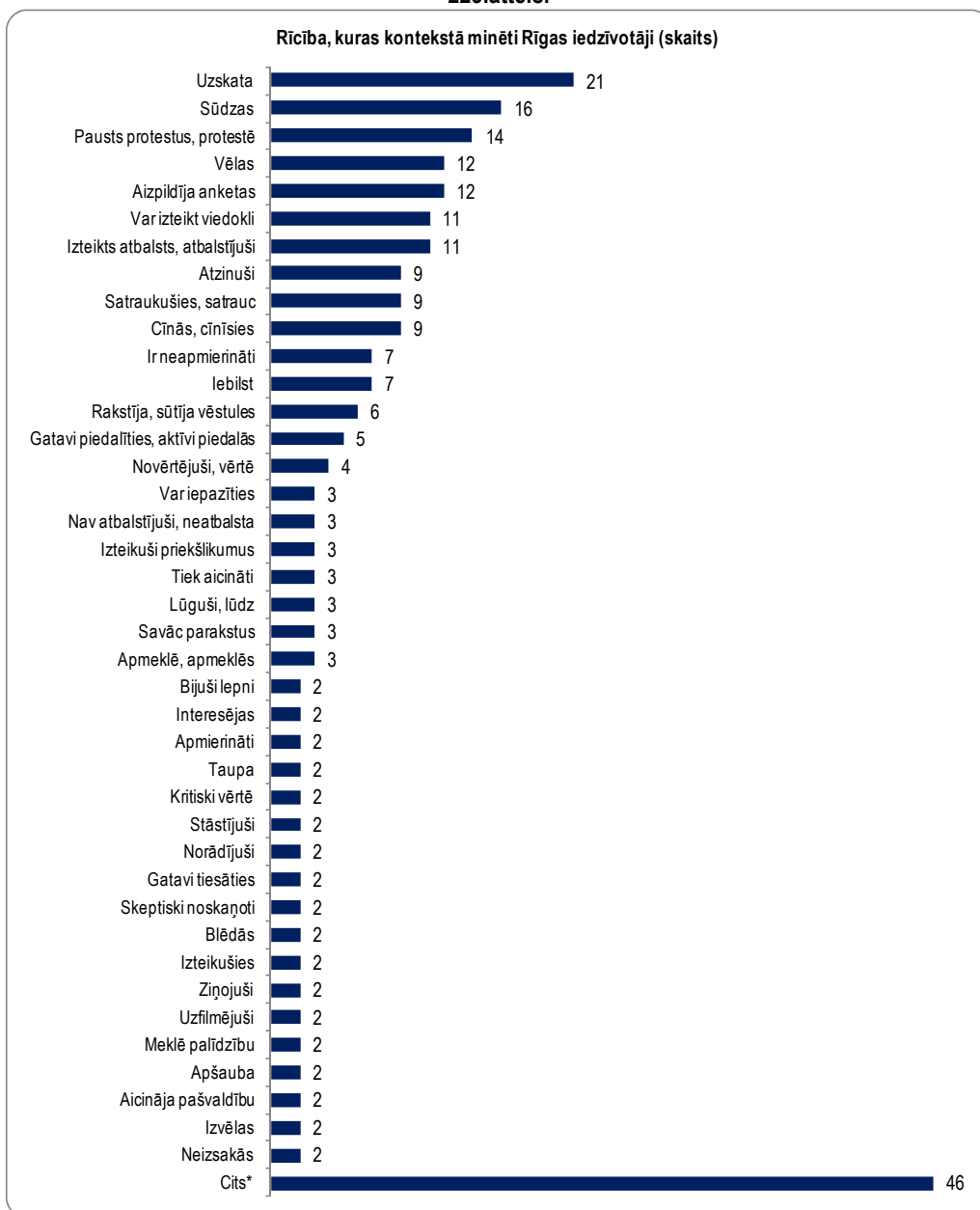
Rīcība, kuras kontekstā minēti Rīgas iedzīvotāji

Vēl viens būtisks tēla konteksts ir rīcība, saistībā ar kuru tiek atspoguļoti Rīgas iedzīvotāji. Kopumā 176 publikācijās tikuši minēti rīdzinieki aktīvā darbībā. Visbiežāk publikācijās Rīgas iedzīvotāji minēti kā noteiktu uzskatu paudēji, nedaudz retāk – kā dažādu sūdzību paudēji un protestētāji (223.attēls). Šie izdalāmi kā biežākie aktīvo rīcību konteksti, kādos drukātajos medijos tiek atspoguļots rīdzinieks.

Retāk, bet arī salīdzinoši bieži galvaspilsētas iedzīvotāji dienas presē atspoguļoti noteiktu vēlmju, izteiktu vēlēšanos aspektā. Kā aktīva pilsētnieku rīcība minēta anketu aizpildīšana – gan sabiedrisko apspriešanu kontekstā, gan akcijas „Es daru Rīgu!” ietvaros u.tml.

Kopumā novērojams, ka vairums no dažādajiem Rīgas iedzīvotāju rīcību kontekstiem ir vairāk negatīvā aspektā – kritizēšana, apšaubīšana, neapmierinātības paušana, cīnīšanās, iebildumi utt. No otras puses, var šo apstākli interpretēt arī pozitīvā nozīmē, proti – iedzīvotāji ir aktīvi savas pozīcijas paudēji, tomēr jāuzsver, ka aktivitāte ir vairāk gadījuma rakstura, nevis vispārīzplatīta.

223.attēls.

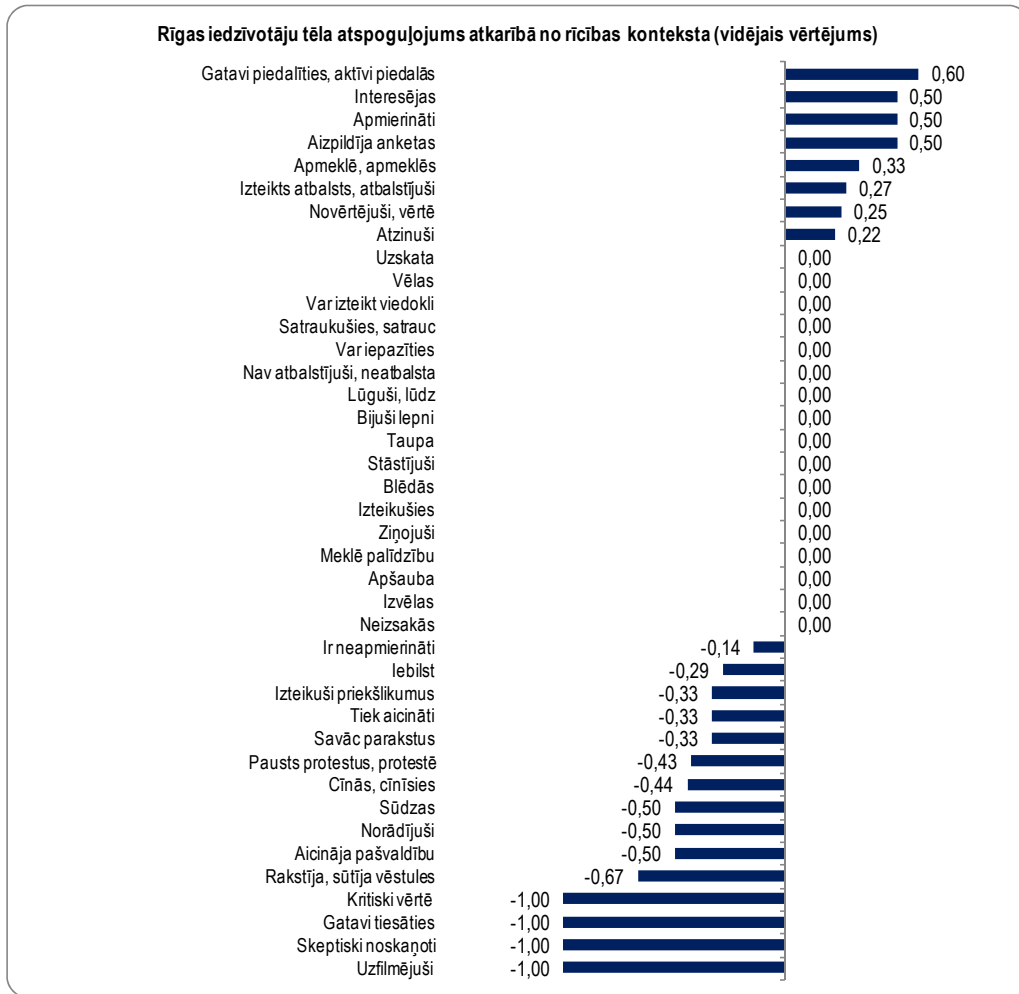

*Citas atbildes (atbildes, kuras minētas mazāk kā 2 reizes)-Nepatīk, Dzīvojuši, Pamana, Jūtas neiederīgi, Sprieduši, Lieto, Uzsvēra, Būtu gatavi, Ir pakļauti, Pārvācas, Nemaksā, Ir ietekmējuši, Parakstīja, Lūguši sākt kriminālprocesu, Ir pārliecināti, Viedokli izteikuši kūtri, Domā, Nav piekritis, piekrituši, Pauda bažas, Norūpējušies, Novērojuši, Vērsušies, Saņēmti iesniegumi, Jautājuši, Gatavojas, Bija spiesti, Nesūdzas, Izdevās apturēt, Mēdz atstāt drāzas, Ieteikuši, Izteikuši vēlmi, Prognozē, Vākti paraksti, Rakstījuši, Vērsās redakcijā, Raksta, Uz palīdzību necer, Plānu aplūkojuši internetā, Pieprasa, Aicina uzlabot, Sūta idejas, Iepazinušies, Minējuši, Saziedojuši, Nešķīro atkritumus, Uzvar tiesā.

Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums atkarībā no rīcības konteksta

Rīgas iedzīvotāju tēla atspoguļojums, protams, ir tiešā veidā saistīts ar rīcības kontekstu – gadījumos, kad rīcība ir vairāk aktīva, pozitīvi virzīta, arī tēla ietekme ir pozitīvāka un pretēji (224.attēls).

224.attēls.

Pozitīvāka ietekme uz Rīgas iedzīvotāju tēlu masu medijos bijusi tām publikācijām, kurās minēts, ka iedzīvotāji ir gatavi piedalīties, aktīvi piedalās, interesējas, ir apmierināti, aizpildījuši anketas. Savukārt negatīvu tēla ietekmi devušas publikācijas, kurās kā rīcības konteksts minēti – gatavi tiesāties, kritiski vērtēt, raksta, sūta vēstules, aicina pašvaldības.

6. RĪGAS IEDZĪVOTĀJI NĀKOTNĒ: STRATĒGISKĀS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PĀRSKATS

Šajā sadaļā tiek analizēta informācija par Rīgas iedzīvotājiem, kas ir iekļauta Rīgas domes izstrādātajos pilsētas attīstības plānošanas dokumentos. Analīze tiek veikta, lai konstatētu, kāds ir plānotais rīdzinieku tēls nākotnē un kādi ir identificētie pašvaldības mērķi un uzdevumi atsevišķās jomās, lai uzlabotu pilsētnieku labklājību un dzīves kvalitāti, kā arī lai identificētu Rīgas iedzīvotāju mērķa grupas, kuras Rīgas dome ir specifiski izdalījusi savos attīstības plānošanas dokumentos.

6.1. Rīgas iedzīvotāju SVID analīze

Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā kā viens no pilsētas attīstības pamatiem tiek minēta sabiedrība – Rīgas iedzīvotāji/ rīdzinieki. Pilsētas attīstības misija ir nodrošināt iedzīvotājus ar iespēju izglītoties, attīstīties, atrast sevi un justies piederīgiem pilsētai, respektējot katra indivīda nacionālo, sociālo, reliģisko piederību un dzimumu, tādējādi veicinot Rīgas pilsētas cilvēkkapitāla attīstību. Analizējot Rīgas pilsētas stiprās un vājās puses, iespējas un draudus (SVID)³², var izveidot Rīgas iedzīvotāju SVID analīzi:

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<p>Iedzīvotāji un viņu potenciāls –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Daudznacionāla sabiedrība ar bagātīgu kultūru un tradīcijām ▪ Izglītoti iedzīvotāji ar augstu atbildības izjūtu <p>Darbspēks –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Augsti kvalificēts un izglītots darbspēks ▪ Augsts nodarbinātības līmenis un zems bezdarba līmenis <p>Mājoklis –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Relatīvi zems bezpajumtnieku skaits <p>Izglītība –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Studentu skaita pieaugums <p>Kultūra –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sabiedrības ieinteresētība kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā <p>Sports –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dažādu vecumu iedzīvotājiem pieaugoša interese par sportu 	<p>Iedzīvotāji un viņu potenciāls –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iedzīvotāju skaits samazinās krasāk nekā Latvijā kopumā ▪ Vājas ataudzes iespējas – zema dzimstība un augsta mirstība ▪ Palielinās demogrāfiskā slodze ▪ Negatīvs migrācijas saldo <p>Darbspēks –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Augsts ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju skaits ▪ Darbspējas vecumā ▪ Nav pietiekami attīstīts iedzīvotāju pārkvalificēšanās institūciju tīkls ▪ Darbspēka piedāvājuma kvalitatīvā un kvantitatīvā neatbilstība darbspēka pieprasījumam tirgū ▪ Darba tirgū ir grūti iesaistīties invalīdiem un citu sociāli atstumto grupu pārstāvjiem ▪ Neoficiālā nodarbinātība <p>Mājoklis –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dzīvojamā fonda neatbilstība iedzīvotāju pieprasījumam <p>Izglītība –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepietiekams augsti kvalificētu mācībspēku skaits augstākajā izglītībā ▪ Nepietiekams studentu skaits zinātņu ietilpīgo studiju programmās ▪ Mazs doktorantu skaits ▪ Paaudžu nomaņas problēmas augstākās izglītības sistēmā <p>Vides infrastruktūra –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vāja iedzīvotāju maksātspēja par komunālajiem pakalpojumiem <p>Sports –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepietiekams nodrošinājums iedzīvotājiem ar fiziskiem defektiem, kuri nodarbojas ar sportu un fiziskām aktivitātēm

³² Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam.

IESPĒJAS	DRAUDI
<p>Iedzīvotāji un viņu potenciāls –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Palielināt Rīgas iedzīvotāju skaitu, attīstot mājokļu politiku un veicinot dzimstību <p>Darbspēks –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Augstas kvalifikācijas personāla veidošana atbilstoši tirgus prasībām <p>Mājoklis –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktivizēt un atbalstīt iedzīvotājus mājokļu sakopšanā un resursu piesaistē <p>Izglītība –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Veidot Rīgu kā izglītības pilsētu ar starptautiskām augstskolām un studentiem, kas brauc studēt no citām valstīm <p>Dabas vide –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sabiedrības iesaistīšanās kvalitatīvas vides veidošanā <p>Veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kvalitatīva un pieejama veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi visiem iedzīvotājiem <p>Sports –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jauniešu intereses palielināšana par sportu un veselīgu dzīvesveidu ▪ Cilvēku ar fiziskiem trūkumiem iesaistīšana sporta aktivitātēs 	<p>Iedzīvotāji un viņu potenciāls –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Negatīvs dabīgais pieaugums un negatīvs migrācijas saldo ▪ Sabiedrības sociālā noslāņošanās un sociālās spriedzes pieaugums ▪ Apjomīgs neregulētu imigrantu pieplūdums <p>Darbspēks –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Darbspēka resursu samazināšanās ▪ Nodarbinātības līmeņa pazemināšanās un bezdarba līmeņa pieaugums ▪ Augsti kvalificēta un gados jauna darbspēka “aizplūšana” uz ārvalstīm ▪ Pieaugošs jauniešu skaits ar zemu pamatprasmju līmeni un skolu nebeigušo skaits <p>Mājoklis –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iedzīvotāju skaita samazināšanās <p>Izglītība –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepieciešamo zināšanu un iemaņu trūkums iedzīvotājiem ▪ Pieaugošs jauniešu skaits ar zemu pamatprasmju līmeni un skolu nebeigušo skaits ▪ Zems izglītoto iedzīvotāju īpatsvars <p>Veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpajumtnieku un graustu skaita pieaugums ▪ Veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu sadārdzināšanās virs iedzīvotāju maksātspējas līmeņa <p>Sports –</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sabiedrības intereses zudums par sporta aktivitātēm

Pilsētas stratēģija veicina attīstītas un integrētas, mainīgajos tirgus ekonomikas apstākļos konkurētspējīgas sabiedrības veidošanos. Pilsēta rūpējas par visu sabiedrības grupu labklājību, veicina ģimeniskumu un sociālo atbildību.³³ Stratēģijā tiek uzsvērtā ģimenes nozīme sabiedrības pamata nostiprināšanā kā tās veselības un labklājības priekšnoteikums. Stiprinot ģimeni, tiek veicināts tas, ka bērni kļūst par pilnvērtīgiem sabiedrības locekļiem, kuri drīzumā paši veidos savu un savas pilsētas dzīvi, un ka pilsētā būs mazāk vientuļu pensijas vecuma cilvēku, kam nepieciešama sabiedrības palīdzība.³⁴

Rīgas ilgtermiņa stratēģijā tiek minēti trīs galvenie Rīgas attīstības balsti – ekonomika, pilsētvide un sabiedrība, kuru krustpunktā ir rīdzenieks. Rīgas attīstības pamatā ir līdzsvarota šo trīs balstu mijiedarbība, kas ir galvenais pilsētas sekmīgas attīstības un līdz ar to arī rīdzenieku augsta dzīves kvalitātes līmeņa priekšnoteikums.

6.2. Rīdzenieku demogrāfiskās situācijas prognozes

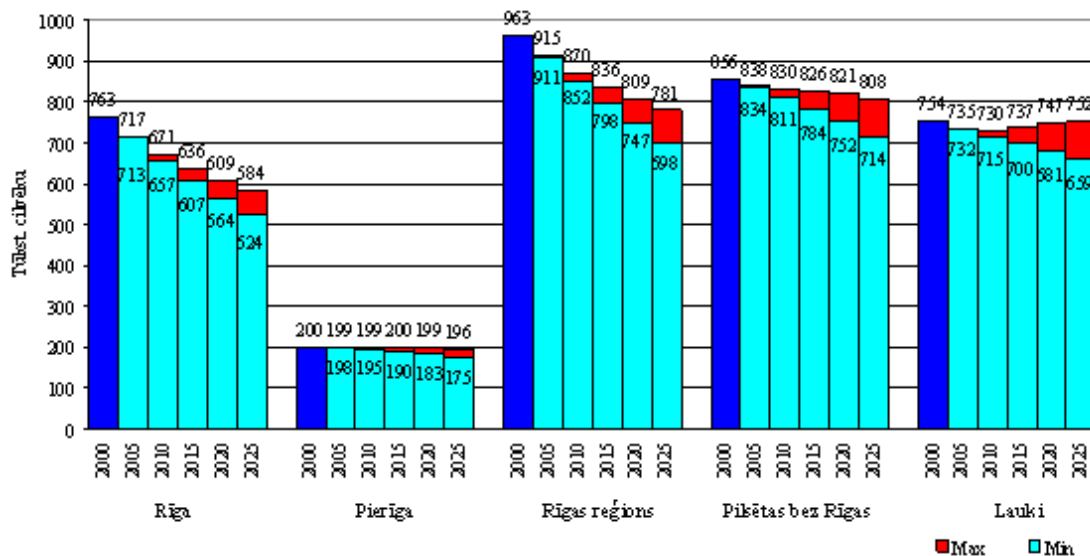
Rīgas negatīvais iedzīvotāju dabiskais pieaugums (ik gadu Rīga zaudē 1% no sava iedzīvotāju skaita) ietekmē darbspēka bilanci un pilsētas attīstības spējas. Šis negatīvais rādītājs ir saistīts ne tikai ar īsu vidējo mūžu, bet

³³ Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam.

³⁴ Turpat.

arī ar zemo dzimstības līmeni, kas attīstības prognozēs saglabājas zems, salīdzinot ar prognozēto dzimstības līmeņa attīstību kopumā Latvijā. Tiek paredzēts, ka Rīgas demogrāfiskā attīstība pamatā noritēs ārpus pilsētas teritorijas – Pierīgas reģionā, kur iedzīvotāji izvēlēties dzīvot tīrākas vides un ērtāku mājokļu dēļ.

Iedzīvotāju skaita paredzamās pārmaiņas Rīgā, Pierīgā un pārējās Latvijas teritorijās līdz 2025. g., tūkstošos cilvēku³⁵

Paredzamos iedzīvotāju skaita zudumus un viņu sastāva vēl stiprāku novecošanos var samazināt, bet ne pilnībā novērst, vienīgi iedzīvotāju ataudzes atveseļošanās, t. i., dzimstības pieaugums un mirstības samazinājums. Ja norisinātos demogrāfiskās situācijas uzlabošanās un turpmākajā gadsimta ceturksnī sasniegtu XX gadsimta piecdesmito gadu beigās Latvijā jau piedzīvoto dzimstības līmeni (ar mūsdienām līdzīgu mātes vidējo vecumu un patlaban ES valstīs esošo mirstības līmeni katrā vecumgrupā), kopējie zudumi varētu būt ievērojami mazāki – Rīgā par nepilniem 180 tūkstošiem jeb 23. Prognozes minimālajā (inertes) un maksimālajā variantā neizbēgama ir Rīgas īpatsvara mazināšanās valsts iedzīvotāju kopskaitā. Samazināsies arī aktīvā vecuma iedzīvotāju skaita īpatsvars, savukārt pieaugs pensijas vecumu sasniegušo cilvēku īpatsvars. Tomēr maksimālajā variantā valstī kopumā būtu iespējams atjaunot gadsimtu mijā faktiski bijušo bērnu un pusaudžu skaitu, kas radītu priekšnoteikumus paudžu skaitliskai nomaīņai un skaita atjaunošanai tālākā nākotnē. Tādējādi tiktu nodrošināta arī jauniešu iecelšana Rīgā no pārējām Latvijas daļām.³⁶

Lai nodrošinātu iedzīvotāju skaita palielināšanos, pilsētas stratēģijā tiek izvirzīti noteikti uzdevumi:

- veicināt dzimstību;
- veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs;
- popularizēt ģimenes vērtības;
- atbalstīt jaunās ģimenes;
- attīstīt preventīvos pakalpojumus ģimenēm un bērniem.

³⁵ Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam.

³⁶ Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam.

6.3. Rīdzenieki un pilsētvide

Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā kā Rīgas attīstības pamatmērķis tiek izvirzīts pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana. Rīgas pilsētvides attīstību raksturo pilsētas vīzija, ka Rīga ir ērta un parocīga dzīvesvieta (droša, veselīga un pievilcīga ostas pilsēta ar drošu un ērtu transporta sistēmu). Rīga veicina savas telpiskās un sociāli ekonomiskās struktūras attīstību, veidojot Rīgu par kompaktu pilsētu, kurā efektīvi tiek izmantoti esošie teritorijas resursi. Rīgā tiek veicināta esošajam pilsētas centram pakārtotu daudzfunkcionālu vietējo centru attīstība gan esošajos, gan jaunajos dzīvojamajos rajonos, tādējādi uzlabojot pakalpojumu pieejamību, stiprinot dzīvojamo rajonu (apkaime) identitāti un iedzīvotāju piederību pie tiem. Pateicoties Rīgas harmoniskajai attīstībai, pilsētā veidojas spēcīgs iedzīvotāju vidusslānis, un arī turīgi cilvēki labprāt apmetas Rīgā uz dzīvi, maksā nodokļus un tērē ienākumus, tādējādi veicinot dzīves kvalitātes celšanos visā pilsētā kopumā.³⁷

Par Rīgas pilsētvides (ceļu, ēku un būvju celtniecība, satiksmes pārvalde, dabas aizsardzība, pilsētas labiekārtošana) attīstību ir atbildīga pilsētas pašvaldība, kā arī pilsētas iedzīvotāji – privātpašnieki, kuru pienākums ir pārvaldīt savus īpašumus tā, lai tie atbilstu sabiedrības interesēm.

Lai nodrošinātu Rīgas pilsētvides attīstību, tiek izvirzīti šādi mērķi un uzdevumi:

- dzīve pilsētā ar kvalitatīviem dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm) –
 - attīstīt esošajam pilsētas centram pakārtotus daudzfunkcionālus vietējos centrus;
 - saglabāt un attīstīt kultūrvēsturiskos objektus pilsētas centrā un citās vēsturiskās apbūves teritorijās;
 - nodrošināt kvalitatīvu dzīvojamo rajonu (apkaime) sasniedzamību no pilsētas centra un uz to un galvenajiem pilsētas transporta mezgliem;
 - lokalizēt sociālo infrastruktūru;
 - revitalizēt un attīstīt degradētās teritorijas;
 - tuvināt pašvaldības pakalpojumus dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm);
 - uzlabot dzīvojamo rajonu (apkaime) estētiskās un sociālās vides kvalitāti;
 - nodrošināt pilsētas teritoriju racionālu un ilgtspējīgas attīstības principiem atbilstošu izmantošanu.
- tīra un zaļa pilsēta –
 - nodrošināt efektīvu pilsētas dabas un apstādījumu teritoriju apsaimniekošanu;
 - veicināt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību;
 - nodrošināt slēgto izgāztuvju sanāciju un rekultivāciju;
 - sakārtot bīstamo atkritumu uzglabāšanu, transportēšanu un noglabāšanu atbilstoši ES standartu prasībām;

³⁷ Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam.

- nodrošināt ūdens resursu aizsardzību un koordinēt piesārņoto ūdens objektu sanācijas pasākumus;
 - nodrošināt gaisa kvalitātes uzlabošanu;
 - labiekārtot rekreācijas teritorijas;
 - koordinēt preventīvos pasākumus neparedzēta piesārņojuma riska mazināšanai;
 - pilnveidot un uzturēt vides monitoringa un informācijas sistēmas;
 - veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu;
 - samazināt trokšņu piesārņojumu ietekmi uz pilsētas iedzīvotāju veselību;
 - nodrošināt pilsētas iedzīvotājus ar ES standartiem atbilstošu dzeramo ūdeni;
 - nodrošināt piesārņoto objektu sanāciju un koordinēt to rekultivācijas pasākumus;
 - saglabāt bioloģisko daudzveidību Rīgā;
 - izveidot īpaši aizsargājamu dabas teritoriju pārvaldi.
- droša pilsētvide –
 - veicināt cilvēku drošību pilsētā;
 - veicināt braukšanas drošību pilsētā;
 - uzlabot ielu un pagalmu apgaismojumu;
 - popularizēt morāles normas sabiedrībā;
 - nostiprināt drošības faktorus pilsētā (pasākumi, akcijas);
 - paaugstināt drošības uzturētāju darbības efektivitāti;
 - veicināt kvalitatīvu policijas pakalpojumu pieejamību sabiedrībai;
 - veidot sociālās programmas, lai mazinātu atkārtotu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu;
 - izveidot Rīgas pilsētas videonovērošanas sistēmu un saistīt to ar citām pašvaldības un valsts iestāžu realizētajām aktivitātēm noziedzības profilaksē;
 - veicināt cilvēku drošību atrodoties pie ūdeņiem.

Līdz ar iedzīvotāju apmierinātu ar savu dzīvesvietas telpu, samazinātos pilsētas migrējošo iedzīvotāju skaits.

6.4. Rīdzinieki un mājoklis

Mājoklis ir viena no cilvēka pamatvajadzībām un nozīmīgs cilvēka labklājības un apmierinātības faktors. Rīgā esošais mājokļu piedāvājums ir nepietiekams (gan fiziskā, gan finansiālā ziņā), kas negatīvi ietekmē iedzīvotāju iespējas veidot ģimenē labvēlīgu sociālo mikroklīmu.

Attiecībā uz mājokļu pieejamību pašvaldībai būtu ieteicams darboties ne tik daudz kā jaunas dzīvojamās platības radītājam, bet drīzāk kā tirgus pieprasījuma veicinātājam. Taču esošais “īres griestu” mehānisms šo problēmu ilgtermiņā nerisina, kropļo tirgu, ierobežo konkurenci un bremzē tautsaimniecību. Rīgas pašvaldībai

sadarbībā ar valdību ir jāveicina mājokļu pieejamība, un šajā nolūkā jāsadarbojas pilsētas pārvaldei, privātīpašniekiem un īrniekiem.³⁸

Lai attīstu pilsētai pieejamo mājokļu fondu, ir izvirzīti šādi uzdevumi:

- veicināt finansiāli pieejamu mājokļu piedāvājumu pilsētā;
- nodrošināt sociālo mājokļu celtniecības programmas;
- veicināt privāto mājokļu renovāciju un labiekārtošanu;
- nodrošināt pašvaldības īpašumā esošo mājokļu renovāciju un infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu;
- veicināt mājokļu pielāgošanu personām ar invaliditāti;
- izstrādāt dzīvojamā fonda monitoringa sistēmu.

Rīgas vides stratēģijā atsevišķa uzmanība tiek veltīta lielpaneļu dzīvojamo rajonu attīstībai, nosakot attīstības mērķi – lielpaneļu dzīvojamo rajonu vides kvalitātes paaugstināšana, kas mazinātu iedzīvotāju atsvešinātību dzīves vietā, paaugstinātu dzīves vietas identitātes apziņu, iesaistot šajā pārveidošanas procesā pašus iedzīvotājus. Lai sasniegtu šo mērķi, ir izvirzīti šādi uzdevumi:

- atbalstīt nepieciešamo instrumentu (saistošie noteikumi, nodokļu atvieglojumi u. c.) izstrādi, kas radītu priekšnoteikumus lielpaneļu dzīvojamās vides sakārtošanai;
- veikt lielpaneļu dzīvojamo rajonu iedzīvotāju izglītošanu;
- iesaistīt pašvaldību, dzīvokļu īpašnieku sabiedrības u. c. īpašumu biedrību vadītājus dzīvojamo rajonu sakārtošanas darbā;
- paaugstināt lielpaneļu dzīvojamo rajonu iedzīvotāju atbildību un veicināt viņu aktivitātes paaugstināšanu dzīvojamo rajonu sakārtošanas jautājumos;
- sagatavot eksperimentālos projektus un to pieteikumus finansējuma iegūšanai lielpaneļu dzīvojamās vides tehnisko, apsaimniekošanas un sociālo jautājumu risināšanai;
- apgūt Eiropas valstu pieredzi šo rajonu sakārtošanā un izmantot to konkrētos projektos;
- iekļaut privatizējamo daudzdzīvokļu māju zemes gabalu nomas līgumos punktus, kas nosaka atbildību par teritorijas apstādījumu kopšanu un uzturēšanu.

6.5. Rīdzinieki un izglītība

Rīgas attīstības plānošanas dokumentos Rīgu vēlas attīstīt kā pilsētu ar izglītotu un prasmīgu sabiedrību. Proti, pilsētas attīstības mērķis ir veicināt iedzīvotāju interesi par izglītību, kā arī nodrošināt kvalitatīvas izglītības pieejamību un tās piemērotību tirgus vajadzībām.

³⁸ Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam.

Pilsētas attīstības mērķis ir veidot tādu izglītības sistēmu, kas palīdzētu mazināt bezdarbu jauniešu vidū un ilgtermiņa bezdarba līmeni kopumā.³⁹ Ņemot vērā Rīgas attīstības stratēģijā paredzētās ekonomikas attīstības tendences, uzsvars tiek likts uz datorprasmēm, valodu prasmi un eksaktajām zinātnēm.

Lai attīstītu izglītības sistēmu, Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā ir izvirzīti šādi uzdevumi:

- atbilstoši tirgus prasībām un izmaiņām veicināt tirgū pieprasīta kvalificēta darbaspēka sagatavošanu;
- veicināt zinātņietilpīgas ekonomikas veidošanai nepieciešamo zināšanu un prasmju apgūšanu;
- veicināt pētniecības ideju komercializāciju;
- veicināt eksakto zinātņu aktualitāti;
- veidot jauniešu interešu centrus;
- veicināt izglītību mūža garumā;
- nodrošināt pirmsskolas bērnu iesaisti pirmsskolas izglītības iestādēs;
- veicināt interešu izglītības un kultūras daudzveidību un programmu īstenošanas kvalitāti, šo programmu pieejamību un popularitāti;
- organizēt un atbalstīt bērnu un jauniešu pasākumus un nometnes;
- īstenot projektu konkursus un sniegt finansiālu atbalstu jauniešu iniciatīvām;
- veicināt izglītības un kultūras iestāžu celtniecību un rekonstrukciju;
- nodrošināt mācību iestādes ar mācību procesam izvirzītajām prasībām atbilstošu materiāltehnisko bāzi.

6.6. Rīdzinieki un nodarbinātība

Pilsētai jādod cilvēkam iespēja strādāt savā profesijā un gūt augstus ienākumus, lai viņš varētu uzturēt sevi un savu ģimeni, kā arī pilnveidoties un realizēt sevi kā personību. Kaut arī pilsēta nevar nodrošināt visus iedzīvotājus ar darbu, tā var sekmēt darba vietu rašanos un vienlīdzīgas iespējas šo darba vietu iegūšanā.

Katram darbspējīgam cilvēkam ir jāspēj uzturēt sevi un savu ģimeni, tāpēc sociālā palīdzība bezdarbniekiem ir jāsniedz ar konkrētu mērķi – veicināt jaunu, tirgū pieprasītu iemaņu apgūšanu, lai bez darba palikušie spētu integrēties darba tirgū. Līdz ar to pašvaldības mērķis ir veicināt nodarbinātību pilsētā un paplašināt bezdarbnieku pārkvalificēšanās iespējas, kā arī veicināt sociāli izstumto iedzīvotāju un iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām nodarbinātību.

6.7. Rīdzinieki un veselīgs dzīvesveids

Ņemot vērā augsto mirstības rādītāju starp rīdziniekiem un zemo dabisko pieaugumu, Rīgas attīstības plānošanas dokumentos uzsvars tiek likts uz veselīgas sabiedrības attīstību.

³⁹ Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam.

Veselīgu dzīvesveidu veicinoši pasākumi, vides tīrība, labi dzīves un darba apstākļi zināmā mērā palīdz mazināt risku saslimt. Smēķēšana ir viens no iemesliem, kas izraisa sirds un asinsvadu slimības, kā arī ļaundabīgos audzējus. Smēķētāju skaita samazināšana ir uzdevums, kam pastāvīgi jābūt pašvaldības uzmanības lokā. Pilsētniekiem raksturīgais mazkustīgais dzīvesveids rada arī liekā svara problēmas, kas savukārt kļūst par cēloni sirds un asinsvadu slimībām. Tāpēc no pilsētas pārvaldīšanas stratēģisko mērķu viedokļa fizisko aktivitāšu veicināšana ir nepieciešama sabiedrības veselības uzlabošanai.⁴⁰

Lai veicinātu veselīgas sabiedrības veidošanos un samazinātu saslimstības riskus, tiek izvirzīti šādi uzdevumi:

- uzlabot veselības aprūpes pieejamību;
- minimizēt kaitīgos ieradumus;
- uzlabot iedzīvotāju informētību veselības jautājumos;
- popularizēt veselīgu dzīvesveidu un veselīgu uzturu;
- kvalitatīvu atpūtas vietu izveide pilsētniekiem;
- atbalstīt un veicināt iedzīvotāju sportiskās aktivitātes.

6.8. Rīdzinieki un sociālie pakalpojumi

Sociālo palīdzību un aprūpi saņem bērni, invalīdi, pensijas vecuma personas, cilvēki ar garīgiem traucējumiem un trūcumā nonākuši darbspējīgi pieaugušie, kas pašu spēkiem nespēj sevi nodrošināt vai pārvarēt dzīves grūtības. Viens no Rīgas pilsētas mērķiem ir sniegt aprūpi un atbalstu iespējami vairāk šādiem cilvēkiem, lai nodrošinātu viņiem vismaz minimāli pieņemamu dzīves kvalitāti un palīdzēt integrēties sabiedrībā.

Plānošanas dokumentā „Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam” ir iezīmēta pilsētas sociālekonomiskās situācijas prognoze (vīzija) 2013.gadam – 2013. gadā sociālekonomiskā situācija Rīgas pilsētā uzlabojusies. Kaut gan iedzīvotāju noslāņošanās kļuvusi vēl izteiktāka, kopumā audzis visu sociālo grupu dzīves līmenis un paaugstinājusies dzīves kvalitāte. Samazinājies to iedzīvotāju īpatsvars, kuri netiek galā ar savām sociālajām problēmām. Darba tirgū iesaistījies absolūtais vairākums darbspējīgo personu, kuras tagad pašas spēj nodrošināt nepieciešamo savas dzīves kvalitāti. Samazinājies to bērnu un ģimeņu ar bērniem skaits, kuri nonākuši sociālās krīzes situācijās vai saskaras ar smagām sociālām problēmām. Katru gadu arvien mazāk bērnu nonāk bērnunamos vai krīzes centros; jaunieši pēc uzturēšanās bērnu namā ir sagatavoti patstāvīgai dzīvei sabiedrībā. Personas ar invaliditāti saņem kvalitatīvus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, mazinājusies viņu sociālā izolētība, toties ievērojami palielinājušās viņu iespējas pilnvērtīgi integrēties sabiedrībā. Pensijas vecuma personu īpatsvars pilsētas iedzīvotāju demogrāfiskajā struktūrā ir palielinājies, bet nepieaug to pensijas vecuma personu skaits, kuras pašas nespēj nodrošināt savas dzīves kvalitāti un ir dezintegrētas no sabiedrības.

⁴⁰ Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam.

Vēci cilvēki ar nopietnām veselības problēmām saņem kvalitatīvu aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Kaut gan nav būtiski samazinājies bezpajumtnieku un personu ar bezpajumtniecības risku skaits, šiem cilvēkiem ir garantētas iespējas uzturēties pagaidu mitekļi un nodrošināt minimālus savas dzīves kvalitātes nosacījumus. Personu skaits, kurām aktuāli nepieciešama sociālā palīdzība, kaut nedaudz, bet tomēr samazinās. Tajā pat laikā pieaudzis sociālās palīdzības vidējais apjoms vienam klientam. Pateicoties tam, ka līdz minimumam samazinājies to palīdzības saņēmēju skaits, kuriem tā objektīvi nepienākas un tam, ka praktiski katrs klients sadarbojas ar sociālo darbinieku savu sociālo problēmu risināšanā, radusies iespēja ievērojami palielināt palīdzības apmērus tādām sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām kā bērni un ģimenes ar bērniem, invalīdi un vientuļie pensionāri. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēma atbilst Rīgas pilsētas iedzīvotāju vajadzībām.⁴¹

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, attīstības stratēģijā ir noteikti veicamie pasākumi:

- bērniem un ģimenēm ar bērniem –
 - palielināt ģimenēm ar bērniem dzīvesvietās sniegto konsultāciju un klientu sociālās situācijas apsekojumu īpatsvaru līdz 60% no kopējā konsultāciju skaita ģimenēm ar bērniem; nodrošināt operatīvas konsultācijas klientiem telefoniski vai pa e-pastu;
 - apzināt „ielu bērnus” un, izmantojot Mobilās brigādes resursus, nodrošināt bērniem un viņu ģimenēm nepieciešamos sociālās rehabilitācijas, t.sk. profilaktiskos pakalpojumus, lai novērstu bērnu klaiņošanu un uzlabotu sociālo mikroklimatu viņu ģimenēs;
 - nodrošināt kvalitatīvus sociālās rehabilitācijas un sociālās aprūpes pakalpojumus mājās bērniem – invalīdiem, kuriem ir grūtības apmeklēt specializētos Dienas centrus un bērniem, kuru vecākiem ir garīga rakstura traucējumi, psihiskas problēmas vai trūkst elementāru bērnu aprūpes prasmju;
 - izveidot krīzes centru no vardarbības cietušiem bērniem un ģimenēm ar bērniem, mātēm/ tēviem ar bērniem, kam radušās sarežģītas sociālās problēmas;
 - izveidot krīzes centrus no ģimenes izņemtiem un/ vai pamestiem bērniem;
 - izstrādāt un īstenot ilgtermiņa programmu bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumu pieprasījuma samazināšanai un bērna attīstībai labvēlīgas vides nodrošināšanai bērnam;
 - izveidot sociālās rehabilitācijas centrus bērniem ar deviantu/ delinkventu uzvedību, kam radušās sarežģītas sociālās problēmas;
 - izveidot starpprofesionālu komandu, kas veiks bērnu sociālo vajadzību izvērtēšanu pirms viņu ievietošanas krīzes centros un sociālās rehabilitācijas centros bērniem ar deviantu/ delinkventu uzvedību;

⁴¹ Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā 2008.-2013.gadam.

- izveidot 3 jauniešu mājas (dzīvokļus) bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un jauniešiem no 17 līdz 21 gada vecumam;
- izveidot bērnu/ jauniešu sociālās integrācijas centru;
- iesaistīt bērnumamos dzīvojošos pusaudžus interešu izglītības programmās, t.sk. Dienas centru un Ģimenes atbalsta centru pasākumos;
- izstrādāt un īstenot pusaudžu un jauniešu sociālajām un pedagoģiskajām vajadzībām atbilstošas dzīves gatavības izvērtēšanas, sociālās rehabilitācijas un dzīves prasmju apguves programmas.
- personām ar invaliditāti –
 - izstrādāt un ieviest izvērtēšanas sistēmu invalīdiem piedāvājamiem sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem dzīvesvietā (nepieciešamajām aprūpes formām, aprūpes līmenim; nepieciešamajai un vēlamajai aprūpei, īstenojamai rehabilitācijas programmai);
 - noteikt aprūpējamās personas līdzdarbības pienākumus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas procesā atbilstoši personu veselības stāvoklim un līdzdarbības iespējām;
 - nodrošināt ar „Drošības pogas” pakalpojumiem visas personas ar invaliditāti, kuru veselības stāvoklis var radīt draudus viņu veselībai un dzīvībai;
 - katru gadu izveidot vienu jaunu grupu dzīvokli personām ar garīga rakstura traucējumiem;
 - dienas aprūpes centros personām ar garīga rakstura traucējumiem paplašināt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu – amata prasmju apguves specializēto darbnīcu pieejamību; veidot darbnīcas īpaši pieprasītās šo personu spējām atbilstošās profesionālās darbības jomās;
 - atvērt jaunus vai paplašināt esošos īslaicīgas uzturēšanās un aprūpes centrus bērnu-invalīdu rehabilitācijai;
 - izveidot speciālas nodaļas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās (vai specializētās institūcijas) invalīdiem ar deviantu/ delinkventu uzvedību; nodrošināt sociālās aprūpes institūcijās mītošo invalīdu dzīves kvalitātes un tiesību ievērošanu, pārvietojot personas ar deviantu/ delinkventu uzvedību uz speciālām SAI nodaļām (vai specializētām institūcijām);
 - izstrādāt tipveida programmu sociālo dzīvojamo māju projektēšanai un renovēšanai, paredzot ēku pirmajos stāvos iekārtot invalīdu vajadzībām īpaši pielāgotus servisa dzīvokļus;
 - izstrādāt un īstenot programmu vides pieejamības uzlabošanai personām ar funkcionāliem traucējumiem;
 - atbilstoši invalīdu ar kustību traucējumiem vajadzībām, vēlmēm un tehniskajām iespējām nodrošināt viņus ar atbilstošu labiekārtojumu un tehnisko aprīkojumu dzīvoklī, kurā viņš mīt pašlaik vai servisa dzīvoklī sociālajā dzīvojamā mājā; kā arī ar pacēlāju citā dzīvojamā mājā, kurā mīt persona ar kustību traucējumiem (ja tam ir atbilstoši tehniskie priekšnoteikumi).

- pensijas vecuma personām –
 - izstrādāt un ieviest izvērtēšanas sistēmu pensijas vecuma personām piedāvājamiem sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem dzīvesvietā (nepieciešamajām aprūpes formām, aprūpes līmenim; nepieciešamajai un vēlamajai aprūpei, īstenojamai rehabilitācijas programmai);
 - ieviest uz līgumattiecībām balstītas individualizētas sociālās aprūpes programmas klienta dzīvesvietā, kas izstrādātas, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem un iekļauj aprūpējamās personas līdzdarbības saistības rehabilitācijas procesā atbilstoši viņas veselības stāvoklim un līdzdarbības iespējām;
 - izveidot Dienas centrus pensijas vecuma cilvēkiem pilsētas mikrorajonos, ņemot vērā attālumu no klientu dzīvesvietas un sabiedriskā transporta maršrutu tīklu;
 - paplašināt personiskās aprūpes pakalpojumu piedāvājumu Dienas aprūpes centros, lai pensijas vecuma personas varētu apmierināt nepieciešamās pašaprūpes vajadzības neatkarīgi no viņu dzīvojamās vides labiekārtotības pakāpes un personas fiziskā stāvokļa;
 - izveidot jaunus Dienas aprūpes centrus personām ar garīga rakstura traucējumiem – demenci, izvietojot tos visās Rīgas priekšpilsētās;
 - nodrošināt pensijas vecuma personas, kuras pieteikušās uz ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā un vientuļos vecuma pensionārus, kuriem ir veselības problēmas, ar „Drošības pogas” pakalpojumiem;
 - diferencēt sociālās aprūpes pakalpojumus vientuļiem veciem cilvēkiem, personām, kurām nepieciešama regulāra kopšana un/vai uzraudzība 24 stundas diennaktī un personām ar demenci, izveidojot specializētas nodaļas sociālās aprūpes institūcijās;
 - izveidot sociālās pansionātas (sociālās viesnīcas) veciem cilvēkiem, kuri nav nodrošināti ar mājokli, bet kuriem nav nepieciešama uzturēšanās patversmē vai sociālās aprūpes institūcijā; nodrošināt tajās sociālās aprūpes pakalpojumu piedāvājumu;
 - dubultot vietu skaitu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās pensijas vecuma personām, t.sk. personām ar invaliditāti, kuras vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj pašas sevi aprūpēt;
 - izveidot speciālas nodaļas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās (vai specializētās institūcijas) pensijas vecuma personām ar deviantu/ delinkventu uzvedību; nodrošināt sociālās aprūpes institūcijās mītošo pensijas vecuma personu dzīves kvalitātes un tiesību ievērošanu, pārvietojot iemītniekus ar deviantu/ delinkventu uzvedību uz speciālām SAI nodaļām (vai specializētām institūcijām);
 - esošo ilgstošās sociālās aprūpes institūciju rekonstrukcijas vai renovācijas rezultātā palielināt vienvietīgo istabiņu īpatsvaru;

- atverot jaunas vai reorganizējot esošās Sociālās aprūpes institūcijas, veidot Sociālās aprūpes centrus vai citas SAI ar nelielu vietu skaitu;
- izveidot paaugstināta servisa sociālās aprūpes institūcijas (vai SIA nodaļas), izmantojot pašvaldības un privāto partnerību;
- paplašināt pakalpojumu piedāvājumu atbilstoši klientu vajadzībām, Dienas centros un mājās aprūpē ieviešot paaugstināta servisa vai papildus pakalpojumus par samaksu, kuras apmērs noteikts saskaņā ar vienotu cenrādi.
- bezpajumtniekiem un personām ar bezpajumtniecības risku –
 - izveidot jaunas patversmes/nakts patversmes, pēc iespējas izvietojot tās tuvāk bezpajumtnieku pastāvīgās pulcēšanās vietām; palielināt kopējo vietu skaitu patversmēs/nakts patversmēs vismaz par 33%;
 - izveidot ģimenes patversmes/ nakts patversmes nodaļas (vai patversmes/nakts patversmes) motivētiem klientiem bez pastāvīga mājokļa, kuri aktīvi veic darbības, lai mainītu savas dzīves apstākļus un personām, kuras nonākušas mājokļa krīzes situācijā;
 - patversmēs/nakts patversmēs bezpajumtniekiem nodrošināt iespējas saņemt psihologa un psihiatra pakalpojumus;
 - sadarbībā ar Latgales priekšpilsētas izpilddirekciju izveidot Dienas centru personām bez noteiktas dzīvesvietas un mājokļa krīzes situācijā nonākušām personām;
 - apzināt bezpajumtnieku masveidīgas pastāvīgās uzturēšanās vietas un izstrādāt programmu Dienas centru izveidei Rīgas mikrorajonos;
 - izstrādāt un īstenot programmu bezpajumtnieku sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanai;
 - nodrošināt mobilās brigādes darbam ar bezpajumtniekiem pastāvīgu funkcionēšanu; veikt regulāru klientu apzināšanu, informēšanu un preventīvo pasākumu īstenošanu, kā arī bezpajumtnieku nogādāšanu uz patversmi/nakts patversmi;
 - nodrošināt diennakts bezmaksas informatīvā tālruņa darbību par īslaicīgas uzturēšanās iespējām patversme/nakts patversmē un/vai Mobilās brigādes izsaukšanai;
 - izveidot sociālo pensiju (sociālo viesnīcu) personām mājokļa krīzes situācijā, t.sk. strādājošiem motivētiem bezpajumtniekiem, invalīdiem, no ieslodzījuma vietām atbrīvotām personām un pensijas vecuma personām, kuras nav iespējams nekavējoties nodrošināt ar pastāvīgu mitekli;
 - mērķtiecīgi plānot sociālo dzīvojamo māju un sociālo dzīvokļu izveidi pašvaldības dzīvojamās mājās; nodrošināt, lai 2008.-2009.g ik gadu nodotu ekspluatācijā vismaz 80, bet 2010.-2013.g. - vismaz 120 jaunus vai renovētus pašvaldības sociālos dzīvokļus;
 - īstenot vienotu sociālo dzīvojamo māju izveides un esošo māju funkcionālās pārveides koncepciju;

- pēc vajadzības paredzot tajās izveidot servisa dzīvokļus, grupu dzīvokļus, Dienas aprūpes centrus u.c. sociālo pakalpojumu infrastruktūras objektus;
- iniciēt grozījumus likumdošanā, paredzot diferencētus sociālo dzīvojamo māju modeļus;
- ilgstošiem bezdarbniekiem –
 - attīstīt sociālo darbu ar ilgstošajiem bezdarbniekiem sociālajos dienestos un patversmēs, palielinot sociālo darbinieku skaitu un pilnveidojot sociālo darbinieku zināšanas un prasmes darbā ar mērķa grupu;
 - sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru un nevalstiskajām organizācijām īstenot motivācijas programmas diferencētām ilgstošo bezdarbnieku mērķgrupām (sievietēm pēc bērna kopšanas atvaļinājuma, kuras ilgstoši bijušas ārpus darba tirgus; jauniešiem bez darba pieredzes; personām pēc smagām saslimšanām un/vai ar ierobežotām darbaspējām; pirmspensijas vecuma personām u.c.);
 - nodrošināt atbalsta grupu ilgstošajiem bezdarbniekiem darbību;
 - psihosociālo pakalpojumu sniegšanā ilgstošiem bezdarbniekiem īstenot starp profesionālās komandas darba pieeju (kopā ar sociālā darba speciālistiem strādā psihologi, psihoterapeiti un mediķi);
 - nodrošināt psihoterapeita un psihologa konsultāciju pieejamību nepieciešamā apjomā ilgstošiem bezdarbniekiem ar psiho sociālām problēmām;
 - darbaspējīgām personām pēc smagām saslimšanām un/ vai daļējas darba spēju zaudēšanas sniegt sociālā darbinieka pakalpojumus slimnīcās uzreiz pēc traumas vai atveseļošanās sākuma stadijā.

6.9. Rīdzinieki un uzņēmējdarbība

Rīgas attīstības plānošanas dokumentos ir noteikts, ka ir jāveic pasākumi, lai attīstītu rīdziniekus kā ekonomiski aktīvus iedzīvotājus, darbīgus cilvēkus. Perspektīvā Rīga vēlas balstīt savu ekonomisko attīstību uz nozarēm ar augstu pievienoto vērtību, starp kurām ir apstrādes rūpniecība, būvniecība, viesnīcas un restorāni, transports, glabāšana un sakari, konsultāciju pakalpojumi (IT, vadības, juridiskie), atpūtas un izklaides pakalpojumi, kā arī izglītības iestādes.⁴²

Rīgas pilsētas mārketinga stratēģijā komercdarbības sekmēšanai ir definētas aktivitātes uzņēmējdarbības attīstībai, proti, ir svarīgi nodrošināt stabilu un paredzamu pilsētas attīstību, skaidru likumdošanu, godīgu konkurenci un labvēlīgus ekonomiskos apstākļus uzņēmumu attīstībai.

⁴² Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam.

Veicinot pilsētas uzņēmēju spēju un iespējas sniegt augstas pievienotās vērtības pakalpojumus un ražot preces gan vietējam, gan ārvalstu tirgiem, tiks veicināta pilsētas ekonomiskā attīstība un līdz ar to arī Rīgas un rīdzinieku labklājība.

Lai sasniegto izvirzītos mērķus uzņēmējdarbības attīstīšanai, ir definēti veicamie uzdevumi:

- uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai –
 - informācijas nodrošināšana par nekustamo īpašumu tiesiskas attīstības iespējām;
 - infrastruktūras maksājuma, nekustamā īpašuma nodokļa atlaižu politikas skaidras metodikas noteikšana un informācijas par to pieejamības nodrošināšana;
 - regulāra uzņēmēju viedokļa apzināšana par uzņēmējdarbības vidi;
 - regulārs Rīgas domes vadības kontakts ar uzņēmējiem.
- iedzīvotāju motivēšanai –
 - jāatbalsta, jāorganizē biznesa plānu, projektu konkursi jaunu inovatīvu, komercdarbības vidi attīstošu, ideju realizēšanā;
 - jāveicina biznesa inkubatoru izveide, kas sniegtu atbalstu gan vienkāršam biznesam ražošanas un pakalpojumu sfērās, gan uzņēmumiem, kas uzsāk darboties augsto tehnoloģiju jomā;
 - jāizmanto un jāpalielina fakultatīvo biznesa nodarbību skaits vispārīgās izglītības programmu ietvaros un to sasaisti ar praksi;
 - jāizmanto esošie jaunatnes izglītības centri un arvien lielāku popularitāti gūstošā Junior Achievement Latvijā kustība;
 - jāveicina dažādu sadarbības tīklu uzņēmējdarbības atbalstam izveide un funkcionēšana;
 - nepieciešams regulāri motivēt, atzīmēt sekmīga, pilsētai nozīmīga biznesa pastāvēšanu un attīstību.
- zinātnisko institūtu un uzņēmēju sadarbības veicināšanai –
 - zinātniski tehnoloģiskā parka (ZTP) izveide;
 - sadarbība ar augstskolām inženier- tehnisko speciālistu sagatavošanā;
 - konkursu organizēšana, kas veicina konkrētas nozares attīstību (saistībā ar ZTP);
 - mērķtiecīga darbība inovāciju veicināšanai (pozitīvs atzinums ES SF vajadzībām);
 - augstas pievienotās vērtības uzņēmumu piesaiste (izvēloties šauras konkrētas nozares, konkrētas valstis);
 - sadarbība ar zinātniski pētnieciskajām struktūrām (ZPS), tai skaitā privātām.
 - atbalsts radošajām industrijām;
 - radošā potenciāla komercializācija.

6.10. Rīdzenieki un kultūra

Rīga ir iedvesmas pilsēta un daudzveidīgas kultūras pilsēta ar sev raksturīgām tradīcijām, mākslu, arhitektūru, modi un sadzīves kultūru. Tā ir iespēja ikvienam pilsētas iedzīvotājam un viesim neatkarīgi no viņa nacionālās, sociālās, reliģiskās piederības un dzimuma realizēt sevi, radot un piepildot savas idejas un sapņus, kas nav pretrunā ar sabiedrības interesēm, iegūt un pilnveidot kultūrizglītību visu savu dzīves laiku, saņemt kultūras pakalpojumus kultūrizglītībā, mūžizglītībā, kultūras pieejamībā.⁴³ Pilsētas būtiskākais uzdevums ir nodrošināt rīdzeniekiem iespēju piedalīties interesantos kultūras pasākumos un aktīvi iesaistīties tautas mākslinieciskajā pašdarbībā, apgūt mūziku un mākslu, lasīt jaunāko literatūru.

Lai veicinātu kultūras cenošanas sabiedrības veidošanos, ir noteikti šādi uzdevumi:

- jaunu interešu izglītības un kultūrizglītības programmu izstrādāšana dažādām vecuma grupām;
- mūžizglītības programmas izstrāde projektu realizēšanai kultūras centros, mūzikas un mākslas skolās un Rīgas Centrālajā bibliotēkā;
- kultūrizglītojošu nometņu programmu izstrādāšana un realizēšana;
- valodu kafejnīcu attīstība bibliotēkās;
- programmu veidošana sociāli izstumto iedzīvotāju iesaistīšanai sabiedriskās aktivitātēs un kultūras norisēs;
- iedzīvotāju informēšana par amatieru pulciņu un pašdarbības kolektīvu darbību;
- iedzīvotāju interesēm atbilstoša kultūras pakalpojuma veidošana;
- iedzīvotāju informēšana par interešu izglītības un kultūrizglītības programmām, amatieru pulciņu un pašdarbības kolektīvu darbību;
- sabiedrības izglītošana un apzinīgas attieksmes veidošana;
- pašvaldības kultūras un kultūrizglītības iestāžu un sabiedrisko organizāciju sadarbības veicināšana, kopīgu projektu atbalsts;
- starpkultūru dialoga veicināšana;
- pasākumu iniciēšana kultūras daudzveidības veicināšanai;
- informācijas pieejamības nodrošināšana mazākumtautību valodās;
- ģimenēm draudzīgu un pieejamu pasākumu organizēšana un atbalsts;
- iedzīvotāju iesaistīšana lēmumu pieņemšanā;
- studējošās jaunatnes iesaistīšana pilsētas kultūras dzīves procesos, sadarbība ar kultūras un ekonomikas augstskolām;
- plānveidīga sadarbība ar sabiedriskajām organizācijām;
- interešu izglītības programmu attīstība un veidošana Rīgas mūzikas un mākslas skolās;

⁴³ Rīgas pilsētas kultūras stratēģija 2008.-2025.gadam.

- stipendiju fonda izveidošana mācību, radošo, mūža u.c. stipendiju piešķiršanai (pie Rīgas domes Attīstības fonda);
- sabiedriski pieejamu mākslinieku darbnīcu atbalsta programmas izveide;
- radošo stipendiju sistēmas izveide;
- mākslinieku mobilitātes atbalsta programmas izveide;
- mākslinieku rezidenču centru attīstība.

6.11. Rīdīnieki un satiksme

Pilsētas satiksmes jomā viens no prioritārajiem uzdevumiem ir palielināt to pasažieru īpatsvaru, kuri pārvietojas ar sabiedriskā transporta līdzekļiem. Tas palīdzētu risināt ar sastrēgumiem un mašīnu novietošanu saistītās problēmas, kā arī mazināt transportlīdzekļu izdalītās gāzes apjomu, tādējādi ierobežojot gaisa piesārņojumu. Galvenais sabiedriskā transporta popularitātes palielināšanas nosacījums ir iedzīvotāju apmierinātība ar tā pakalpojumiem. Attiecīgi – jo vairāk būs sabiedriskā transporta lietotāju, jo vairāk varēs piesaistīt finanšu resursus tā uzlabošanai.⁴⁴

Attiecībā uz satiksmes drošību Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmatā ir noteikts mērķis (1) samazināt kopējo bojā gājušo skaitu uz ielām par 20%, (2) samazināt cietušo un bojā gājušo bērnu skaitu par 20% un (3) samazināt par 5% cietušo skaitu ceļu satiksmes negadījumos.⁴⁵ Lai to īstenotu, ir plānots pievērst uzmanību gājēju drošībai, veloseliņu izbūvei un ceļu infrastruktūras attīstībai.

Sabiedriskā transporta attīstības koncepcijā, kā arī citos pilsētas attīstības dokumentos uzmanība tiek pievērsta velotransporta iespēju attīstībai, lai uzlabotu pilsētas vides kvalitāti, kā arī veicinātu iedzīvotāju veselīga dzīvesveida ievērošanu.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, Sabiedriskā transporta attīstības koncepcijā ir noteikti šādi uzdevumi –

- jaunu līniju un maršrutu izveide (īpaši tramvajam un trolejbusam);
- nosacījuma individuālam transportam braukt pa konkrētām ielām noteiktās diennakts stundās ieviešana;
- sabiedriskā transporta kustības prioritātes noteikšana sarežģītu krustojumu zonās, kā arī apstāšanās tiesības pie lielveikaliem, kultūras un atpūtas centriem;
- plašu reklāmas kampaņu organizēšana attiecībā uz sabiedriskā transporta pakalpojumiem;
- veidot un attīstīt velotransporta infrastruktūru;
- pilnveidot braukšanas politiku un satiksmes drošību;

⁴⁴ Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam.

⁴⁵ Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata (2005.-2009.g.).

- kvalitātes sistēmas ieviešana Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta operatorkompānijās saskaņā ar ISO standartiem, kas sevi ir attaisnojuši SIA “Rīgas satiksme”.

6.12. Rīdiniņki un pārvalde

No sabiedrības viedokļa pašvaldības pakalpojumi ir uzskatāmi par pašvaldības darbības gala rezultātu („produkciju”), veidu, kā pašvaldība par kopējo nodokļu maksātāju naudu nodrošina visai sabiedrībai (vai atsevišķai grupai) noteiktu labumu. Pilsētas – tāpat kā visas sabiedrības – demokrātiskas attīstības un normālas funkcionēšanas ziņā ir svarīgi, lai iespējami vairāk iedzīvotāju aktīvi iesaistītos pilsētas lemmšanas procesos.

Pārvaldes procesi ir jānodrošina, realizējot augstu iedzīvotāju un uzņēmēju apkalpošanas kultūru Rīgas pašvaldības iestādēs un uzņēmumos, kā arī informējot tos par pakalpojumu sniegšanas gaitu. Ņemot vērā mūsdienu informācijas tehnoloģiju attīstību, Rīgas domes e-pilsētas stratēģijā ir noteikta pilsētas pārvaldes attīstības misija – Rīgas pašvaldības modernizācija, izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas un mūsdienīgus organizācijas darbības principus:

- uzlabojot pašvaldības pakalpojumu kvalitāti un pieejamību;
- sekmējot pašvaldības darba caurskatāmību un sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā;
- palielinot pašvaldības darbības efektivitāti un pašvaldības publisko līdzekļu mērķtiecīgu izmantošanu.

6.13. Kopsavilkums par pilsētas attīstības plānošanas dokumentos izdalītajām iedzīvotāju mērķa grupām

MĒRĶA GRUPA	RAKSTUROJUMS	PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTS
SABIEDRĪBAS KOPUMĀ		
Sabiedrība kopumā	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzlaboti dzīves apstākļi, saglabājot dabu un vidi ▪ nodrošināts ērts un ātrs transports ikdienas vajadzībām ▪ nodrošināta vide, kur iedzīvotājiem sevi realizēt, neatkarīgi no nacionālās, sociālās, reliģiskās piederības un dzimuma ▪ pieejama veselības un sociālā aprūpe ▪ dzīve tīrā un drošā pilsētvidē 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināti iedzīvotājiem viņu vajadzībām atbilstoši kvalitatīvi un efektīvi sociālie pakalpojumi 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzlabota pilsētās sociālā vide ▪ samazināti iedzīvotāju saslimšanas riski ▪ uzlaboti pilsētas dabas resursi 	Rīgas vides stratēģija 2000-2010
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzlabota mobilitāte galvaspilsētas iedzīvotājiem un citiem sabiedriskā transporta lietotājiem, nodrošinot pievilcīgu braukšanas ātrumu, augstu komforta līmeni, braukšanas biežumu un regularitāti atbilstoši pasažieru vajadzībām, kā arī modernu un estētisku ritošā sastāva ārējo un iekšējo dizainu 	Sabiedriskā transporta attīstības koncepcija (2005.-2018.)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ iespēja saņemt kultūras pakalpojumus kultūrizglītībā, mūzikglītībā, kultūras pieejamībā ▪ iespēja realizēt sevi, neatkarīgi no nacionālās, sociālās, reliģiskās piederības un dzimuma 	Rīgas pilsētas kultūras stratēģija 2008.-2025.gadam

DEMOGRĀFISKĀS GRUPAS		
Ģimene	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ģimenisko vērtību nostiprināšana ▪ dzimstības veicināšana ▪ atbalsts jaunām ģimenēm 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Ģimene ar bērnu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ preventīvo pakalpojumu attīstība ģimenēm ar bērniem ▪ nepilno ģimeņu skaita samazināšana 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bērnu tiesību aizsardzība ir prioritāra ▪ jebkurā rīcībā, kas skar bērnus, pirmām kārtām maksimāli jāievēro bērna intereses ▪ ģimeniskas stabilitātes un veselīga dzīvesveida veicināšana ▪ bērna ievietošana institūcijās pieļaujama tikai gadījumos, kad cita veida aprūpe nav iespējama, institucionālai aprūpei jānodrošina pēc iespējas ģimeniska vide ▪ sniegt bērniem un ģimenēm ar bērniem sociālos pakalpojumus tādā apjomā un kvalitātē, kas nodrošina visus bērnus ar nepieciešamajiem apstākļiem viņu izaugsmei un attīstībai 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
Bērni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināta sociālā palīdzība un aprūpe 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
SOCIĀLĀS GRUPAS		
Rīgas mājokļu iemītnieki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kvalitatīvu un daudzfunkcionālu mājokļu piedāvājums daudzveidīgām un ienākumu ziņā dažādām iedzīvotāju grupām ▪ privāto mājokļu renovācijas un labiekārtošanas veicināšana ▪ kvalitatīvu dzīvojamo rajonu (apkaimju) sasniedzamība no pilsētas centra un uz galvenajiem pilsētas transporta mezgliem ▪ finansiāli pieejamu mājokļu piedāvājumu veicināšana 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lielpaneļu dzīvojamo rajonu vides kvalitātes paaugstināšana, kas mazinātu iedzīvotāju atsvešinātību dzīves vietā, paaugstinātu dzīves vietas identitātes apziņu, iesaistot šajā paveidošanas procesā pašus iedzīvotājus 	Rīgas vides stratēģija 2000-2010
Studenti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ augstāko un/ vai profesionālo izglītību ieguvušo Rīgas iedzīvotāju īpatsvara palielināšana ▪ eksakto zinātņu aktualitātes veicināšana 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Skolēni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jauniešu interešu centru veidošana ▪ organizēt un atbalstīt bērnu un jauniešu pasākumus un nometnes ▪ nodrošināt sociālo aprūpi un brīvā laika pavadīšanas iespējas 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Pirmsskolas vecuma bērni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināt pirmsskolas bērnu iesaisti pirmsskolas izglītības iestādēs, neatkarīgi no to ģimenes labklājības līmeņa ▪ nodrošināt sociālo aprūpi un brīvā laika pavadīšanas iespējas 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Nodarbinātie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vienlīdzīgas iespējas darba vietu iegūšanā 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs ▪ veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu kvalitatīvu aprūpi ▪ veicināt no bērnamiem iznākušo personu iekļaušanos sabiedrībā 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Bezdarbnieki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samazināt bezdarbu jauniešu vidū un ilgtermiņa bezdarba līmeni kopumā, veicinot izglītības sistēmas atbilstību darba tirgus prasībām ▪ jaunu darba vietu radīšana ▪ nodrošināt sociālo palīdzību un aprūpi ar mērķi veicināt jaunu, tirgū pieprasītu iemaņu apgūšanu 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sniegt ilgstošiem bezdarbniekiem tādus sociālos pakalpojumus, kas paaugstina viņu potenciālās iespējas iesaistīties darba tirgū 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ izstrādāt iedzīvotāju nodarbinātības pārkvalifikācijas programmu, īpašu vērību pievēršot vides speciālistu sagatavošanai 	Rīgas vides stratēģija 2000-2010
Maznodrošinātas ģimenes	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sniegt mērķpabalstus 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Pensijas vecuma personas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināt sociālo palīdzību un aprūpi 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ visiem iedzīvotājiem jārada vienlīdzīgas iespējas realizēt savas vēlmes un vajadzības, lai dzīvotu cilvēka cienīgu dzīvi ▪ veciem cilvēkiem jānodrošina iespēja dzīvot neatkarīgi, vēlams savās mājās, cik vien ilgi tas ir iespējams ▪ aprūpes mājās pakalpojumiem jābūt veco cilvēku drošības sajūtu un dzīves kvalitāti veicinošiem, balstītiem uz aprūpētāju un aprūpējamo savstarpējo cieņu un uzticību ▪ sniegt pensijas vecuma personām sociālos pakalpojumus tādā apmērā un kvalitātē, kas apmierina viņu sociālās vajadzības un izslēdz dzīves līmeņa krāsas pazemināšanās risku 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
Cilvēki ar īpašām vajadzībām	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināt sociālo palīdzību un aprūpi ▪ veicināt nodarbinātību ▪ pielāgot ceļu infrastruktūru un sabiedrisko transportu ▪ veicināt mājokļu pielāgošanu personām ar invaliditāti 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ visiem iedzīvotājiem jārada vienlīdzīgas iespējas realizēt savas vēlmes un vajadzības, lai dzīvotu cilvēka cienīgu dzīvi ▪ jārada vienādas iespējas integrēties sabiedrībā personām ar īpašām vajadzībām, kompensējot atbilstošo apgrūtinājumu, veicinot neatkarību un dzīves kvalitātes uzlabošanu ▪ personām ar invaliditāti nodrošināt sociālos pakalpojumus atbilstoši viņu veselības stāvoklim un sociālajām vajadzībām, integrācijai sabiedrībā, novēršot sociālās izslēgtības riskus 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
Bezpajumtnieki un personas ar bezpajumtniecības risku	<ul style="list-style-type: none"> ▪ personas bez patstāvīgas dzīvesvietas nodrošināt ar pagaidu mitekli un nepieciešamajiem pakalpojumiem pašaprūpes un citu primāro pamatvajadzību apmierināšanai ▪ trūcīgas personas nodrošināt ar dzīvokļiem sociālajās mājās vai sociālajiem dzīvokļiem, novēršot viņu bezpajumtniecības risku ▪ bezpajumtniecība nedrīkst būt šķērslis nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanai 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
Sociāli izstumtie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ veicināt nodarbinātību 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Personas, kas ir atbrīvotas no ieslodzījuma	<ul style="list-style-type: none"> ▪ veikt sociālo ar personām, kuras ir atbrīvotas no ieslodzījuma ▪ veidot sociālas programmas, lai mazinātu atkārtotu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ no ieslodzījuma atbrīvotās personas ir pilntiesīgi sabiedrības locekļi un viņiem ir tiesības uz visiem nepieciešamajiem sociālā atbalsta un rehabilitācijas pakalpojumiem 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
Vardarbībā cietušie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vardarbībā cietušo rehabilitācijas nodrošināšana 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
SOCIĀLO UN BRĪVĀ LAIKA AKTIVITĀŠU GRUPAS		
Atpūtnieki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ labiekārtot rekreācijas iespējas ▪ veicināt cilvēku drošību atrodoties pie ūdeņiem 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pakāpeniski uzlabot virszemes ūdens kvalitāti un to pieejamību iedzīvotāju atpūtai 	Rīgas vides stratēģija 2000-2010
Kultūras pasākumu cienītāji/ mākslinieki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināt iespēju piedalīties interesantos kultūras pasākumos un aktīvi iesaistīties tautas mākslinieciskajā pašdarbībā, apgūt mūziku, lasīt jaunāko literatūru ▪ veicināt un atbalstīt interešu izglītības, amatieru pulciņu un pašdarbības kolektīvu popularitāti un darbību ▪ organizēt vietējas nozīmes un starptautiskus kultūras pasākumus ▪ atbalstīt talantīgus māksliniekus 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atbalsts un ieguldījums struktūrās, kas nodrošina kultūras un mākslas procesus, absorbē un vairo Rīgas radošo potenciālu ▪ atbalsts un ieguldījums „kultūras kvartālu” veidošanā, kas ir neizsmeļami jaunrades un ekonomiskā potenciāla avoti ▪ stipendiju fonda izveidošana mācību, radošo, mūža u.c. stipendiju piešķiršanai 	Rīgas pilsētas kultūras stratēģija 2008.-2025.gadam
TRANSPORTA IZMANTOTĀJU GRUPAS		
Sabiedriskā transporta lietotāji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ieviest jaunu sabiedriskā transporta shēmu, par prioritāti izvirzot elektrotransporta attīstību 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam

Šoferi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pilnveidot braukšanas politiku un satiksmes drošību ▪ veicināt braukšanas drošību pilsētā 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vieglo taksometru pasažieru pārvadājumu organizācijas un piedāvātā pakalpojuma kvalitātes uzlabošana 	Sabiedriskā transporta attīstības koncepcija (2005.-2018.)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brauktuves un ceļa zīmju redzamības uzlabošana ▪ satiksmes mezglu pārveidošana ▪ transporta līdzekļu vadītāju informēšanas pasākumi 	Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata
Kājāmgājēji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ veicināt braukšanas drošību pilsētā 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ regulējamu gājēju pāreju izveidošana ▪ redzamības pilnveidošana pie gājēju pārejām ▪ brauktuvju sašaurināšana pie gājēju pārejām ▪ uzstādītas gājēju barjeras 	Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata
Velobraucēji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ velotransporta infrastruktūru veidošana un attīstība 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nodrošināt velotransporta kā alternatīvā pārvietošanās veida līdzsvarotu attīstību pilsētā 	Sabiedriskā transporta attīstības koncepcija (2005.-2018.)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ veloceliņu izveide un attīstība 	Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata
UZŅĒMĒJDARBĪBA		
Komersanti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzņēmējdarbības vide piesaista darbīgus cilvēkus un uzņēmumus, kas pelno rada darba vietas, kā arī ienākumus sev un citiem ▪ veicināt kvalitatīvas infrastruktūras attīstību un pieejamību ▪ atbalstīt mazo un vidējo komercsabiedrību veidošanos un attīstību 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ labvēlīgas komercdarbības vides nodrošināšana pilsētā, lai rosinātu gan jaunu komercsabiedrību veidošanos, gan esošo saglabāšanu un paplašināšanu, gan komercsabiedrību vai to struktūru atplūšanu no citām vietām ▪ komercdarbības motivācijas paaugstināšana ▪ augstas pievienotās vērtības īpatsvara palielināšana pilsētas ekonomikas struktūrā, sekmējot sadarbību un dialogu starp pilsētu un tehniskajām universitātēm un komercsabiedrībām, kas savā darbībā ir orientēti uz augsto tehnoloģiju izmantošanu un jaunu zinātnisku risinājumu meklēšanu 	Rīgas pilsētas marketinga stratēģija komercdarbības sekmēšanai
PAKALPOJUMU IZMANTOTĀJI		
Sociālo pakalpojumu saņēmēji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sociālās infrastruktūras lokalizācija ▪ sociālo mājokļu celtniecība 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Rīgas domes pakalpojumu izmantotāji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tuvināt pašvaldības pakalpojumus dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm) – apkalpošanas decentralizācija ▪ nodrošināt un sekmēt informācijas plūsmu starp pašvaldību un iedzīvotājiem (informēt sabiedrību par tiesībām, pienākumiem un pakalpojumiem) ▪ veicināt attālināto pieejas kanālu (internets, telefons u.c) izmantošanu, sniedzot pašvaldības pakalpojumus ▪ pilsoniskas sabiedrības veidošana, iesaistīt sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesos ▪ realizēt augstu iedzīvotāju un uzņēmēju apkalpošanas kultūru 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzlabot pašvaldības pakalpojumu kvalitāti un pieejamību ▪ pakalpojumu elektronizācija (e-pakalpojumi) ▪ sekmēt pašvaldības darbu caurskatāmu un sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā 	Rīgas domes e-pilsētas stratēģija
VESELĪBAS GRUPAS		
Smēķētāji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ smēķētāju iedzīvotāju skaita samazināšana 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Tuberkulozes slimnieki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tuberkulozes slimnieku skaita samazināšana 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam
Mazkustīgie iedzīvotāji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ veselīga dzīvesveida (fizisko aktivitāšu) veicināšana 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam

Personas ar atkarības problēmām	<ul style="list-style-type: none"> ▪ personām ar atkarības problēmām (narkomāniem, toksikomāniem, alkoholiķiem) jābūt pieejamiem plaša spektra pakalpojumiem, ieskaitot, konsultēšanu, detoksikāciju, rehabilitāciju u.c. 	Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam
CITAS GRUPAS		
Privātpašnieki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ar pilsētu uzturētas partnerattiecības, kontrolējot privātpašumu attīstību, ierobežojot negatīvās tendences un attīstot infrastruktūras pamatus, kas atbilstu arī sabiedrības interesēm 	Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam

Analizētie Rīgas domes izstrādātie pilsētas attīstības plānošanas dokumenti

Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam (2005.gads)

Pieejama: http://www.rdpad.lv/uploads/rpap/Rigas_ilgtermiņa_attistibas_strategija_2025.g.pdf

Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam (2005.gads)

Pieejama: http://www.rdpad.lv/uploads/rpap/Rigas_attistibas_programma_2006.-2012.g.pdf

Rīgas domes e-pilsētas stratēģija (2003.gads)

Pieejama: <http://www.riga.lv/NR/rdonlyres/8ECBE8A7-3FD9-4F40-9A2B-21FA0928292C/12449/epilsetasstrategijav10c.doc>

Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģija 2008.-2013.gadam (2008.gads)

Pieejama: <http://www.ld.riga.lv/f/common/GetFile.aspx?id=390>

Rīgas pilsētas marketinga stratēģija komercdarbības sekmēšanai (2008.gads)

Rīgas pilsētas kultūras stratēģija 2008.-2025.gadam (2008.gads)

Pieejama: www.rdkd.lv/uploads/kulturas_strategija_2008-2025.doc

Sabiedriskā transporta attīstības koncepcija (2005.- 2018.) (2005.gads)

Pieejama: <http://www.rdsd.lv/?ct=attistiba>

Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata (2005.-2009.g.) (2005.gads)

Pieejama: <http://www.rdsd.lv/?ct=baltagramata>

Rīgas vides stratēģija 2000-2010 (2000.gads)

Pieejama: http://www.agenda21.riga.lv/upload_file/Rigas_vides_strategija.pdf

7. KOPSAVILKUMS

Šajā sadaļā sniegts kopsavilkums par Rīgas iedzīvotāju aktualitātēm, problēmām un vajadzībām konkrētās jomās/ sfērās, sniedzot iedzīvotāju minēto veicamo uzlabojumu ieteikumus. Jāņem vērā, ka daļa pētījumu realizēti jau pirms vairākiem gadiem, tādēļ samērā liela daļa ieteikumu varētu būt zaudējuši aktualitāti, savukārt citi – joprojām aktuāli un iedzīvotājiem vēlama. Sekojoši – veicamo uzlabojumu sarakstu vēlams aktualizēt saskaņā ar pašvaldības jau paveiktajiem darbiem un plānotajām aktivitātēm pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanā. Tāpat sadaļā sniegti ieteikumi vēlamajiem papildus veicamajiem pētījumiem, kas ļautu padziļināti analizēt konkrētus jautājumus, mērķa grupas vai problēmas.

Joma/ sfēra/ nozare	Galvenie secinājumi un veicamie uzlabojumi	Iesakāmā papildus izpēte
Rīgas tēls un atpazīstamība	<ul style="list-style-type: none"> Kā 'Rīgas lepnums' izteikti bieži tiek minēti dažādi kultūrvēsturiski objekti, bet retāk – daba, ainava, zaļās zonas. Gandrīz visi par 'lepnumiem' identificētie objekti atrodas tikai pilsētas centrā. Tūristiem visvairāk atmiņā paliek Vecrīga, Rīgas arhitektūra un Jūrmala. Vairākums Rīgas iedzīvotāju uzskata, ka „Jūgendstila centrs” palīdzētu popularizēt Rīgu kā jūgendstila pilsētu. Baltijas mērogā iedzīvotāji Rīgu vēlētos redzēt kā kultūras un tūrisma centru, nedaudz retāk – izglītības un zinātnes centru, bet noteikti nevēlētos – kā tranzīta centru un tirdzniecības centru. Vairākums Rīgas iedzīvotāju ir apmierināti ar pilsētas attīstību, tomēr aptuveni 1/4 bijuši arī neapmierināti. Gan Rīgas, gan citu pilsētu iedzīvotāji uzskata, ka dzīve Rīgā ir labāka kā citur. Tuvākā 'konkurente' labas dzīves aspektā ir Ventspils. Un vairākums Rīgas iedzīvotāju ir apmierināti ar Rīgu kā dzīves un darba vietu. Tikai neliela daļa tūristu Rīgā atgriežas atkārtoti, vairāk ir pirmreizējo apmeklējumu. Visbiežāk Rīgā tūristi pavada 1-3 dienas, nedaudz retāk – 4-7 dienas. Rīga parasti ir tikai viens no pieturas punktiem tūrisma maršrutā, bet reti ir galapunkts, galvenais ceļojuma mērķis. Rīgā tūristus visbiežāk pārsteigusi arhitektūras dažādība, pilsētas sakoptība un tīrība, Vecpilsēta, bet vienlaikus arī neapmierinošas kvalitātes, dārgi pakalpojumi. Nepatīkami pārsteigti tūristi visbiežāk bijuši par sliktu servisu, cenām un nelaipno vietējo iedzīvotāju attieksmi. Kā Rīgas 'pievilcības faktori' (lietas, kas varētu pamudināt doties uz Rīgu nevis citu vietu) identificēti – vēsture, arhitektūra, lēta pārtika un labas brīvdienas par labu cenu. 	<ul style="list-style-type: none"> Padziļināti pētīt pilsētā esošo tūristu uztveri par pilsētas pozitīvajām un negatīvajām izpausmēm, precizējot vēlamos piedāvājumus un uzlabojumus esošajā situācijā. Sekojoši – identificēt to faktoru kopumu, kurš vissekmīgāk spēj piesaistīt tūristus (dati liecina, ka tikai ar vienu vai diviem aspektiem ir nepietiekami). Detalizētāk izstrādāt Rīgas pilsētas tēla izpēti, noskaidrojot gan esošos tēla uztveres aspektus, bet arī Rīgas specifiskos, no citām vietām atšķirīgos uztveres faktoros. Sekojoši – gūt informāciju Rīgas atšķirīga no citām pilsētām tēla izstrādei un ieviešanai. Ņemot vērā, ka Rīga ir tikai viens no pieturas punktiem tūristu ceļojumu maršrutiem, padziļināti analizēt kopējo tūristu maršrutu, lai izstrādātu kopīgus tūrisma piedāvājumus ar citām pilsētām/ valstīm (tai skaitā pilsētām Latvijā).
Rīgas iedzīvotāju politiskā, sabiedriskā un kultūras aktivitāte	<ul style="list-style-type: none"> Vairākums Rīgas iedzīvotāju regulāri seko līdzi politiskajiem notikumiem valstī, bet par savas pašvaldības dzīvi un notikumiem pastāvīgi interesējas tikai 1/4. Iedzīvotājiem personīgi vistuvākās Rīgas attīstības plāna jomas ir vides un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana, neizmantoju vai novārtā atstātu teritoriju pārveidošana un apsaimniekošana un 	<ul style="list-style-type: none"> Izpēte par iedzīvotāju līdzdalības un aktīvas iesaistīšanās iespējām un vēlmēm Rīgas pilsētā, lai identificētu tos apstākļus, kas šobrīd ir šķēršļi aktīvākai līdzdalībai un noteiktu tos faktoros, kas iedzīvotājus varētu pamudināt līdzdalībai. Noskaidrot tēmas, kuras potenciāli iedzīvotājiem būtu interesantākas, piesaistošākas līdzdalības panākšanai.

	<p>mājokļu un sociālā nodrošinājuma jautājumi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mazāk kā 1/10 iedzīvotāji ir ņēmuši dalību sabiedriskajās apspriešanās. • Rīgas labā 1/3 iedzīvotāju būtu gatavi iesaistīties publiskās akcijās, talkās un pievērst uzmanību atkritumu jautājumiem. • Iedzīvotājiem ir neviennozīmīga attieksme pret dažāda veida aktivitāšu (sapulces, mītiņi, gājieni, piketi) atļaušanu vai aizliegšanu pie Brīvības pieminekļa – aptuveni vienāds daudzums uzskata, ka jāaizliedz un nav jāaizliedz. • Rīgas iedzīvotāji ir izteikti aktīvāki kultūras un izklaides patērētāji kā citur Latvijā dzīvojošie. • Kopumā 17% atzīst, ka gada laikā vismaz reizi ir spēlējuši azartspēles ārpus sava mājokļa. • Galvaspilsētas iedzīvotāji nav aktīvi kultūras līdzdalībnieki – tikai aptuveni 1/10 paši ir iesaistīti koru dziedāšanā, tautas deju dejošanā, amatierētros vai tml. • Visieinteresētākie Rīgas iedzīvotāji ir par teātru, kinoteātru un operas piedāvājumiem. • Rīgas iedzīvotāji izteiktāk jūtas piederīgi Latvijai, Baltijas valstīm un Eiropas Savienībai, bet mazāk izteikti – savam novadam, rajonam un pilsētai. • Vienlaikus Rīgas iedzīvotāji mazāk kā Latvijā kopumā jūtas saistīti ar dažādām sociālajām grupām – ģimeni, draugiem, darba biedriem utt. • Tikai 1/3 jauniešu ir kaut reizi dzīvē veikuši brīvprātīgo darbu un 1/5 apgalvo, ka nekad neko nedarīs bez maksas. • Tikai 1/10 jauniešu ir iesaistījušies dažādu jauniešu organizāciju darbībā un vēl 1/4 būtu gatavi to darīt, bet nav informēti par iespējām. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izpēte par iedzīvotāju līdzdalību dažādās brīvā laika aktivitātēs – pulciņos, klubos u.tml., identificējot gan galvenos šķēršļus, gan iespējamus pamudinājumus līdzdalībai. • Padziļināti analizēt tieši jauniešu aktivitātes pilsētvidē – jauniešu vēlmes (īpaši attiecībā uz līdzdalību – gan kultūras, gan sabiedrisko, gan pilsonisko), ierobežojumus un vēlamās uzlabojumus.
<p>Rīgas iedzīvotāju dzīves kvalitāte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rīgas iedzīvotāji par būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē viņu dzīves kvalitāti nosauc cenas, inflāciju, nodokļus un vides piesārņojumu, kā arī salīdzinoši biežāk kā citur Latvijā – izglītības iespējas un sabiedrības integrāciju. • Visvairāk galvaspilsētas iedzīvotājus uztrauc cilvēku radītais dabas piesārņojums, ķīmisko vielu, kuras atrodas ikdienas pārtikā, ietekme uz veselību, ģenētiski modificēto šūnu izmantošana lauksaimniecībā, kā arī pilsētu problēmas – sastrēgumi, piesārņojums, zaļo zonu trūkums. • Par iespējām realizēt dažādas savas vajadzības, intereses Rīgas iedzīvotāji ir skeptiskāki kā Latvijas iedzīvotāji kopumā – īpaši attiecībā uz iespējām atrast dzīvesvietu, darbu un iespējām turpināt izglītoties. • Visumā Rīgas iedzīvotāju paustie uzskati ir ilgtspējīgas attīstības nostādņām atbilstoši biežāk kā Latvijas iedzīvotāju kopumā, tai pat laikā tiek paustas arī ilgtspējai pretējas nostādnes – par šodienas labuma prevalēšanu pār labumiem nākotnē u.tml. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizēt iedzīvotāju ikdienas ieradumus ilgtspējīgas attīstības kontekstā (pārtikas un nepārtikas produktu izvēles principi un patēriņš, atkritumu apsaimniekošana, veselīgas dzīvesveids utt.) un identificēt vēlamās ilgtermiņa uzlabojumus un faktorus, kas iedzīvotājus varētu pamudināt pielāgot savu dzīves veidu ilgtspējīgas attīstības principiem. • Dzīves kvalitātes aspektā padziļināti analizēt faktorus, kurus iedzīvotāji uzskata par būtiskiem savas dzīves kvalitātes nodrošināšanā, identificējot vēlamās uzlabojumus un iespējas pašu iedzīvotāju līdzdalībai savas dzīves kvalitātes sekmēšanā.
<p>Rīgas pilsētas un priekšpilsētu publiskā telpa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rīgā galvaspilsētas iedzīvotājus visbiežāk iepriecina Vecrīgu, dārzus un parkus, kultūras vidi un izklaides iespējas. • Savukārt sadusmo – publisko tualetu trūkums, pārpildīts sabiedriskais transports, ziemā netīrītas ielas un RD ierēdņu neieinteresētība. • Kā lietas, kas pēdējā gada laikā ir pozitīvi attīstījušās pilsētas iedzīvotāji nosauc satiksmes uzlabošanu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Plašāk analizēt katra mikrorajona publiskās telpas esošo situāciju un iedzīvotāju vēlmes attiecībā uz to. • Izstrādāt pastāvīgu pilsētvidē aktuālāko problēmu monitorēšanas sistēmu, kuras ietvaros regulāri apkopot iedzīvotāju viedokļus par aktuālākajām problēmām un konkrētiem risinājumiem jautājumiem.

	<p>vides jautājumus un pilsētas labiekārtošanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotāji uzlabojumus pamanījuši sabiedriskā transporta jomā, ielu stāvoķļa uzlabošanā, pilsētas tīrībā un sakoptībā, tiltu celtniecībā, kā arī parkos, zaļajā zonā. • Vairākums iedzīvotāju ir apmierināti ar vides kvalitāti pilsētā, bet aptuveni 1/3 tomēr ir neapmierināto ar trokšņu līmeni savā mikrorajonā, ar zaļo zonu daudzumu, gaisa kvalitāti un teritorijas tīrību, kā arī dzeramā ūdens kvalitāti. • Absolūtajam vairākumam galvaspilsētas iedzīvotāju gaisa piesārņojums šķiet ļoti būtisks jautājums Rīgā un vairums gaisa piesārņojumu Rīgas centrā vērtē kā būtisku. • Vairākums ir apmierināto ar to, kā diennakts tumšajā laikā ir izgaismota Rīgas centrālā daļa. • Vairākums ir apmierināti ar to, kā notiek 'ielu tirdzniecība' – salīdzinoši biežāk neapmierinātība izteikta vien par kvasa un alus no cisternām, mucām tirdzniecību, karsto uz kodu tirdzniecību un pašu izaudzēto vai savvaļas ogu, sēņu utt. tirdzniecību. Neapmierinātības galvenie iemesli ir tirdzniecības vietu nehygiēniskums, atrašanās vietas un apkalpošanas kultūra. • Iedzīvotāji vairumā gadījumu izsaka vēlmi, lai pilsētā tiktu atjaunoti un izveidoti jauni parki, atpūtas zonas, tiktu uzlabotas kultūras un izklaides iespējas, risināti sociālie jautājumi, satiksmes problēmas, mājokļu jautājumi (graustu nojaukšana/ atjaunošana). • Savā ielā Rīgas iedzīvotāji vēlas tā seguma atjaunošanu, savā mikrorajonā – bērnu sporta laukumu izveidi, bet pilsētā kopumā – lielāku sakoptību un tīrību. • Kā lietas, kas kopumā Rīgā būtu risināmas pirmām kārtām iedzīvotāji identificē satiksmes uzlabošanu, dzīves dārdzības problēmas un pilsētas labiekārtošanu. Bieži minēta arī nepieciešamība risināt sociālos un vides jautājumus. • Mikrorajonu griezumā visaktuālākā situācijas uzlabošana iedzīvotājiem šķiet Latgales priekšpilsētā. Kā mikrorajoni, kuros jāuzlabo apkārtējās vides kvalitāte, tiek identificēti arī – Centrs, Vecmīlgrāvis, Imanta un Ķīpsala. • Lielāko daļu Rīgas iedzīvotāju apmierina modernā arhitektūras kvalitāte pilsētā. • Vairums uzskata, ka pilsētā ir jāatļauj atrasties zaļās zonas zālienos, lai gan samērā liels ir arī pretēji noskaņoto īpatsvars. • Vairums iedzīvotāju ir gatavi arī paši iesaistīties vides sakopšanā – piedalīties talkās, sakopt savu dzīves/ darba vietu u.tml. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt padziļināti izpēti par iedzīvotāju līdzdalības iespējām pilsētvides sakopšanā, identificējot esošos šķēršļus līdzdalībai un faktorus, kas pamudinātu ņemt dalību vides sakopšanā. • Padziļināti analizēt vajadzības un vēlmes attiecībā pret pilsētvidi, izdalot konkrētas mērķa grupas – Rīgas pilsētā dzīvojošie, Rīgas pilsētā strādājošie (bez dzīvojošie citur), Rīgas pilsētā kultūras un izklaides pasākumus apmeklējošie (bet dzīvojošie citur) u.tml.
<p>Izglītība, mūzizglītība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vairums iedzīvotāju ir apmierināti ar izglītības iespējām, lai gan 1/5 pauž neapmierinātību. Un Rīgā salīdzinoši biežāk kā Latvijā vidēji izglītības iespējas tiek minētas kā faktors, kas ietekmē dzīves kvalitāti. • Iedzīvotāji-pirmsskolas un skolas vecuma bērnu vecāki ir apmierināti ar vispārējās izglītības iestāžu pieejamību, bet neapmierināti ar pirmsskolas iestāžu pieejamību. • Ar pakalpojumu kvalitāti pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs apmierināta lielākā daļa vecāku, lai gan aptuveni 1/3 pauž arī pretēju viedokli un ir neapmierināti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt padziļinātu izpēti par ārpuskolas aktivitāšu esošo un nepieciešamo piedāvājumu, identificējot vecāku un bērnu vēlmes un nepieciešamības ārpuskolas aktivitāšu nodrošināšanā. • Veikt padziļinātu izpēti par pieaugušo izglītības iespējām Rīgas pilsētā, identificējot nepieciešamās izglītības tēmas/ jomas un pieņemamākās izglītošanās formas/ veidus.

	<ul style="list-style-type: none"> Galvenais bērnudārzu izvēles kritērijs ir tā ērta atrašanās, tuvu darba vai dzīves vietai. Vairākums vecāku savus bērnus vēlētos sūtīt uz sporta ārpusskolas nodarbībām. Retāk vecāki izvēlētos – mūzikas, deju vai tehniskās jaunrades pulciņus. Vairākums vecāku vēlētos, lai bērni skolā pildītu arī mājas darbus un gatavotu patstāvīgos darbus. 	
Nodarbinātība, darbs	<ul style="list-style-type: none"> Vairākums Rīgas iedzīvotāju ir apmierināti ar iespējām atrast darbu savā dzīves vietā un, salīdzinot ar Latviju kopumā, Rīgā apmierināto īpatsvars ir lielāks. Rīgas iedzīvotāji uzskata, ka viņiem ir labas attiecības ar uzņēmuma vadību, administrāciju un novērtē, ka sevi apzinās kā vērtīgu darbinieku. Tie, kuri nav bijuši apmierināti ar nodarbinātības iespējām, visbiežāk minējuši, ka viņus neapmierina atalgojums, piemērotu darba vietu trūkums un vecuma ierobežojumi. 	
Sabiedriskā kārtība, drošība	<ul style="list-style-type: none"> Vairums Rīgas iedzīvotāju ir neapmierināti ar drošību savā dzīves vietā, it īpaši ar bērnu drošību. Gandrīz puse iedzīvotāju novērtē, ka viņu dzīves vietas tuvumā ir vietas, kur būtu vienam naktī bailes uzturēties. Vairākums Rīgas ielās jūtas nedroši, jo baidās, ka varētu kļūt par upuriem noziedzniekiem. Salīdzinot ar Latviju kopumā, Rīgā ir daudz izteiktāka nedrošība gan par drošību pilsētā kopumā, gan savā mikrorajonā, gan attiecībā uz bērniem. Izteikti bieži kā drošības paaugstināšanas pasākums tiek minēta nepieciešamība, lai uz ielām būtu vairāk policistu. Salīdzinoši bieži tiek minēta arī nepieciešamība uzlabot ielu apgaismojumu. 	
Veselība, veselības aprūpe	<ul style="list-style-type: none"> Tikai 1/5 Rīgas iedzīvotāju novērtē, ka neslimo, kamēr 2/5 apgalvo, ja viņiem mēdz būt vieglas saslimšanas, bet vēl 2/5 minējuši, ka viņiem ir vai ir bijušas nopietnas saslimšanas vai hroniskas slimības. Vairākums iedzīvotāju ir apmierināti gan ar primārās veselības aprūpes pieejamību, gan kvalitāti. Tomēr 2/5 novērtējuši, ka pieejamība viņus neapmierina un 1/3 – ka neapmierina kvalitāte. Kopumā ar veselības aprūpi tomēr tiek pausta apmierinātība – aptuveni 2/3 bijušas apmierinātas. Apmierināti Rīgas iedzīvotāji ir arī ar ģimenes ārsta pakalpojumiem un sadarbību ar ārstu. Tie, kuri bijuši neapmierināti biežāk kā neapmierinātības iemeslus minējuši ilgo gaidīšanu uz vizīti, ārsta neiedziļināšanos pacienta veselības stāvoklī, nepietiekamu pacientu uz klausīšanu, kā arī nekvalitatīvos ārstu pakalpojumus. Rīgas iedzīvotāji ir visai pasīvi profilaktisku veselības pasākumu realizēšanā – 2/5 apgalvo, ka veic profilaktiskas apskates pie ārsta, 1/2 – ka cenšas ievērot veselīgu dzīves veidu, bet 1/3 – izmanto tautas dziedniecības metodes. Tai pat laikā aptuveni 1/5 min, ka nedara neko. Iedzīvotāji ir visai neinformēti par to, kādos gadījumos neatliekamā medicīniskā palīdzība tiek nodrošināta bez maksas (uzskatīta par pamatotu). Jauniešu vidū par aktuālām problēmām tiek izvirzīta 	<ul style="list-style-type: none"> Veikt padziļinātu izpēti par iedzīvotāju ieradumiem veselības aprūpes jomā – par veselības profilakses aktivitātēm un veselības aprūpes pakalpojumu izmantošanu, identificējot profilaktisko pasākumu vēlamos uzlabojumus un iedzīvotāju vajadzībām un vēlmēm atbilstošu veselības aprūpes pakalpojumu piedāvājumu. Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un kvalitātes padziļināta analīze, veicot detalizētu analīzi par konkrētiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

	<p>datoratkarība, alkohola lietošana un smēķēšana. Šīs atkarības tiešā un pastarpinātā veidā ietekmē arī jauniešu veselību.</p>	
<p>Sociālie pakalpojumi, sociālā drošība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vairums iedzīvotāju tikai aptuveni zina, kādas ir viņu iespējas saņemt sociālo palīdzību. • Rīgas iedzīvotāji ir neapmierināti ar informāciju, kas viņiem pieejama par sociālo pabalstu saņemšanas kārtību, kā arī neapmierinātība tiek pausta ar ienākumu robežām, kas ļauj saņemt sociālo palīdzību un pārāk daudzajām formalitātēm, kas jākārt. • Kopumā iedzīvotāju viedoklis par sociālo problēmu risināšanu pilsētā ir neviennozīmīgs – vienlīdz liels iedzīvotāju īpatsvars sniedz pozitīvus un negatīvus novērtējumus. • Arī sociālo pakalpojumu pieejamība netiek viennozīmīgi vērtēta, savukārt sociālo pakalpojumu kvalitāte vairumā gadījumu tomēr tiek vērtēta pozitīvi. • Vairums Rīgas bezpajumtnieku novērtē, ka vēlas mainīt savu situāciju un tikai daži apgalvo, ka nevēlas neko mainīt un ir apmierināti ar esošo situāciju. • Kā galvenās problēmas bezpajumtnieki min dzīvesvietas trūkumu, iztikas līdzekļu trūkumu un darba trūkumu. • Vairums bezpajumtnieku vēlētos atrast darbu un dzīvesvietu un atgriezties normālā dzīvē. • Lielākā daļa pilsētas iedzīvotāju uzskata, ka valstij un pašvaldībai būtu vairāk jāpalīdz bezpajumtniekiem un jāmēģina viņus integrēt – atgriezt normālā dzīvē. • Ubagotāji kā aktuālākās risināmās sociālās problēmas min – lielākas pensijas nepieciešamība, veselības problēmu risināšana, materiālās palīdzības saņemšana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt padziļinātu izpēti par konkrētu sociālo grupu vajadzībām un vēlmēm attiecībā uz sociālajiem pakalpojumiem (piemēram, maznodrošinātie, bezdarbnieki, pensionāri u.c.).
<p>Ceļi, transports, sabiedriskais transports</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vairākums Rīgas iedzīvotāju ir neapmierināti ar ceļu satiksmes kustību Rīgā darba dienās. • Arī ar ielu un ceļu stāvokli lielākā daļa ir neapmierināti, lai gan, salīdzinot ar Latviju kopumā, Rīgā ir arī vairāk apmierināto. • Neviennozīmīgs ir viedoklis par gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti – vienlīdz daudz ir apmierināto un neapmierināto ar to. • Kā galvenās problēmas transporta jomā iedzīvotāji identificē sastrēgumus, pārpildīto sabiedrisko transportu, agresīvos autobraucējus, nelaipnos konduktorus, kontrolierus un ceļu noteikumu neievērošanu. • Visatzinīgāk tiek vērtēta ielu tīrība vasarās, autobraucēju savstarpējā pieklājība, ielu caurlaides spēja ārpus sastrēgumstundām un ielu braucamās daļas apgaismojums. • Visnegatīvāk tiek vērtēta ielu caurlaides spēja maksimumstundās, ielu tīrība ziemā un autostāvvietu pieejamība pilsētas centrā. • Lai uzlabotos transporta sistēma Rīgā, iedzīvotāji labprāt samierinātos ar aizliegumu iebraukt Vecrīgā, nelielu ielu braucamās daļas atvēršanu veloceļu ierīkošanai un atsevišķu ielu slēgšanu privātajam transportam. • Apmierinātību ar pārvietošanos pa pilsētu privātajā 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizēt iedzīvotāju ieradumus sabiedriskā un privātā transporta izmantošanā, padziļināti vērtējot pašu iedzīvotāju gatavību mainīt savus ieradumus kopējās transporta sistēmas uzlabošanās labā. Īpašu uzmanību pētījumos pievērst tieši iedzīvotāju līdzdalības gatavībai problēmu risināšanā.

	<p>autotransportā vairums iedzīvotāju vērtē kā viduvēju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedaudz mazāk kā puse Rīgas iedzīvotāju apgalvo, ka, lai pārvietotos pa Rīgu, izmanto tikai sabiedrisko transportu, nedaudz mazāk kā 1/10 izmanto tikai privāto autotransportu, bet pārējie – gan privāto, gan sabiedrisko transportu. • Vairumam Rīgas iedzīvotāju ir pieejams velosipēds, bet tā aktīvāku izmantošanu kavē veloceliņu trūkums, drošības trūkums pret zagļiem, velosipēdu novietošanas vietu trūkums un autovadītāju braukšanas kultūra. • Galvenais faktors, kas varētu apsvērt biežāku sabiedriskā transporta izmantošanu, ir tā ātrums, proti – ja sabiedriskais transports, salīdzinot ar personīgo, ļautu ietaupīt laiku. Par būtiskiem izmantošanas faktoriem tiek minēta arī sabiedriskā transporta lielāka precizitāte, kursējot pēc grafika, kā arī komforta līmeņa palielināšana. Daļai svarīga šķiet iespējamība bez pārsēšanās nokļūt galamērķī. • Lielākā daļa iedzīvotāju ir apmierināti ar sabiedrisko transportu – apmierinātība ar tā pieejamību ir augstāka kā apmierinātība ar kvalitāti. • Galvenie faktori, kas ietekmē apmierinātību ar sabiedrisko transportu, ir – konduktoru darbs, transporta tīkla pārklājums, papildījums ar pasažieriem, sakoptība, ērtums un kursēšanas regularitāte. • Iedzīvotāji vēlas, lai netiktu paaugstinātas sabiedriskā transporta cenas (pirms nav sakārtota Rīgas ceļu satiksme), tiktu uzlabota sabiedriskā drošība un kārtība sabiedriskajā transportā, stingrāk kontrolēta ceļu satiksmes noteikumu ievērošana un izveidotas atsevišķas sabiedriskā transporta joslas. 	
<p>Atpūta un izklaide</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kopumā iedzīvotāji ir apmierināti ar kultūras un izklaides pasākumiem Rīgā. Tai pat laikā 1/4 uzskata, ka iedzīvotājiem ir nepietiekami daudz iespēju atpūsties un izklaidēties pilsētā. • Tie, kuri bijuši neapmierināti, salīdzinoši biežāk kā neapmierinātības iemeslus minējuši pasākumu dārgās cenas, mazo pasākumu izvēli, pasākumu vienveidīgumu, zemo kvalitāti un laika trūkumu. Daļa kā neapmierinātības iemeslu minējuši arī to, ka pasākumi bieži vērsti tikai uz latviešu auditoriju. • Iecienītākās atpūtas vietas Rīgā iedzīvotājiem ir parki, laukumi, skvēri, ūdensmalas un meži. • Visbiežāk iedzīvotāju iecienītās atpūtas vietas ir pilsētas centrā un tikai reti – ārpus tā. • Vairums iedzīvotāju ir apmierināti ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām pilsētā. Tie, kuri tomēr bijuši neapmierināti, minējuši – viss ir par maksu, dārgi un nav vietas, kur sportot. • Kā vietas, kur Rīgā būtu nepieciešams izveidot jaunas atpūtas vietas, iedzīvotāji min praktiski visus Rīgas mikrorajonus, proti – izveidot atpūtas vietas ārpus pilsētas centra. • Nosaucot konkrētus ierosinājumus, visbiežāk minēta nepieciešamība pēc bērnu laukumiem, parkiem, suņu pastaigas vietām, skeitparkiem un slidotavām. • Kopumā tikai neliela daļa iedzīvotāju iesaistās dažādos svētku pasākumos Rīgas pilsētā, biežāk tos vērojot televīzijas pārraidēs. • Vairums pilsētas iedzīvotāju Rīgas svētkus noformējumu atzīst par nepietiekošu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dažādu pilsētas svētku pasākumu izvērtējums, noskaidrojot, kā iedzīvotāji vērtē visiem pilsētniekiem kopīgu svētku organizēšanas nepieciešamību, vēlamos svētkus pasākumus, gatavību aktīvi līdzdarboties svētku organizēšanā, gatavību piedalīties svētku pasākumos. Īpašu uzmanību jāpievērš vēlamajiem pasākumiem arī ārpus pilsētas centra, mikrorajonos.

	<ul style="list-style-type: none"> • Tikai retos gadījumos Rīgas iedzīvotājiem pilsētā svinētie svētki spēj radīt svētku sajūtu (piemēram, 18.novembris). • Vairums rīdzinieku vēlētos, lai pilsētas svētki tiek rīkoti vismaz vienreiz vai divreiz gadā. • Kopumā iedzīvotāji apgalvo, ka ir maz informēti par dažādu kultūras un izklaides iestāžu piedāvājumiem, pasākumiem. • Kā galvenie iemesli, kādēļ iedzīvotāji neapmeklē vai reti apmeklē muzejus Rīgā, tiek minētas dārgās ieejas biļetes, intereses trūkums par muzeju piedāvājumiem, kā arī informācijas trūkums par muzejiem un tajos notiekošajiem pasākumiem. • Kā galvenie faktori, kas varētu pilsētniekus pamudināt biežāk apmeklēt muzejus tiek minēti – iespējas iepazīties ar starptautiski atzītu ārzemju mākslinieku darbiem, izstādēm un mūsdienu tehnoloģiju izmantojums ekspozīciju pasniegšanā. • Tikai 1/10 iedzīvotāju ir apmeklējuši pasākumus sava mikrorajona kultūras centrā un kopumā 1/4 apgalvo, ka pat nezina par šāda centra esamību mikrorajonā. • Vairākums pilsētas iedzīvotāju novērtē, ka Rīgas pilsētas svētku pasākumus būtu nepieciešams rīkot arī priekšpilsētās. 	
<p>Pārvalde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vairākums Rīgas iedzīvotāju apgalvo, ka ir vāji informēti par Rīgas pašvaldības darbību. • Informāciju par Rīgas domes un tās pakļautībā esošo iestāžu darbību iedzīvotāji visbiežāk iegūst TV, dažādos neformālajos kanālos, kā arī bezmaksas avīzēs. • Vislabprātāk informāciju par Rīgas domes darbu iedzīvotāji saņemtu TV pārraižu veidā, no bezmaksas avīzēm un radio. • Ja rastos nepieciešamība iegūt informāciju par Rīgas pašvaldību, iedzīvotāji to meklētu internetā, izmantotu neformālos kanālus vai apmeklētu pašvaldību personīgi. • No Rīgas domes iedzīvotāji vislabprātāk saņemtu informāciju par sociālajām problēmām, mājokli un īpašumu, darbu, kā arī saslimšanām. • Rīgas pašvaldības tēlu visbiežāk saista ar dažādām negatīvām lietām – krāpniecību, negodīgumu, bezatbildību. Jāuzsver, ka liela daļa pilsētas iedzīvotāju uzskata, ka Rīgas dome un Rīgas pašvaldība ir viens un tas pats, tādēļ negatīvās RD asociācijas tiek saistītas arī ar pašvaldību kopumā. • Par Rīgas pašvaldības galveno uzdevumu iedzīvotāji uzskata – palīdzēt rīdziniekiem, rūpēties par rīdziniekiem, nodrošināt labklājību iedzīvotājiem un rūpēties par kārtību pilsētā. • Absolūtais vairākums Rīgas iedzīvotāju uzskata, ka Rīgas pašvaldībai vajadzētu būt savai, no citām institūcijām atšķirīgai vizuālajai identitātei. • Neviennozīmīgs ir iedzīvotāju vērtējums par pilsētas pārvaldi – vienlīdz daudz ir kā apmierināto, tā neapmierināto ar pārvaldes kvalitāti. • Toties absolūtais vairākums pauž viennozīmīgu neapmierinātību ar iespējām piedalīties pilsētas attīstības plānošanas pasākumos un ietekmēt pašvaldības lēmumus. • Kopumā iedzīvotāji uzskata, ka pašvaldība sniedz 	<ul style="list-style-type: none"> • Sabiedrisko apspriešanu kā līdzdalības formas izpēte – kādi jautājumi iedzīvotājiem šķiet būtiskākie, kurus noteikti vēlētos paši izskatīt un diskutēt, kādās formās labprātāk līdzdarbotos (interneta vidē, diskusiju veidā, aptauju veidā u.tml.), kādi faktori kavē un kādi – veicina gatavību, interesi iesaistīties apspriešanās.

	<p>pārāk maz informācijas par savu darbu, ka pašvaldības struktūra ir neskaidra un nav zinām pie kā kādos gadījumos vērsties, kā arī, ka pašvaldības pakalpojumi visdrīzāk neatbilst iedzīvotāju vajadzībām.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Runājot par e-pārvaldi, vairums iedzīvotāju novērtē, ka nezina vai tikai aptuveni zina, kas ir e-pārvalde. • Tikai 15% ir izmantojuši Rīgas pašvaldības e-pakalpojumus. • Lielākajai daļai nav viedokļa par e-pārvaldes pakalpojumu nepieciešamību. • Kopumā tikai 1/5 iedzīvotāju ir apmeklējuši vismaz vienu reizi Rīgas domes mājas lapu, savukārt interneta izmantotāju mērķa grupā RD mājas lapu ir apmeklējuši 1/3. • Rīgas pašvaldības mājas lapā visbiežāk meklēta informācija par RD lēmumiem, noteikumiem, plāniem, kā arī par izklaides, atpūtas iespējām. • Iedzīvotāji vēlētos, lai Rīgas pašvaldības mājas lapā būtu vairāk pieejama informācija par pilsētu – uzziņu katalogi, tālrunu katalogi, informācija par pašvaldības pakalpojumiem, kā arī informācija tieši par Rīgas domes darbu. 	
--	--	--

PIELIKUMS

Ziņojumā izmantoto pētījumu saraksts

- „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada februāris.
- „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori.” SKDS, Rīga, 2008.gada aprīlis-maijs.
- „Uzskati par korupciju Rīgas domē. Rīgas uzņēmēju un iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2008.gada maijs-jūnijs.
- „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2008.gada maijs-jūnijs.
- "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2008.gada jūnijs.
- "Attieksme pret dalību jaunatnes organizācijās." SKDS, 2008.gada aprīlis-augusts.
- „Ziņojums par Latvijas iedzīvotāju aptauju: ilgtspējīga attīstība, vērtības un paradumi.” (Datu fails) SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.
- "Mēs. Svētki. Valsts. Valsts svētku svinēšanas socioloģiska izpēte." Baltijas sociālo zinātņu institūts, Rīga, 2008.
- „Sabiedriskās domas pētījums par Rīgas pašvaldību kā vienotu organizāciju un tās atpazīstamību iedzīvotāju vidū.” SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Rīga, 2008.
- "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada marts-aprīlis.
- "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada maijs-jūnijs.
- "Rīgas iedzīvotāju attieksme pret satiksmi Rīgā." SKDS, Rīga, 2007.gada maijs-jūnijs.
- "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, 2007.gada augusts-septembris.
- "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada oktobris-novembris.
- "Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti." SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.
- „Attieksme pret projektu ‘e-Rīga’. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2007.gada decembris.
- "Kultūras patēriņa pētījums." SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”, Latvijas Kultūrkapitāla fonds, Rīga, 2007.
- "Zemās grīdas tramvajs. Rīgas iedzīvotāji. Galvenie secinājumi un grafiskā atskaite." Nikolo grupa, Rīga, 2007.
- „Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanu.” SIA „Socioloģisko pētījumu institūts”, Rīga, 2007.
- „Iedzīvotāju atbildes uz Rīgas domei aktuāliem jautājumiem.” SKDS, Rīga, 2006.gada marts.
- "Sabiedriskās domas pētījums. Rīgas domes darbības vērtējums. Iedzīvotāju atbildes uz Rīgas domei aktuāliem jautājumiem." SKDS, 2006.gada jūnijs.
- „Latvijas iedzīvotāji jūtas arvien drošāk.” SKDS, Rīga, 2006.gada jūlijs.
- "Velosipēdu izmantošana Rīgā. Rīgas iedzīvotāju aptauja. Rezultātu atskaite." Market Lab/ Factum Group, Rīga, 2006.gada jūlijs.
- „Attieksme pret Rīgas muzeju piedāvājumu un apmeklēšanas iespējām. Rīgas iedzīvotāju aptauja.” SKDS, Rīga, 2006.gada septembris-oktobris.
- „Rīgas iedzīvotāju aptaujas par dažādiem Rīgas domi interesējošiem jautājumiem rezultāti.” SKDS, Rīga, 2006.gada decembris.
- „Atskaite par savākto informāciju Rīgas Tūrisma koordinācijas informācijas centra mārketinga stratēģijas izstrādāšanai.” SIA „Baltijas monitors”, Rīga, 2006.

- „Samazinājusies iedzīvotāju interese par politiskajiem notikumiem valstī.” SKDS, Rīga, 2006.
- "Latgales priekšpilsētas iedzīvotāju pētījums." SIA „Quality Nami”, Rīga, 2006.
- „Transporta pakalpojumi personām ar apgrūtinātu pārvietošanos. Rīgas priekšpilsētu Sociālo dienestu klientu aptauja.” RD Labklājības departaments, Rīgas priekšpilsētu Sociālās palīdzības dienesti, Rīga, 2006.
- „Bezpajumtnieku aptauja. Pētījuma atskaite.” RD Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2006.
- „Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2004/2005. Rīcībspēja reģionos.” (Datu fails) Sociālo un politisko pētījumu institūts, Rīga, 2005.
- „Tikai katrs piektais Latvijas iedzīvotājs pastāvīgi seko līdzi politiskajai dzīvei savā pašvaldībā.” SKDS, Rīga, 2005.
- "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, RD Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, Rīga, 2005.
- „67% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka dzīve Rīgā ir labāka nekā citviet Latvijā.” SKDS, Rīga, 2004.gada maijs.
- "Es daru Rīgu - Cilvēks", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.
- "Es daru Rīgu – Pasta kartiņas", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.
- "Es daru Rīgu – Vide", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.
- "Es daru Rīgu - Kustība", TNS Latvija/ Baltic data house, Rīga, 2004.
- "Iedzīvotāju aptauja. Pētījuma atskaite." LU Sociālo zinātņu fakultāte, Rīga, 2004.
- „Jauno tehnoloģiju atkarības izplatība jauniešu vidū Rīgā.” LU Filozofijas un socioloģijas institūts, Rīga, 2004.
- „Akcijas ‘Kā Tev palīdzēt?’ apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas Sociālie dienesti, Rīgas patversme, Rīga, 2004.
- „Aptaujas personu ar kustību traucējumiem mājokļa pielāgošanas jomā rezultātu apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas Sociālās palīdzības dienesti, Rīga, 2003.
- „Rīgas patversmes klientu anketēšanas datu apkopojums.” RD Labklājības departaments, Rīgas patversme, Rīga, 2003.
- "Atstāsim Rīgu saviem bērniem! Sabiedrības iesaistīšana Rīgas vēsturiskā centra nākotnes attīstības vīzijas veidošanā." Sabiedriskās politikas institūts, Rīga, 2001.